

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

82'nci Birleşim 30 Mart 2023 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi 'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	716
II.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	719
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>719:723</i>
1.- İstanbul Milletvekili Müşerref Pervin Tuba Durgut'un, Sıfır Atık Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması	719:720
2.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, depremlere ve Türkiye'nin kesilen kolonlarına ilişkin gündem dışı konuşması	720:721
3.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27'nci Dönem yasama faaliyetlerine ilişkin gündem dışı konuşması	722:723
III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI	723,743
1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Haydar Akar'ın, Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'a yaptığı gündem dışı konuşmasından dolayı teşekkür ettiğine ilişkin konuşması	723

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Haydar Akar'ın, Başkanlık Divanı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'a yapılan saldırıyı kınadıklarına ilişkin konuşması

743

IV.- AÇIKLAMALAR

723,758,764,816

1.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 29'uncu Dönem POMEM alımlarında şaibeler olduğunun ileri sürüldüğüne ilişkin açıklaması

723

2.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Uludağ Elektrik işçilerinin eylemlerine, en düşük memur aylığı alan SGK memurlarının taleplerine ve deprem bölgesinde özel kurumlarda çalışan öğretmenlerin sorunlarına ilişkin açıklaması

724

3.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, yirmi bir yıldır AK PARTİ'nin kamu varlıklarını satmaya doymadığına ilişkin açıklaması

724

4.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in 81'inci Birleşimde yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

724

5.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Akkuyu Nükleer Güç Santrali'ne ilişkin açıklaması

725

6.- Balıkesir Milletvekili Yavuz Subaşı'nın, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'a İngiltere'de yapılan sözlü saldırıya ve Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın yaptığı gündem dışı konuşmasına ilişkin açıklaması

725

7.- Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu'nun, ziraat odası kayıt defterlerinin usulüne uygun tutulmamasının suçlusunun çiftçiler olmadığına ilişkin açıklaması

725

8.- Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, Yozgat'ın köy yollarına ilişkin açıklaması

726

9.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, 3600 ek gösterge uygulamasından mahrum kalanlara ve fiilen yaptıkları işe uygun meslek kodu düzenlemesi isteyen kamuda 696 sayılı KHK'li ve İŞKUR'dan atamayla gelen 4/D'li sürekli işçilere ilişkin açıklaması

726

10.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, 100/2000 YÖK Doktora Bursu Programı'nda olan araştırmacıların sorunlarına ilişkin açıklaması

726

11.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'a Londra'da yapılan saldırıya ve Türkiye'nin ilk yerli elektrikli otomobili Togg'un sahiplerinin belli olduğuna ilişkin açıklaması

727

12.- İstanbul Milletvekili Şamil Ayrım'ın, Ermeni birlikleri tarafından 31 Mart 1918 tarihinde yaklaşık 50 bin masum Azerbaycan Türkünün katledildiğine ilişkin açıklaması

727

13.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Akkuyu Nükleer Güç Santrali'ne ilişkin açıklaması

727

- 14.- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, engelli bireylerin ve deprem bölgesindeki özel sektör öğretmenlerinin sorunlarına ilişkin açıklaması 728
- 15.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, TOKİ'nin hazineye ait taşınmazları satışa çıkararak 4706 sayılı Kanun gereği vatandaşların kullanacağı kaynakları kendilerinin kullandığına ilişkin açıklaması 728
- 16.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Kütüphane Haftası'na ilişkin açıklaması 728
- 17.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, BAĞ-KUR'luya ihya kolaylığı getirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 729
- 18.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, "Sesi Çağları Aşan Etkin Yüzler: Elli Müslüman İlim İnsanının Biyografisi" adlı kitaba ilişkin açıklaması 729
- 19.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'in yirmi bir yıldır AKP iktidarı tarafından görmezden gelindiğine ilişkin açıklaması 729:730
- 20.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, AK PARTİ iktidarının yükseköğretimde gerçekleştirdiklerine ilişkin açıklaması 730
- 21.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, vatandaşların isteklerine ilişkin açıklaması 730
- 22.- Edirne Milletvekili Orhan Çakırlar'ın, Fatih Sultan Mehmet Han'ın 591'inci doğum yılına ilişkin açıklaması 730
- 23.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Kızılayın Afyonkarahisar Maden Suyu Fabrikasında üretilen maden sularına ve TBMM Başkan Vekili Haydar Akar'a ilişkin açıklaması 731
- 24.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, 30 Mart Doktorlar Günü'ne ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'a Londra'da gerçekleştirilen saldırıya ilişkin açıklaması 731
- 25.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, depremzede çiftçilere ÖTV'siz, KDV'siz tarım aletlerinin sağlanması gerektiğine ilişkin açıklaması 731
- 26.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bir televizyon kanalında yaptığı açıklamada İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener'i itham etmesine, yap-işlet-devret modeline, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın imar affıyla ilgili düşüncelerine, yapılacak olan 45 bin öğretmen atamasına ve ücretli çalışan öğretmenlerin sorunlarına, engelli aylıklarının yeni miktarına, kamu şeflerinin 3600 ek göstergeden yararlanmadığına ve İzmir Demokrasi Üniversitesinin sosyal psikoloji araştırma görevlisi alım sınavına ilişkin açıklaması 732:734
- 27.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin başarısına, Türkiye'nin gelecek yüzyıllara damga vuracak enerji politikalarını adım adım uyguladığına ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'a Londra'da düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması 734:735

28.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, 30 Mart Mahir Çayan ve 9 arkadaşının katledildiği güne, 6 Şubattan bu yana depremden zarar görenlerin çadırsız yaşamaya zorlandıklarına; 24 Martta Hatay'da yapılan devlet hastanelerinin temel atma törenine, bu hastanelerin ihalelerine ve ihaleyi alan şirketlere, gıda enflasyonuna, seçim ekonomisine, Hiranur Vakfının kurucusu Yusuf Ziya Gümüşel'in kızı H. K. G.'nin 6 yaşından sonra evlendirilmesi ve istismarına dair davanın yarın yapılacak duruşmasına ve bu seçimlerde 6284'ü hedef alan kadın düşmanı, karanlık ve büyük tehlike arz eden bir ittifakın oluştuğuna ilişkin açıklaması

735:737

29.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, bundan elli yıl önce Tokat'ın Niksar ilçesi Kızıldere köyünde 9 arkadaşıyla birlikte katledilen Mahir Çayan'a, Güney Kıbrıs'ın sahil ilçesi Baf'ta düzenlenen bisiklet yarışmasında birtakım ırkçılar tarafından Türk Bayrağı'nın indirilmesine, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'a İngiltere'de yapılan saldırıya, Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın'ın katıldığı televizyon programında 6284 sayılı Kanun'a dair söylediklerine, AK PARTİ'nin ustalık dönemindeki fiyat artışlarına, uygulanan seçim ekonomisine, 14 Mayısın hem seçim günü hem Anneler Günü hem de Eczacılık Bayramı olduğuna ve TBMM Başkan Vekili Haydar Akar ile Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'a ilişkin açıklaması

737:738

30.- Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'a Londra'da gerçekleştirilen saldırıya, Genel Kurulda görüşülecek olan 438 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, 2002 yılından beri eğitim alanında gerçekleştirdikleri hamlelere; Sağlık Bakanlığına, Adalet Bakanlığına ve Millî Savunma Bakanlığına alınacak personel sayısına, 6284 sayılı Kanun'a ve iktidarlara döneminde kadınları şiddetten korumak için yaptıkları yasal düzenlemelere ve Kütüphane Haftası'na ilişkin açıklaması

739:741

31.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

741

32.- Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

741

33.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması

742

34.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

742

35.- Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

742:743

36.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

743

37.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, Karamanlı pancar çiftçisinin gübre tedarik sorununa ilişkin açıklaması

758

38.- Şanlıurfa Milletvekili Aziz Aydın'ın, Şanlıurfa'da deprem sonrası yaşanan sel felaketinden zarar gören vatandaşların tüm zararlarının karşılanmasını ilgili bakanlıklardan talep ettiğine ilişkin açıklaması

758:759

39.- Konya Milletvekili Orhan Erdem'in, İngiltere'nin başkenti Londra'da Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'a yapılan saldırıya ve Türkiye-Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Parlamentolar Arası Dostluk Grubu olarak Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'a geçmiş olsun dileklerini iletmek istediklerine ilişkin açıklaması

764:765

40.- Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un, Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un 441 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

816

V.- ÖNERİLER

744,754,823

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

744:753,754:758

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, Türkiye ile Irak Kürt Bölgesel Yönetimi arasında 2014-2018 arasında yapılan petrol ticareti sebebiyle Türkiye Uluslararası Tahkim Mahkemesi kararıyla 1,4 milyar dolar tazminata mahkûm edilmiş; söz konusu tazminatın oluşmasına sebep olan hatalı işlemlerle bu işlemlerde kusuru bulunanların tespit edilmesi, benzer nitelikte olup tazminat ödemesine neden olabilecek diğer işlemlerin belirlenmesi amacıyla 30/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Mart 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

744:748

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, cezaevlerindeki yeni infaz rejiminin yarattığı sorunlar ve çözüm yollarının araştırılması amacıyla 30/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Mart 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

749:753,754

3.- CHP Grubunun, İzmir Milletvekili Murat Bakan ve arkadaşları tarafından, yabancıların Türkiye'den mülk edinmelerinin kontrol altına alınmasına yönelik gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 30/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Mart 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

754:758

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

823

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun daha önce haftalık çalışma günlerinin dışında çalışılmasına karar verilen 31/3/2023 Cuma ve 1/4/2023 Cumartesi günleri toplanmamasına ilişkin önerisi

823

VI.- SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR

753

1.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

753:754

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

759,765,816,823,839

A) KANUN TEKLİFLERİ

759:764,765:815,816:822,

823:838,839:857

1.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve 127 Milletvekilinin Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4895) ile Çevre Komisyonu ve İçişleri Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 407)

759:764,765:770,839:857

2.- İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz ile Grup Başkanvekilleri Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/5017) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 441)

770:815,816:822,839:857

3.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kuzey Atlantik Antlaşmasına Finlandiya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/5005) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı 438)

823:836,839:857

4.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye-Birleşik Arap Emirlikleri Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4999) ile Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Arasında Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması'nın Tadil Edilmesine İlişkin Olarak Teati Edilen 15 Mart 2023 ve 16 Mart 2023 Tarihli Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/5012) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 439)

836:837,839:857

5.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Milletlerarası Finansman Kurumu Ana Anlaşmasının Tadil Edilmesine İlişkin 16/4/2020 Tarihli ve 273 Sayılı "Guvernörler Kurulu Kararı"nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3746) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı:375)

837:838,839:857

VIII.- OYLAMALAR

839

1.- (S. Sayısı: 407) Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

839:857

2.- (S. Sayısı: 441) İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

839:857

3.- (S. Sayısı: 438) Kuzey Atlantik Antlaşmasına Finlandiya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

839:857

4.- (S. Sayısı: 439) Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Arasında Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması'nın Tadil Edilmesine İlişkin Olarak Teati Edilen 15 Mart 2023 ve 16 Mart 2023 Tarihli Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

839:857

5.- (S. Sayısı:375) Milletlerarası Finansman Kurumu Ana Anlaşmasının Tadil Edilmesine İlişkin 16/4/2020 Tarihli ve 273 Sayılı "Guvernörler Kurulu Kararı"nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin oylaması

839:857

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.02’de açılarak üç oturum yaptı.

İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekközeği, işçi ve emekli yoksulluğuna,

Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı, depreme,

Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız, Aydın’daki JES ile depreme,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Adana Milletvekili Ayhan Barut, en düşük emekli maaşındaki artışa,

Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk, Toplum Yararına Programı kapsamında çalışanların kadro sorununa,

Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker, AK PARTİ’nin bugüne kadar Kocaeli’ye yaptığı yatırımlara,

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Millet İttifakı’nın iktidarında emekliler için yapılacaklara,

İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz, verilen müjdelere,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın, AK PARTİ iktidarında Mersin’e yapılan yatırımlara,

Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer, yirmi bir yıllık AK PARTİ iktidarının Cumhuriyet Halk Partili belediyelere oy verdiler diye Eskişehir’i cezalandırdığına,

Muğla Milletvekili Süleyman Girgin, BİRLEŞİK METAL-İŞ Sendikası üyesi Mata Otomotiv iş yerinde çalışan işçilerin direnişine,

Uşak Milletvekili İsmail Güneş, Millet İttifakı’nın Cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu’nun verdiği sözlere,

Mersin Milletvekili Alpay Antmen, Varlık Fonuna devredilen PTT’ye fatura edilen bazı harcamalara,

Mersin Milletvekili Hacı Özkan, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın bugünkü grup toplantısında verdiği yeni müjdelere ve Togg sahiplerinin bugün kurayla belli olacağına,

Bursa Milletvekili Yüksel Özkan, AK PARTİ Hükûmeti tarafından Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna sunulan (2/5006) esas numaralı Kanun Teklifi’ne,

Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil, 1 Milyon İstihdam Projesi’ne,

Yozgat Milletvekili Ali Keven, Yozgat’ta “Menekşe Evleri” denen bölgede oturan 180 hak sahibi için TOKİ’nin yapacağı evlere,

Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan, muharip gazilerin aylıklarına ve kamuda çalışan geçici işçilere,

Batman Milletvekili Ziver Özdemir, AK PARTİ olarak emeğin ve emeklinin yanında olmaya devam ettiklerine,

İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu, Batman’da bir sokak röportajında konuşan ve kendisini iktidarın destekçisi bir Hizbullahçı olarak nitelendirilen kişinin söylediklerine,

Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan, Artvin’de görevli Emniyet mensuplarının terör tazminatından mahrum bırakıldıklarına,

Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya, kuru soğan fiyatına,

Bahkesir Milletvekili Fikret Şahin, AKP’nin yanlış sağlık politika ve söylemleri nedeniyle sağlık sisteminin kaos içinde olduğuna ve (2/5006) esas numaralı Kanun Teklifi’ne,

Uşak Milletvekili Özkan Yalım, Uşak Çevre Yolu'na,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, Türkiye'nin tazminat ödemesine neden olan Powertrans şirketine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine, Türkiye'nin önlenemez yükseliş hamlelerinin en önemli kilometre taşlarından birinin de diplomasi alanı olduğuna ve Türkiye'nin diplomasi alanındaki başarılarına,

Samsun Milletvekili Erhan Usta, Uluslararası Çalışma Örgütünün Kahramanmaraş merkezli depremlerde 658 bin çalışanın geçim kaynağını kaybettiğiyle ilgili yaptığı açıklamaya; Nurettin Canikli'nin Millet İttifakı'nın Ziraat Bankasını çiftçinin, Halk Bankasını esnafın bankası yapacakları söylemlerini eleştirmesine, Avrupa Birliği İstatistik Ofisinin (EUROSTAT) açıkladığı 2022 yılı iltica başvuru verilerine, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin'in gazilerin aylıklarında yapacakları düzenlemeyle ilgili açıklamasına, iktidarın seçim için yaptıklarına, devlet üniversitelerinde farklı illerde çalışan evli memurların tayin sorununa, güvenlik korucularının emeklilik sorununa ve emekli olduktan sonra silah taşıma meselesine ve Kur'an kursu öğreticilerinin kadro talebine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Veri Kaynağının bu sene ramazanda iftar sofrası kurmanın maliyetini 1.371 Türk lirası olarak açıkladığına, artan maliyetlerden dolayı her yıl gramajı değişen ramazan pidesinin fiyatına ve hayat pahalılığına, Diyarbakır'da Y.D. adlı 14 yaşındaki bir çocuğun kaçırılmasından ve işkençeye maruz bırakılmasından sorumlu polislerin cezasızlıkla ödüllendirilmesine ve Bolu Cezaevinde hukuksuz infaz yakmalarına olduğuna,

Adana Milletvekili Burhanettin Bulut, Cumhurbaşkanının 24 Mart tarihinde Hatay'da gerçekleştirdiği 4 hastanenin temel atma törenine, bu hastanelerin ihalelerine ve ihaleyi alan şirketlere,

Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç, Adana Milletvekili Burhanettin Bulut'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Cumhurbaşkanının bugünkü grup toplantısında millete sunduğu yeni müjdelere, Ankara-Sivas Hızlı Tren Hattı'na, yerli ve millî otomobil Togg'un bugün yapılacak çekilişlerle hak sahiplerini bulacağına, deprem konutlarının inşasına başlandığına ve İlk Evim, İlk İş Yerim Projesi'ne,

İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoglu, Yunanlıların yapmış olduğu insanlık dışı soykırımı zafer günü olarak kutlayanlara,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, başta Adana olmak üzere tüm afet bölgesindeki vatandaşların barınma sorununa,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, iktidarın çalışanlar ve emeklilerle ilgili gerçekleştiremediklerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

İYİ Parti Grubunun, 16/3/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoglu ve 20 milletvekili tarafından, depremden etkilenen 11 ildeki baraj, gölet ve sulama sistemlerinin depreme ve doğal afetlere karşı dayanıklı olup olmadıklarının tespit edilerek yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

HDP Grubunun, 29/3/2023 tarihinde Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, asgari ücretlilerin enflasyona

karşı korunması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 13/3/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir ve arkadaşları tarafından, depremde etkilenen 11 ildeki üniversite binalarının altyapılarının incelenerek öğrencilerin karşılaştığı sorun ve ihtiyaçlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerinin önüne alınarak,

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mart 2023 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 441, 438 ve 439 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin kırk sekiz saat geçmeden gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının sırasıyla 2, 3 ve 4’üncü sıralarına alınmasına, yine bu kısımda bulunan 407, 375, 434, 437, 389 ve 387 sıra sayılı Kanun Teklifleri ile OHAL kapsamında çıkarılan 126 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin TBMM Başkanlığı Tezkeresi’nin ise yine bu kısmın 1, 5, 6, 7, 8 ve 9’uncu sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine ve 441 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi kabul edildi.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1’inci sırasında yer alan ve İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve 127 Milletvekilinin Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4895) ile Çevre Komisyonu ve İçişleri Komisyonu Raporlarının (S. Sayısı: 407) görüşmelerine başlanarak 8’inci maddesine kadar kabul edildi, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Nevşehir Milletvekili Faruk Sariaslan, EYT’li ve BAĞ-KUR’lu EYT’lilerle ilgili düzenlemeye ve çalışırken daha çok prim ödemiş emeklinin mağdur edildiğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 30 Mart 2023 Perşembe günü saat 14.00’te toplanmak üzere 18.40’ta birleşime son verildi.

Haydar AKAR

Başkan Vekili

Şeyhmus DİNÇEL

Mardin

Kâtip Üye

Bayram ÖZÇELİK

Burdur

Kâtip Üye

30 Mart 2023 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR

KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), Şeyhmus DİNCEL (Mardin)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 82’nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Sıfır Atık Günü münasebetiyle söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Müşerref Pervin Tuba Durgut’a aittir.

Buyurun Sayın Durgut.

II.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- İstanbul Milletvekili Müşerref Pervin Tuba Durgut’un, Sıfır Atık Günü’ne ilişkin gündem dışı konuşması

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; küresel iklim krizi yeryüzünü ve hayatı her gün daha şiddetli tehdit ediyor. Her yıl 84 milyon ton sera gaziatmosfere salınıyor. Sadece bugün yapacağım beş dakikalık konuşma süresinde bile 800 ton sera gazı daha atmosfere eklenmiş olacak. Bu gidiş, çocuklarımızın geleceğini çalmaktan başka bir şey değildir. Eğer acilen gerekli ve yeterli önlemler alınmazsa küresel ısınmanın çok daha yıkıcı ve hayatları söndürücü etkilerini çocuklarımız bizden çok daha ağır bir şekilde hissedecekler. Gelecek nesilleri bu yıkımın etkilerinden koruma sorumluluğuyla geçen sene saygıdeğer Hanımefendi Emine Erdoğan, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteriyle bir araya gelerek Küresel Sıfır Atık İyi Niyet Beyanı’nı imzaladı.

Türkiye’nin iklim değişikliğiyle mücadele kapsamında Birleşmiş Milletlere sunmuş olduğu sıfır atık kararı Genel Kurulda kabul edildi. 105 ülkenin destek verdiği bu kararla, bundan böyle bütün dünyada her yıl 30 Mart günü Uluslararası Sıfır Atık Günü olarak kutlanacak. Bugün ilkinin kutladığımız Uluslararası Sıfır Atık Günü, sürdürülebilir tüketim ve üretim modellerini teşvik etmeyi ve 2030 kalkınma hedeflerine ulaşmak için sıfır atık girişimlerinin önemine dair farkındalık oluşturmayı hedefliyor.

Küresel olarak her yıl 2,24 milyar ton evsel atık üretiyoruz ve bunun sadece yüzde 55’i kontrollü tesislerde yönetiliyor. Geri kalmış bölgelerde insanlar açlıkla mücadele ederken her yıl 931 milyon ton gıda israf ediliyor. Gezegenimizin yaşam kaynağı okyanuslar her sene eklenen 37 milyon ton plastik atıkla zehirleniyor. Atıklar sera gazı emisyonlarını önemli ölçüde artırırken biyoçeşitlilik kaybına da yol açıyor. Sıfır atık girişimleriyle israfın en aza indirilmesi, küresel kirliliğin azaltılması, iklim krizinin hafifletilmesi, biyoçeşitliliğin korunması ve gıda güvenliğinin korunması gibi yaşamsal hedeflere katkıda bulunabiliriz.

Sayın milletvekilleri, küresel iklim krizinin etkileri ve önlemeye yönelik inisiyatiflerden bahsederken çok uluslu sigara endüstrisinin bu felakette oynadığı role dikkat çekmemek çok büyük bir eksiklik olur. Evet, sigara sadece içenleri ve dumanına maruz kalanları zehirlemiyor, gezegenimizi de zehirliyor.

Tütünün üretiminden tüketimine endüstriyel yaşam döngüsü, dünya genelinde yıllık toplam 25 milyon ton atığa neden oluyor. Sigara imalatı ve tüketimi her yıl 80 milyon ton sera gazı emisyonuna neden olarak küresel ısınmayı hızlandırıyor. Dünya genelinde her yıl 4,5 trilyon sigara izmariti yere atılmaktadır. Bu nedenle, çocuklarımızın oyun parkları dâhil yaşam alanlarımızda, sokaklarda, sahillerde ve ne yazık ki Meclis bahçemizde bile en yaygın görülen toksik çöp sigara izmaritleridir. Oysaki doğada bir izmaritin yok olması için on yıl geçmesi gerekiyor ve bu izmaritlerden 7 bin çeşit kimyasal madde sızıyor. Her bir sigara izmariti bir şekilde suyumuzu ve toprağımızı zehirlemenin yolunu buluyor ve her bir sigara izmariti 100 litre suyumuzu zehirliyor.

Son zamanlarda yeni bir halk sağlığı sorunu olarak gündemimize giren elektronik sigaralar ve ısıtılmış tütün ürünleri gibi cihazlardan kaynaklanan tehlikeli atıklar da önemli bir çevresel sorun teşkil ediyor. Küresel olarak her yıl 22 milyar ton su sigara imalatı için kullanılıyor, daha da dramatik olan, bu suyun çoğunlukla su kaynakları zaten kısıtlı olan fakir ülkelerde tüketilmesi.

Sizce de sigara şirketlerinin neden oldukları çevresel yıkımları telafi etmek için sorumluluk alma zamanları gelmedi mi? İşte, onlara bu sorumluluklarını hatırlatmak için Tütün Endüstrisi Karşıtı Gençlik İnisiyatifiyle parklardan, sahillerden izmaritler topladık ve bu kutulara doldurarak bunları sahiplerine iade edeceğiz yani çok uluslu sigara şirketlerinin adreslerine postalayacağız, daha doğrusu postaladık bugün.

Sayın milletvekilleri, sigara endüstrisine yönelik yasal yaptırımları savunmak ve düzenlemek elbette ki biz politika yapıcılara düşüyor. Gelecek nesillere bunu borçlu olduğumuzu düşünüyor, havası, suyu tertemiz, yemyeşil bir yeryüzü hayaliyle Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Gündem dışı ikinci söz, depremler ve Türkiye’nin kesilen kolonları hakkında söz isteyen Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman’a aittir.

Buyurun Sayın Karaduman.

2.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman’ın, depremlere ve Türkiye’nin kesilen kolonlarına ilişkin gündem dışı konuşması

ABDULKADİR KARADUMAN (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

6 Şubat tarihinde Kahramanmaraş merkezli 2 büyük deprem felaketiyle hep birlikte sarsıldık. Bu depremler neticesinde resmî rakamlarla 50.096 insanımız, maalesef, hayatını kaybetti, 100 binden fazla insanımız yaralandı ve milyonlarcası da evsiz kaldı. Depremler neticesinde yaşamını yitiren vatandaşlarımıza Cenab-ı Allah’tan rahmet, yakınlarına sabırcemil ve yaralı olan depremzede vatandaşlarımıza da Cenab-ı Allah’tan acil şifalar diliyorum.

Bu büyük yıkım elbette ki yüreklerimizde derin yaralar açmıştır, ülkemizin her karışında bu acı derinden hissedilmiştir çünkü bizler millet olarak aslında bir vücudun azaları gibiyiz; acı neredeyse kalbimiz ve yüreğimiz de hiç şüphe yok ki oradadır.

Depremın yaralarını sarmak için özellikle seferber olan ve fedakârlığın en güzel ve en güzide örneğini sergileyen necip milletimizin her bir ferdini yürekten kutluyorum ve teşekkür ediyorum. Sevdiklerini kaybetmiş, gönlü kırık, mahzun ve mazlum bütün depremzede vatandaşlarımıza borcumuz da hep birlikte temeli sağlam bir Türkiye’yi inşa etmek olmalıdır.

Değerli milletvekilleri, güzel olan her şeyin bittiği gibi, acısıyla, tatlısıyla, hüznü ve sevinciyle bir dönemi daha geride bırakıyoruz. Her başlangıcın bir bitişi olduğu gibi, aslında her bitiş de yeni başlangıçların arifesidir. Bu hikâyede aslanan, yüreklerimizde taşıdıklarımızın elimizde ve dilimizde olanlara şahitlik etmesidir. Aslanan, sarp bir yamaçta tırmanırken dağın zirvesine kendimizi değil, kendimizle birlikte bayraklaştırdığımız değerleri de taşımak olmalıdır. Aslanan, konuştuklarımızla, sustuklarımızla, yapıp ettiklerimizle haktan ve adaletten şaşmamak olmalıdır. Aslanan, milletimizin barış ve kardeşliğe dair umutlarını yeşertmek, siyaseti kin ve nefretin bir aracı hâline getirmemek ve nihayetinde de değiştirmek istediklerimize dönüşmemektir.

İşte, tam da burada aziz milletimiz ve millî görüşçüler şahit olsun ki bütün bu beş yıllık çalışma serüveni içerisinde, siyasi şartlar ve yüreğim arasında bir tercih yapmak zorunda kaldığım her an yüreğimden başkasını hiçbir zaman dinlemedim. Küçük hesaplara aldırış etmeden yanlış kimden gelirse gelsin onun karşısında, doğruyu da kim yaparsa yapsın onun yanında olmanın çabasını verdim. Siyasi yakınlıklarımız sebebiyle, politik yakınlıklarımız sebebiyle söylenen ya da yapılan her şeyin karşısında olmadım ya da her şeyin yanında yer almadım. Hayra motor, şerre fren olma mesuliyetinin bize yükledikleri ve bize anlattıkları neyse onun kavgasını vermeye çalıştım. Bundan sonra da yarın Mecliste de olsak, dışarıda da olsak; içeride ya da dışarıda, nerede olursa olsun ve sonu nereye varırsa varsın amacım ve gayem, bin yıl İslam’a hizmet etmiş olan aziz milletimizin hak ve adaletle dayalı yeni bir dünyayı kurması içindir. İster bu kürsüde ister bir kahvehane taburesinde; zamana, şartlara, konjonktüre ve reel politik dayatmalara rağmen “ahlak ve maneviyat” demeye, “birlik ve beraberlik” demeye, “adil düzen” demeye, “hakça paylaşım” demeye ve “yeni bir dünya” demeye sonuna kadar devam edeceğiz; bundan kimsenin en ufak bir endişesi ya da kuşkusu olmasın. Milletimiz umutsuzluğa, milletimiz ümitsizliğe ve yeise asla kapılmasın. Bu ülkede tek bir millî görüşçü kalıncaya kadar, bu milleti inancından, kimliğinden ve değerlerinden...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ABDULKADİR KARADUMAN (Devamla) – ...uzaklaştırmaya çalışanlara karşı bu millet asla geçit vermeyecektir, hiçbir fâninin gücü de buna yetmeyecektir. Allah’ın izniyle hak hâkim olacak ve batıl zail olacaktır.

Son olarak, 27’nci Dönem boyunca yapabildiğimiz, gayretini gösterebildiğimiz hayırlı çalışmalar dolayısıyla Cenab-ı Allah’a sonsuz şükürler ediyorum. Diğer taraftan, yetişemediğimiz, ulaşamadığımız, erişemediğimiz her bir husus için sesi ve soluğu olmaya gayret gösterdiğim, derdine derman olmaya çabaladığım, inancını, ideallerini, aslını ve özünü temsil etme mücadelesi verdiğim aziz milletimizden de helallik diliyorum.

Allah konuştuklarımızı da sustuklarımızı da iştendir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

SALİH CORA (Trabzon) – Çok yanlış bir yoldasın şu anda.

ABDULKADİR KARADUMAN (Konya) – Evet, bunun üstüne...

SALİH CORA (Trabzon) – İstikametinizi bozdunuz, millî görüşe ihanet ettiniz.

ABDULKADİR KARADUMAN (Konya) – Çok ayıp, yakışıyor mu size! Çok ayıp ya!

SALİH CORA (Trabzon) – Öyle, doğruyu söylüyoruz. Millî görüşe ihanet ettiniz, size yakışıyor mu?

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27’nci Dönem yasama faaliyetleri hakkında söz isteyen Artvin Milletvekili Sayın Uğur Bayraktutan’a aittir.

Buyurun Sayın Bayraktutan.

3.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27'nci Dönem yasama faaliyetlerine ilişkin gündem dışı konuşması

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu Parlamentoda, özellikle bu dönemde gündem dışı 12 konuşma yaptım, 12'si de Artvin'le ilgiliydi, bugün farklı bir konuşma yapacağım. Bugün Meclisi yöneten Haydar Akar'ın da bu Meclis konuşmasından bilgisi yok, ben bugün Haydar Akar'ı konuşacağım. Neden? Çünkü Türkiye Büyük Millet Meclisinde 24'üncü Dönemden bu tarafa doğru beraber milletvekilliği yaptığımız ve bugün eğer herhangi bir aksilik olmazsa Parlamentoyu son kez yöneten, benim beraber yol yürümekten büyük onur duyduğum Haydar Akar'ı anlatacağım.

Değerli arkadaşlarım, 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı diye tabir edilen, 93'teki o büyük savaşta büyük dramlar yaşandı Kafkasya'da. Kafkasya'da yaşanan dramalarda, özellikle benim seçim bölgemde, Artvin'de, Batum'da Müslüman Türkler, Gürcüler ne yazık ki bu savaş ve bu Rus mezalimi nedeniyle topraklarını terk ettiler; kalktılar, Anadolu'nun içlerine akın akın göç ettiler, 1 milyonu aşkın Müslüman Anadolu'da değişik yerlere göç ettiler. Bugün bu Parlamentoda oturan Haydar Akar'ın ailesi de dedesi de o tarihlerde kalktılar, ta Kocaeli'ne geldiler. Kocaeli'de Kartepe diye tarif edilen, aynı bizim coğrafyaya benzeyen yani insanı mert, doğası sert olan, yeşil, engebeli bir araziye geldiler, yuvalarını kurdular. O dönemde, dedesi Sefer Ağa geldi, oraya yerleşti. Hemen oranın altında bir köy var Şirinsulhiye diye, onun üzerinden geldiler, Kartepe'ye yerleştiler.

Kartepe'de bir yer kurdular, yaşam kurdular, çocukları oldu, hayatlarını devam ettirdiler. Çok önemli bir olaydı -burada birçok siyasi konuşma yaptım, bu tamamıyla duygusal bir konuşmadır, ben de nasıl tamamlayacağımı bilemiyorum- ve burada Sefer Ağa'nın 4 çocuğu oldu. Bir kardeşini de Sinop'ta bıraktı; o kadar dramatik ki seferberlik dediğimiz o dönemde, o yaşadığımız acıların içerisinde ve arkasından, onun çocukları oldu, onun çocukları oldu ve onların içerisinde büyük dedesi Mustafa Akar mesela... Arada başkası da var, Haydar da var ki büyük dedesinin adını koyuyorlar. Mustafa Akar ormancı, ormanı seviyor, doğayı seviyor. Bir çocuğu doğdu -Haydar'ın babası- ilginç doğum tarihi, 10 Kasım 1938 yani bizim burada olmamıza vesile olan Mustafa Kemal Atatürk'ün ölüm tarihinde Haydar'ın babası doğdu. Dedesi en çok onunla övündü “Onun öldüğü tarihte bu doğdu.” diye. Arkasından, o çiftin 4 çocuğu oldu, evlendi, 4 çocuğu oldu. Babası Celal Akar Kocaeli Adliyesinde Yazı İşleri Müdürü olarak kırk beş yıl çalıştı, onuruyla emekli oldu. Ben de kendisini tanıdım, birçok kere elini öptüm; bu Parlamente'ya da geldi, şu arkaya oturdu, oğlunu seyretti gururla yani öyle bir olay. Bunu neden anlatıyorum? Daha sonra oğlu Haydar, ilkokulu, ortaokulu, liseyi okudu, gitti Türkiye'nin en iyi üniversitelerinden biri olan ODTÜ'nün Fen Edebiyat Fakültesinde Matematik Bölümünü dereceyle bitirdi ve ondan sonra siyasi yaşama atıldı, özel yaşamında, ticaret yaşamında büyük başarılar elde etti.

Şunu gördük: Cumhuriyet, bir ilçenin en ücra köyündeki ortalama bir memurun çocuğu ile -dün Mahmut Tanal'la konuştum, bir çobanın çocuğu- benim gibi bir çiftçinin çocuğunu getirdi, 6'ncı Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ün oğluyla, 2'nci Cumhurbaşkanı İnönü'nün torunuyla şu masalarda beraber oturttu; nur içinde yatsın Mustafa Kemal Atatürk.

Bugün, burada, Haydar Akar bu Meclisi son kere yönetiyor, o nedenle dedim ki gitmeden önce ona bir şeyler söyleyeyim, şanına yakışır şekilde onu uğurlayalım diye. Burada birçok siyasi tartışmalar oldu, bazen birbirimizi kıldık, bazen birbirimizi...

HALİL ÖZŞAVLI (Şanlıurfa) – Yeni dönemde bir daha gelecek inşallah.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) – Bunu neden dolayı dedim? Bazı arkadaşlar bilmiyorlar, Haydar Akar geçen yıl itibarıyla “Ben bir daha milletvekili adayı olmayacağım.” diye kamuoyuna açıkladı, sizler bilmediğiniz için diyorum.

O nedenle, bir anlamda Artvin kökeni var -Klaskur’dur köyü, Artvin Borçka’nın çok güzel köylerinden bir tanesidir- bu konuşma Artvin Milletvekili olarak bana yakışır dedim. Burada bulunduğumuz süre içerisinde milletvekili olarak yan yana, omuz omuza çalıştık. Çok çalışkan oldu, kibarlığından, zarafetinden, dostluğundan hiç kaybetmedi. İlk geldiğimiz günü hatırlıyorum, tertemiz geldik, üzerimizde en güzel giysilerimizle geldik. Aradan on iki yıl geçince o elbiseler belki eskidi ama Haydar açısından şunu söyleyeyim: O elbise hiç kirlenmedi, üzerine hiç toz değmedi. (CHP sıralarından alkışlar)

O anlamda diyorum ki: Biz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak, arkadaşların olarak -inanıyorum ki diğer arkadaşlarımız da bu konuda hemfikir olacaklardır- hakkımızı helal ediyoruz, ayağına taş düşmesin, gözüne yaş düşmesin, Allah yolunu ve bahtını açık etsin. Bundan sonraki yaşamında çocuklarıyla, güzel kızlarıyla, saygıdeğer hanımefendi eşinle, damatlarıyla ve gelecek torunlarıyla beraber sonsuza kadar güzel ve umutlu yaşa diyoruz. Motorları başka alanlarda maviliklere sürelim.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Haydar Akar’ın, Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan’a yaptığı gündem dışı konuşmasından dolayı teşekkür ettiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Vallahi, ne diyeceğimi bilemedim, çok duygulandım, benim aileyi benden iyi biliyor anladığım kadarıyla.

YAVUZ SUBAŞI (Balıkesir) – Başkanım, Artvin kökenli olarak aynen katılıyorum, imza atıyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Alışık olmadığımız için, tabii, kürsüden böyle bir konuşmaya, ne diyeceğimi de şaşırdım.

Uğur’un, sevgili kardeşimin kapanışı, finali böyle yapması beni çok gururlandırdı, teşekkür ediyorum. Bundan sonra, inşallah, dediklerine layık olmaya çalışırız diyorum.

Görüşmelerimize kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Barut...

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Adana Milletvekili Ayhan Barut’un, 29’uncu Dönem POMEM alımlarında şaibeler olduğunun ileri sürüldüğüne ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkanım, günlerdir, 29’uncu Dönem Polis Meslek Eğitim Merkezleri (POMEM) sürecinde yüksek KPSS ve yüksek spor puanı alan gençlerimizin feryat ve haklı tepkileriyle ilgileniyoruz. Hem KPSS’de hem de spor alanında yüksek puanlar alan gençlerimiz sözlü mülakat kısmında yaşadıkları haksızlıklardan şikâyetçi. Bir gencimiz “Yüksek puanlarıma rağmen sözlü mülakattaki adaletsizlik nedeniyle baraj altı bırakıldım. Benim gibi bu durumu yaşayan binlerce genç var.” diye feryat ediyor. Bu 29’uncu Dönem POMEM alımlarında şaibelerin olduğu ileri sürülüyor. KPSS ve spor alanında düşük puan alanların asil, derece yapmış gençlerimizin başarısız sayıldığı konuşuluyor. Alımlarla ilgili sürecin adil olmadığını ifade eden gençlerimizin adalet çağrısına kulak verin, alım bekleyen binlerce adayın hakkını koruyun.

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu...

2.- *Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Uludağ Elektrik işçilerinin eylemlerine, en düşük memur aylığı alan SGK memurlarının taleplerine ve deprem bölgesinde özel kurumlarda çalışan öğretmenlerin sorunlarına ilişkin açıklaması*

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkürler Başkanım.

Bursa, Çanakkale, Balıkesir ve Yalova Uludağ Elektrik işçileri “Toplu sözleşme masasında önerilen 9.600 lira ücrete mahkûm olmak istemiyoruz.” diyorlar ve bu sabah sendika başkanı ile genel sekreteri Merinos’taki şirketin merkezi önünde süresiz oturma eylemine başladı. Enerji işçilerinin haklı taleplerinin yanındayız.

İkincisi: En çok iş ve mevzuat yükü yüklenen ancak en düşük memur aylığı alan SGK memurları “Adalet istiyoruz.” diyorlar. Talepleri ise ikramiye, ek ödeme artışı, alan uzmanlığı, sosyal güvenlik tazminatı ve daha önce kaybettikleri hakların iadesi.

Üçüncü olarak: Depremden önce deprem bölgesinde özel kurumlarda çalışan öğretmenler de işsiz kaldıklarını ve sorunlarının çözümünü istiyorlar. Millet İttifakı iktidarında öğretmenlerin sorunlarını çözeceğiz; sana söz Türkiye’ m.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

3.- *Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer’in, yirmi bir yıldır AK PARTİ’nin kamu varlıklarını satmaya doymadığına ilişkin açıklaması*

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Başkanım.

Yirmi iki yıldır AK PARTİ kamu varlıklarını satmaya doymadı; kamu fabrikalarını yok fiyatına sattı, yetmedi, dağı, taşı, tarım arazilerini de satmaya devam ediyor. Bakan Kurum soruma yanıtta 2010-2020 yılları arasında 11.594 adet ana taşınmazın gerçek kişilere satış yoluyla verildiğini söylüyor; 21 milyon 284 bin 892 metrekare arazi varsa satış bu dönemde gerçekleştirilmiş, on yılda yabancı uyruklu kişilere 180.863 iş yeri ve konut satılmış. İşin vahimi, 2022 yılında ise 5 milyon 219 bin 309 metrekare arazi satış gerçekleştirilmiş ki son on yılın ortalamasının 2 katı arazi yabancılara satılmış. Bu gidiş 14 Mayıs seçimleriyle sonlanmazsa ülke toprakları elden gidecek. Bu dahi AKP zihniyetinin bir an önce ülke yönetiminden halkın ouyuyla gitmesinin ihtiyaç olduğunu göstermeye yeterlidir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Tarhan...

4.- *Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan’ın, Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker’in 81’inci Birleşimde yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Deprem bölgesi Kocaeli’de 300 binin üzerinde riskli yapı var. Bakanlığa soru önergesi verdim, 2.405 konut üreteceklerini söylediler. Dün İlyas Şeker “26 bin konut” diyerek güya bana cevap vermiş. Öncelikli olarak, muhalefete saygısı olmayanın millete de saygısı olmaz. Millet bize muhalefet görevi verdi, biz soracağız.

Biz diyoruz ki: 2018 yılında tabelalarını diktığınız Gebze’deki metro neden bitmedi? 2014’te söz verdiğiniz Çayırova devlet hastanesinin neden hâlâ temeli dahi atılmadı? 2019’da 1,5 milyon liraya alıp, getirip tarlaya koyduğunuz uçağın hesabını soruyoruz, siz diyorsunuz ki: “Havaalanımız var.” Havaalanımız var, neden uçak uçmuyor diye soruyoruz Cengiz Topel’den?

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

5.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Akkuyu Nükleer Güç Santrali'ne ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Enerjiye yapılan yatırım geleceğe yapılan yatırımdır. Türkiye'nin en büyük yatırımları arasından yer alan, seçim bölgem Mersin'de yapımı devam eden, tamamlandığında 35 milyar kilovatsaat elektrik üretimiyle Türkiye'nin elektrik ihtiyacının yüzde 10'unu tek başına karşılayacak Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nde sona yaklaşıyoruz. 27 Nisanda ilk nükleer yakıtın tesise gelmesiyle Akkuyu Nükleer Güç Santrali “nükleer tesis” statüsü kazanmış olacak. Her biri 1.200 megavatlık 4 reaktörden oluşacak ve toplam 4.800 megavat kurulu güce sahip olacak santralin ilk ünitesi cumhuriyetimizin 100'üncü yıl kutlamalarının yapılacağı bu yıl içerisinde devreye alınacak, kalan 3 ünite de birer yıl arayla, 2026 sonuna kadar faaliyete geçecek.

Bu muhteşem eseri ülkemize ve Mersin'imize kazandıran Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımızı arz ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Subaşı...

6.- Balıkesir Milletvekili Yavuz Subaşı'nın, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'a İngiltere'de yapılan sözlü saldırıya ve Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın yaptığı gündem dışı konuşmasına ilişkin açıklaması

YAVUZ SUBAŞI (Balıkesir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Ersin Tatar'a İngiltere'de, Rum olduğu belirtilen kişiler tarafından yapılmış olan iğrenç tehditleri, sözlü saldırıyı şiddetle kınıyorum. Gazi Meclisimizden ilan ediyorum; Kıbrıs ve Sayın Ersin Tatar sahipsiz değildir, yalnız değildir; ana vatan Türkiye her zaman yavru vatan Kıbrıs'ın yanındadır. Türkiye-Kıbrıs, et ve tırnak gibi ayrılmaz bir bütündür. Rumlara 1974 yılını hatırlatmakta fayda var. Rumların anlayacağı dilden konuşacak olursak: Ey Rum kesimi! Şunu bilin ve aklınızdan asla çıkarmayın: Ayşe her zaman tatile çıkmayı hazır olarak beklemektedir, Ayşe bir gece ansızın tatile gidebilir; bizden hatırlatması, ayağınızı denk alın.

Sözlerimin sonunda, Artvin Milletvekilimizin yaptığı konuşmaya aynen katıldığımı ifade ediyorum. Hemşehrisi olmaktan gurur duyduğum Haydar Akar Başkanımıza bundan sonraki hayatında da başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum, çok nazıksınız.

Sayın Vahapoğlu...

7.- Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu'nun, ziraat odası kayıt defterlerinin usulüne uygun tutulmamasının suçlusunun çiftçiler olmadığına ilişkin açıklaması

MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Bursa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ziraat odası üye defterlerinin yıllık noter onayının yapılmamış ve üye yapılırken yönetim kurulu kararının alınmamış olması gibi nedenlerle Sosyal Güvenlik Kurumu prim günlerini iptal etmektedir. Bundan dolayı çiftçilerimiz başta sağlık ve emeklilik olmak üzere hak kaybı yaşamaktadırlar. Bu durum Bursa'daki çiftçilerimiz için de geçerlidir. Ziraat odası kayıt defterlerinin usulüne uygun tutulmamasının suçlusu çiftçilerimiz değildir. Ayrıca, bir kişinin çiftçilik yapıp yapmadığının sadece bu kayıtlar üzerinden tespiti de eksik bir uygulamadır. Sosyal Güvenlik Kurumu daha önceki emsal yargı kararlarını dikkate almalı, usul eksikliklerinden kaynaklanan hatayı çiftçimize yüklememelidir. Bu sorunun çözümü için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını konuya el atmaya davet ediyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Keven...

8.- Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, Yozgat'ın köy yollarına ilişkin açıklaması

ALİ KEVEN (Yozgat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Türkiye, bu köylerin yollarına bir baksın. Bu yollar Yozgat'ın Akdağmadeni ilçesine bağlı Bozhüyük, Çağlayan, Ardıçalı, Çerçialanı, Hüyükülüalanı, Veziralanı, Yazılıtaş köylerinin çamurlu yolları, hâlâ yapılmadı. Bu yollarda hayvanlar bile zor yürüyor bu sırada. Bu köylerimizin köy içi kilit taşları yok, yol sorunları var. Bu çağda çoluk çocuk çamur içinde yürümek zorundalar. Sevgili arkadaşlar, Yozgat'ta kanalizasyonu olmayan köyler var, yolu asfalt olmayan köyler var. Nedenini söylediğim zaman AKP'li arkadaşların zoruna gidiyor. Vatandaşla oy pazarlığı yapmayı bırakın ve hizmet yapın. Bakın, bir kez daha uyarıyorum, bu ayrımcılığı tarih unutmayacak ama bu köylerimize söz, sana söz, o yollar bu yaz çamurdan kurtulacak; 14 Mayıs'ta ülkenin her yerinde çiçek açacak.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Sayın Girgin...

9.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, 3600 ek gösterge uygulamasından mahrum kalanlara ve fiilen yaptıkları işe uygun meslek kodu düzenlemesi isteyen kamuda 696 sayılı KHK'li ve İŞKUR'dan atamayla gelen 4/D'li sürekli işçilere ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Genel Başkanımız ve 14 Mayıs'tan sonraki Cumhurbaşkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun 3.600 defa 3600 ek gösterge sorununu gündeme getirmesi ve “Siz yapmazsanız biz çözeceğiz.” demesi sonucunda, kamuda görev yapan Emniyet mensupları, din görevlileri, yüksekokul mezunları, öğretmenler, sağlık çalışanları ve bazı meslek gruplarına 3600 ek gösterge verilmiştir. Ancak 470 bin mağdur kamu çalışanı, uzman, zabıta, itfaiye, tekniker, veri hazırlama kontrol işletmeni, kamu şefleri gibi 1'inci derecede çalışanlar ve emekliler 3600 ek göstergeden mahrum kalmışlardır. İktidar bir kez daha, yeni sorunlar yaratmadan bir sorunu çözmemiştir.

Yine, kamuda 696 sayılı KHK'li ve İŞKUR'dan atamayla gelen 4/D sürekli işçiler fiilen yaptıkları işe uygun meslek kodu düzenlemesi istiyor. Çalıştıkları yerlerden, hatalı meslek kodu nedeniyle, cezalandırılıncasına başka yere gönderilen işçiler eski işlerine geri dönmek istiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

10.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, 100/2000 YÖK Doktora Bursu Programı'nda olan araştırmacıların sorunlarına ilişkin açıklaması

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

2017 yılında başlatılan 100/2000 YÖK Doktora Bursu Programı'yla, yükseköğretim kurumlarımızın, kamu ve özel sektörün nitelikli bilim insanı ve araştırmacı ihtiyacının karşılanması amaçlanmıştı, 100 tematik alanda 2 bin araştırmacıyla ülkemizin kalkınmasına dönük hedefler ortaya konulmuştu. Ancak aradan geçen altı yılın sonunda, araştırmacılara yönelik burs miktarının asgari ücretin yarısından daha düşük miktarda kalması, mezuniyet sonrasında istihdam ve kadro alanlarındaki yetersizlikler, belirsizlikler gibi birçok sorun ortaya çıkarken programın hedeflerine de ulaşamadı. Ortaya çıkan bu sorunların giderilmesi amacıyla, özellikle araştırmacıların burs miktarının asgari ücret seviyesine çıkarılması, mezuniyetleri sonrasında kadro ve istihdam güvencelerine yönelik kanun teklifim Meclis çalışmaları tamamlanmadan gündeme alınarak yasalaşmalıdır. Daha da önemlisi, YÖK bu yasayı da beklemeden bir an önce burs miktarını asgari ücret seviyesine yükseltmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

11.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'a Londra'da yapılan saldırıya ve Türkiye'nin ilk yerli elektrikli otomobili Togg'un sahiplerinin belli olduğuna ilişkin açıklaması

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Ersin Tatar'a Londra'da yapılan saldırı girişimini nefretle kınıyorum. Düzenlenen bu saldırı girişimine karşı İngiliz makamlarını derhâl gereğini yapmaya davet ediyorum.

Türkiye'nin ilk yerli elektrikli otomobili Togg'un ilk sahipleri belli oldu. Ön sipariş süreci tamamlanan Togg'da, 20 bin adet T10X modeli noter huzurunda yapılan çekilişle sahiplerini buldu, hayırlı uğurlu olsun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Hacı ağabey, araba nerede, araba?

HACI ÖZKAN (Mersin) – Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde bugüne kadar devasa projelere imza attık. Allah'ın izniyle, aziz milletimizin dua ve destekleriyle önümüzdeki dönemde de doğru adımlarla yola devam diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Ayrim...

12.- İstanbul Milletvekili Şamil Ayrim'ın, Ermeni birlikleri tarafından 31 Mart 1918 tarihinde yaklaşık 50 bin masum Azerbaycan Türkünün katledildiğine ilişkin açıklaması

ŞAMİL AYRIM (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Azerbaycan halkı tarihi boyunca Ermenilerin bilinçli olarak uyguladığı soykırım ve tehcir politikalarının kurbanı olmuştur. Büyük Ermenistan hayaliyle Ermeni birlikleri, 31 Mart 1918 tarihinde, yaklaşık 50 bin masum Azerbaycan Türkünü, Müslüman insanları katletmiştir. 31 Mart tarihi, dost ve kardeş ülkemiz can Azerbaycan'da Azerbaycanlıların soykırım günü olarak kabul edilmektedir. Vatani uğrunda şehit düşmüş evlatlarının aziz hatırası Azerbaycan toplumunun hafızasında yerini daima korumuştur. Tarihe bir kara leke olarak geçmiştir. Sonsuz acı ve hüznle andığımız bu yas gününde, topraklarının bağımsızlığı ve kutsiyeti uğrunda şehit düşen masum soydaşlarımızın yüce ruhlarına Allah'tan rahmet diliyorum. Azerbaycan Türkiye'dir, Türkiye Azerbaycan'dır diyorum.

BAŞKAN – Sayın Güneş...

13.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Akkuyu Nükleer Güç Santrali'ne ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim.

Tüm dünyada 31 ülkede 440 nükleer santral varken ülkemizde 1 tane dahi nükleer santral yoktu. Tüm engellemelere rağmen Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde proje çalışmalarına 2010, temel atmaya 2015 yılında başlanılan ve 4 megavat gücündeki Akkuyu Nükleer Santrali'nin ilk reaktör yapımına 2018 yılında başlamıştır. 27 Nisan 2023 tarihinde yakıt yükleyerek üretime geçecek olan tesisin ülkemize ve milletimize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a, Enerji Bakanlığımıza ve emeği geçen herkese teşekkür ve şükranlarımı sunuyorum.

Boşuna “Yaparsa AK PARTİ yapar, yaparsa Cumhur İttifakı yapar.” demiyoruz. Nice güzel hizmetlere imza atmak ve Türkiye Yüzyılı'nı inşa etmek için durmak yok, yola devam diyor, Genel Kurul saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

14.- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, engelli bireylerin ve deprem bölgesindeki özel sektör öğretmenlerinin sorunlarına ilişkin açıklaması

SUAT ÖZCAN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bizlere ulaşan engelli bireyler kendi engellerine değil ama siyasi engellere takıldıklarını iletmektedirler. Güncel enflasyonda geçinemediklerini, evde bakım ve engelli maaşlarının medikal ilaç, şehirler arası hastanelerle uğraşanlar için çok yetersiz kaldığını söyleyen engelli vatandaşlarımız, maaşlarının en azından asgari düzeyde iyileştirilmesini ve barınma için TOKİ desteği istediklerini belirtmektedirler.

Ayrıca, Deprem Bölgesi Özel Kurum Öğretmenleri Platformu, deprem sonrasında eğitim sektörünün bölgede sekteye uğraması sebebiyle hem bölgede kalan öğrencilerin hem de öğretmenlerin büyük sıkıntılara girdiğini, öğrencilerin başka illere nakledilmesi ve kurumların çoğunun ağır hasarlı olması sebebiyle özel okullar ve çalışanlarının mağdur olduğunu tarafıma iletmıştır. Özel sektör öğretmenleri en azından maddi güvence altına alınarak OHAL kapsamında uygun kadrolara yerleştirilmek istediklerini talep etmektedirler.

Hiç kimse umutsuz olmasın, 14 Mayıs seçimlerinden sonra Millet İttifakı iktidarı tüm sorunları çözüme kavuşturacaktır.

BAŞKAN – Sayın Aygun...

15.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, TOKİ'nin hazineye ait taşınmazları satışa çıkarak 4706 sayılı Kanun gereği vatandaşların kullanacağı kaynakları kendilerinin kullandığına ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

TOKİ taşınmaz satış ihalesi 4/4/2023 saat 10.30'da ve Toplu Konut İdaresi yine Tekirdağ'ımızın Çorlu ilçesinde satışa çıkıyor. TOKİ doymak bilmiyor. Yaklaşık 3,5 milyon metrekare arazinin mülkiyetini Çorlu'muzda hazineden alan TOKİ, tescilleri üzerine alıp arazileri babasının malları gibi satıyor.

Yine, üzerine alamadığı hazineye ait araziler de toplam 65 parça -bunlar Hatip, Muhittin, Nusratiye, Önerler ve Şeyhsinan Mahallelerinde- olmak üzere 225.041 metrekare ve 631 milyon 9 bin 837 lira 50 kuruş muhammen bedelle satışa çıkıyor. Bu vesileyle 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi Hakkında Kanun'un 5'inci maddesi gereğince satıştan kaynaklı oluşacak payın ilçe belediyesine gitmesini engelliyor. 4706 sayılı Kanun gereğince ilçe sınırları içerisinde kullanılması gereken kaynağı başka yerlere taşıyorsunuz, belediyelerimizin bulunduğu ilçelerdeki vatandaşlarımıza kullanacağımız kaynakları kendiniz için kullanıyorsunuz. Az kaldı, gidiyorsunuz! Giderayak yapıp, yıkıp, satıp geçiyorsunuz!

Bu anlayıştan vazgeçin, bu ülkenin kaynaklarını hoyratça kullanmayın diyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Çakır...

16.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Kütüphane Haftası'na ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Sayın Başkan, ana teması “kütüphane iyileştirir” olarak belirlenen Kütüphane Haftası, kitaplarla hemhâl olmayı, onlarla yol bulmayı öne çıkaracak etkinliklere zemin hazırlayarak, okuyan, öğrenen, düşünen ve üreten bir toplum oluşmasına katkı sağlayacaktır.

Bu haftayı, kütüphanenin sessizliğinde, kitapların kokusu ve esrarı arasında kaybolmayı başarabilecek, yeni nesil alışkanlıkların bu duyguyu, bu mutluluğu bastıracak negatif tutum ve davranışları pozitif çevirecek eylem ve söylemleri hayata geçirebilecek bir fırsat olarak görmeliyiz.

Kütüphaneler, kitapların yuvası, kitap okuma, istifade etme mekânı olması dolayısıyla dinamik, canlı etken olma özelliğini taşıyacak bir heyecan kaynağı olmaya devam etmelidir.

Kütüphane Haftası'nın kitapların dostluğunu, yol göstericiliğini öne çıkaracak; doğruyu, yanlış ayırt etmeye rehberlik edecek bir anlayışla kütüphaneleri daha aktif hâle getirecek bir çalışma heyecanı

vermesi temennisiyle, kütüphane çalışanlarına tebrik ve teşekkürlerimi iletiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

17.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, BAĞ-KUR'luya ihya kolaylığı getirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkürler Sayın Başkan.

BAĞ-KUR'lu emeklilik hayallerini başka bir bahara erteledi. Sözde yapılandırma çıktı ama BAĞ-KUR'luya ihya kolaylığı getirilmediği için karşısına ödeyemeyeceği borçlar çıkarılıyor, borç yapılandırmasından yararlanamıyorlar. İhya uygulaması nedeniyle BAĞ-KUR'lu en çok iki yıllık borcu yapılandırmaya sokabilirken, geçmiş borçları için bugünkü fiyatlardan ödeme yapması isteniyor. Çiftçi, esnaf bunları nasıl ödesin? Şimdinin primini ödeyemiyor ki geçmiş prim borçlarını nasıl ödesin? Geçmiş yapılandırmalarda ihya kolaylığı getirilirken son yapılandırmada bir kolaylık neden getirilmedi? Çiftçi ve esnaf emekli olamasın diye kurnazlık yaptınız, emeklilik bekleyen çiftçiyi, esnafı kandırdınız. Meclis kapanmadan BAĞ-KUR'luya ihya kolaylığı getirin, getirmezsенiz her BAĞ-KUR'luya size gösterecek ve işte, emekliliğini çalanlar bunlar diyeceğiz. 15 Mayıs sabahından itibaren Türkiye'yi ayağa kaldırırken bu tür AKP yamukluklarını da düzelterceğiz.

BAŞKAN – Sayın Şeker...

18.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, "Sesi Çağları Aşan Etkin Yüzler: Elli Müslüman İlim İnsanının Biyografisi" adlı kitaba ilişkin açıklaması

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kocaeli İzmit Mehmet Akif Ersoy Proje Kız Anadolu İmam-Hatip Lisesi yürütücülüğünde, 11 ilimizden 17 proje, Anadolu imam-hatip lisesi ve yurt dışından 3 okulla devam eden, 194 öğrenci, 160 öğretmen, 67 akademisyen iş birliğinde hazırlanan 3 aşamalı Uluslararası Etkin Yüzler/ Sesim Çağımı Nasıl Aştı Projesi'nin birinci aşaması Sesi Çağları Aşan Etkin Yüzler Projesi'yle, Mevlâna, Gazali, İbni Sina, Kâtip Çelebi gibi farklı ilim adamlarından, öncü şahsiyetlerden oluşan "50 Müslüman İlim İnsanının Biyografisi" adlı kitap hazırlandı. Meclis Kütüphanemizde de mevcut olan kitaba "etkinyuzler.com" adresinden ulaşılabilir. Proje koordinatörü Neslihan Gülçebi'ye, öğrencilerimize, öğretmenlerimize, okul yöneticilerimize ve destek veren tüm kurum ve kuruluşlara teşekkür ediyor, saygı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın İlhan...

19.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'in yirmi bir yıldır AKP iktidarı tarafından görmezden gelindiğine ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) – Teşekkür ederim Başkanım.

Kırşehir, gerek konumu gerekse de kültürel birikimiyle Türkiye'nin merkezinde, stratejik öneme sahip ve birçok medeniyete de beşiklik etmiş kadim bir Anadolu kentidir. Eğitimli insan potansiyelinden nitelikli iş gücüne, verimli tarım arazilerinden jeotermal kaynaklara, turizme kaynaklık edecek her türlü kültürel varlıktan doğal güzelliklere kadar bölgesinde keşfedilmeyi bekleyen bir cevher konumundadır. Ancak ne yazık ki yirmi bir yıldır AKP iktidarı Kırşehir'i hep ötelemiş, hep görmezden gelmiştir. Bu sebeple de Ankara ve Kayseri arasına sıkışmış, büyüme katedemeyen küçük bir şehir olarak kalmıştır. Aziz Kırşehirlili hemşehrilerimiz şundan emin olsun ki şehrimizin her türlü sorun ve imkânlarını en ince detayına kadar biliyoruz ve bunları çözecek kudretimiz de var. İktidarımızın ilk iki yılında çevre yolu ve hükümet konağı başta olmak üzere Kırşehir için önem arz eden kamu yatırımlarını tamamlayıp hemşehrilerimizin hizmetine sunacağız.

Kırşehir bölgesinde hak ettiği konumu mutlaka alacak diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Karahocagil...

20.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, AK PARTİ iktidarının yükseköğretimde gerçekleştirdiklerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Eğitimde, sağlıkta, teknolojide, ulaşımda, istihdamda olduğu gibi yükseköğretimde de bizden önce yapılanları misli misline katlayan işlere imza attık. Üniversite sayımızı 76'dan 208'e yükselttik. Yükseköğretim yurt yatak kapasitemizi 182 binden 850 bine ulaştırdık. Yurtlarımızda kalan öğrencilerimize yapılan beslenme yardımını 1.800 liraya yükselttik 2022-2023 döneminde yurt ücretlerine zam yapmadık, öğrencilerimizin geçen yılki fiyatla barınabilmelerini sağladık. Bursları lisans öğrencileri için 1.250 liraya, yüksek lisans öğrencileri için 2.500 liraya, doktora öğrencileri için 3.750 liraya çıkardık. 1 milyon 400 bin öğrencimizi 27 milyar liralık maddi bir külfetten kurtardık. Muhalefetin kuru gürültüsüne, içi boş sloganlarına ve vaatlerine aldırış etmeyecek, gençlerimizden alacağımız destekle birlikte 14 Mayıs seçimlerinde onlar için çalışmaya, hayallerini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Filiz...

21.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, vatandaşların isteklerine ilişkin açıklaması

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öğrencilerimiz yüz yüze eğitim istiyor. Emekliler en düşük maaşın asgari ücrete eşitlenmesini ve kademeli maaş artışı istiyor. Emekli korucular 4.600 lira olan maaşlarının artırılmasını istiyor. Kamuda çalışan mühendis, mimar ve şehir plancıları ek ödeme oranlarının artırılmasını istiyor. Emekli astsubaylar maaşlar arasındaki farkın dengelenmesini istiyor. Şehit aileleri ve gazilerimiz eşitlik istiyor. Öğretmenler atanmak istiyor. Polislerimiz intiharlara varan sorunlarına çözüm istiyor. Doktorlarımız güven içerisinde kendi ülkesinde çalışmak istiyor. Kadınlarımız İstanbul Sözleşmesi'ni geri istiyor. Gençler iş istiyor. Çiftçi, esnaf, sanayici zarar etmeden üretmek için destek istiyor. Vatandaşlarımız, atamalarda liyakatin ve ahlakın esas alınmasını istiyor; hak, hukuk ve adalet istiyor, huzur istiyor; siyasetçilerden temiz bir dil istiyor.

Milletin sesini duyun diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Çakırlar...

22.- Edirne Milletvekili Orhan Çakırlar'ın, Fatih Sultan Mehmet Han'ın 591'inci doğum yılına ilişkin açıklaması

ORHAN ÇAKIRLAR (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

30 Mart 1432 yılında Edirne'de doğan Fatih Sultan Mehmet Han'ın 591'inci doğum yılı kutlu olsun. Babası II. Murat'ın tahttan feragatiyle 1444 yılında 12 yaşında, beş yıl aradan sonra 1451 yılında 2'nci kez tahta çıkmış, kırk dokuz yıllık ömründe İstanbul'u fethederek "İstanbul fetholunacaktır, onu fetheden komutan ne güzel komutan, onu fetheden asker ne güzel askerdir." hadisine mazhar olmuş, çağ kapatıp çağ açan büyük komutan Fatih Sultan Mehmet Han, Trabzon, Mora ve birçok yeri fethetmiştir.

"Eyleme gönlün cevri ile Avni harap

Dürr ü gevherler verir bu bahr ile sana."

"Avni" mahlasıyla da divan yazacak kadar şair olan, tarihin gördüğü bu büyük Edirneliyi doğum gününde rahmet ve saygıyla yâd ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Köksal...

23.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Kızılayın Afyonkarahisar Maden Suyu Fabrikasında üretilen maden sularına ve TBMM Başkan Vekili Haydar Akar'a ilişkin açıklaması

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Afyonkarahisar Kızılay Maden Suyu Fabrikasında maden suyunun dinlendirildiği havuzlarda rutubet ve kirliliğin had safhaya ulaştığı, hijyene dikkat edilmediğine ilişkin görüntüler gündeme yansıdı. Ayrıca, Migros'un maden suyunda kansere ve birçok hastalığa neden olan arsenik maddesine yoğun bir şekilde rastlandığı ve bu yüzden binlerce şişe maden suyunun iade edildiği de ortaya çıktı. Kızılay Afyonkarahisar Fabrikasında 21 Marttan 27 Marta kadar üretime ara verilerek akabinde, 3 Nisan Pazartesiye kadar da üretim durduruldu. Peki, insan sağlığını hiçe sayarak üretim yapan, buna göz yuman yetkililerle ilgili herhangi bir yaptırım uygulandı mı? Sadece üretimi durdurmakla yetinilerek yine, suç işleyenin, hata yapanın yanına kâr mı kalacak? Bugün hesap sorulmazsa herkes bilsin ki sana söz Afyonkarahisar'ım, bize bu rezilliği reva görenlerden, sağlığını hiçe sayanlardan 15 Mayıs'tan sonra hesap soracağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Ayrıca, Sayın Haydar Akar'a çok teşekkür ediyorum. Bugüne kadar yol arkadaşlığı yapmaktan gurur duydum, kendisinden ulaştırma konusunda çok şey öğrendim; bundan sonra yolunuz açık olsun.

BAŞKAN – Sağ olun, teşekkür ediyorum.

Sayın Arkaz...

24.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, 30 Mart Doktorlar Günü'ne ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'a Londra'da gerçekleştirilen saldırıya ilişkin açıklaması

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hekimlik kutsal bir meslektir, fedakârlık ve özveriyle çalışırken insan hayatına değer katarlar. Gece gündüz, bayram, tatil, afet, salgın demeden her şartta görevini yerine getiren doktorlarımızın hakkını ne yaparsak yapalım ödeyemeyiz. Tüm hekim meslektaşlarımızın 30 Mart Dünya Doktorlar Günü'nü kutluyorum.

Ayrıca, İngiltere'nin başkenti Londra'da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'a yönelik gerçekleşen saldırıyı şiddetle kınıyorum. Türk milleti ve Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin yanındayız. Sayın Cumhurbaşkanına geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Yalım...

25.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, depremzede çiftçilere ÖTV'siz, KDV'siz tarım aletlerinin sağlanması gerektiğine ilişkin açıklaması

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Depremzede vatandaşlarımızı unutmadık, unutturmayacağız. Orada şu anda, biliyorsunuz, ekim yapılmıştı ancak depremden sonra birçok vatandaşımızın iş makineleri, tarım aletleri, başta traktörler olmak üzere biçerdöverleri köylerdeki evlerin altında kaldı. Önümüzdeki ay ve mayıstan itibaren bunların hasat zamanı gelmektedir, onun için bölgedeki tarım aletlerinin bir an önce ÖTV'siz, KDV'siz bir şekilde bu çiftçilerimize sağlanması lazım, yoksa ekilen bu ürünlerin, hasadı gerçekleştirilemeyecek diyorum. Depremzedeleri unutmadık, unutturmayacağız; 14 Mayıs'tan sonra da Sayın Genel Başkanımızın vermiş olduğu söz üzerine bütün depremzedelerin kaybettikleri evleri ücretsiz bir şekilde tüm vatandaşlarımıza kavuşturacağız diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Usta...

26.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bir televizyon kanalında yaptığı açıklamada İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener'i itham etmesine, yap-işlet-devret modeline, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın imar affıyla ilgili düşüncelerine, yapılacak olan 45 bin öğretmen atamasına ve ücretli çalışan öğretmenlerin sorunlarına, engelli aylıklarının yeni miktarına, kamu şeflerinin 3600 ek göstergeden yararlanamadığına ve İzmir Demokrasi Üniversitesinin sosyal psikoloji araştırma görevlisi alım sınavına ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanı Erdoğan dün televizyon kanalında yapmış olduğu açıklamada Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'i ithamla “Bugüne kadar yaptığımız her projeyi tartarak, hesaplayarak yaptık.” ifadelerini kullanmıştır. Sayın Erdoğan, biz İYİ Parti olarak her zaman projeye değil, ranta karşı olduğumuzu söyledik. Siz Tayyip Erdoğan olarak, devlet hizmetinde bulunduğunuz süre boyunca, imzanızın olduğu tüm projelerde devletin yani hazinenin menfaatlerini gözetmekle sorumlusunuz, millete hizmet ederken milletin ali menfaatlerini korumakla mükellefsiniz. Siz “Devletin malı deniz.” anlayışıyla etrafınızda millete küfreden iş adamlarını, davet usulü ihalelerle ihya etmek yerine “Kamu malı tüyü bitmemiş yetimin hakkıdır, yedirmem.” namus anlayışını korumakla mükellefsiniz. Ne demek istediğimi şimdi güncel bir örnek ile daha iyi anlatayım: Yap-işlet-devret modeliyle yaptırılan ve Kasım 2012’de hizmete açılan Zafer Havalimanı 2023 yılında da zarar etmeye devam ediyor. Ocak-Şubat dönemine yönelik 219 bin yolcu garantisine karşın, yalnızca 7 bin yolcu havalimanını kullanmıştır. Havalimanı yapım maliyeti 50 milyon avroyken, 2012-2023 arasında şirkete yapılan garanti ödemesi 60 milyon avroyu geçmiştir. Yine -biz burada defalarca gündeme getirdik- Osmangazi Köprüsü, çok daha vahim, çok daha büyük yani yaklaşık 13-14 milyar liralık maliyetle 1 tane değil, 4 tane Osmangazi Köprüsü yapılabilirdi. Biz bunları, bu iddialarımızı gündeme getirdik, ne Cumhurbaşkanı Yardımcısı ne de Ulaştırma Bakanı bizim iddialarımıza mantıklı bir cevap veremediler.

Yap-işlet-devret modeliyle devletin kasasından 1 kuruş para çıkmayacağını savunanların tezi bir kez daha çökmüştür. Devlet zarara uğratılmıştır. Saraya yakın iş adamları ise “yap-işlet-devret” adı altında ihya edilmiştir. Bu, açık bir rant düzenidir; bu, yetimin hakkını yemek; bu, milletin menfaatlerini korumak değil, “millete hizmet” adı altında müteahhitleri zengin etmektir; bu, işçinin, çiftçinin, memurun emeklerini gasbetmektir. Bilinsin ki İYİ Partinin nefesi, hesabı milletten şaşanların ensesindedir.

Sayın Erdoğan'ın dün yaptığı açıklamalarda satır arasında bir itirafı dikkatimi çekti. Cümle aynen şöyle: “İmar affı filan artık düşünemeyiz. Düşünmeye kalırsak şu anda yaşadıklarımızla karşı karşıya kalabiliriz.” İmar affı -yani ruhsata aykırı yapılara müsaade edilmesi, izin verilmesi- 50 binden fazla vatandaşımızın hayatını kaybettiği Kahramanmaraş merkezli depremler sonrası tartışılan en önemli ihmallerden biri olarak kayıtlara geçmiştir. Ruhsata aykırı, kötü yapılmış binaların depremde yıkım etkisini artırdığı bilinmesine rağmen Hükûmetin düzenliği imar affıyla felaketin boyu katlanmıştır. Erdoğan, fay hattı üzerinde olan Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya’da imar affının 438 binden fazla ev sahibinin sorunlarını çözdüğünü ifade etmiştir. Rant ve para uğruna göz yumulan imar affı sonrası Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum ise söz konusu affa devletin elde ettiği gelirin 7 milyar 511 milyon liraya ulaştığını kaydetmişti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

Erdoğan ve Hükûmetinin devleti şirket gibi yöneterek para kazanma hırsı insan hayatına tercih edilmişti. Dün Erdoğan'ın "Artık imar affı falan yok." itirafı aslında daha önce yapılan afların yanlış olduğunun da bir ispatıdır. Devletin başı yani sorumluluk makamının bir numaralı yetkilisi olarak çıkardığınız imar affıyla ölen insanların vebali sizin üzerinizdedir. Bu vebalin siyasi karşılığı ise sağ kalanlardan af dilemek ya da helallik istemek değil, istifa etmektir. Bir kez olsun memleketin üzerine yağan şeylerden kendinizi mesul tutun. Bir kez olsun dev aynasına değil, boy aynasına bakarak vicdanınızı öncü tutun. Bir kez olsun sorumluluğunuzun gereğini hatırlayarak millete vermiş olduğunuz sözü tutun.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 45 bin öğretmen ataması yapılacağı duyurulmuştur. Öncelikle, şimdiden ataması yapılacak öğretmenleri tebrik ediyor, hayırlı olmasını diliyorum. Hükûmet beş yıl önce vadettiklerini yine seçime beş kala yerine getirerek samimi olmadığını göstermiştir. Ayrıca, atama bekleyen 100 bin öğretmen varken sadece 45 bin öğretmen ataması yetersiz kalmış, talepleri karşılamamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Atanamayan öğretmenlerle birlikte eğitim camiasının en önemli sorunlarından biri de ücretli çalışan öğretmenlerdir. Ücretli öğretmenler Millî Eğitim Bakanlığının kadrolu ve sözleşmeli öğretmenleriyle aynı iş yükünü çekmelerine ve aynı görevi üstlenmelerine rağmen özlük haklarındaki eksiklik ve asgari ücretin altında aldıkları maaşla mağduriyet yaşamaktadır. Konuyla ilgili Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer ise "Bakanlığımızca yürütülen bir çalışma bulunmamaktadır." ifadesini kullanmıştır. Ücretli öğretmenler sorunlarını dile getirmek için dün Türkiye'nin farklı bölgelerden Ankara'ya gelerek Bakanlık önünde seslerini duyurmaya çalıştı. Yaklaşık 500 bin sözleşmeliye kadro veren Hükûmet ücretli öğretmenleri yok saymaya devam etmektedir. Öğretmenlerimizin haklı taleplerini bir kez daha gündeme getiriyor, kadroya geçme talepleri hakkında Hükûmetin ivedilikle adım atmasını bekliyoruz. Son kırk beş gün, eğer siz yapmazsanız Millet İttifakı iktidarında sorunu çözüme kavuşturmak için biz hazırız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Toparlıyorum Başkanım.

Seslerini duyurmaya çalışan bir diğer kesim ise engelliler. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık yaptığı açıklamayla birlikte engelli aylıklarının yeni miktarını duyurmuştur; buna göre engelli aylığı, engel oranına göre 1.594 ile 2.392 lira arasında belirlenmiştir. Sosyal devlet olmanın gereği dezavantajlı vatandaşlarımıza onurlu bir hayat koşulu sağlamaktır. Elinizi vicdanınıza koyun ve söyleyin, 1.594 lira ya da 2.392 liraya bu pahalılıkta, birçok medikal zorunluluğu bulunan bir engelli masraflarını nasıl karşılayabilsin? Engelli vatandaşlarımıza ve ailelerine gördüğünüz bu aylık hak mıdır, reva mıdır? Ben size söyleyeyim: "Zulüm" bunun tek adıdır.

Sayın Başkan, müsaadenizle iki tane küçük konu daha var. "Küçük konu" dedim ama sorun büyük. Bir tanesi bu kamu şefleri konusu. Bunlar yine grubumuzu ziyaret ettiler, ben buradan daha önce de gündeme getirmiştım. Kamu şefleri, yönetici olarak tanımlanmış, memurların üzerinde bir kesimdir, bir yönetici sınıftır, amir pozisyonundadır. Şimdi, alt taraftaki kimi memurlara, alt taraftaki unvanlara 3600 ek gösterge verip amir pozisyonunda olan kamu şeflerine 3600 ek gösterge verilmemesi kabul edilebilir bir durum değildi. Buradan Hükûmeti bu konuda tekrar ikaz etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkürler.

Son konu olarak da bireysel bir konu ama bu Hükûmetin iş yapma tarzı ve şu anda kamu kuruluşları açısından son derece önemli olduğunu düşünüyorum. Sayın Başkanım, İzmir Demokrasi Üniversitesi sosyal psikoloji araştırma görevlisi alım sınavı yapılıyor. Sonra sınav sonuçları açıklanıyor, “Simya Işıltı Eren” adlı öğrencinin 1’inci olarak sınavı kazandığı ilan ediliyor fakat daha sonra, sınav sonucu açıklandıktan bir buçuk saat sonra sınav sonucu kaldırılıyor. Şimdi, burada ekran görüntüsü var sınav sonucuna ilişkin “Kazanmıştır.” diye. Şimdi, öğrenci bilgi almaya çalışıyor, bu sonuç niye kaldırılıyor diye öğrenmeye uğraşüyor, uzun süre bir şey söylenmiyor; sonradan “Sınav yenilenecek.” deniliyor. Ta, aradan bir buçuk ay sonra, sınav jürisinin yönetmeliğe uygun olmadığı gerekçesiyle sınavın iptal edildiği söyleniyor. Şimdi, hakikaten böyle yanlış bir jüri oluşturulmuş olabilir ama burada dikkat çeken olay şu: Şimdi üniversite bir jüri oluşturuyor. Bunu oluştururken bir hata yapıyor, hatasının farkında değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, son sözlerinizi alayım.

ERHAN USTA (Samsun) – Fakat bir başka öğrenci sınav sonucu açıklandıktan bir buçuk saat sonra koskoca üniversitenin yaptığı hatayı buluyor, üniversiteye müracaat ediyor, üniversiteyi ikaz ediyor. Kararlar alınıyor ve bir buçuk saat sonra bu sınav sonucu ortadan kaldırılıyor. Bu, kabul edilebilir bir şey değil; bu, hiçbir şekilde olacak bir şey değil; ya, akla aykırı bir şey. Yani sizin yaptığınız bir hata bir buçuk saat içerisinde bir öğrenci tarafından tespit ediliyor. Bütün işlemler yapılıyor, itirazlar yapılıyor, itirazlar yerinde görülüyor, kaldırılıyor. Bu şey belli ki adrese teslim bir sınav yapılmak istenmiş, bir başkası sınavı kazanınca da böyle bir sonuçla karşılaşılıyor. İşte bütün bunlar normal değil. Bunlar devlete ve kurumlarına olan güveni zedeliyor. Buradan bu spesifik olayı gündeme getirerek aslında başka yapılan işlere de dikkat çekmek istedim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Akçay...

27.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin başarısına, Türkiye’nin gelecek yüzyıllara damga vuracak enerji politikalarını adım adım uyguladığına ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar’a Londra’da düzenlenen saldırıya ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Covid-19 salgını, ticaret savaşları, sınır çatışmaları, iç kargaşalar ve Rusya-Ukrayna savaşı gibi nedenlerle küresel iktisadi ve siyasi istikrar tamamen bozulmuştur. Dünya âdeta bir kaos ve kargaşa içindedir. Başta Avrupa Birliği ülkeleri olmak üzere birçok ülkede hükûmet bunalımları ve parlamenter sistemden kaynaklı krizler yaşanmaktadır. Türkiye, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin yönetimde sağladığı istikrar sayesinde krizleri bertaraf ederek diğer ülkelerden pozitif yönde ayrılmıştır. Yatırım, büyüme, ihracat ve istihdamda gösterilen güçlü performansla küresel ekonomik krizlerin yıkıcı etkileri en az hasarla atlatılmıştır. Türkiye ekonomisi 2022 yılında bir önceki yıla göre yüzde 5,6 büyüme performansı göstermiş, 10 çeyrektir kesintisiz büyüme sürdürülmüştür. Ekonomideki büyüme, yatırım ve ihracatodaklı güçlenmenin pozitif etkilerini istihdamda da görüyoruz. 10 Mart 2023’te açıklanan iş gücü istatistiklerine göre istihdam oranı 2021 yılına göre 2,3 puanlık bir artışla yüzde 47,7’ye ulaşmıştır. İşsizlik oranı 2021 yılına göre 1,6 puan düşerek yüzde 10,4’e gerilemiştir. 2022 yılı Ocak-Aralık döneminde ihracatımız 2021 yılına göre yüzde 12,9 oranında artışla 254 milyar 210 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir; ithalatımız ise yüzde 34,3 oranında artışla 364 milyar 398 milyon dolar olmuştur. İthalatta ve dış ticaret açığında meydana gelen artışların ana nedeni, enerji başta olmak üzere, küresel ölçekte gerçekleşen emtia fiyatları olmuştur. Enerji tedariki ve arz güvenliği Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle küresel gündemin en önemli

başlıklarından biridir. Türkiye gıda ve enerji krizlerinde üstlendiği inisiyatifle arz ve fiyat sorunlarının seyrini olumlu yönde etkileyerek küresel ekonomiye katkı sağlamıştır. Avrupa Birliği ülkeleri başta olmak üzere, birçok ülke enerji dar boğazıyla boğuşurken Türkiye gelecek yüzyıllara damga vuracak enerji politikalarını adım adım uygulamaktadır. Sismik araştırma ve sondaj gemilerimiz Karadeniz’de ve Akdeniz’de başarılı çalışmalarını sürdürmektedir. Nükleer, hidroelektrik, güneş ve rüzgâr enerjisinde büyük çaplı yatırımlarımız doğal gaz ve petrol keşifleriyle perçinlenmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Cumhuriyet tarihimizin en büyük keşiflerinden olan 710 milyar metreküplük doğal gazın bu yıl evlere ulaşması planlanmıştır.

Nisan ayından itibaren elektrikte yüzde 15, doğal gazda yüzde 20 indirim uygulanacaktır. Şırnak Gabar’da 150 milyon, Adana’da 10 milyon varillik petrol keşifleriyle günlük ilave 6.500 varil petrol üretimi sağlanmış, özel ve kamu yurt içi günlük varil üretimi 80 bine ulaşmıştır. Türkiye millî enerji ve maden politikası doğrultusunda yerli ve millî kaynaklarıyla küresel bir aktör olarak enerjinin gelecek yüzyıllarını şekillendirecektir.

Sayın Başkan, 29 Martta İngiltere’nin başkenti Londra’da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Ersin Tatar’a yönelik alçakça bir saldırı düzenlenmiştir. Öğrenci görünümü EOKA’cı militanlar “Türklerle ve Tatar’a ölüm!” sloganlarıyla kirli ve karanlık emellerini bir kez daha ortaya koymuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Türkiye Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin egemenlik haklarının korunmasına ve Kıbrıs Türklerinin haklı davasına sahip çıkmaya devam edecektir.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

28.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş’ın, 30 Mart Mahir Çayan ve 9 arkadaşının katledildiği güne, 6 Şubattan bu yana depremden zarar görenlerin çadırsız yaşamaya zorlandıklarına; 24 Martta Hatay’da yapılan devlet hastanelerinin temel atma törenine, bu hastanelerin ihalelerine ve ihaleyi alan şirketlere, gıda enflasyonuna, seçim ekonomisine, Hiranur Vakfının kurucusu Yusuf Ziya Gümüşel’in kızı H. K. G. ’nin 6 yaşından sonra evlendirilmesi ve istismarına dair davanın yarın yapılacak duruşmasına ve bu seçimlerde 6284’ü hedef alan kadın düşmanı, karanlık ve büyük tehlike arz eden bir ittifakın oluştuğuna ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün 30 Mart, Deniz Gezmiş ve yoldaşlarının idamını engellemek için yola çıkan Mahir Çayan ve 10 arkadaşının katledildiği gün. Elli bir yıl geçti ama hâlâ hatırlanan, unutulmayan ve kanayan bir yara olmaya devam ediyor. Her zaman şunu söyledik: Katliamlarla yüzleşmeyen siyasi otoriteler hep bunu yok sayıyor fakat geçmişle yüzleşmenin toplumsal yaraları saracağına olan inancımızı bir kez daha ifade ediyorum. Sevgili Mahir Çayan’ın sözlerini anımsatmak isterim: “Onlar bir avuç, biz ise milyonlar. Kaybedeceğimiz hiçbir şey yoktur, kazanacağımız koca bir dünya. Asıl siz teslim olun, biz buraya teslim olmaya değil ölmeye geldik.” diyen Mahir Çayan ve 10’ları saygıyla anıyorum. Onlara verdiğimiz sözü ve kazanacağımız bir dünya olduğu gerçeğini hiç unutmadık ve gerçekte mücadelemizi perçinledik. Gün o gündür; teslim olmaya değil ölüme gidenlerin düşleri gerçek olacak. O gün çok yakın, güneş doğacak, buradayız, birlikte değiştireceğiz.

Sayın Başkan, depremin etkileri devam ediyor ve maalesef tartışılmıyor. Deprem bölgelerinde iktidar, temel atma şovlarını yapadursun halkta hâlâ çadır yok, hâlâ çadırsız bölgeler var. Sel vurdu bu toprakları; depremedelerin yağmurla, fırtınayla, sinekle, böceklerle ve haşereyle ayrı ayrı imtihanı, yaşam mücadelesi devam ediyor. Samandağ Stadyumu'ndaki çadır kentte fırtına nedeniyle çadırlar kullanılamaz hâle geldi ve bunlar arasında bulunan yüzde 90 engelli kız çocuğu Gönül Demir şöyle diyor: "Halkı düşünen yok, bir yetkili dahi gelmedi. Bizi depremde öldüremediler, şimdi çadırlarda öldürmek istiyorlar. Helal etmiyorum, bu halk hakkını helal etmiyor, hakkımızı helal etmiyoruz, etmeyeceğiz." Hâlâ 6 Şubattan bu yana depremden zarar görenler çadırsız yaşamaya zorlanıyor.

Yine, Hatay devlet hastaneleri açılışında büyük bir fiyasko ve hani korkunç bir şov ortaya çıkmıştı. 24 Martta Hatay'da Defne ve İskenderun sözde devlet hastanelerinin açılışı yapıldı, temeller atıldı. Küçük bir alana beton ve malzemeler döküldü, iş makineleriyle sonra kaldırıp götürdüler; her şey mizansen ya, şov yapacaklar, algı yaratacaklar. Ama dün yeni bir şey ortaya çıktı: O büyük şov ve mizansenden üç gün sonra ihale yapılmış. İhale kimlere verilmiş? YDA inşaat şirketi ve Akfen inşaat şirketlerine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Temel atma töreninden üç gün sonra ihale yapılıyor ve bütün Türkiye'nin gözünün içine baka baka "Devlet hastanesinin temelini attık." diyorlar. Böyle bir iktidarla, böyle aldatıcı, yalan üzerine kurulu bir politikayla karşı karşıyayız. Tabii, şunu da söyleyeyim: YDA ve Akfen AKP döneminde en çok ihale alan ve en çok zenginleşen firmalar arasında; hiç kimse şaşırmadı herhâlde.

Açlık ve yoksulluğa gelmek istiyorum. Gıda enflasyonu yüzde 1,76 arttı ve son iki ayda değişim yüzde 17,96 oldu. Son iki ay itibarıyla değişim oranı yüzde 94,62. Türkiye'de açlık sınırı 9.591 lira, yoksulluk sınırı 31.241 liraya ulaştı. Şimdi, Türkiye'de 31.241 lira maaş alan kaç kişi var? Gerçekten bunu çıkarabiliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Öğretmenin, memurun, emekçinin maaşları ortada, asgari ücreti biliyoruz. Bugün gelecek Plan ve Bütçeden geçen kanun teklifi, hiç öyle "Asgari ücrete zam yaptık, emekliye müjde verdik." diye aldatmaya kalkmayın. Her gün seçim ekonomisini daha da büyütüyorlar, oy almak için halka vaatlerde bulunuyorlar, buraya bütçe kanunları, değişik değişik teklifler geliyor ama halk elindeki parayla ne alabileceğini en iyi kendisi biliyor. Matematik ortada ve ne mutlu ki bu halk matematiği çok iyi biliyor ve seçim sandığında o matematiği size kendisi en iyi gösterecek, sizi gönderecek.

Sayın Başkan, İsmailağa cemaatini burada çok tartıştık. Cemaate bağlı Hiranur Vakfının kurucusu Yusuf Ziya Gümüşel'in kızı H. K. G.'nin 6 yaşından sonra evlendirilmesi ve istismarına dair dava...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yıllar sonra kamuoyunun baskısıyla açılan davanın duruşması yarın, evet yarın bu dava görülecek ve H. K. G.'nin yaşadığı karanlığın tabii ki aydınlığa kavuşması yıllar sonra olsa da açılan bu davanın açılmasına bağlı. Öncelikle herkesi duyarlığa ve bu davada çocuğa destek olmaya davet ediyoruz ve yargının da hukuku uygulamasını beklediğimizi söylemek istiyorum.

Şimdi, 6284'ü hedef alan kadın düşmanı, karanlık ve büyük tehlike arz eden bir ittifak oluştu bu seçimde. Evet, 14 Mayıs seçimlerinde en büyük düşmanlık kadına karşı. Oluşan ittifak kadına yaşam hakkı

tanımıyor, kadına şiddeti meşru görüyor, kadına şiddeti tartışmışlar ya! Böyle korkunç bir şey olabilir? Yani bir parti iktidar partisine diyor ki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Yalan atıyorsunuz.

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Siz yalan atıyorsunuz.

...“6284’ü kaldıralım.” diyor. Cumhurbaşkanı Başdanışmanı İbrahim Kalın, katıldığı bir televizyon programında -buna da yalan deyin- diyor ki: “Kadının beyanı esastır ve süresiz nafaka meselesini tartışmaya açalım.” Çağrıda bulunuyorum: Yeniden Refah Partisiyle, diğer partilerle yaptığınız ittifakta neye söz verdiniz? Milyonlarca kadın adına neden vazgeçtiniz? Böyle bir hakkınız yok. Siz kadınların bedeni, yaşamı, şiddet görmeme hakkı, nafaka hakkı, istismara karşı korunma hakkı üzerinde pazarlık yapamazsınız. Bu kirli, bu tehlikeli, bu karanlık ittifakın Türkiye’ye getireceği hiçbir şey yoktur, tam tersine bu topluma kaybettirecektir. Herkesi 14 Mayıs’ta bu kadın karşıtı, kadın düşmanı ittifaka “ret” oyu vermeye davet ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Aydın...

29.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın’ın, bundan elli yıl önce Tokat’ın Niksar ilçesi Kızıldere köyünde 9 arkadaşıyla birlikte katledilen Mahir Çayan’a, Güney Kıbrıs’ın sahil ilçesi Baf’ta düzenlenen bisiklet yarışmasında birtakım ırkçılar tarafından Türk Bayrağı’nın indirilmesine, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar’a İngiltere’de yapılan saldırıya, Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın’ın katıldığı televizyon programında 6284 sayılı Kanun’a dair söylediklerine, AK PARTİ’nin ustalık dönemindeki fiyat artışlarına, uygulanan seçim ekonomisine, 14 Mayıs’ın hem seçim günü hem Anneler Günü hem de Eczacılık Bayramı olduğuna ve TBMM Başkan Vekili Haydar Akar ile Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan’a ilişkin açıklamaları

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle elli bir yıl önce “Ne Amerika ne Rusya, tam bağımsız Türkiye.” diye yola çıkan Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan’ın idamlarını önlemek için Tokat’ın Niksar ilçesi Kızıldere köyünde 9 arkadaşıyla birlikte katledilen Mahir Çayan’ı bir kez daha buradan saygıyla, rahmetle, minnetle anıyorum. Onların o günkü mücadeleleri parlak geleceklerine rağmen Türkiye’nin bağımsız, gençlerin ise bu vatanda gerçekten bağımsız bir şekilde büyümesi içindi ve onları unutmamak, unutturmayacağız diyorum.

Yine, Güney Kıbrıs’ın sahil ilçesi Baf’ta düzenlenen bisiklet yarışmasında, 39 ülkenin yarışmacılarının katıldığı bu turnuvada maalesef birtakım ırkçılar orada 39 ülkenin olmasına rağmen Türk Bayrağı’nı indirdiler ve hiç hoş olmayan görüntülere sebep oldular. Buradan bunları yapanları ve bunlara kayıtsız kalanları da bir kez daha kınıyorum.

Yine, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar’a İngiltere’de yapılan bu saldırıyı da buradan kınıyorum.

Evet, seçime az bir süre kaldı, ittifaklar hızla şekillenmeye başladı. Biraz önce değinilen konuda Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın, 6284’le ilgili beş gün önce katıldığı bir televizyon programında “Konuya her yönüyle ve bütünsel olarak bakmak gerekir.” dedi. Herkesin katılacağı bir laf daha etti “6284 kırmızı çizgimizdir, bu konuda taviz veremeyiz.” dedi, evet, buna katılıyoruz. Hatta AK PARTİ Grup Başkan Vekili Özlem Zengin’in de bu konuda bütün Türkiye kamuoyunda takdirle karşılanan mücadelesini, direnişini de takdir ediyoruz, bizler de ona katılıyoruz. Ancak aynı konuşmanın devamında Kalın, burada birtakım iyileştirmelerin ya da düzenlemelerin yapılacağıyla ilgili sözler de etti. Bunlar nelerdi: Sürekli

nafakanın kaldırılabilceğiyle ilgili ve aile içi şiddette ve kadına şiddette kadının beyanının esas olması ki -bu bütün dünyada bu şekilde kabul gören bir durum yani o ailenin içinde o anda kim olacak, tabii ki şiddete uğrayan taraflardan kadın- bunun, beyanının kaldırılması gibi konularda ittifakın büyümesi için gizli kapılar ardında nasıl sözler verildiğinin de aslında ufak da olsa sinyallerini verdi. Yani tarikatların ya da gericilerin istediği “Kadını istediği zaman biz kapının önüne koyalım ya da şiddet uygulayalım, kadın sürekli nafakaya sahip olmasın, bizim elimize, avucumuza baksın ve kendi hayatını idame ettiremesin.” diyerek mi birtakım ittifaklara önce kabul edilmeyip daha sonra kabul edildiğini de buradan kamuoyuna soruyoruz, bir açıklama yaparlar diye de bekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Çünkü AK PARTİ’nin kendi iktidarında getirdiği ve kendi Grup Başkan Vekilinin de şiddetle savunduğu bu yasanın umarım esnetilmesi söz konusu olmaz, İstanbul Sözleşmesi’nde yaşanan durum burada yaşanmaz diye ümit ediyoruz.

Şimdi, gelelim Cumhurbaşkanının “AK PARTİ’nin ustalık dönemi” olarak değerlendirdiği döneme. Malumunuz, şu anda ramazanı yaşıyoruz, çok değil iki ramazan önceye geri gittiğimizde 30’luk yumurta kolisi 16 lirayken bugün, 2023 yılı ramazanında 97 liraya çıkmış, 1 kilogram kıyma 60 lirayken bugün 300 liraya ulaşmış, süt 5 lirayken 28 liraya çıkmış ki bu listeyi çok uzatmak mümkün, ortalama yüzde 500’lük bir artış var ustalık döneminde, bundan sonraki dönemde ne olur artık bilemiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AYDIN (Bursa) - Yani çıraklık, kalfalık, ustalık derken yirmi bir yılda Türkiye ete, süte, yumurtaya muhtaç olmuş bir ülke durumunda, maalesef insanlar artık iftarlarında bu olmazsa olmaz proteinlerden mahrum kalmış durumdadılar.

Yine, seçim ekonomisi; malumunuz, son yedi sekiz aydır Türkiye Büyük Millet Meclisi kanun fabrikası gibi çalışıyor, bizim söyleyip “Asla olmaz, yapmayız.” dedikleri ne varsa birer birer getirip her gün kanun çıkartıyorlar. Bunun bugünlük faturası ise 150 milyar; EYT’sinden, birtakım icra borçlarının silinmesinden KYK’sine kadar bunları çoğaltabiliriz. Peki, bunları neyle karşılayacaksınız? Bunları kim ödeyecek? Bunun bir karşılığı var mı? Yok. Yirmi dört saat çalışıyor Merkez Bankası, orada para basıyor ve enflasyon da şiştikçe şişiyor. Hiçbir hesap kitap yok, yeter ki seçimde ne istiyorlarsa dağıtalım ama onun bedelini yine 85 milyon, vergileriyle ve çoluğunun çocuğunun rızıkıyla ödemek zorunda kalacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Toparlıyorum.

Ama şunu söyleyeyim: 14 Mayıs Anneler Günü aynı zamanda, seçim tarihi, aynı zamanda da -ben de eczacıyım- Eczacılık Bayramı. Orada, Anneler Günü’nde, çocuğuna et, süt, yumurta alamayan anneler bu iktidarın hesabını onlar kesecek. Kadınlar, İstanbul Sözleşmesi’nden sonra 6284’ü esnetmeye çalışanların hesabını görecektir diyorum.

Son olarak da Meclis Başkan Vekilimiz Haydar Akar’a, değerli ağabeyimize ve Uğur Bayraktutan’a yaptığı o güzel konuşmadan dolayı ben de teşekkür ediyorum. Kendisinden çok şeyler öğrendik, kendi deneyimlerini her zaman bizlerle paylaştı. Umarım bundan sonra çıktığı yolda daha da büyük başarılarla imza atacaktır diyorum, kendisine teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de sizlere teşekkür ediyorum.

Sayın Tunç...

30.- Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'a Londra'da gerçekleştirilen saldırıya, Genel Kurulda görüşülecek olan 438 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, 2002 yılından beri eğitim alanında gerçekleştirdikleri hamlelere; Sağlık Bakanlığına, Adalet Bakanlığına ve Milli Savunma Bakanlığına alınacak personel sayısına, 6284 sayılı Kanun'a ve iktidarlari döneminde kadınları şiddetten korumak için yaptıkları yasal düzenlemelere ve Kütüphane Haftası'na ilişkin açıklaması

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Genel Kurulumuzu saygılarımla selamlıyorum. Çalışmalarımızda kolaylıklar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Ersin Tatar'a Londra'da gerçekleştirilen saldırı girişimini şiddetle kınıyorum. Sayın Tatar'a karşı düzenlenen bu saldırı girişimine karşı İngiliz makamlarını derhâl gereğini yapmaya davet ediyoruz. Kıbrıs Türkünün kaderi bizim de kaderimizdir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Sayın Cumhurbaşkanımıza geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz.

Geçtiğimiz günlerde Dışişleri Komisyonumuzda kabul edilen Kuzey Atlantik Antlaşmasına Finlandiya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'ni bugün Genel Kurulda görüşeceğiz; dün grup önerimizle öne aldığımız bir kanun teklifi.

Finlandiya'yla ilişkilerimiz; 1924 yılında imzalanan Dostluk Anlaşması'yla tesis edilen diplomatik ilişkiler aradan geçen bir asra yakın süre zarfında daha da güçlenmiş, Finlandiya'nın deprem felaketi karşısında uzattığı yardım eli dostluğumuzu daha da pekiştirmiştir. Bu vesileyle, Finlandiya Hükûmeti ve Finlandiya halkının gösterdiği dayanışma ve gönderdiği yardımlar için bir kez daha teşekkür ediyoruz.

Üçlü Muhtıra'yla Finlandiya ve İsveç'in bu belgedeki taahhütlerini somut olarak uygulamalarının takibi ve ilerlemenin gözden geçirilmesi amacıyla Daimi Ortak Mekanizma kurulmuştur. Geline süreçte, ülkemizin güvenlik kaygılarını gidermek yolunda gösterdiği hassasiyet ve kaydedilen mesafe sebebiyle Genel Kurulumuzda görüşeceğimiz Finlandiya'nın NATO'ya katılım protokolünün hayırlı olmasını diliyorum.

Türkiye, hakkaniyetli ve dengeli dış politikasıyla milletimizin, ülkemizin çıkarlarını korumaya, haklarını korumaya devam edecek, mazlumlara umut olan bir aktör olmaya devam edecektir.

Değerli milletvekilleri, göreve geldiğimiz 2002 yılından bu yana her alanda olduğu gibi en büyük hamlemizi de eğitim alanında gerçekleştirdik. 2002'de yüzde 7,6 olan Millî Eğitim Bakanlığının bütçeden aldığı payı yüzde 15'e yükselttik, toplam eğitim bütçesini 10 milyardan 645 milyara çıkardık, derslik başına düşen öğrenci sayısını 40'lardan 20'lere indirdik, öğretmen başına düşen öğrenci sayısını 28'den 17'ye düşürdük, öğretmen sayısını 526 binden 1 milyon 120 bine yükselttik; bunlarla da kalmıyor, şimdi de yeni bir adım daha atıyoruz, öncelikli olarak deprem bölgesinde görevlendirilecek 45 bin öğretmen atamasını da 8 Mayısta gerçekleştiriyoruz. Ataması yapılacak olan tüm öğretmen adaylarımıza ve eğitim camiamıza hayırlı olmasını diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Aynı zamanda, Sağlık Bakanlığımıza 42.500 personel, Adalet Bakanlığımıza da 18.305 personel, Millî Savunma Bakanlığımıza da 30 bin personel istihdam edilecek; bu ay içerisinde toplamda 135.805 vatandaşımızın kamuda istihdamını sağlamış olacağız. Başvuru yapacak olan adaylarımıza başarılar diliyor, kurumlarımıza hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; tabii, burada kadına şiddetle ilgili söz alan arkadaşlarımız oldu. 6284 sayılı Kanun, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve bu, bizim dönemimizde yasalaşan, Türkiye Büyük Millet Meclisinde hep beraber kanunlaştırdığımız, hem ailenin korunmasına yönelik hem de kadınlarımızın şiddetten korunmasına yönelik çok önemli bir yasal düzenleme ve bunun uygulaması da devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – 6284 sayılı Kanun’la ilgili olarak ve kadına karşı şiddetin önlenmesiyle ilgili olarak, kadınlarımızın şiddetten korunmasıyla alakalı olarak biz her zaman hassasiyetimizi korumaya devam edeceğiz. Kadınlarımız bizim için çok önemli, çocuklarımızın korunması bizim için çok önemli. Özellikle, biz burada kadınlarımızı şiddetten koruyacak daha yeni yasal düzenlemeler yaptık, sadece 6284 sayılı Yasa’yla kalmadık. Türk Ceza Kanunu’muzda ve Ceza Muhakemesi Kanunu’muzda gerçekleştirdiğimiz düzenlemelerle kadınlarımızın şiddetten korunması anlamında çok önemli mevzuat düzenlemelerini daha çok yakın bir zamanda gerçekleştirdik; bu, bizim kararlılığımızı gösterir. Kadınlara yönelik kasten yaralama suçunun, tehdit suçunun, işkence suçunun, eziyet suçunun cezalarını yarı oranında artırdık, bunu daha yeni yaptık biz. Bu konudaki hassasiyetimiz devam ediyor. Kadına karşı işlenen özellikle kasten öldürme suçunun Türk Ceza Kanunu’ndaki cezası müebbet hapidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Bu suç kadına karşı işlenirse ağırlaştırılmış müebbet hapis olsun diye biz burada yeni düzenleme yaptık. Yine, Ceza Muhakemesi Kanunu’nda “Kadına karşı işlenen suçlarda tutuklama sebebi var sayılır.” diye biz daha yeni yaptık bu düzenlemeyi. Dolayısıyla, kadının şiddetten korunması konusunda AK PARTİ’nin hassasiyeti son derece hassas ve devam ediyor, bu konudaki eleştirileri kabul etmemiz mümkün değildir.

Yine, KADES uygulamasıyla, ŞÖNİM’lerle Bakanlıklarımızın, İçişleri Bakanlığının, Adalet Bakanlığının, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bu konudaki uygulamadaki hassasiyetleri de ortadayken bu şekilde suçlamalarda bulunulmasını kabul etmemiz mümkün değil.

Mart ayının son haftası Kütüphane Haftası. Tüm kütüphanecilerimizin Kütüphane Haftası’nı kutluyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Bu anlamda da özellikle son zamanlarda başta Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’ndeki Millet Kütüphanesi olmak üzere, Türkiye’nin en büyük kütüphanesi İstanbul Rami Kütüphanesi olmak üzere birçok ilimizde büyük kütüphaneler oluşturuldu. Cumhuriyetimizin 100’üncü yılına girdiğimiz şu dönemde 100 yeni kütüphaneyle de Kültür Bakanlığımızın bir projesi var. Dolayısıyla, bu anlamdaki hassasiyetimiz de devam ediyor.

Tüm kütüphanecilerimizin Kütüphane Haftası’nı kutluyor, bunun ülkemizde kitap okuma alışkanlığını, bilgiye ve öğrenmeye olan ilgiyi daha da artırmasını temenni ediyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) -Sayın Başkan, yerimden bir dakika söz alabilir miyim? Benim eleştirilerime yanıt verdi, ben de küçük bir katkı yapmak isterim.

BAŞKAN – Size bir yanıt vermedi, kendi mecrasından...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) -Kadına yönelik şiddetle...

BAŞKAN – Yerinizden sadece bir dakika veriyorum; zor olacak ama bir dakikada toparlayalım. Lütfen

Buyurun.

31.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, kadına yönelik şiddetle ilgili mücadele ettiklerini iddia ederler. Ben temel bir soru sordum, dedim ki: İbrahim Kalın NTV'deki programda süresiz nafaka ve kadının beyanı esastır düzenlemelerinin gözden geçirileceğini söyledi, bu çok somut. Diğeri, 6284 bu anlaşmada, Yeniden Refahla yapılan anlaşmada var mı yok mu? Bu konuda iktidar ne düşünüyor? Ayrıca, sicili kabarık bir iktidar var; İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmiş ya! Bunun daha ötesi var mı? Ben yarın Hiranur Vakfı kurucusu Yusuf Ziya Gümüşel'in kızının davası var dedim, KADES'e başvurduğu hâlde Bakanlık üç yıl sonra, biz söyledikten sonra müdahil oldu ve bu konuda sayısız örnek verebiliriz. Tüm kadınların yaşam hakkı üzerinde pazarlık yapan bir iktidar olduklarını kadınlar biliyor ve buna karşı herkes alanda isyan ediyor. Buna dair tatmin edici bir açıklama yapsınlar.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkan, “Kadınlar üzerinden siyaset pazarlığı.” dedi bu noktada ben de yerimden...

BAŞKAN – Sayın Tunç, size de bir dakika yerinizden veriyorum, sadece bir dakika.

Buyurun.

32.- Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un, Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bu cümleyi kabul etmemiz mümkün değildir. Kadınlarımız üzerinden siyaset yapılmasını biz şiddetle kınıyoruz, böyle bir şey olamaz. Sizin o ittifak protokolünü okuduğunuzda orada 6284'le ilgili herhangi bir durum olmadığını da görmeniz mümkündür, görebilirsiniz. Bir kere, önce kendinize de bakmanız lazım, özellikle ittifak ortağınız, “Birlikte aday çıkarmayacağız.” dediğiniz, Cumhurbaşkanı adayı olarak Sayın Kılıçdaroğlu'nu desteklediğiniz, ittifak partilerinin içerisinde Saadet Partisinin bu konudaki fikirlerinin ne olduğunu da göz ardı etmemek lazım.

Biz, kadın üzerinden siyaset yapılmasına, kadının bu konuda politika aracı olarak kullanılmasına karşıyız. Kadını da çocuğu da aileyi de koruyacak bütün düzenlemeleri biz yaptık zaten, bu dönemde getirdik ve uygulamalarını da bu dönemde başlattık. Dolayısıyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, “Kendinize bakın.” dedi ve bizi direkt bir ittifakın üyesi gibi gösterdi, sataştı aslında.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Hayır, sataşmadım.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – O zaman şöyle yapalım: Her ikinizin de konuşmalarında sataşma yok, her ikiniz de kendi tezlerinizi anlatıyorsunuz; sadece son tur yapalım ve bir daha asla izin vermeyeceğim.

Buyurun Sayın Beştaş.

33.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması

MERALDANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, biz, bir kere, Emek ve Özgürlük İttifakı dışında hiçbir ittifakın üyesi değiliz. Bugün de Yeşil Sol Parti olarak seçim bildiğimizi ve programımızı kamuoyuyla paylaştık. Siyaseten kendilerinin ve ortaklarının açtığı kapatma davasına karşılık HDP olarak başka bir partiden seçimlere giriyoruz ve biz geçen hafta yapmış olduğumuz açıklamada aday çıkarmayacağımızı söyledik. Onlar bizim ittifaklarımızı tartışmayı bıraksınlar bir yana, neyi anlaştıklarını açıklasınlar ya! 6284'te kadınların yaşam hakkı üzerinden ne söz verdiler? Bunu istiyorum ben, cevap istiyorum.

Ayrıca, şu iddia da külliyen gerçek dışı: Kadınlara ilişkin, korunmalarına dair, kadına yönelik şiddetle mücadeleyle dair bu iktidar adım atmamıştır; attığı bütün adımlar kadın kazanımlarını gasba yöneliktir.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, bir dakikalık söz veriyorum.

34.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Sayın Tunç Millet İttifakı'na bir göndermede bulundu. Öncelikle şunu söyleyeyim: HDP Grup Başkan Vekili de ifade etti, HDP Millet İttifakı'nın bir üyesi değil, bir ortağı değil; bu, bir.

İkincisi, Saadet Partisinin de 6284'e ilişkin olarak farklı düşüncelerde olabileceğini söyledi. Şimdi, Millet İttifakı'nın Cumhuriyet İttifakı'ndan bir farkı var, bizim ortak politika dokümanımız belli Yılmaz Bey yani biz beş yıl içerisinde ne yapacağımızda mutabık kalmışız, 6 siyasi parti oraya yazmışız. Bunlar içerisinde yani kadının haklarından bir geriye gidiş yok. Elbette biz farklı siyasi partileriz, farklı düşüncelerimiz var ancak ülkeyi yönetirken neyle yönetilecek bir yol haritası olarak ortak bir politika dokümanı ortaya koymuşuz. Sizin böyle bir dokümanınız yok.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Nasıl dokümanımız yok?

ERHAN USTA (Samsun) – Siz hiçbir işi şeffaf yapmıyorsunuz. Yani şu anda HÜDA PAR'ın Cumhuriyet İttifakı'nda olması veya Yeniden Refah Partisinin orada olması sizin bu politikalarınız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Bitirebilir miyim Başkanım?

BAŞKAN – Ama birer dakika söz veriyorum. Şimdi, bu, eşitliğe aykırı, onun için de bir dakika.

ERHAN USTA (Samsun) – Ben bir defa söz aldım.

BAŞKAN – Anlaşıldı olay.

Sayın Tunç'ta sıra.

Buyurun.

35.- Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım, bizim parti programımız, geçmiş seçimlerdeki seçim beyannamelerimiz, Hükümet programlarımız hepsi ortada, uygulamamız ortada.

ERHAN USTA (Samsun) – İttifak, ittifak...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Kadına şiddetin önlenmesi noktasındaki hassasiyetimizi bütün milletimiz biliyor, kadınlarımız biliyor. Kadınlarımızın siyasette, çalışma hayatında yer alabilmesi için Sayın Cumhurbaşkanımızın gayretleri ortada. Dolayısıyla “Cumhur İttifakı’nın bir belgesi yok.” şeklinde bir beyanda bulundu.

ERHAN USTA (Samsun) – Yok, yok; yok, göster.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Cumhur İttifakı’nın Yüksek Seçim Kuruluna sunduğu belgede ana hatlarıyla her şey ortada.

ERHAN USTA (Samsun) – Yüzeysel şeyler.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Milletimizin menfaatleri için, ülkemizin bekası için bir araya gelmiş bir ittifaktır. O nedenle bu tartışmayı fazla da uzatmak istemiyorum.

Teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Bir politika belgeniz yok.

BAŞKAN – Sayın Aydın, size söz vereceğim.

Sayın Aydın, Engin Bey’in yerine vekâlet ediyor. Sayın Grup Başkan Vekillerine teşekkür ediyorum. Aslında, bir sataşma yok konuşmalarda, herkes fikirlerini söylüyor, onun için Sayın Aydın’a da Cumhuriyet Halk Partisinin görüşünü ifade etsin diye bir dakika söz vereceğim, bu konuyu da burada kapatacağım.

36.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın’ın, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç’un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Grup Başkan Vekili, Saadet Partisinin bu konuyla ilgili düşüncelerinden dolayı “İttifakın içerisine sorun.” dedi. Tabii ki bu konuyu Saadet Partisi kendisi açıklar ancak 74’te, Kıbrıs Barış Harekâtı’nda Sayın Erbakan ve Sayın Ecevit’in birlikte oluşturduğu bir koalisyon döneminin bugün de devamında ittifakımız devam etmektedir. Ancak, ben kendilerine şunu söyleyeyim: Madem kadınlarla ilgili o kadar yasa çıkarttılar, Konca Kuriş cinayetinin, domuz bağlarıyla öldürülen insanların, temellerde cesetlerin bulunduğu Hizbullah’ın devamı olarak görünen partiyi kendi ittifaklarına almalarını nasıl açıklıyorlar, onları anlatsınlar? Hâlâ Konca Kuriş cinayeti açıklanmamış ve bir kadın yazar olarak da kendini ifade etmiş birisinin failleriyle bugün ortaklık yaptıklarını kendileri ifade ettiler.

Teşekkür ederim.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Terörü şiddetle reddediyoruz Sayın Başkanım, terör bizim kırmızı çizgimizdir.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Haydar Akar’ın, Başkanlık Divanı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar’a yapılan saldırıyı kınadıklarına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, biz Divan olarak ve Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Ersin Tatar’a yapılan saldırıyı kınadığımızı ifade etmek istiyorum.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.26

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.35

BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR

KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 82’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

V.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, Türkiye ile Irak Kürt Bölgesel Yönetimi arasında 2014-2018 arasında yapılan petrol ticareti sebebiyle Türkiye Uluslararası Tahkim Mahkemesi kararıyla 1,4 milyar dolar tazminata mahkûm edilmiş; söz konusu tazminatın oluşmasına sebep olan hatalı işlemlerle bu işlemlerde kusuru bulunanların tespit edilmesi, benzer nitelikte olup tazminat ödemesine neden olabilecek diğer işlemlerin belirlenmesi amacıyla 30/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Mart 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

30/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 30/3/2023 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Erhan Usta

Samsun

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Samsun Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Erhan Usta tarafından, Türkiye ile Irak Kürt Bölgesel Yönetimi arasında 2014-2018 yılları arasında yapılan petrol ticareti sebebiyle Türkiye, Uluslararası Tahkim Mahkemesi kararıyla 1,4 milyar dolar tazminata mahkûm edilmiş; söz konusu tazminatın oluşmasına sebep olan hatalı işlemler ile bu işlemlerde kusuru bulunanların tespit edilmesi, benzer nitelikte olup tazminat ödenmesine neden olabilecek diğer işlemlerin belirlenmesi amacıyla 30/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 30/3/2023 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere söz talep eden Denizli Milletvekili Sayın Yasin Öztürk.

Buyurun Sayın Öztürk.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; partimizin grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Seçimlere tam bir buçuk ay zaman kaldı. AK PARTİ'si yıllardır ekonomimizde yarattığı tahribat yetmezmiş gibi seçimlere bir buçuk ay kala ülkemize 1,4 milyar dolarlık son kazığını da atarak gidiyor. Rakam 1,4 milyar dolardan da ibaret değil, bir de faizi var. Konuyu kısaca özetleyeyim: 2014-2018 yılları arasında Türkiye ile Irak Kürt Bölgesel Yönetimi arasında petrol ticareti yapılıyor ancak Irak Merkezî Hükûmeti bu ticarete razı değil çünkü uluslararası anlaşmalara göre Irak Merkezî Hükûmeti bu petrole hak sahibi ve eğer bir petrol ticareti yapılması gerekiyorsa anlaşmanın Bağdat Merkezî Hükûmetiyle yapılması gerekiyor. Dolayısıyla Irak Merkezî Hükûmeti bu konuyu Paris Uluslararası Tahkim Mahkemesine taşıyor ve süreç sonunda Türkiye, Irak'a 1,4 milyar dolar artı faiz tazminat ödemeye mahkûm ediliyor. Kıyaslamanız için söyleyeyim: Depremden dolayı olan inşaat maliyetimiz 322 milyar lira, ödeyeceğimiz tazminatın Türk lirası karşılığı yaklaşık 30 milyar lira. Akraba, yandaş şirketlerin sadece bir işinden devletimizin zararını, ödemek zorunda kaldığı rakamı tahayyül edebiliyor musunuz? Depremde oluşan inşaat maliyetinin neredeyse onda 1'i. İlginç olan ne biliyor musunuz? Karara itiraz etmesi gereken Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, hiçbir itirazda bulunmadan tazminatın kendileri tarafından ödeneceğini beyan ediyor yani kabulleniyor. Bu ne demektir? Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının saklamak zorunda olduğu bir durum, üzerini kapatması gereken bir yolsuzluk var çünkü Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'yle anlaşma yapan şirket POWERTRANS. Uluslararası mahkemelere taşınan POWERTRANS, 2008 yılında Singapur'da kurulan ve 2009 yılında off-shorecenneti olan Karayipler'e taşınan 2 şirketin 2010 yılında birleşerek kurduğu, başka bir şirkete yüzde 50 ortak olan petrol ve enerji şirketi. POWERTRANS'ın bir özelliği var, bütün üst düzey yöneticileri Çalık Holdingten transfer ediliyor. Çalık Holdingin eski CEO'su kim? Önce Enerji, sonra da Hazine ve Maliye Bakanı olan Berat Albayrak; POWERTRANS'ın CEO'su da Berat Albayrak'ın akrabası olan Ekrem Keleş. Ekrem Keleş,POWERTRANS'a personel alımından yemek ödeneğinin miktarına kadar her şeyi Berat Albayrak'ın onayına sunuyor. POWERTRANS bir şirket, şirketler kâr da edebilir, batabilir de ama özel bir şirketin borcunu bütün bir millet ödeyemez ancak POWERTRANS'a öyle bir yetki verilmiş ki özel şirket olmuş kamu şirketi.

AK PARTİ'si, 18 Temmuz 2011'de ham petrol ve jet yakıtının Türkiye üzerinden kara yolu veya demir yoluyla taşınmasına ilişkin kararı yürürlüğe koymuş ve petrol işini "POWERTRANS" adlı şirkete vermiştir. Bahsi geçen şirket 2014-2018 yılları arasında üzerinde Irak Merkezî Hükûmetinin de hak sahibi olduğu petrolün taşınması amacıyla Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'yle üstü kapalı çalışmalar yürütmüş, hem Barzani hem POWERTRANS şirketleri ceplerini doldurmuş ama Irak dava açınca bu soygunun bedeli Türk milletinin sırtına yüklenmiştir. Bu arada, taşıdıkları petrol "Ey, İsrail!" dedikleri zamanlarda İsrail'e taşınmış.

Peki, bu belayı başımıza saran Berat Albayrak kimdir? Damat kadrosundan önce Enerji, sonra Hazine ve Maliye Bakanı yapılan, ekonomi sarpa sarınca bir sosyal medya hesabından yaptığı duyuruyla sağlık sorunları nedeniyle görevinden istifa ettiğini açıklayan bir zatımuhterem. Hatırlayınız, kendisi kayınpederinden habersiz görevinden istifa etme cüretinde bulunduyorsa da kayınpeder Sayın Cumhurbaşkanı "Sen istifa edemezsin, ben ancak görevinden affını kabul edebilirim." diyerek bu habersiz vedayı onaylamıştır. Aile içinde daha sonra ne oldu bilinmez, hâlâ merak içindeyiz Berat Albayrak'ın sağlık durumu neydi, şimdiki durumu nasıl duyan var mı? Damat Berat Bey'in sağlık durumu sır ama geçmişte yaptıkları sır değil, hâlâ hafızalarımızda.

İktidarın Türkiye'yi zor durumda bırakan ilk petrol vukuatı POWERTRANS olayından ibaret değil. 2014 yılında IŞİD, Suriye'nin petrol üretim varlığının yüzde 60'ını, Irak'ın ise 7 önemli petrol sahasını ele geçirmişti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – Sayın Başkanım, tamamlıyorum.

İŞİD'in ele geçirdiği bu petrolün büyük bir bölümünün satışı Türkiye üzerinden gerçekleştirildi. Ceyhan üzerinden yapılan petrol satışı dünyanın gündemine oturdu. Ne yazık ki dünya medyasında bu konu “BMZ” isimli bir şirket üzerinden duyuruldu; hem de öyle sessiz sedasız değil, Rusya Savunma Bakan Yardımcısı tarafından aleni bir brifingle. BMZ Grup Denizcilik ve İnşaat Şirketi Bilal Erdoğan tarafından kuruluyor. Şirketin ortakları ise Mustafa Erdoğan ile birlikte namı “enişte” olarak bilinen Ziya İlgen, hatta Ziya İlgen şirketin isim babası. BMZ, ortaklarının isimlerinin baş harflerinden oluşuyor; Bilal, Mustafa, Ziya. Rusya'nın ortaya attığı bu iddia biliniyor.

Zamanım da tamamlandı, onun için cümlelerimi tamamlamak için söylüyorum: Devletin hiçbir belgesi kaybolmaz, bir gün gelir arşivlerden çıkarılır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – Bugün gizlediğiniz yolsuzluk illaki ortaya çıkacaktır. Yok öyle yağma, sefayı kim sürdüyse cefasını da o çekecek. Hesap vereceksiniz, çok az kaldı.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hadi, hadi!

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – 15 Mayıs'ta göreceğiz.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden Tekirdağ Milletvekili Sayın İlhami Özcan Aygun.

Buyurun Sayın Aygun...

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Oturduğunuz kumar masasına bakın ya!

ERHAN USTA (Samsun) – “Kumar masası” sizin masaya söylenmiş bir şeydir.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – BMZ'yi açıkla, BMZ'yi; BMZ'yi açıkla!

(AK PARTİ ve İYİ Parti sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

CHP GRUBU ADINA İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Evet arkadaşlar, izin verirseniz devam edeyim ben.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Aygun, Genel Kurula hitap edin.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Partinin önergesi üzerinde söz aldım. Önergeyi destekliyoruz. Yüce heyetinizi ve ekranları başında bizi izleyen vatandaşlarımızı sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Evet, petrol ticaretinin cefasını Türk milleti çekecek her zaman olduğu gibi. Türkiye-Irak Kürt Bölgesel Yönetimi arasında 2014-2018 yılları arasında Kerkük petrolü konusunda Irak Merkezî Hükümetini devre dışı bırakan bir petrol ticareti yapılmıştır. Bu ticareti POWERTRANS şirketi gerçekleştirmiş olup POWERTRANS şirketinin üst düzey yöneticilerinin hepsi Enerji Bakanı Berat Albayrak'ın daha önce CEO'su olduğu Çalık Holdingden transfer edilmiştir. Albayrak'ın yakın akrabalarının da bu şirkette yer aldığının haberleri yer almaktadır.

Evet, Bağdat yönetimi kendilerinin izni olmadan yapılan bu ticaret sebebiyle uluslararası tahkime gidiyor ve 2014-2018 arasındaki bu ticaretten dolayı ülkemiz 1,4 milyar dolar tazminatla cezalandırılıyor. Bu tazminatı kim ödeyecek? Bu tazminatı 85 milyon vatandaşımız ödeyecek; Ayşe teyzem, Ali amcam ve Ali'ler, Veli'ler ödeyecek yani birileri pastadan payı yiyecek ama faturasını Türk milleti ödeyecek. Buradan soruyorum: Enerji Bakanlığı neden bu kadar aceleyle bunu ödeme taahhüdünde bulundu? AK PARTİ'nin bu tazminatın üzerinin örtülmesini istediği bir şey mi var acaba? Neleri gizliyorlar? Nelerin tartışılmasını istemiyorlar? Üstelik tazminat bununla bitmiyor, bir de tazminatla ilgili devam eden 2018

yılından sonraki dava var yani bu daha işin başlangıcı. Söylenen, Irak Merkezî Hükûmetine ödenecek 3,5 milyar dolarlık tazminat var.

Şimdi, ben buradan soruyorum... Buraya gelmeden önce, depremzeler, insanlarımız Hatay’da çadır istiyor, çadır, çadır. Vatandaşına çadır veremeyen “Irak Merkezî Hükûmetine 1,4 milyar doları topar ödeyeceğim.” diyor. Ya, önce sen vatandaşına, depremzedeye çadırı ver, bu kara kışta eziyet çeken vatandaşın çadırını gönder de ondan sonra kalk git, bu tazminatı öde. Ama o kadar kolay değil arkadaşlar, giderken hesap vereceksiniz, hesap vermeden gitmeyeceksiniz çünkü ülkeyi getirmiş olduğunuz tablo içler acısı. Daha 418 milyar doların hesabını vereceksiniz, yetimin hakkını sizden soracağız; hesap soracağız, yakın günler, az kaldı, 14 Mayıs’ta vatandaşımız sandığa gidecek ve Millet İttifakı’nın iktidarıyla beraber, ondan sonra işte, sizin için acı günler, hesap günleri gelecek. O hesap günleri geldiğinde de Türk adaletine çıkıp bu halkın üzerinden almış olduğunuz vergilerin, gelirin, kaynakların hepsinin teker teker hesabını vereceksiniz ve nereye giderseniz gidin, Türk ulusunun adaletinden kaçamayacaksınız diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) – Sana söz ey milletimiz, yine baharlar gelecek, devletimizin tüm kaynakları Türk milletine akacak; Beştepe dönemi sona erip Çankaya Köşkü dönemi başlayacak; akıl dışı yönetim gidecek, bilimi esas alan bir yönetim gelecek; kara para dönemi bitecek, temiz para yönetimi gelecek; 5’li sermayeye giden 418 milyar dolar bu paranın sahibi olan millete geri dönecek, bu paranın her kuruşu insanımıza, depremedelere gidecek.

Son olarak da Meclis Başkan Vekilimiz Haydar Akar’a şükranlarımı sunmak istiyorum. Birlikte görev yaptık, güzel bir dönemdi. Sayın Başkanımıza yeni döneminde mutluluklar diliyorum ve yepyeni bir dönem başlayacak diyor, yüce Meclise saygılarımı sunuyorum.

İnşallah, 14 Mayıs akşamı Millet İttifakı’nın iktidarında hesabı teker teker soracağız. Aldıklarınızı vatandaşımıza iade edeceğiz diyor, saygılar sunuyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yargıya müdahale mi edeceksiniz?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Göreceğiz bakalım, geliyor gelmekte olan.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Daha gelmeden hesap soruyorlar.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum iyi dilekleriniz için.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talep eden Zonguldak Milletvekili Sayın Ahmet Çolakoğlu.

Buyurun Sayın Çolakoğlu.

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti grup önerisi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Yirmi bir yıldır değişmeyen muhalefetin halkımızı yanıltmak için attığı iftiralar, yanıltıcı, yalan ve gerçek dışı haberler için açıklama bekleyen halkımızı tekrar selamlıyorum.

Türkiye ve Irak arasında Paris merkezli Uluslararası Ticaret Odası Tahkim Merkezi nezdinde görülen davada Türkiye’ye 1,4 milyar dolar ceza verildiği iddiasına yönelik bir araştırma önergesi verdiniz. Böyle bir rakamda ödemesi kesinleşmiş ceza söz konusu değildir. Büyük kapsamlı bir rapor var ve ona bağlı bazı yaptırımlar söz konusu. Bu karşılıklı yaptırımlar değerlendirilecektir, tek taraflı bir yaptırımdan bahsedilemez. Grup önerinizde bahsedilen bu dava aslında Irak Merkezî Hükûmeti ile yine Irak’ın anayasal bir birimi olan Irak Kürt Bölgesel Yönetimi arasında yıllardır süregelen petrol yönetim hakkı uyuşmazlığının bir yansımasıdır.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Enerji Bakanının “Ödeyeceğiz.” diye açıklaması var.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) – Ülkemiz, Irak’ın birliğine ve toprak bütünlüğüne her zaman saygı göstermiş, hem Irak’ın hem de bölgenin politik ve ekonomik istikrarı için çaba sarf etmiştir. Türkiye, birçok uluslararası enerji projesinin önemli bir paydaşı olarak her zaman sorumluluklarının bilincinde hareket etmiştir. Ülkemiz, bölgede yaşanan bütün olumsuzluklara rağmen 1973 yılından beri Irak-Türkiye Petrol Boru Hattı sistemini çalışır durumda tutmak için gerekli çalışmaları yapmış ve küresel petrol piyasalarında istikrarın korunması için gereken katkıları sağlamıştır. Söz konusu anlaşmazlığın dostane çözümü için hem taraflarla hem de ilgili ülkelerle yoğun bir diplomasi yürütülmektedir. Davanın geline bu aşamasında hakem heyeti, Irak’ın 5 talebinden 4’ünü reddetmiştir, ülkemizin taleplerinin ise büyük çoğunluğunu kabul ederek Irak’ın bu ihlaller sebebiyle Türkiye’ye tazminat ödemesine hükmetmiştir. Bu rakamlar karşılıklı değerlendirilecektir. Türkiye, her zaman olduğu gibi, uluslararası hukukun gereğini yerine getirmeye ve anlaşmazlığın asıl tarafları arasında kalıcı çözüme ulaştırılması için her türlü katkıyı sağlamaya hazırdır.

Siz 7’li kumar ve pazarlık masası etrafında oturmaya devam edin, bizler yirmi bir yıldır olduğu gibi Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın önderliğinde halkımıza hizmet etmeye devam edeceğiz. Durmak yok, doğru adımlarla yola devam diyor, Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Şimdiye kadar yanlış adım mı attınız?

ÖZKAN YALIM (Uşak) – “Kumar masası” dedi.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, sadece kayıtlara geçmesi açısından söylüyorum: Sayın Bakanın, Bakanlığın açıklaması var “1,4 milyar dolar tazminat, ceza ödenecektir.” diye, fazla bir şey söylemeye gerek yok.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Tam tersi bir açıklama var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yok, yok, öyle bir şey yok; öyle bir konuşma yok arkadaşlar. İftira, iftira!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Neyi anlatıyoruz zaten, neyi konuşuyorsunuz, neyi alkışlıyorsunuz?

ERHAN USTA (Samsun) - Yapılan yolsuzluk, hırsızlık, haksızlık ortadadır. Bir şirkete para kazandırmak için Türk milletine fatura ödettiriliyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Birileri parayı kazanmış, biz de avukatlığını yapmayalım arkadaşlar.

ERHAN USTA (Samsun) - Fatura bununla da sınırlı kalmayacak, 2018’den sonra bundan çok daha büyük bir ceza da zaten geliyor.

BAŞKAN – Evet, anlaşıldı Sayın Usta.

İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, cezaevlerindeki yeni infaz rejiminin yarattığı sorunlar ve çözüm yollarının araştırılması amacıyla 30/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Mart 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

30/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 30/3/2023 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Meral Danış Beştaş

Siirt

Grup Başkan Vekili

Öneri:

30 Mart 2023 tarihinde Siirt Milletvekili, Grup Başkan Vekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili, Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından -24478 grup numaralı- cezaevlerindeki yeni infaz rejiminin yarattığı sorunlar ve çözüm yollarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 30/3/2023 Perşembe günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere söz talep eden Ağrı Milletvekili Sayın Abdullah Koç.

Buyurun Sayın Koç.

HDP GRUBU ADINA ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli halklarımızı ve cezaevlerinde bizi izlemekte olan bütün arkadaşlarımızı ve yoldaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, uygulamada “infaz yakma” olarak da bilinen cezaevi idare ve gözlem kurullarına ilişkin olan yasa 1 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe girdi. Peki, bu beraberinde neleri getirdi? Bu, tamamen hukuksuzlukları beraberinde getirdi; bu uygulamalarla aynı zamanda keyfi birtakım uygulamaları da beraberinde getiren bir düzenleme sistemidir. Bu uygulamalarla birlikte hapisane idareleri ancak mahkemelerin karar verebileceği nitelikte kararlar vermeye başladı yani Anayasa'nın 138'inci ve 142'nci maddelerinde yer alan halkların adına yargılama yapabilecek olan mahkemelere ilişkin olan yargılama sistemi tamamen cezaevi idare ve gözlem kurullarının kararları hâline geldi. Burada, yine bunun da açıkça Anayasa'ya aykırı bir durum olduğunu belirtmekte yarar var.

Bakın, koşullu salıverme tarihi geldiği hâlde salıverilmeyen ve rehin tutulan mahpuslar var. Ya, bunların sayısı binlere yakındır, binlerce kişi var bu şekilde. Türkiye'de birçok hapisanede bu yönetmelikle kendilerine verilen bu yetkileri kötüye kullanan cezaevi idareleriyle biz karşı karşıyayız. Ya, o kadar çok farklı uygulamaları söz konusu ki bakın, mevcut olan bu yetkiyi ne şekilde kullanıyorlar: Bu yetkinin gerekçelerinden bir tanesi cezaevi gözlem kurulları. Mahpuslar “Çok kitap okuyorsun.” diye bu şekilde bir cezayla karşı karşıya kalıyorlar, “Çok kitap okuyorsun...” Yani “Kitap okuma.” deniliyor. Diğer tarafta “Halay çekiyorsun...” Halay çekme bir gerekçe olarak belirtilmiş. “ALES sınavına girmedin.” diye... Ya, sınava girmeyen bir mahpusa ilişkin verilen karar var bununla ilgili.

Pişmanlık... Yani “Sen pişman mısın değil misin?” diyor. Bakın, otuz sene cezaevinde yatan... Ve şunu da belirtiyim, bütün halkımız bilsin, halklarımız bilsin: Devlet güvenlik mahkemeleri döneminde, hukuksuz olan bu mahkemeler tarafından verilen kararlar var. Otuz senedir mahpuslar cezaevinde. Otuz senesini cezaevinde geçirmiş olan kişi sonradan kurulun önüne getirilip “Sen pişmanlık duyuyor musun duymuyor musun...” Ya, böyle bir şey, böyle bir hukuksuzluk olabilir mi, böyle bir ahlaksızlık olabilir mi? Kişiyi otuz sene haksız bir şekilde mahkûm etmişsin. Devlet güvenlik mahkemeleri şu anda şeyde değil, kaldırılmış mahkemeler ve otuz sene ceza veren o hâkimlerin büyük bir kısmı FETÖ’den dolayı ihraç edildi. Bu mahkeme kararlarının hiçbirinde yeniden yargılama sistemi kurulmadı ve bu insanlar otuz sene cezaevinde tutuldu. Bu insanlara diyorsunuz ki: “Siz pişman mısınız değil misiniz?” Bu devlet güvenlik mahkemelerinin ve şu anda mevcut olan, daha önce de özel yetkili olan mahkemelerin düşünce suçu nedeniyle vermiş oldukları kararlar var. Kitap yazıyor, makale yazıyor; cezaevine atıyorsunuz, “Propaganda yaptınız.” diyorsunuz, sonra da gelip diyorsunuz ki: “Pişman mısınız?” Ya, böyle bir hukuksuzluk, gerçekten böyle bir ahlaksızlık olabilir mi?

Fazla su tüketmek gerekçe olarak gösteriliyor. Ya, insani ihtiyaçlara dahi getirilen ceza sistemi var, hakların iyi niyetle kullanılıp kullanılmadığına dair gerekçeler var. Ya, böyle bir şey olabilir mi? Böyle bir ülkede yaşıyoruz biz.

Bakın, bu konuyla ilgili basına düşen birkaç örnek vereceğim size: Bolu F Tipi Cezaevinde vertigo, mide ülseri, astım, bel fıtığı ve ağır hasta olarak yatan Ferit Orak olumsuz rapor nedeniyle tahliye edilmiyor yani bu raporlar engel teşkil ediyor.

Yine, Kocaeli Kandıra T Tipi Kadın Cezaevinde tutulan Songül Bağatır; otuz yıllık cezası bitmesine rağmen “Pişman mısın?” olgusu dayatılıyor ve bunu kabul etmediği için tahliye edilmiyor.

Bir diğer olay, İzmir Şakran Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan 66 yaşındaki bariyer annesi Hanse Bulut; tahliyesine üç gün kala buna ilişkin komisyonun vermiş olduğu bir rapor var, bundan dolayı tahliye edilmiyor. Yani bu insanlara “Pişman mısın değil misin?” dayatması yapılıyor. Ya, böyle bir şey olabilir mi? Böyle bir hukuksuzluk olabilir mi? Böyle bir ahlaksızlık olabilir mi?

Bakın, pandemi döneminde getirmiş olduğunuz bu infaz yasasından dolayı siyasi mahpusların hepsini cezaevinde tutunuz. Kadın katilleri ve aynı zamanda ırz düşmanlarının hepsini çıkardınız ve siyasi mahpuslar kaldı. Yani böyle ikili bir sistem olabilir mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

ABDULLAH KOÇ (Devamla) - Teşekkür ederim Başkanım.

Bakın, bununla ilgili ben hukuki bir değerlendirmeyi de sizinle paylaşmak istiyorum: Türk Ceza Kanunu’nun 7’nci maddesinde ne deniliyor? “Suçun işlendiği tarihte yürürlükte bulunan kanun ile sonradan yürürlüğe giren kanun arasında eğer bir farklılık varsa sanığın lehine -yani cezaıyla karşı karşıya kalan kişinin- hangi uygulama varsa o uygulanır.” deniliyor. Ya, siz bu kanunu 2021 yılında çıkardınız. Bu kişiler, bu mahpuslar ta otuz sene önce ceza almış, ta otuz sene önce sizin bu hukuksuzluklarınızla karşı karşıya kalmış ve cezaevinde; otuz senesini cezaevinde geçirmiş. O dönemdeki Ceza Yasası’na göre suç teşkil etmeyecek ve böyle bir muameleyle karşı karşıya kalınmayacak bir mesele. Bu nedenle de biz bu araştırma öneremize destek vermenizi bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden Ankara Milletvekili Sayın Ali Haydar Hakverdi.

Buyurun Sayın Hakverdi.

CHP GRUBU ADINA ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

1 Ocak 2021 tarihinde oluşturulan idare ve gözlem kurulları, mahkûmların iyi hâlli olup olmadığını değerlendiriyor ve bu değerlendirme üzerinden de koşullu salıverilme koşullarının olup olmadığına karar veriyor. Mahkûmlar bu duruma, aslında, kısaca “infaz yakma hâli” diyorlar. Hani çokça duyduğumuz “Yakarım infazını.” dedikleri şey aslında tam da bu. İdareye tanınan bu geniş ve belirsiz yetki, keyfi ve kanunsuz uygulamaları da beraberinde getiriyor.

Değerli arkadaşlar, ben de bir örnek vermek isterim. Elâzığ Cezaevinde bir mahkûmun infazı -bakın, çok önemli- dinî inancından dolayı yakıldı, bir mahpusun infazı dinî inancından dolayı yakıldı, anlatacağım. Hani “Olur mu?” diyorsunuz, gerçekten olmuş. Elâzığ Cezaevindeki mahkûm Müslüm Cevahir Vurucu’ya gözlem kuruluyla yaptığı görüşmesinde imamla neden görüşmediği sorulmuş. Cevahir bu soruya gülümsemiş, bakın, gülümsemiş. Bu kuruldaki idarecilerin hepsi ama hepsi Cevahir’in Alevi bir inanca sahip olduğunu gayet iyi biliyor. Şimdi, görüşme sonucunda ne olmuş biliyor musunuz? Puanlama yapmışlar, Cevahir 44,75 puanla iyi hâlli sayılmamış. Kaç gerekiyor? 45. 45; 44,75 puanla yani 0,25’le Cevahir’in infazını yakmışlar. Bakın, gerekçesi şu: “Hükümlü, manevi rehberlik birimiyle ahlak eğitimi ve rehberlik çalışmalarına katılmamıştır.” diyor. Bunu kafamızdan uydurmuyoruz arkadaşlar, mahkeme tutanaklarında var bu ya, mahkeme tutanaklarında var! 0,25 puan, yazıktır, burası güya hukuk devleti! Anayasa’mız, kanunlarımız, taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler “Hiç kimseye dinî inanç ve mezhebi üzerinden farkı muamele yapılamaz.” diyor. Alevi inancına mensup bir mahkûmun, imamla görüşmediği gerekçesiyle, 45 puanla salıverilecekken 44,75’le infazının yakılması utanç verici bir uygulamadır. Bunu Adalet Bakanlığına da sordum bizzat, bugüne kadar daha ses çıkmadı.

İnfaz sistemi adaletsiz ve eşitliğe aykırı uygulamalarla vicdanları yaralarken bir de idareye böyle bir keyfi uygulama yetkisi verilmesi adalet duygusunu da gerçekten derinden sarsmaktadır. Zaten cezaevleri kalabalık, mahkûmların huzursuzluğu, infaz koruma memurlarının haklarının kendilerine teslim edilmemesi gibi kronikleşen bu sıkıntılar sorunların, adaletsizliğin ve kötü uygulamaların da artmasına neden olmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, AKP ilçe başkanlarını alıp savcı yaparsanız, bu savcıyı da bu idari gözlem kurullarının başına koyarsanız sonuç, adaletin katli olur. Müdürleri liyakatsiz ve yandaş seçerseniz, bunlar da adil davranmaz, keyfi davranır ve mahkûma ikinci bir ceza olur. Beceriksiz bürokratlarınıza keyfi uygulama yetkisi verdiğinizde kanunu ve adaleti de hiçe sayar. Yandaş savcılarınız, partili hâkim ve savcılarınız adaleti katletti ve keyfi uygulamalarıyla da vicdanlar hâlâ canıyor.

Millet İttifakı’nın iktidarında eşit ve adil bir infaz sistemini yeniden test edeceğimizin sözünü veriyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Sayın İbrahim Yurdunuseven.

Buyurun Sayın Yurdunuseven.

AK PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; HDP grup önerisi üzerinde partim adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri seyretmekte olan aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

İdrak etmekte olduğumuz ramazanışerifin tüm Âlemiislam'a hayırlara vesile olmasını da Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum.

Yine, 6 Şubat depreminde vefat eden tüm vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralıları acil şifa diliyorum. Devletimiz ve milletimiz depremde kaynaklanan yaraları saracak; asrın bu felaketi de milletimizin birlik ve beraberliği sayesinde, inşallah, en kısa sürede atlatılacaktır. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın önderliğinde bir yıl içerisinde, inşallah, tüm konutları ilgili sahiplerine teslim edeceğiz.

Ceza infaz kurumlarında hiçbir kimliğe ayrımcılık, kötü muamele ve keyfi uygulamanın yapılması söz konusu değildir. Adalet Bakanlığımız cezaevlerinde işkence, kötü muamele ve hak ihlallerine karşı sıfır toleransla hizmet vermektedir. Cezaevlerinde iddia edilen tüm hususlar, aslında siyasi birer propaganda olarak kullanılmaktadır. 5275 sayılı Kanun'un 89/1 maddesince "Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında bulundukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur." Bu itibarla, paylaşımında iddia edildiği gibi tamamen keyfi ve hukuka aykırı bir karar alınması ve hükümlüler hakkında iyi hâlli olmadığı yönündeki kararların bir hak ihlali olduğu şeklinde değerlendirilmesi de mümkün değildir. Hakkında olumsuz karar verilen hükümlü hakkında psikososyal yardım servisi ile eğitim öğretim servislerinde hazırlanan iyileştirme planı revize edilerek üç ay ile bir yıl arasında telafi dönemine tabi tutulmakta ve yeniden değerlendirmeye alınmaktadır. Ayrıca, hükümlüler, verilen bu kararlara karşı infaz hâkimliğine şikâyet, bu infaz hâkimliği kararlarına karşı da ağır ceza mahkemesine itiraz etme haklarına sahiptirler.

Önergede adı geçen 2 hükümlüyle ilgili bu şahısların suçtan pişman olmaları şöyle dursun, bölücü terör örgütü lehine eylem ve propaganda yapmaları nedeniyle disiplin cezaları aldıkları da bir gerçektir. Bunun dışında, tedavi yaptırılmadığı iddia edilen şahısla ilgili de tüm tedavi hizmetleri yerine getirilmekte, kendi beyanıyla sağlık kuruluna çıkmak istemediği görülmektedir.

Bunun dışında, Ali Haydar Bey'in söylediği ismi bilmiyorum ama ben bu kurul raporlarını tamamen okudum.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ben görüştüm Başkanım, Bakanlıkla da cezaeviyle de görüştüm.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Bu kararlar, ikişer sayfa hâlinde verilen kararlar; biraz önce söylediğim hususlar dikkate alınarak kararlar veriliyor ve bu metinde, burada deniliyor ki: "Manevi destek isteyip istemediği soruluyor." Sadece bu 2 sayfa tutan gerekçenin içerisinden cımbızla manevi destek almadığı, almak istemediği beyanıyla sırf bir Alevi vatandaşımıza karşı ön yargılı hareket edildiği kanaati bende oluşmadı.

MURAT BAKAN (İzmir) – Yazmış rapora, yazmış. "Araştıracacağız." deyin hiç değilse ya!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Dedğim gibi, bu gerekçeler 2 sayfa hâlinde yapılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT BAKAN (İzmir) - Adam kanaatini yazmış oraya, almak zorunda mı?

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben, burada birkaç sayısal veriyi sizlerle paylaşmak istiyorum. İyi hâl değerlendirme sonucu kapalıdan açığa ayrılımda olumsuzluk 11, olumlu hâl yüzde 89; denetimli serbestliğe ayırmada olumsuzluk 2, olumluluk yüzde 98; koşullu salıvermede olumluluk yüzde 92, olumsuzluk yüzde 7,5; terör suçlarında -ki bunun üzerinde çok duruluyor- kapalıdan açığa ayrılımda olumsuzluk oranı yüzde 10 yani yüzde 90 olumlu, denetimli serbestliğe geçişte olumsuzluk yüzde 7 yani olumlu yüzde 93.

Bu vesileyle 14 Mayıs günü yapılacak olan genel seçimlerin ülkemiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum.

Milletimizin takdiriyle de 15 Mayıs sabahı büyük ve güçlü Türkiye'ye ve Türkiye Yüzyılı'nı yazmak üzere çalışmalarına devam edeceğimizi buradan beyan eder, Gazi Meclisi saygıyla selamlarım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın hatip konuşmasında önergemize dair, bunu sadece siyasi propaganda amaçlı olarak verdiğimizizi söyledi; bana göre bir sataşma çünkü yazdığımız her şey doğru yani.

BAŞKAN – Peki “siyasi propaganda”yı ben de not almışım buraya ama “siyasi propaganda” bir sataşma değil, bir hakaret değil.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ama bu konu için bir sataşmadır.

BAŞKAN – Yerinizden, yerinizden...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bu konu özgün bir konu Başkanım, bir hak ihlali var yani.

BAŞKAN – Evet, Meclisin son dönemlerini yaşıyoruz, final yapıyoruz, o zaman iki dakika vereyim ben size buradan; yeni bir sataşmaya da mahal vermeyin lütfen.

Buyurun.

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ya, bu konuyu farklı seferlerde de getirdik, her seferinde aynı cevap verildi.

Ben çok insani bir yerden anlatıyorum; anlattığımız her şey, verdiğimiz isimler de örnekler de yaşananlar da tamamen kayıtlarda mevcut.

Cezaevleriyle ilgili Sayın Komisyon Başkanına söylüyorum: Çıgarsın, eğer infazı yakılmamışsa, eğer o gerekçeler infaz yakma kararında yoksa ben çıkıp burada özür dileyeceğim, ben özür dileyeceğim önergeyi verdiğim için ve “Propaganda amaçlıdır.” diyeceğim. Burada, bütün izleyenlere söz veriyorum; bu bir.

İkincisi: Biz bunu nasıl ezbere yazalım? “Bir kişinin infazı iki yıldır yakılıyor.” demek ezbere söylenebilecek bir şey mi? Ya da “Sen fazla su kullandın, senin infazını altı ay yakıyorum.” demek ezbere, orada yazılmıyorsa kullanılabilecek bir şey mi? Ya da dinî inancı gereği imamla görüşmemesi ve orada 44,75 alması, bizim ezbere -yalan demiyorum, ezbere- öylesine söyleyebileceğimiz bir şey mi? Ya, her gün sayısız mektup alıyoruz. İnsanlar mahkeme kararı olmadan... Bu, tamamen yeni bir sistem. Mahkeme -herkes biliyor- ceza verir, cezasını yatar ve tahliye olur. Ya, siz, insanları neden cezaevinde tutuyorsunuz? Cezasını bitirmiş, şartlı tahliye şartları oluşmuş, diyorsunuz ki: “Sen iyi hâlli değilsin.” İyi hâl ne demek? Siz dediniz konuşmanızda; hakları ve yükümlülükleri... Kitap okuma hakkı var; “Sen 5 kitap değil 10

kitap okudun, ben senin infazını yakıyorum.” diyor ya! Böyle bir keyfiyet olabilir mi? Tamamen keyfî, tamamen hukuksuz ve teslim almaya yönelik bir politika.

Ben özür dilemeye hazırım, sizden de bunu bekliyorum.

BAŞKAN -Teşekkür ediyorum.

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, cezaevlerindeki yeni infaz rejiminin yarattığı sorunlar ve çözüm yollarının araştırılması amacıyla 30/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Mart 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Halkların Demokratik Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- CHP Grubunun, İzmir Milletvekili Murat Bakan ve arkadaşları tarafından, yabancıların Türkiye’den mülk edinmelerinin kontrol altına alınmasına yönelik gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 30/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 30 Mart 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

30/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 30/3/2023 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Altay

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İzmir Milletvekili Murat Bakan ve arkadaşları tarafından, yabancıların Türkiye’den mülk edinmelerinin kontrol altına alınmasına yönelik gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 30/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (3982 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 30/3/2023 Perşembe günlü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere söz talep eden İzmir Milletvekili Sayın Murat Bakan.

Buyurun Sayın Bakan.

CHP GRUBU ADINA MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bundan on ay önce Meclis Başkanlığına bir soru önergesi verdim. Önergenin konusu “Yabancı ülke vatandaşları 2002’den bugüne kadar Türkiye’de ne kadar gayrimenkul edindiler?”di. Beş ay sonra soru önergesine yanıt geldi arkadaşlar. Ama normalde soru önergesine yanıt nasıl gelir? Böyle, bir sayfa, iki

sayfa yanıt gelir değil mi? Benim soru önergeme yanıt CD'yle geldi, zira basmaya kalksalar -Türkiye'den yabancılardan aldığı gayrimenkullerle ilgili- 283 sayfa tutacak değerli arkadaşlar. Nerenin vatandaşlarına gayrimenkul satışı yapılmış, inanamazsınız. İktidarınızda 310 bin yabancıya gayrimenkul satışı yapmışsınız; Bayburt'tan, Erzincan'dan, Nevşehir'den, Bolu'dan, Burdur'dan, Bingöl'den, Kars'tan, daha birçok kentin nüfusundan fazla Türkiye'den gayrimenkul alan yabancı sayısı. 2021'de 153 ülkeden insan gelmiş, Türkiye'den gayrimenkul satın almış.

Bakın, iki tane fotoğraf göstereceğim size: Değerli arkadaşlar, şu, 2002 yılında Türkiye'den gayrimenkul alan yabancılardan nerelerden aldıkları, bu da 2021 yılında. 577 yabancı almış 2002'de, 2021 yılında tam 62.328 yabancı gayrimenkul almış. Pandeminin tam göbeğinde, hani hiçbirimiz kapıdan kafamızı çıkaramazken adam Sri Lanka'dan gelmiş, Amasya'da gayrimenkul almış. Türkiye'de cari açığı kapatmak için yabancılara gayrimenkul satışını teşvik ediyorsunuz, bunu biliyoruz; çok sevdiğiniz konut sektörünü, inşaat sektörünü desteklemek için teşvik ediyorsunuz, bunu biliyoruz. Bir taraftan, bu, alt sınıfların ve orta sınıfların konut sahibi olmasının önünde bir engel ama ben başka bir açıdan bakacağım mevzuya, buradan bakmayacağım. Vanuatu diye bir ülke var değerli arkadaşlar, ben ismini ilk defa bu soru önergesinin cevabında duydum. Çok gezen, seyahat eden, coğrafyayı da seven bir arkadaşınızım, merak ettim, baktım Vanuatu nerede diye. Büyük Okyanus'un güneyinde küçük bir ada ülkesi, arasanız bulamazsınız. Ya, bir Vanuatu vatandaşı gelir niye Türkiye'den gayrimenkul alırsın diye düşündüm; sonra baktım, sadece Vanuatulular almamış arkadaşlar, ismini pek az duyduğumuz pek çok ülkeden gelmişler, Türkiye'den gayrimenkul almışlar. Afganistan, Pakistan, Sudan, buraya değinmiyorum; Laos'tan bahsediyorum, Mikronezya'dan bahsediyorum; Komorlar'dan, Saint Kitts ve Nevis'ten bahsediyorum -telaffuz bile edemiyorum- Seyşeller, Trinidad ve Tobago'dan bahsediyorum. Niye konut aldılar? İşin içine girince, araştırınca bu ülkelerin bağlantısını bağımsız gazetecilerce "Pandora Papers" diye 12 milyon belgenin yayınlandığı vergi kaçakçılığıyla ilgili, dünyadaki vergi cennetleriyle ilgili mali ilişkileri ortaya koyan belgelerle bunların ilişkisi olduğunu gördüm; çok boyutlu. Mesela, Ürdün Kralının, Ukrayna Cumhurbaşkanı'nın, Kenya ve Ekvador Cumhurbaşkanı'nın isimleri bu belgelerde geçiyor; Çekya Başbakanının, eski İngiltere Başbakanı Tony Blair'ın uluslararası ilişkileri burada geçiyor. Ayrıca, Rusya'dan, ABD'den ve Türkiye'den 130'un üzerinde milyarderin burada isimleri var; iş çok boyutlu. Türk milyarderler ya da diğer milyarderler vergi kaçırmak için vergi cennetlerinde şirket kuruyorlar; off-shore şirketler kuruyorlar ve kendi ülkelerinde kimliklerini gizleyerek mal alıyorlar. Bu, son derece yüksek bir olasılık arkadaşlar. Yani sizin Vanuatulu sandığınız kişi aslında bir Türk olabilir, çok bildiğiniz bir iş adamı olabilir, belki bir politikacı olabilir, belki bir politikacının çocuğu olabilir...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Büyük ihtimal.

MURAT BAKAN (Devamla) – ...belki Türkiye'de büyük ihaleler alan birilerinin yakınları olabilir, birileri olabilir. Sonra, başka hangi ülkeler var diye baktım; mesela, uyuşturucu kartellerinin bulunduğu ülkelerden birileri var mı veya o ülkelerden gelmiş mi? Mesela, El Chapo'nun ülkesinden gelen var mı ya da Pablo Escobar'ın ülkesinden gelen var mı? Oralardan da gelen var. Yani bu uyuşturucu ticaretinin olduğu, bildiğimiz ülkelerden de gelip Türkiye'de gayrimenkul alanlar var. Niye Türkiye'ye gelip gayrimenkul alıyorlar? Söyleyeyim arkadaşlar: Ocak 2006'da Kurumlar Vergisi Kanunu'nda biz bir değişiklik yaptık "Vergi cennetleriyle ticari ilişkilerde yüzde 30 kurumlar vergisi alacağız." dedik. O vergi uygulanıyor mu? Uygulanmıyor çünkü Sayın Cumhurbaşkanı, sokaktaki çocuğun dahi bildiği vergi cennetlerinin listesini on yedi yıldır öğrenememiş, bilememiş, hepimizin bildiği vergi cennetlerini o bilmiyor; internete girse, baksa bulur ama girip bakamamış; dolayısıyla biz vergi cennetlerine para transferi yapan, orasıyla ilişkili olan iş adamlarından yüzde 30 kurumlar vergisini alamıyoruz değerli arkadaşlar. İş sadece bununla bitmiyor; anlatacağım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MURAT BAKAN (Devamla) – Şimdi, Türkiye’de vergi cennetleriyle mücadele yok. Kurulan sistem Türkiye’den para çıkmasını önlemeye yönelik değil, Türkiye’den bir şekilde çıkarılan paranın vergi ödenmeden Türkiye’ye gelmesine yönelik. Varlık barışı da bu işin bir parçası; yurt dışından Türkiye’ye para mı getiriyorsunuz, kimse “Niye getiriyorsunuz?” diye sormuyor. Aralık sonuna kadar, bu, geçen aralığın sonuna kadar getirdiğinde yüzde 2 vergi; yarın, 31 Marta kadar parayı getirdiğinizde yüzde 3 vergiyle paranızı aklıyorsunuz; tertemiz oluyor para, yıkanmış oluyor, Türkiye’ye giriyor. Bu para helal mi haram mı, kara para mı, uyuşturucu parası mı; kimse sormuyor. Şimdi soruyorum arkadaşlar: Bu gayrimenkuller aslında kimin? İçinde politikacıların çocukları olabilir mi dediğim gibi, 5’li çete olabilir mi? Bu konu araştırmaya değmez mi arkadaşlar? Bu konuyu araştıralım diyorum. Hadi gelin, hep beraber arı kovanına çomak sokalım.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – CHP sıralarından sessiz alkışlar.

ERKAN AYDIN (Bursa) – “CHP sıralarından sessiz alkışlar.” olarak tutanağa geçirelim.

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına söz talep eden Trabzon Milletvekili Sayın Hüseyin Örs.

Buyurun Sayın Örs.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; verilen öneri hakkında İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı en derin saygılarımla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, yabancıların Türkiye’de mülk edinmelerinin kontrol altına alınmasına yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla verilen bu araştırma önergesi, 6 Şubatta Kahramanmaraş merkezli yaşanan ve 11 ilimizde büyük can ve mal kaybına neden olan 2 depremin ardından daha da önem kazanmıştır. Deprem sonrası oluşan mağduriyetler de dikkate alınarak konunun hassasiyetle ele alınması gerektiğini düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, Türkiye’de yabancılara konut satışının AK PARTİ iktidarının uygulamaya koyduğu teşvikler nedeniyle hızla arttığını biliyoruz. Bakın, hâlen 400 bin dolar değerinde gayrimenkul satın alan yabancılar Türk vatandaşlığına başvurabiliyorlar ve bunların büyük bir çoğunluğu da vatandaşlık alıyorlar. Bu arada, bir bilgi notu da sizlerle paylaşmak isterim: Vatandaşlık için gayrimenkul alımlarında gerekli olan alım tutarı Eylül 2018’de 1 milyon dolardan 250 bin dolara düşürülmüş, gelen tepkiler üzerine 13 Haziran 2022’de 400 bin dolara çıkarılmıştı. İstatistiklere baktığımızda, yabancılara konut satışı 2022’de bir önceki yıla göre yüzde 15,2 artarak 67.490’a ulaştı arkadaşlar. TÜİK verilerine göre 2013-2021 yılları arasında yabancılara toplam 301.160 konut satıldı. Burada şu da önemli: Bunun yaklaşık beşte 1’i de 2021 yılında gerçekleşti.

Değerli arkadaşlar, yabancılara konut satışını değerlendirirken 6 Şubatta yaşadığımız deprem felaketi sonrası oluşan durumu dikkate almak zorundayız. Deprem bölgesinde yaşanan bir göç dalgasıyla karşı karşıyayız. Mağdur olan, depremzede olan vatandaşlarımızın konut ihtiyacı bizim ilk önceliğimiz olmalıdır. Yabancılara konut satışının ev fiyatlarını artırdığını, konut fiyatlarındaki yükseklikten dolayı dar ve orta gelirli vatandaşlarımızın ev sahibi olmasının imkânsız hâle geldiğini biliyoruz. Vatandaşlarımıza, sıfır konut alımında 150 metrekareye kadar yüzde 8, daha büyük olması durumunda ise yüzde 18 KDV uygulaması varken yabancılar, parayı döviz olarak yurda getirmeleri şartıyla KDV’den muaf tutulmaktadırlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

HÜSEYİN ÖRS (Devamla) – Dolayısıyla yabancılar lehine bir durum söz konusudur ve bu da konut fiyatlarını yukarıya çekmektedir.

Değerli arkadaşlar, deprem bölgesine çok dikkat etmeliyiz dedim; bu bölgede yaşanan yoğun göçün, özellikle Hatay’da demografik yapının değişmesine etkisini hassasiyetle takip etmeliyiz. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener deprem bölgesi ziyaretinde, Hatay’daki incelemeler sonrası bu hassasiyeti gündeme getirmiş ve şu uyarıda bulunmuştu: “Özellikle Hatay’dan başlayarak tüm Türkiye’de an itibarıyla yabancıya toprak ve mülk satışının yasaklanması lazım. Kesinlikle bunun takipçisi olacağız, ne demek istediğimi Hataylılar anlıyor. Türkiye’de an itibarıyla durdurulması lazım.” Ben de Genel Başkanımızın bu uyarısını tekrar hatırlatıyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talep eden Çorum Milletvekili Sayın Oğuzhan Kaya.

Buyurun Sayın Kaya.

AK PARTİ GRUBU ADINA OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; CHP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu ve ekranları başında bizi izleyen aziz milletimizi Gazi Meclisimizden saygıyla selamlıyorum.

6 Şubat tarihinde Kahramanmaraş merkezli depremde vefat eden bütün vatandaşlarımıza Rabb’imden rahmet diliyorum, mekânları cennet olsun. Yine, bu depremde yaralanan tüm vatandaşlarımıza da acil şifalar diliyorum. Hükümetimiz, Cumhurbaşkanımızın liderliğinde depremin yaralarını sarmaya başladı, hem geçici barınma hem de kalıcı konutların temelleri atıldı. İnşallah, bir yıl içerisinde de vatandaşlarımızı bu kalıcı konutlara taşıyacağız.

Önerge üzerine... Bilindiği üzere ülkemizde yabancıların -konut satışı- taşınmaz mal edinimleri Tapu Kanunu’nun 35 ve 36’ncı maddelerinden kaynaklanmaktadır. 184 ülkeden vatandaşlar Türkiye Cumhuriyeti’nden konut alabilmektedir. Ülkemizde yabancı gerçek kişilerin mal edinimleri kanunla kısıtlanmış olup ilçe bazında, yabancı edinimi, ilçenin özel mülkiyete konu olan yüz ölçümünün yüzde 10’unu geçemez. Yine, ayrıca toplamda kişi başına 30 hektardan fazla gayrimenkul satın alınamaz. Yine, yapısız taşınmaz mal edinimlerinde de iki yıl içerisinde proje kapsamında eğer buraya bir yapı yapılmazsa bu da Millî Emlak Genel Müdürlüğü tarafından takip edilip gayrimenkul geri alınmaktadır.

Yabancıların tarım arazilerini ediniminde de aynı kurallar söz konusudur. Yabancılar tarım arazisi satın aldıklarında Tarım Bakanlığının izniyle almaktalar, iki yıl içerisinde de bir proje uygulamazlarsa onların da bu arazileri geri alınmakta.

Kendi ülke kanunlarına göre yabancı ülkelerde kurulu şirketler Petrol Kanunu, Turizm Kanunu gibi özel kanunlar kapsamında ilgili Bakanlıkların izniyle taşınmaz edinebilirler. Diğer yabancı tüzel kişilerin ülkemizde taşınmaz mal edinimi mümkün değildir. Bahis edilen tüm kontroller sistem destekli olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığı tarafından yapılmakta ve anlık kontrol edilmektedir.

Ülkemizde son beş yıllık yabancıya konut satışına şöyle bir bakarsak 2018 yılında 25.380 adet konut satılmış, 2019’da 33 bin, 2020’de 32 bin, 2021’de 53 bin, 2022’de de 69 bin konut yabancılar tarafından satılmıştır.

Ayrıca, 27/10/2008 tarihli (2008/1773) sayılı Bakanlar Kurulu Kararı’yla da Hatay, Mardin ve Kilis illerimizde yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticari şirketlere taşınmaz satılmasında sınırlama gelmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

OĞUZHAN KAYA (Devamla) – Bunun yanında, her gün gündeme gelen Suriyelilerin Türkiye’de mülk edinme hakkı yoktur, tek istisna budur. Suriyeli gerçek kişiler Türkiye’de mülk edinemeler, onlar 400 bin dolarlık bir gayrimenkul alsa da onunla vatandaşlık da elde edemezler.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – TOKİ’den daire çıktı Tekirdağ’da Sayın Vekilim! TOKİ’den kurada daire çıktı, daire; nasıl yok?

OĞUZHAN KAYA (Devamla) – Dolayısıyla kendi adlarına, vatandaş olmayan Suriyeliler hem gayrimenkul alıp parayla vatandaş olamazlar hem de onlara gayrimenkul satılmamaktadır.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Tekirdağ’da Suriyelilere TOKİ’den ev çıkıyor.

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Ya, o, Türk vatandaşdır, Suriye vatandaşı değildir; Suriyeliye çıkmaz.

OĞUZHAN KAYA (Devamla) – CHP grup önerisinin aleyhine olduğumuzu belirtiyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Ünver...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver’in, Karamanlı pancar çiftçisinin gübre tedarik sorununa ilişkin açıklaması

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Türk tarımının sorunları, Tarım Bakanlığının ve TÜRKŞEKER’in pancar üreticisine zulmü bir türlü bitmiyor. Önceki yıl pancar üretimindeki maliyet artışı ve pancar fiyatındaki belirsizlik Karaman’da pancar ekilişini yarı yarıya düşürmüştü. Bu yıl pancar kotası yeniden yüzde 40 artmışken bu sefer de TÜRKŞEKER, üreticiye ekim öncesi toprağı hazırlamak için vermesi gereken gübreyi henüz verememiştir. Bunun sebebinin TÜRKŞEKER ile tedarikçi fabrika arasındaki anlaşmazlık olduğu söylenmektedir. Ekimin gecikmesi Karamanlı pancar üreticisinin sökümlü geç yapmasına, çamurun içinde, kış şartlarında sökülme yapmasına, erken sökmeye hâlinde de mal ve verim kaybına ve dolayısıyla mağdur olmasına yol açacaktır. Yetkilileri, Karamanlı pancar çiftçisinin gübre tedarik sorununu derhâl çözmeye çağırıyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Aydınlik...

38.- Şanlıurfa Milletvekili Aziz Aydınlik’in, Şanlıurfa’da deprem sonrası yaşanan sel felaketinden zarar gören vatandaşların tüm zararlarının karşılanması ilgili bakanlıklardan talep ettiğine ilişkin açıklaması

AZİZ AYDINLIK (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Depremi üzerine bir de sele yıkıldık. Şanlıurfa ve Adıyaman’da hayatını kaybeden yurttaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum, başımız sağ olsun.

İhmaller sonucu yaşanan selde 13 konut ağır hasarlı ve yıkılma durumuna geldi, 310 iş yeri hasar gördü, 812 araç hasar gördü, 1.499 evde eşya zararı var. Bununla beraber, ekili araziler de zarar gördü, fıstık bahçeleri ve seralar ağır hasar aldı. Çiftçilerimiz büyük bir zararla karşı karşıya. Bir an önce ilgili bakanlıklardan tüm zararların karşılanmasını, yararların sarılmasını hemşehrilerim adına talep ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve 127 Milletvekilinin Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Çevre Komisyonu ve İçişleri Komisyonu Raporlarının görüşmelerine başlayacağız.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve 127 Milletvekilinin Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4895) ile Çevre Komisyonu ve İçişleri Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 407) ()*

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 407 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştı.

Şimdi, ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm, geçici madde 1 dâhil 8 ila 13'üncü maddeleri kapsamaktadır.

İkinci bölüm üzerinde söz isteyen, İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Zeki Hakan Sıdalı.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ZEKİ HAKAN SİDALI (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz teklifle, gemiler tarafından denizlerimize yapılan yasa dışı boşaltımlara ilişkin para cezalarında indirim öngörülmüyor. Gerekçe: Teknoloji gelişti, gemiler büyüdü ve 400 bin grostonluk gemiler varmış; cezalar da grostona göre kesildiği için bu gemiler verilen cezaları da ödemek istemiyormuş, o sebeple gelin bunları 100 bin grostona sabitleyelim diyorsunuz. 400 binlik gemiyle kirlertirsen bile sana 100 binden ceza keselim, ne kadar çok kirlettiğinin önemi yok. Yani çok kirlet, az öde; kampanyanız bu. Böyle kampanya gibi kanun olmaz. Arkadaşlar, rekabetçilik böyle bir şey değil. Cezalar bir caydırıcı nitelik taşıyorsa anlamlıdır. Ancak, bu uygulamayla siz şirketleri de cezayı da normal bir gider kalemi olarak görüyor ve böyle devam edin diyorsunuz. Belli ki farkında değilsiniz ama “Kirlletiyor, cezasını da paşa paşa ödüyor, ne var bunda?” mantığıyla doğa ve çevreyi öldürmekten başka hiçbir şeye hizmet edemezsiniz. Çin bile plastik atık ithalatını yasakladı; siz, Avrupa'nın plastik atık çöplüğü olmaya aday oldunuz. Tedarik zincirleri değişiyor diye dünyanın ucuz iş gücü merkezi olmaya heves ettiniz. Şimdi de yeter ki başka limanlara gitmesinler, bizim denizlerimizi kirlletmelerinde hiçbir sakınca yok diyorsunuz. Bir sakınca var arkadaşlar hem de çok büyük bir sakınca var. Bu sorumsuzluğun yarattığı kirlilik, denizleri ciddi bir şekilde tehdit ediyor. Deniz ekosistemine zarar veren, insan sağlığını tehdit eden, denizlerdeki biyoçeşitliliği yok eden bu kirlilik, sürdürülebilirliği ve gezegenimizin geleceğini doğrudan etkiliyor. “İstediklerini döksünler, yeter ki parasını ödesinler.” diyerek göz yumarsanız, bu atıkların oluşturduğu tabakalar denizlerin soğuma kapasitesini zayıflatıyor; bu, deniz suyu sıcaklığının artması demek. Mesela, memleketim Mersin'in kıyılarında uzanan Akdeniz, küresel ortalamadan yüzde 20 daha fazla ısınıyor. Kıyılarında 510 milyon insanın yaşadığı Akdeniz, dün uygarlığın beşiğiymiş, şimdi ise kirlenmiş, balık türleri tükenmiş, kıyıları bozulmaya devam eden bir deniz hâline geldi. Maalesef Akdeniz korunmuyor. Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme'nin Sekreteryâ Büro Başkanlığı iki sene boyunca bizdeydi; elle tutulur ne yaptık? Maalesef hiçbir şey. Marmara Denizi'nde de durum farklı değil; iki yıl önce Marmara'da ciddi bir müsilağ tehlikesiyle karşı karşıyaydık, konuştuk burada. Geçici önlemlerle deniz yüzeyindeki deniz salyası toplandı ancak yapılan son araştırmalarda denizden alınan örnekler gösteriyor ki müsilağ derinlerde devam ediyor. Bu tehlike Marmara'da ortaya çıktığında uzmanlar hepimizi uyarmıştı:

(*) 407 S. Sayılı Basmayazı 29/3/2023 tarihli 81'inci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

“Asıl tehlike yüzeydeki köpük değil, buz dağının görünmeyen yüzü yani derinlerdeki kısmı.” denilmişti ancak siz her zamanki gibi palyatif çözümler üreterek sorunu yine geçiştirmeye çalıştınız. Tabii ki sorun da geçmedi, hatta daha da büyüdü. Belki unutmuşsunuzdur ama ben hatırlatayım: Müsilajla mücadele için 22 maddeden oluşan Marmara Denizi Koruma Eylem Planı yayımlanmıştı. Bu planda, bugün konuştuğumuz konuyla ilgili bir madde var. Bakın, eylem planında “Marmara Denizi’ne gemilerin atık sularının boşaltılmasının önlenmesi” “tersanelerde temiz üretim tekniklerinin yaygınlaştırılması” ifadeleri yer alıyor. Peki, bu planı uyguluyor musunuz? Uygulamıyorsunuz. Eğer uygulaysaydınız ve meselenin ciddiyetinin farkında olsaydınız caydırıcılıktan uzak, gemi kaynaklı kirliliği artıracak ve geleceğimiz olan denizlerimizi tehlikeye atacak böyle bir uygulamayla bugün Mecliste karşımıza gelmezsiniz. Eğer bu konuyu ciddiye alsaydınız bugün burada cezalarda indirimle gitmeyi değil, deniz taşımacılığı kaynaklı kirlilikle mücadele konusunda acil eylem planı yapılmasını hep beraber konuşuyor olurduk fakat sizin tercihleriniz farklı olduğu için cezaları konuşuyoruz.

Evet, kıymetli milletvekilleri, biz Meclis olarak ülkemizin doğasını, havasını, suyunu, insanını korumak için yemin ettik. Gelecek nesillere yaşanabilir bir dünya bırakmak için çözümler üretmemiz gerekiyor ama bugün siz, göz göre göre deniz ekosistemini kirlütenlerin daha az ceza ödemesi için çözümler üretmeye çalışıyorsunuz. Burada asıl tartışmamız gereken “Gemiler neden denizlerimizi kirlletiyor?” sorusu olmalıydı, bu kirliliklerin önüne nasıl geçeceğimize hep beraber cevaplar aramalıydık.

Denizlerde tedarik zincirlerinin istikamet değiştirdiği bir süreci bütün dünya yaşıyor. Üretim sahaları için yeni adreslerin arandığı günümüzde küresel krizi hep beraber, ülke olarak fırsata çevirebiliriz ancak bunu ilkel yöntemlerle ve doğamızı tehlikeye atarak değil, sürdürülebilir ve doğa dostu yöntemlerle yapmak zorundayız. En büyük ticari partnerimiz olan Avrupa Birliği başta olmak üzere dünya, denizlerin mevcut şekilde hoyratça ve sanki yarın yokmuşçasına kullanımının ekolojik dengeye verdiği zararı gidermek için yeni çözüm yolları ortaya koyuyor yani bugün dünya “mavi ekonomi” ve “mavi büyüme” kavramlarını tartışıyor. Mavi ekonomiyle denizlerde sürdürülebilir büyümenin sağlanması amaçlanıyor. Bir yandan ekosistem ve biyoçeşitlilik korunacak ve su kalitesi iyileştirilecek, diğer yandan da ülkelerin ekonomik refahını artıracak bir model bu.

Yeşil ekonomiye yönelişte maalesef yıllarca ayak sürüdünüz. Nihayet, zorla da olsa o vagona bindik. Ülkemiz aynı duyarsızlığı mavi ekonomide de yaşamayı maalesef hiç ama hiç hak etmiyor. Mavi ekonominin lokomotif olacak potansiyele sahibiz. Bunun en büyük kanıtı, Türk denizcilik sektörümüzün yüzyıllardır sahip olduğu bilgi birikimi ve tecrübesidir. İktidara bu kürsüden defalarca çağrıda bulunmuş “Bari bu potansiyeli heba etmeyin, ivedilikle stratejik planları oluşturun, gerekli bilim ve eğitim merkezlerini kurup veri üretmeye başlayın; göreceksiniz ki arkası gelecek.” demiştik ama görüyoruz ki bir arpa boyu bile yol gidilemedi.

Evet, kıymetli milletvekilleri, denizler üzerine, denizcilik üzerine bu kadar konuşmuşken diğer sektörlerin yanında, aynı zamanda bir liman kenti olma özelliği taşıyan memleketim Mersin’den de kısaca bahsetmek istiyorum. Yıllardır Mersin yeni bir liman bekliyor. Daha önce de buradan defalarca uyardım, söyledim: Mersin Limanı’nın kapasitesini artıracak yeni liman projesine bir an önce başlanmalı. Nitekim o gün geldi hatta geç bile kaldık; mevcut liman yükleme ve boşaltma taleplerine artık hızlı cevap veremiyor, gemilerin on gün sıra beklediğine hep beraber Mersin’de şahit oluyoruz. Bu, teslimat sürelerini uzatmakla kalmıyor, aynı zamanda iş dünyasının demuraj cezası ödemesine de sebep oluyor. Bu tam kapasite çalışma durumu, Mersin’e gelecek potansiyel yüklerin Akdeniz çanağındaki yabancı limanlara yönlendirilmesine de sebep oluyor. Bu, günlük olarak binlerce doları kaybetmemiz ve rekabet avantajımızı yitirmemiz demek; buna hiçbirimizin hakkı yok, hiç kimsenin Mersin’e böyle bir şey yapmaya hakkı yok. Onuncu Kalkınma Planı’nda yine sizler Mersin’in de olacağını söylemişsiniz, On Birinci Kalkınma

Planı'nda yine aynı limanı başka bir yerlere sürüklediniz. AK PARTİ iktidarı Mersin'i ve deniz ticaretimizi, ülkemizin deniz ticaretini önemsemiyor olabilir ancak İYİ Parti olarak biz bu projeye çok büyük bir önem atfediyoruz. Mersin ticaretini canlandıracak, üretici ve ihracatçılarımızın işlemlerini hızlandıracak ve aynı zamanda maliyetlerini düşürecek bu projeyi ivedilikle hayata geçireceğiz. Ana konteyner limanının inşası, yılan hikâyesine dönen Çukurova Havalimanı'nın tam kapasiteyle devreye alınması, lojistik köylerinin kurulması ve yeni OSB'lerin inşasıyla kapsamlı bir kalkınma planı başlatacağız. Böylece Mersin'in küresel ticarete rekabet avantajı artacak, üretici kazanacak, çalışan kazanacak, Mersin kazanacak çünkü çok az kaldı, biz kazanacağız.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum,

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz talep eden Düzce Milletvekili Sayın Ümit Yılmaz.

Buyurun Sayın Yılmaz.

MHP GRUBU ADINA ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 407 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Sizi, Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Şanlıurfa ve Adıyaman'da meydana gelen sel felaketinde ve 6 Şubat tarihinde meydana gelen Pazarcık ve Elbistan merkezli depremlerde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum. Ayrıca, sel ve deprem felaketinde yakınlarını kaybeden vatandaşlarımız başta olmak üzere tüm Türk milletine başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, getirilen kanun teklifinin ana komisyon olan İçişleri Komisyonu görüşmelerinin yanı sıra tali komisyon olan Çevre Komisyonunda da görüşmelere katılarak yakından takip ettim. Komisyon görüşmelerinde teklifi hazırlayan İstanbul Milletvekilimiz Sayın Mustafa Demir ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakan Yardımcımız Sayın Mehmet Emin Birpınar yaptıkları sunumlarla teklifin gerekçelerini ayrıntılılarıyla anlattılar.

Sayın milletvekilleri, teklife sonradan eklenen 1'inci maddeyle peyzaj mimarlarının ve iç mimarların Devlet Memurları Kanunu'nun "teknik hizmetler sınıfı"na alınmasına imkân sağlanmıştır. Ayrıca, özel hizmet tazminatı alabilmelerine imkân sağlanması gerekmektedir. Bu, hem iç mimar arkadaşlarımızın hem de peyzaj mimarı arkadaşlarımızın beklentisidir. Eminim, Genel Kurulumuz bunu dikkate alacak ve bu görüşmelerde değerlendirilecektir.

Teklifin 2'nci maddesinde çevre kirliliğine neden olan gemilere uygulanan cezalarda düzenlemeye gidilmektedir. Dünyada yaşanan gelişmeler ışığında deniz taşımacılığında teknolojik ilerlemeyle beraber gemi tonajlarının arttığı, 100 bin grostonun üstündeki gemilerin 1983 yılında çıkan yasayla günümüzde orantısız şekilde cezalandırıldığı ifade edilmiştir. Ülkemizde artan gemi yapım ve onarım tesislerinin sayısı ve niteliği yanında, pandemi döneminin ardından üretim, tedarik ve lojistik sektöründe yaşanan gelişmelerle beraber ülkemizin jeopolitik avantajları dikkate alınınca ülkemize döviz girdisi sağlayacak bu tesislerin yabancı ülkelerle rekabet edebilmesi için düzenlemenin uygun olduğu görülmektedir.

Komisyon görüşmelerinde muhalefet tarafından dile getirilen balast suyunun özellikle Marmara Denizi'ne boşaltılmasıyla oluşabilecek kirliliğin müsila problemelerini artıracığı yönündeki ifadeler... İç deniz olan Marmara Denizi'nde balast suyu boşaltmanın bizim de taraf olduğumuz Uluslararası Denizcilik Örgütü kurallarına göre yasak olduğu, gemilerin balast suyunun boşaltım işleminin yapılabilmesi için kıyıda 200 mil açıta olması gerektiği Bakan Yardımcımız tarafından açıklanmıştır. Yine Bakan Yardımcımız tarafından yapılan açıklamada, bazı ülkelerde denizi kirletenlere uygulanan cezaların ihtisas mahkemelerince değerlendirildiği ifade edilmiştir, ülkemizde ise bu tür ihtisas mahkemelerinin olmadığı

söylenmiştir. Üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkemizin şimdiye kadar bu tür ihtisas mahkemelerini oluşturamış olması önümüzdeki dönemde asıl konuşulması gereken konudur.

Komisyon görüşmelerinde tartışmalara neden olan bir diğer madde de teklifin 3'üncü maddesidir. Deniz dolgu alanlarına yapılacak olan yer altı otoparklarıyla alakalı olan bu madde son günlerde yaşadığımız depremler nedeniyle oldukça hassas bir konuma gelmiştir. Bu maddenin çekilmiş olması biz de Komisyon görüşmelerinde çekince belirttiğimiz için olumlu olmuştur.

Değerli milletvekilleri, teklifin 4'üncü ve 5'inci maddesiyle Adana ilimize bağlı Karataş ilçemizde tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi kurulmasına imkân sağlanmaktadır. Çukurova'nın önemli bir tarımsal üretim merkezi olduğu göz önünde bulundurulacak olursa madde, bölgenin tarımsal kalkınmasına ve tarım üretiminin daha da fazla büyümesine imkân sağlayacaktır. Ülkemiz son yıllarda artan organize sanayi bölgeleriyle üretim ve ihracatın artmasında oldukça başarılı olmuştur ancak gelişen şartlar organize sanayi bölgelerinin de ihtisaslaşması gerekliliğini ortaya koymuş, bu doğrultuda da ihtisas OSB'lerin kurulumu hız kazanmıştır. Düzce ilimizde bulunan 5 adet OSB karma OSB olarak faaliyet göstermektedir. Düzce fındık üretiminin yanında verimli ovasıyla tarımsal üretim açısından değerlendirilmeli, tarım ihtisas bölgesi kurularak özellikle fındık gibi dünya üretiminin yüzde 70'inin yapıldığı bir ürün ham madde olarak değil son mamul olarak ihraç edilerek ihracat gelirimiz ve fındığın ülke ekonomisine katma değeri artırılmalıdır.

Teklifin 6'ncı maddesiyle büyükşehir belediyesi statüsü kazandıktan sonra köy yerleşim biriminde kırsal mahalle statüsüne kavuşan yerlerde belediye gelirleri üzerinde doğrudan etki eden ve uygulamadan kaynaklanan sorunların giderilmesi hedeflenmiştir.

7'nci ve 8'inci maddelerde il özel idareleri ve belediyelerin bağlı kuruluşları veya sermayelerinin yüzde 50'sinden fazlasına ortak oldukları şirketlerin 2020 ve 2021 yılları Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nda borçlanmalarına imkân sağlayan düzenlemenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi nedeniyle düzenlemeye gidilerek Belediye ve İl Özel İdaresi Kanunlarında değişiklik yapılmaktadır.

9'uncu maddeyle mahallî idarelere tabii afet ve acil durumların yanı sıra çevre kirliliğinin engellenmesi gibi önemli konularda kamu hizmetlerinin etkin şekilde sürdürülebilmesi için kaynak aktarımı yapılırken Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun dışında gelir aktarımına olanak sağlanmaktadır. Geçici maddeyle, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bünyesinde yeterlilikleri olanlardan sayıları 20'yi geçmeyen personelin uzman kadroların da görevlendirilmesine imkân sağlanmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime burada son verirken getirilen kanun teklifini desteklediğimizi ve hayırlı olmasını temenni ettiğimizi bildirir, Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden Bilecik Milletvekili Sayın Yaşar Tüzün.

Buyurun Sayın Tüzün.

CHP GRUBU ADINA YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; 407 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümünde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, önceki dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekilliği yapmış bir arkadaşınız olarak bu dönem Meclisimizdeki bu zarafeti, bu nezaketi için -aynı zamanda Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün kıyafeti olan frak giyerek Meclisimizi yöneten- Kocaeli Milletvekilimiz Sayın Haydar Akar'a teşekkürlerimi iletmek istiyorum. Onun zarafeti, onun nezaketi inşallah önümüzdeki dönemde tüm Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlarına ve Başkan Vekillerine nasip olur diyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum Yaşar Bey, bu nazik ifadeleriniz için, teşekkür ediyorum.

YAŞAR TÜZÜN (Devamla) – Sağ olun.

Değerli arkadaşlarım, evet, bu teklifin ikinci bölümündeki maddeler ağırlıkla yerel yönetimleri ilgilendiriyor. İl özel idareleri ve belediyelerle ilgili düzenlemeler var. Aynı zamanda yerel yönetimlere merkezi yönetim bütçesinden yapılabilecek yardımlara ilişkin kısıtlamalar kaldırılıyor. Yine, büyükşehirlerde mahalleye dönüşen köy ve beldelerde 2022 yılı sonuna kadar tanınan bazı ayrıcalıkların süresinin 2025 yılının sonuna kadar devam etmesi şeklinde bir teklif söz konusu.

Değerli arkadaşlarım, evet, teklifin içerisinde bizim de destek verdiğimiz bazı maddeler söz konusu ama teklifin geneline baktığımızda bu teklife “kabul” yönünde oy vermemiz söz konusu olmayacaktır.

Değerli arkadaşlarım, kısa bir süre önce bir deprem felaketi yaşadık. Bu deprem felaketinde, maalesef, bir iş bilmezliğin, bir liyakatsiz yönetimin sonucunda çok ciddi sıkıntılara, yaralılara ve ölüme sebebiyet veren sonuç aldık. Ben, bu depremde vefat eden tüm vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, bu deprem sürecinde parti ayırmaksızın, AK PARTİ’li, MHP’li, Cumhuriyet Halk Partili, gerçekten tüm belediye başkanlarımız, ekipleriyle, kadrolarıyla, iş makineleriyle, insan gücüyle olağanüstü bir katkı sağladılar. Ben, bütün belediyelerimize ve belediye başkanlarımıza huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum. Peki, bu yerel yönetimler bu kadar bütçesini kullandı, bu kadar imkânını kullandı; biz Meclis olarak, Hükümet olarak belediyelerimize hangi imkânları sunduk? Maalesef, hiçbir imkânı sunmadık. Belediyelerimizin bütçesi bitme noktasına geldi, ek bütçe yapılabilmesi için çoğunluğu olmayan belediyelerimizde sorunlar yaşıyoruz; belediye meclisi üyelerimiz ek bütçe yapılmasına, muhalefet partisi belediyelerinde meclis üyeleri ek bütçe yapılmasına destek ve katkı vermiyorlar. Peki, bizim Cumhuriyet Halk Partisi Yerel Yönetimler Birimi olarak başta Genel Başkan Yardımcımız Seyit Torun’un ve Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün olarak benim vermiş olduğumuz kanun teklifleri var. Bu teklifte diyoruz ki: Büyükşehir dışındaki belediyelerin merkezi hükümetten gelen payının yüzde 1,5’tan 2,5’a çıkarılmasını teklif ediyoruz. Yine, büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerimizin merkezi bütçeden gelen payının yüzde 4,5’tan yüzde 6,75’e çıkarılmasını talep ediyoruz. Yine, il özel idareleri payının yüzde 0,5’ten yüzde 0,75’e çıkarılmasını talep ediyoruz. Yine, aynı zamanda belediye borçlarının kesinti oranının yüzde 40’tan yüzde 20’ye düşürülmesini talep ediyoruz. Bunu niçin istiyoruz? Sadece Cumhuriyet Halk Partili belediyeler için istemiyoruz, tüm belediyelerimiz için istiyoruz. Bakınız, bu adaletsizliği bu Meclisin mutlak surette gidermesi gerekiyor. Örnek veriyorum: Büyükşehirde yaşayan Yaşar İller Bankasından gelen paydan yüzde 4,5 alıyor ama Bilecik’te yaşayan Yaşar İller Bankasından yüzde 1,5 pay alıyor. İşte, adaletsizliğin en somut örneğini burada yaşıyoruz. Eğer bu ülkede kamu düzenini, bütünlüğünü düşünüyorsak, büyükşehirlerin dışındaki geri kalan illeri de bütüncül yapılarak, oradaki il özel idarelerini de bütüncül şehirlerle bütünleştirilerek gerçekleştirirsek vatandaşlarımızın mağduriyetini gidermiş olacağız değerli arkadaşlar.

Evet, yirmi bir yılda 9 kez imar affı çıkardınız. İmar aflarına reklam filmi çekip seçim meydanlarında övünerek imar affına başvuranların rakamlarını açıkladınız. Hiçbir test yaptırmadan, vatandaşın para toplamak için depreme dayanıksız evleri af kapsamına soktunuz. Bu kapsama karar verenleri suçsuz, vatandaşımızı suçlu saydınız. Milyar dolarlarla gelir elde ederken belediyelere imar affından hiçbir şekilde pay ayırmadınız. Gerçeği yönetemiyorsunuz ama bir algıyı yönetmeye çalışıyorsunuz. Ben size kayıtlara girsın diyerek, bu algının değil gerçek rakamların Türkiye Büyük Millet Meclisinin kayıtlarına girmesini talep edeceğim. Türkiye genelinde bulunan Cumhuriyet Halk Partili belediyeler toplamda 9.214 aracı deprem bölgesine gönderdiler. 27.085 personel gönderdiler. Yine, 7.050 adet insani yardım ve insani yardım koşullarına uygun araç ve gereç gönderdiler. 154 adet mobil mutfak gönderdiler. 169 adet ikram aracı gönderdiler. 18 adet fırın gönderdiler. 3 milyona yakın battaniye, 48 bine yakın çadır,

1.141 tane konteyner, 2.900 jeneratör ve 2 bine yakın mobil WC ve duş gönderdiler ve 6 milyona yakın da hijyen paketi gönderdiler. Ben tüm Cumhuriyet Halk Partili belediye başkanlarımıza yapmış oldukları bu yardımlardan dolayı huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, geçtiğimiz bütçe görüşmelerinde İçişleri Bakanlığı bütçesinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ben konuşmuş idim. Burada konuşma yaparken arkada komisyon sırasında bulunan İçişleri Bakanı Sayın Soylu Bilecik’le ilgili bana laf atmış, Bilecik Belediyesinde yaşananlarla ilgili bana laf atmış. Gerçekten, o anda duymuş olsaydım ona cevap verirdim. Duymadım, sonra da Meclis tutanaklarına baktığımda “Bilecik Belediyesini soydunuz, soğana çevirdiniz.” şeklinde laflarını tutanakta gördüm ve tespit ettim. Bakınız, değerli arkadaşlarım, evet, Bilecik Belediyesinde böyle bir olay vuku bulmuştur. Bu olay vuku bulur bulmaz partimizin en yetkili organı yani Merkez Yönetim Kurulumuz ilgili şahsı Yüksek Disiplin Kuruluna kesin ihraç talebiyle tedbirli olarak göndermiştir yani İçişleri Bakanı dönemin Belediye Başkanını görevden almadan önce partimiz zaten ihraç talebiyle disipline göndermiştir. Partimizin en üst organı olan Yüksek Disiplin Kurulumuz ocak, şubat, mart ve nisan aylarında toplanarak ilgili şahsın ifadesini almıştır ve Yüksek Disiplin Kurulumuz bu şahsı partiden ihraç etmiştir. Aramızdaki fark şudur: Biz yüz yıllık bir siyasi partiyiz. Uyuşturucu baronları, rüşvet çeteleri, diğer çeteler suç işlediğinde onları yanı başımıza alıp makamlarımızda boy boy fotoğraf çektirmedik, ilgili makamlara sevk ettik; partimizin de böyle bir kararı, Yüksek Disiplin Kurulu kararı söz konusudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

YAŞAR TÜZÜN (Devamla) - Şimdi, bu ilgili şahıs, geçtiğimiz hafta başka bir davadan dolayı iki yıl bir ay ceza almıştır; görevi kötüye kullanmak, haksız mal varlığı edinmek ve bu rüşvet olayından dolayı 3 ayrı dosyası mahkemelerde devam etmektedir. Yüce mahkemenin vereceği karara bizler de saygı duyacağız. Yani aramızdaki fark şudur: Bir suç işlenmişse, ortada bir suçlu söz konusuysa parti olarak, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizlerin gereğini yaptığımızı ifade etmek istiyorum. Mahkemesi devam eden bu konu hakkında da fazla yorum yapılmasının doğru olmadığını düşünüyorum.

Sonuç olarak değerli arkadaşlarım, sizler dört yıl önce tam bu tarihte “İstanbul’u kaybeden Türkiye’yi kaybeder.” demiştiniz. İstanbul seçimlerini Millet İttifakı’nın adayları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Selamlayalım.

Önceki dönem Meclis Başkan Vekili olarak size böyle bir ayrımcılık yapalım.

Buyurun.

YAŞAR TÜZÜN (Devamla) – Evet, İstanbul’da, Millet İttifakı’nın adayı, Cumhuriyet Halk Partili Belediye Başkanımız Sayın Ekrem İmamoğlu seçilmiştir.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – İstanbul’da mecliste çoğunluğu yok, Ankara’da da öyle.

YAŞAR TÜZÜN (Devamla) – Aslında sizin sözünüzde durmanız gereken nokta burasıdır. İstanbul’u kaybeden tüm Türkiye’yi kaybettiğine göre, şimdi de Millet İttifakı’nın adayı Sayın Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu’nun 14 Mayıs’ta Türkiye Cumhuriyeti’nin 13’üncü Cumhurbaşkanı olacağını ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum arkadaşlar.

BAŞKAN – Sayın Erdem...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- Konya Milletvekili Orhan Erdem’in, İngiltere’nin başkenti Londra’da Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar’a yapılan saldırıya ve Türkiye-Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Parlamentolar Arası Dostluk Grubu olarak Cumhurbaşkanı Ersin Tatar’a geçmiş olsun dileklerini iletmek istediklerine ilişkin açıklaması

ORHAN ERDEM (Konya) – Teşekkür ederim.

Dün İngiltere'nin başkenti Londra'da Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Ersin Tatar'a, Kıbrıs sorununu anlatmak için konferans vereceği salona giderken ellerinde Yunan bayraklı Kıbrıslı Rumlar tarafından saldırı girişiminde bulunulmuştur. Her fırsatta provokatif eylemlerle Kıbrıs Türk halkını haklı davalarından vazgeçirmeye çalışan bu grubun, Rum gruplarının "Kıbrıs Rum'dur! Tatar'a ölüm!" sloganlarıyla saldırılarını lanetliyorum, kınıyorum. Türkiye devleti, halkı olarak her zaman Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin yanında olduğumuzu, haklı davalarının yanında olduğumuzu belirtmek isterim. Kıbrıs davamızı her yerde ve her ortamda savunan Cumhurbaşkanı Sayın Ersin Tatar'a şahsım ve Dostluk Grubu olarak geçmiş olsun dileklerimi iletmek ister, size teşekkür ederim.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve 127 Milletvekilinin Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4895) ile Çevre Komisyonu ve İçişleri Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 407) (Devam)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talep eden İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Demir.

Buyurun Sayın Demir.

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 6 Şubatta 11 ilimizde yaşanan büyük deprem felaketinde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Tüm dünyada asrın felaketi olarak görülen ve yıkım alanı çok büyük olan bu depremin yaralarını hep birlikte sarmaya devam ediyor ve acıları paylaşıyoruz. Bölgenin yeniden ihya edilmesi için, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde çalışmalara ara vermeden, vakit kaybetmeden devam ediyoruz. Bu zorluğun altından milletimizle birlikte daha güçlü çıkacağız inşallah.

Değerli milletvekilleri, Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'mizi siz değerli milletvekillerimizin katkıları ve değerlendirmeleriyle görüşüyoruz. Kanun teklifimizle Çevre Kanunu, Kıyı Kanunu, Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Belediye Kanunu, İl Özel İdaresi Kanunu, İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda değişiklik yapmayı öngörüyoruz.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifimizde farklı alanlarda ve uygulamalarda ortaya çıkan sorunları ve eksiklikleri gidermekteyiz. Kanunlar hazırlanırken mevcut koşullar dikkate alınır ve zaman içerisinde revizyona ihtiyaç duyulabilir. Zamanın ihtiyaçlarına ayak uydurmak, sorunları hızla çözmek, adaleti tam olarak tesis etmek için kanunlarımızın da zaman zaman güncellenmesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, son yüz yılın en çok konuşulan ve tartışılan konularından biri de çevre ve çevrenin korunmasıdır. Çevre kirliliği, günümüzde önlem alınması gereken en önemli konulardan biri olmuştur. Bilim insanları, çevre kirliliğinin artarak devam edeceğini ve bu nedenle önlemler alınması gerektiğini bildirmektedirler. Çevre kirliliğiyle denizlerimizde de mücadele etmek zorundayız. Mevcut kanunumuzda, denizlerimizi kirleten gemilere cezalarda geminin türü, kirliliğin niteliği ve geminin büyüklüğü esas alınmaktadır ancak mevcut ceza hesaplama yöntemiyle 100 bin grostonun üzerindeki büyük tonajlı gemiler hakkında uygulanan idari para cezası miktarının orantısız bir şekilde olduğu görülmektedir. Bu sorunun giderilmesi için teknik bir düzenleme yapılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, tarım yatırımları, planlamaları ülkemizin geleceği için çok önemlidir. Maddelerden biri, Adana Karataş'ta tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi kurulmasına yöneliktir. Tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesinde otomasyon sistemli modern sera işletmeleri kurulacaktır. Söz konusu seralar üretime başladığında yaklaşık 5 bin kişinin istihdam edilmesi beklenmektedir.

Değerli milletvekilleri, organize sanayi alanlarında konuyla ilgili değişik bir teklifimiz var. Ülkemizde bugün itibarıyla tüzel kişilik kazanan OSB sayısı 353'tür. Bu OSB'lerde nitelikli iş gücünü karşılamak için 90 tane meslek lisesi, 20 tane de meslek yüksekokulu kurulmuştur.

Kırsal mahalle ve kırsal yerleşik alanlarla ilgili yapılan düzenleme sonrasında, bir maddemizde, bu maddenin uygulamasına ilişkin tereddütler oluşmuştur. Teklifimizde, kırsal mahalle ve kırsal yerleşik alanla ilgili tereddütlerin giderilmesi ve uygulamanın sağlıklı bir biçimde yürütülebilmesi için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına maddelerin uygulama usul ve esaslarını açıklamak üzere yönetmelik çıkarma yetkisi verilmektedir.

Değerli milletvekilleri, 2020-2021 yılları Merkezi Yönetim Bütçe Kanunlarında getirilen fakat Anayasa Mahkemesi tarafından ilgili kanununda düzeltilmesi gerektiği gerekçesiyle iptal edilen maddeler, mahkeme gerekçesine uygun olarak kendi kanunlarında bulunacak şekilde düzenlenmiş ve teklifimizde yerini almıştır.

6360 sayılı Kanun'la kapatılan yerel yönetim birimlerinin taşınmazları, hak, alacak ve borçlarına ilişkin olarak düzenleyici ve yönlendirici işlemler uygulaması hususunda belediyeler ve ilgili kamu kurumları uygulamalarda tereddütler yaşamaktadırlar. Bu sebeple, kanunun uygulanmasına ilişkin yapılan işlemlerin hangilerinin İçişleri Bakanlığı, hangilerinin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının yetkisinde olduğuna dair kanunda açık şekilde belirtilmesi gerektiği, teklifle bu doğrultuda değişiklik yapılması öngörülmektedir.

Değerli milletvekilleri, netice itibarıyla, iklim değişikliği konusunda uzmanlığa sahip personeli bünyesinde toplayarak, ulusal ve uluslararası alanda hedeflerine ulaşmayı amaçlamakta olan bir teklifimiz var. Kurum tarafından ihtiyaç duyulan uzman personelin merkez teşkilatı uzman kadrolarından karşılanmak suretiyle bir kanun maddesi teklifimiz söz konusudur.

Söz konusu Çevre Kanunu'nun milletimize, memleketimize hayırlı olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – İkinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o maddeler üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

8'inci madde üzerinde önerge yok.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu madde üzerinde önerge yok.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

10'uncu madde üzerinde 1 önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4895) esas numaralı Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Erhan Usta
Samsun

Behiç Çelik
Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ SERMET ATAY (Gaziantep) –Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

Teklifin 10’uncu maddesiyle düzenleyici ve yönlendirici işleri yapmaya il özel idareleri ile il özel idarelerinin üyesi olduğu ve belediye üyesi bulunmayan mahallî idare birlikleri ve köyler için İçişleri Bakanlığı; belediyeler ve bağlı kuruluşları ile belediyelerin üyesi olduğu mahallî idare birlikleri için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkili kılınmaktadır.

Yerel yönetimler üzerindeki tasarruf yetkisinde yaşanan bölünme, yaşadığımız yerel yönetim krizinin ana sebepleri arasındadır. Bununla birlikte, Anayasa’nın 123’üncü maddesi idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğunu, 126’ncı maddesi illerin idaresinin yetki genişliği esasına dayandığını ve 127’nci maddesi mahallî idarelerin statüsünü ve vesayet makamını belirtmektedir. Dolayısıyla, yerel yönetimler üzerinde ikili bir yapının oluşturulması açık bir şekilde Anayasa’ya aykırıdır. Bu nedenle maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

Bilindiği üzere, 6360 sayılı Kanun’la yerel yönetim tecrübemizde büyük bir rota değişimi yaşanmış, uygulamada ciddi sorunlar baş göstermiştir. 6360 sayılı Kanun’la belediyelerin yetki ve yapıları bütünüyle değiştirilirken belediye-belediye, belediye-özel idare ve belediye-merkezî idare yetki ve görev uyumsuzluğu had safhaya çıkmıştır. Yine bu kanunla ülkemizdeki 18 bin köyün tüzel kişiliği kaldırılmış, bu köylerin tüm mal varlıkları korumasız ve yağmaya müsait hâle getirilmiştir. Diğer taraftan, yerel yönetimlerin İçişleri Bakanlığından alınarak, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına devredilmesi birçok yetki çatışmasını, kamu hizmetlerinde aksamayı ve yeni mağduriyetleri beraberinde getirmiştir, hatta alenen Anayasa’ya aykırılık da söz konusudur.

Görüşmekte olduğumuz teklifin 10’uncu maddesi 6360 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinde değişiklikler yapmaktadır. Buna göre, düzenleyici ve yönlendirici işlerin yürütülmesinde il özel idareleri ile bunların üyesi olduğu ve belediyeden üyesi bulunmayan mahallî idare birlikleri ve köyler için İçişleri Bakanlığı yetkili kılınmaktadır. Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile belediyelerin üyesi olduğu mahallî idare birlikleri için ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkili olacaktır. Oysa Anayasa’nın 123’üncü maddesine göre “İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür.” 126’ncı maddesine göre “İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır.” 127’nci maddesine göre “Mahallî idareler; il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.” Merkezî idare kanunda belirten esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir. Bu durumda, idarenin bütünlüğüne, yetki genişliğine ve vesayet yetkisine kasteden her yasal metin Anayasa’ya aykırıdır.

Sonuç olarak, bu ülkeye ve bu millete yakışacak bir yerel yönetim sistemini hayata geçirme zorunluluğu vardır. Yerel yönetim politikaları, uluslararası hükümler de dikkate alınarak anayasal düzen dâhilinde saptanmalı ve karmaşıya son verilmelidir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

10’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 10’uncu madde kabul edilmiştir.

11’inci maddede önerge yoktur.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11'inci madde kabul edilmiştir.

Geçici Madde 1 üzerinde önerge yoktur.

Geçici Madde 1'i oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12'nci madde üzerinde önerge yoktur.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir.

13'üncü madde üzerinde önerge yoktur.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Teklifin tümünü oylamadan önce İç Tüzük'ün 86'ncı maddesi gereğince oyunun rengini belli etmek üzere lehte İstanbul Milletvekili Sayın Eyüp Özsoy söz talep etmiştir.

Buyurun Sayın Özsoy.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle ilgili şahsım adına lehte söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve bizi izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, ülkemizde yaşamış olduğumuz deprem felaketi ve sonrasında yaşanan sel felaketlerinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum, milletimizin başı sağ olsun. Devlet ve millet el ele vererek yaralarımızı birlikte saracağız inşallah.

Görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifinin hem Çevre Komisyonundaki hem de İçişleri Komisyonundaki görüşmelerini takip ettik. Kanun maddeleri içerisinde gerek uygulamayı kolaylaştırıcı, gerekse de vatandaşlarımızın sorunlarını çözen çeşitli maddeleri görmekteyiz. Ancak, özellikle belirtmek istediğim bir madde var ki, o da kamuda çalışan peyzaj mimarlarımızın ve iç mimarların özlük haklarını düzenleyen maddedir. Şu anda binlerce meslektaşımız ve aileleri bu maddenin yasalaşmasını beklemektedir. Biliyorsunuz, mimarlık mesleğinin 3 temsilcisi vardır, bunlar: Peyzaj mimarları, iç mimarlar ve yapı mimarlarıdır. Bu kapsamda, mimarlık mesleği bir bütün olarak ele alınmalı ve mimarlığın alt birimleri olan peyzaj mimarisi, iç mimari ve yapı mimarisi kendi yetki alanlarından sorumlu, eşit disiplinler olarak kabul edilmelidir. Türkiye'de mimarinin ve mimarlığın bugünlere gelmesinde peyzaj mimarları ve iç mimarlar, en az yapı mimarları kadar emek sarf etmiş, gayret göstermiştir. Ancak ülkemizde peyzaj mimarları ve iç mimarlar hak ettikleri ölçüde ön plana çıkamamış, ortaya çıkardıkları eserler milyonlarca insan tarafından beğenilip takdir edilirken kendileri gölgede kalmıştır. Özellikle kamuda çalışan peyzaj mimarlarımız ve iç mimarlarımız yıllardır kadro ve özlük hakları yönünden mağdur olmuşlardır. Meslektaşlarımızın bu sıkıntısını Sayın Cumhurbaşkanımıza ilettiğimizde kendisi konuyu inceletmiş ve bu mağduriyetin giderilmesiyle ilgili talimatı vermiştir. Bu doğrultuda yapılan çalışmalar neticesinde birazdan kabul edeceğimiz bu kanun teklifiyle mağduriyetler ortadan kalkacak ve Türkiye'de peyzaj mimarı ve iç mimar meslektaşlarımız için hiçbir şey inşallah eskisi gibi olmayacaktır. Tüm peyzaj mimarı ve iç mimar meslektaşlarımıza hayırlı ve uğurlu olsun diyorum. Meslektaşlarımızın yıllardır süren bu mağduriyetinin ortadan kaldırılmasını sağlayan Cumhurbaşkanımız Sayın Tayyip Erdoğan'a huzurlarınızda şükranlarımı arz ediyorum.

Ayrıca, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği başta olmak üzere tüm meslek odalarımıza Gazi Meclisimizden bir çağrıda bulunmak istiyorum. Mimarlık mesleğinin ve tüm meslek dallarının ülkemizde

gelişmesi için meslek odaları birilerinin siyasi veya kişisel çıkarlarının aracı olmaktan çıkmalı ve meslektaşlarının haklarını savunan, sorunlarını çözen, mesleklerinin ve ülkemizin gelişmesi için mücadele veren yapılar hâline dönüşmelidir.

Bakınız, büyük bir felaket yaşadık. Ülkemizde yıllardır kentsel dönüşümü engelleyen kişilere ve yapılara şahit olduk, artık bunlar yaşanmasın istiyoruz. Bu ülke hepimizin ve hep birlikte ülkemize ve mesleklerimize sahip çıkalım diyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle kanunun lehinde oy kullanacağımı ifade ediyor, başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanımız Sayın Murat Kurum’a, İçişleri ve Çevre Komisyonumuzun Değerli Başkanlarına ve üyelerine, Bakan Yardımcımıza, bürokratlarımıza ve kanunda emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Kanun teklifinin ülkemize, milletimize ve tüm meslektaşlarıma hayırlar getirmesini temenni ediyor, Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aleyhte söz talep eden İstanbul Milletvekili Sayın Engin Altay.

Buyurun Sayın Altay.

Aleyhte söz talebiniz yok mu?

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Yok.

BAŞKAN - Peki.

Sayın milletvekilleri, teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın ve bugün yapılacak diğer açık oylamaların elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylamak için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Bu açıklama, bugün yapılacak diğer açık oylamalar için de geçerli olacaktır.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve 127 Milletvekilinin Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı: 295

Kabul: 229

Ret: 66 (*)

Kâtip Üye

Bayram Özçelik

Burdur

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kâtip Üye

Şeyhmus Dinçel

Mardin”

Kapanma Saati: 17.20

(*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.39

BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR

KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 82’nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyoruz.

2’nci sırada yer alan, İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz ile Grup Başkanvekilleri Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç’un İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

2.- İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz ile Grup Başkanvekilleri Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç’un İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/5017) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 441) (*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 441 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif, İç Tüzük’ün 91’inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle teklif, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelere geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen İYİ Parti Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Erhan Usta.

Buyurun Sayın Usta.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 441 sıra sayılı Kanun Teklifi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kanun teklifine geçmeden önce sıcak bir gelişme, son dakika gelişmesi var malum; medyadan takip etmişsinizdir. Yüksek Seçim Kuruluna, Sayın Erdoğan’ın 3’üncü defa Cumhurbaşkanı adayı olamayacağına ilişkin bir kısım itirazlar vardı, o itirazların reddedildiğine ilişkin YSK Başkanının bir açıklaması oldu. Çok net bir şekilde, açıkça Anayasa çiğnenmiştir bu kararla; YSK’nin verdiği karar hukuki değildir, tamamen siyasi bir karar verilmiştir. Anayasa’nın 101’inci maddesi çok nettir “Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.” diyor ve burada ne bir geçiş hükmü var ne de bir istisna var. Dolayısıyla, zaten bunun işaret fişğini de Sayın İsmet Yılmaz vermişti “Siz kafanızı yormayın, bunun kararını Yüksek Seçim Kurulu verecek.” demişti; Yüksek Seçim Kurulu da bu şekilde beklendiği gibi bir karar vermiş oldu.

(*) 441 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Şimdi, geçelim kanun teklifine. Değerli arkadaşlar, bu kanun teklifinde bizim de katıldığımız ve birçoğunda aslında kabul yönünde oy kullandığımız, hatta bırakın kabul yönünde oy kullanmayı yani uzun süredir talep ettiğimiz meseleler vardı; onların bir kısmı burada çözülmüş oluyor.

Tabii, buradaki samimiyetsizlik ve yanlışlık şurada: Mesela, ben 2015'ten beri milletvekiliyim, 2015 yılından beri ben burada bu gaziler arasındaki maaş, ücret ayrımı meselesini ifade ediyorum. Bakın, gelinen noktada, bu düzenleme sekiz yılın sonunda ancak yapılıyor ve seçim öncesinde, seçime bir ay kala yapılıyor; bunun gibi, diğerlerinin de üzerinde duracağım.

Çok geç kalınmış düzenlemeler. Mesela, işte, en düşük emekli aylığının yükseltilmesi gereğini söylüyorduk. “Yüksek enflasyon dönemlerinde mutlaka nisan ayında güncelleme yapılması gerekir.” diye burada defalarca söyledik, ben de söyledim, arkadaşlarımız da söyledi. Kanun teklifi verdik çünkü “Yüksek enflasyon dönemlerinde yılda 2 defa yetmez.” dedik. “Olmaz.” denildi, hep reddedildi ama şimdi, nisan ayında emekli aylıklarında bir düzenleme yapılıyor. Yine, en düşük emekli aylığının asgari ücret kadar olması gerektiğini söyledik, asgari ücret kadar olmasa da ona yaklaşılmalı bir düzenleme yapılıyor.

Özetle şunu söylemeye çalışıyorum: Yapılan bu düzenlemeler doğru olmakla birlikte, iktidarın sandık korkusuyla, seçim korkusuyla yıllar sonra, ciddi mağduriyetlerden sonra yapmak zorunda kaldığı düzenlemeler olarak tarihe geçecektir.

Şimdi, tabii, bir de şu var: İşin ekonomik boyutu olarak da iktidar tarafı, bu paketin ekonomik maliyetinin yaklaşık 150 milyar TL olduğunu söyledi. Şimdi, bakın, bir işi zamanında yapmayıp geciktirerek bir zamana sıkıştırmanın ortaya çıkaracağı mali sonuçlar da olacak. Bundan önce yapılan bir kısım düzenlemeler de oldu, oradan da yaklaşık 200-250 milyar civarında bir maliyetle karşılaştık. Arkadaşlar, şu ana kadar, son bir iki ayda yapılan düzenlemelerin bütçeye maliyeti yaklaşık 400 milyar lira. Şimdi, üzerine bir de deprem geldi, ülke ekonomisi depremden kaynaklanan maliyetleri de üstlenmek durumunda olacak.

Buradan şunu söylemeye çalışıyorum: Bunlar yapılmamalıydı değil, tam tersine bunlar zamanında yapılmalıydı, bunları zamanında yapamadık. Hâlbuki, bunlar zamanında yapılmış olsaydı, bugün bütçe sindire sindire, hiçbir sorun olmadan bu maliyetlerin hepsiyle başa çıkabilirdi ancak bunlar zamanında yapılmadı. Hani, böyle yemeği, bir şeyi bir anda alırsınız, bir sindirim problemi olur, onun gibi bir noktaya geldi, maalesef, Türkiye. Dolayısıyla, bütçenin bunu sindirmesi bu aşamadan sonrazor görünüyor. Ha, iktidar “Biz zaten 14 Mayıs'ta kaybedeceğiz, gelen uğraşın ama ben seçimi almak için bu silahların, bu kurşunların tamamını kullanacağım.” diye düşünüyor olabilir.

Şimdi, düzenlemeyle neler getiriliyor? Bir tanesi -az önce ifade ettim- gaziler arasındaki maaş, ücret farklılıkları azaltılıyor ve gazi aylıkları asgari ücrete çıkarılıyor. Bunu tamamen destekliyoruz ve dediğim gibi, uzun süredir, defalarca, onlarca defa konuştuğumuz şeyi nihayet seçimin önünde yapmak durumunda kaldı iktidar.

Diğer bir yapılan düzenleme, bu Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay üye ve Başkanlarının maaşları Anayasa Mahkemesi üye ve Başkanları seviyesine çıkarılıyor. Buna ilişkin değerlendirmelerimi birazdan yapacağım, onu geriye bırakıyorum.

Onun dışında, yerliler için yani Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için “Devlet Üstün Fedakârlık Madalyası” ve yabancılar için de “Üstün Fedakârlık Nişanı” diye 2 tane yeni bir nişan veya madalya öngörülüyor. Bunların yapılmasında mahzur yok ancak yapılan yanlışlık şu: Bir defa, bu madalyayı kim verecek? Cumhurbaşkanı kararıyla verilecek ve bizzat Cumhurbaşkanının kendisi verecek yani bir kurul, komisyon, bir devlet aklı yok; Cumhurbaşkanının uygun gördüğü kişilere verilecek. Korkarım ki bunun ilki de Kızılay Başkanı Kerem Kınık'a verilecektir herhâlde bu başarısından sonra. Böyle bir şey yapacaklarsa

da 14 Mayıs'a kadar yapmaları gerekiyor, 14 Mayıs'tan sonra böyle bir madalya verme yetkileri kalmayacak kendilerinin. Burada, tabii ki yapılması gereken şey, bunun objektif kriterlerinin tespit edilmesi lazımdı; bu neye göre verilecek, nasıl verilecek ve Sayın Cumhurbaşkanının önüne gelmeden önce de tanımlanmış birtakım komisyonlardan, kurullardan geçerek bu madalyaların verilmesi gerekirdi, kimlere verileceğinin tespit edilmesi gerekirdi; maalesef, bu yapılmadı.

Şimdi, diğer bir husus, 10'uncu maddedeki bu bayram ikramiyeleri, emeklilerin bayram ikramiyesi meselesi. Bu da bizim her defasında söylediğimiz, Sayın Genel Başkanımızın, milletvekili arkadaşlarımızın, bizzat şahsımın da defalarca dile getirdiği bir meseleydi. Bunun ilki 2018'de 1.000 lira olarak çıkmıştı. Şimdi, bu 1.000 lirayı sadece TÜFE'yle, başka bir şeyle değil yani enflasyon kadar bugüne getirirsek, bunun güncel değerinin 3.600 lira olması gerekiyor; buna ilişkin de bir önergemiz olacak, bakalım AK PARTİ'nin de samimiyetini test edeceğiz yeniden. Dolayısıyla, şu anda 2 bin liraya çıkartılıyor; bu, reel olarak ilk geldiği günün yarısı kadar bir ikramiyedir, bir rakamdır. Dolayısıyla bunu yetersiz görüyoruz, bunun daha yüksek olması gerekir, buna ilişkin önerge vereceğiz.

Şimdi, başka mal fiyatlarına da baktığımızda, yine, bu yüksek enflasyon nedeniyle bu paranın ne kadar yıprandığını ve 2 bin liranın ne kadar yetersiz olduğunu görebiliriz. Mesela, 2018'de ilk verildiğinde, 1.000 lira 25 tane 5 litrelik ayçiçek yağı alıyormuş. Şimdi, bakıyorsunuz, 10 taneye düşüyor, 2 bin liraya yükseltilmesi durumunda dahi yani 25 ayçiçek yağından 10 ayçiçek yağına düşüyor. Ayçiçek yağı cinsinden 1.000 lirayı sabit tutmuş olsaydık, bugün verilmesi gereken rakamın 5 bin lira olması gerekirdi. Kıyma, yani vatandaşın, emeklinin zaten kıyma alabildiği yok ama yine kıyma üzerinden bakarsak da ilk verildiği yıl 25 kilo kıyma alınıyormuş. Şimdi, yükseltilen 2 bin lirayla sadece 9 kilogram kıyma alınıyor, bunda da yine kıyma cinsinden alım gücünü sabit tutalım dersek, 2 bin lira değil bunun 5.550 lira olması gerekirdi. Bunu benzin ve diğer ürünler cinsinden de yapmak mümkündür. Dolayısıyla, bu maddeye elbette katlıyoruz ancak bunun daha yüksek olması gerektiğini ifade ediyoruz ve ona ilişkin de bir önergemiz olacak.

Şimdi, diğer bir husus, yine katıldığımız ve gayret ederek bugüne kadar... Yani bu başarıda muhalefet olarak ciddi katkımız var. Bu da en düşük emekli maaşının 5.500 liradan 7.500 liraya güncellenmesi meselesi. Doğru bir karar ancak eksiği olan bir karar aynı zamanda.

Şimdi, önce, şunu bir defa net olarak tespit edelim: Malum, çalışanların yüzde 60'ı şu anda asgari ücret üzerinden maaş alıyor hatta asgari ücretin bir tık üzerine çıktığımız zaman bu yüzde 60 çok daha yükseğe çıkıyor. Yani çalışanların maaşları neredeyse artık tek bir maaşa gelmiş, şimdi çalışanlardan sonra emekliler de aynı şekilde oldu; emeklilerin de 7.500'e çıkması durumunda yüzde 80'i en düşükten maaş alacak değerli arkadaşlar. Bu, hakikaten bir ülke açısından son derece kötü bir şey ve bu rakamlar da son derece yetersiz. Yani açlık sınırının 9.600 lira olduğu bir ülkede emeklilerin yüzde 80'i 7.500 lira alacak, demek ki emeklilerimizin belki yüzde 90'ı açlık sınırının altında maaş alıyor, maalesef, dolayısıyla bu son derece yetersiz.

Yanlışlığı nerede? Şimdi, bu kanundan önce emekli maaşı 5.500 lira olanları 7.500'e çıkarıyoruz, çok güzel ama 7.501 lira olanlarda da 1 lira artış yapılmıyor, onlarda hiçbir artış yok; bu, olmaz. Bunun için bizim önerdiğimiz şey -Komisyonda arkadaşlarımız da önerdi, biz de konuşmalarımızda söyledik- emekli aylıklarında yüzde 36'lık bir iyileştirme yapıldı, bunun bütün emekli aylıklarında yapılması lazımdı, adil olanı bu, oransal bir artış yapılması lazım. "O, bütçeye çok yük getirecek." diyebilirsiniz; peki, tamam, hiç olmazsa seyyanen 2 bin liralık artışı bütün emeklilere vermemiz gerekirdi.

Şimdi, bu sistem ne getirecek? Bundan sonra çok fazla prim ödemenin hiçbir önemi yok yani gün sayısı olarak veya miktar olarak fazla prim ödemenin hiçbir anlamı olmayacaktır ve sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliği açısından önümüzdeki dönem için çok ciddi bir risktir yaptığımız iş. Yapılan

karar doğrudur yani maaş yükseltmeyi kabul ediyoruz ancak bunun eksik olduğunu ifade ediyoruz, kimse yanlış anlamasın. Yoksa 5.500 ya da 7.500 lira değil, hatta bizim burada da önergemiz olacak; bunun asgari ücret olan 8.500 liraya çıkarılmasına ilişkin de önergemiz var ancak sadece burada değil, yapılması gereken şey diğer emekli aylıklarında da bir iyileştirme yapılması lazım, yoksa sistem son derece adaletsiz bir hâle gelecektir ve sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliği açısından da çok ciddi risklerle karşı karşıya kalabiliriz.

Diğer maddelerin bazılarını geçiyorum. Bu köy korucularına ilişkin, emekli olmuş köy korucularının maaşlarının artması durumu var. 4.500 ile 5.500 arasındaki maaşlar, emekli maaşları 7.500'e çıkarılıyor.

Burada, değerli arkadaşlar, yani şu nezaketi artık siyasetten bekliyoruz biz: Şimdi, bu, teklifin ilk hâlinde yok, Komisyon'da konuluyor; bu geldiğinde bizim arkadaşlarımız diyor ki: "Bu, bizim de tasvip ettiğimiz bir şey, bu önergeye biz de imza vermek istiyoruz." Fakat AK PARTİ'li arkadaşlar, daha doğrusu Cumhur İttifakı bunu kabul etmiyor, "Hayır, sadece bizim önergelerimizle olacak." diyor. Ya, bunlar artık siyasetin nezaketine yakışmıyor, bu vesileyle bunu da söylemek istiyorum.

Tabii, karar, doğru bir karar, bizim arkasında durduğumuz bir şey. 42 bin kişi var bu kapsamda, bu da yine bizim zaman zaman gündeme getirdiğimiz bir husustur. Hatta bir hususu daha ben gündeme getirdim: Emekli olan köy korucularının -bu vesileyle tekrar söyleyeyim, birkaç gün önce söylemiştim- taşıma ruhsatları iptal ediliyor, silah taşıma ruhsatları. Arkadaşlar, bu insanlar, bir anlamda devletin asayiş, bölgede asayiş sağladığı insanlar yani bu insanlar emekli olduktan sonra, artık bundan sonra terör örgütünün veya oradaki başka insanların hedefi olmayacak diye bir şey yok yani. Dolayısıyla, bunların taşıma ruhsatları bulundurmaya çevriliyor ve ücrete tabi oluyor, bir ruhsat harcına tabi oluyor; bu yanlış bir şeydir, hatta bu dönüşümü yapmayanların da 18 bin lira civarında bir cezası olduğu söyleniyor, bunun da bu vesileyle yapılması lazım, bunu da ifade etmek istiyorum.

Uzman tabip, tabip, uzman dış hekimleri ve dış hekimlerine ilave ödeneklerinde artışlar var, bunlar da doğru ve doğru kararlar.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu konuşmayı yapmadan önce arkadaşlar, danışmanlarım Twitter'dan "Böyle bir konuşma yapacağım personel rejimiyle ilgili." diye bir paylaşım yapmışlardı. Ben 35'inci dakikasında baktım -sonradan tabii bir saat oldu- ama sonrakileri görmedim. Bakın, benim öyle çok fazla takipçim filan da yok ama otuz beş dakika içerisinde toplumun hangi kesimlerinden "Bizim de şu sorunumuzu dile getir." diye bize talepler geldi? Şimdi, kimler? Karayolları taşeron çalışanları, defalarca söylendi. Bu arkadaşlar da hemen gördüler, yine taleplerini iletiyorlar. Tarım danışmanları... Tarım danışmanları, biliyorsunuz, mühendisler asgari ücretin altında maaş alıyor ve işlerinde bir süreklilik yok. "Karayollarındaki skala adaletsizliğini mutlaka gündeme getirin." diyorlar. Hazine avukatları maaşlarının çok düşük olduğunu ve bunları dile getirmemizi istiyorlar. Emekli astsubaylar maaşlarında dengesizlik olduğunu, düşük kaldığını, bunların dile getirilmesi gerektiğini söylüyorlar. Fahri Kur'an kursu öğreticileri, hem çalışanları hem de şu anda işbaşında olmayanları yine kadroyla ilgili sorunlarını tekrar gündeme getirmemizi söylüyorlar. Bu EYT düzenlemesinden sonra, 99'dan sonra veya 99'da deprem esnasındaki mağdurlar, 99 sonrasında işe girenler yine sorunlarının dile getirilmesini söylüyorlar. Maliye Bakanlığındaki yeterliğe tabi gelir uzmanları sorunlarının dile getirmesini söylüyorlar. Staj mağdurları; bunlar, biliyorsunuz "Uzun dönem emeklilik için başlangıç süresi kabul edilsin." diyorlar. Aile Bakanlığındaki meslek elemanları, kamu mühendisleri, 3600 ek gösterge alamayan toplumda yaklaşık 1 milyonun üzerinde bir kesim var, her birinin burada mağduriyetleri var. "Aile birliği sağlanmadı." diye "Kadro aldık fakat aile birliği sağlamadı, bunu dile getirin." deniliyor.

Bunları şunun için söylüyorum: Maalesef, bizim personel rejimi sistemimiz, personel rejimimiz paramparça oldu arkadaşlar, bu, hem maaş ve ücret açısından böyle hem de bir sistematigi filan kalmadı.

Bakın, yani otuz beş dakika içerisinde toplumun birçok kesiminden şikâyet geldi “Aman, bizim bu taleplerimizi gündeme getirin.” diye. Yani bunun anlamı ne, biliyor musunuz? İnsanlar, memurlar işi gücü bırakmış maalesef, bir hak arama yarışı içerisinde girmişler; biz buna mecbur etmişiz, daha doğrusu AK PARTİ buna mecbur etmiş. İnsanlar hakkı olan şeyi... İstedikleri tek şey adalet.

Şimdi, bir kadro verildi; bakın, burada onu da sayayım size, tam bir sayfa. Şimdi tek tek saymayacağım, vaktim çok sınırlı. Bir sayfa kadro alamayanlar var ya yani kadro verdik ama kadro alamayan yani adaletsizlik nedeniyle alamayan, hani hakkı olmadığı için filan değil... Birine veriyorsak diğerine niye vermiyoruz? Meseleye böyle bakmak lazım. Artık öyle bir keşmekeş var ki yani böyle sayfalarca dolu bir sıkıntı var. Şimdi, aynı şey maaş ve ücret sistemlerinde de var.

Bir defa, temel sorunlar nedir? Farklı mevzuatlarda düzenleniyor maaşlar. Aynı şartlarda çalışanlar arasında ciddi maaş farklılıkları var. 666 sayılı KHK’yle 2011 yılında -biz de o zaman bürokrat olarak üzerinde çalışmıştık, çok itirazlarımız oldu Devlet Planlama Teşkilatı olarak fakat dinlenmemişti o zaman- bunlar sistemi düzelterek dediler, sistem iyice bozuldu. Maaş unsurları son derece karmaşık ve çok fazla unsur var. Dolayısıyla, bu sıkıntı almış başını gidiyor. Bunların bir kısmına vaktim kaldığı sürece değineceğim.

İşe almadan başlayarak özellikle bu mülakat sistemi kaynaklı sıkıntılar var çok farklı statülerde. Burada Maliye Bakanlığının da biraz kusuru olduğunu söylemek lazım yani kusur hep de siyasetçilerde değil. Yani zamanında kadro vermediler, kadro vermeye yaklaşmadılar; “Siz döner sermayeden alın.” “Siz sözleşmeli alın, kadrosuz alın.” dediler ama şimdi onların hepsine kadro vermek durumunda kaldık. Hâlbuki normal sistem içerisinde almış olsaydık belli sınavlarla alacaktık, daha düzgün bir şekilde alınacaktı; alınmadı. Sonradan böyle yani anlık bulunan çözümler sonuç doğurmuyor, onu demeye çalışıyorum. Bu statü farklılıkları çok fazla, hâlâ düzeltilmiş değil; bunların düzeltilmesi gerekiyor.

Yükselme konusunda, zaten sınavda yükselme yönetmelikleri falan tamamen rafa kaldırılmış durumda yani ona tabi olmayanlarda sadece itaate ve biate dayalı zaten bir yükselme var; ehliyet, liyakat, kariyer diye hiçbir şey, maalesef, kalmamış durumda. Özlük haklarıyla ilgili dengesizlikler de giderek artıyor. Bir tarafı düzelttikçe başka bir düzensizlik ortaya çıkıyor çünkü AK PARTİ’nin şöyle bir huyu var: Yani işin bütününe bakarak meseleyi çözmeye çalışmıyor, parça parça uygulamalar yapıyor; kimin sesi fazla çıkarsa; kime muhtaç olacağını düşünürse... Bu yargı mensuplarına verilen ücret artışını, maaş artışını ben öyle değerlendiriyorum. “14 Mayıs sonrası bizim buraya işimiz fazla düşecek.” deyip şimdi birilerinin gönlünü almaya yönelik bir uygulama; böyle bir şey olmaz arkadaşlar, böyle bir şey olmaz. Dolayısıyla, insanlar ne yapıyor? Herkes şimdi işi gücü bırakıp -memurlar için söylüyorum, biz de memuriyet yaptık- ya maaşını düzeltmek ya da bir hak arama peşinde koşuyor. Hâlbuki, biz, devlet olarak, devleti yönetenler olarak yani Hükûmet olarak adil bir şekilde bu düzenlemeleri yapsak herkes işine motive olacak, işine gücüne bakacak fakat böyle bir şey olmuyor.

Devletin temelinin adalet olduğunu AK PARTİ hükûmetlerine ben bir kez daha hatırlatmak istiyorum: İşlerinizi ve düzenlemelerinizi adaletle yapmak durumundasınız. Kamu personel rejimini konuşuyoruz, burada da kariyeri ve liyakati esas alan adımların atılması gerekiyor. Tabii, yine, bir adım atılırken çok dikkatli olmak gerekiyor. Verilen hakkı geri alamayacağınıza göre, o bir yanılsa eğer, yanlış bir adım atıldıysa o yanlış düzeltmek için başka bir sürü yanlış yapmak durumunda kalıyorsunuz ve bu da ciddi ölçüde kamuya yük getiriyor.

Şimdi, gelelim bu yargı mensuplarının maaş artışlarına. Şimdi, değerli arkadaşlar, kamuda belli meslekler arasında denge vardır. Mesela, Yargıtay üyeleri ile -efendim- Sayıştay, Danıştay üyeleri, Anayasa Mahkemesi üyeleri arasında bir denge vardır veya bunlar ile yine, askerde korgeneraller arasında denge vardır, işte, kaymakamlar ile hâkimler, savcılar arasında öteden beri gelen, neredeyse cumhuriyetin

kuruluşundan beri gelen bir denge vardır. Bu dengeyle bir oynadığınız zaman, bu sefer her taraftan bir problem çıkmaya başlıyor. Bu Anayasa Mahkemesi üyeleri ile Yargıtay, Sayıştay ve Danıştay üyelerinin arasındaki dengesizlik, işte, geçmişte bir yapıldı, şimdi onlar da uzun süredir bunu düzeltmeye çalıştılar; en sonunda, şimdi bu kanunla düzeltiliyor. Yapılan iş yanlış mı? Yanlış değil ama eksik. Eksikliği nerede? Tamam, Yargıtay üyelerinin, Danıştay üyelerinin maaşlarını artıralım, başkanlarının da maaşlarını artıralım ancak bu sefer, birinci sınıf hâkim ile Yargıtay üyesi arasında acayip bir makas oluşturunuz. Yani, Yargıtay üyesi olmak için zaten insanlar mücadele ediyorlar ve mesleğini... Bakın, bir maaş farkını idari kademelerde veya birileri seçerek gelinen kademelerdeki maaşları, maaş farkını çok artırdığınız zaman bu sefer insanlar mesleğinden ödün vermek durumunda kalır, dürüstlüğünden ödün vermek durumunda kalır. İnsanları bunlarla niye baş başa bırakıyoruz? Dolayısıyla, birinci sınıf hâkimlerde de bir düzeltme yapmak gerekiyor. Orada düzeltme yapınca yetiyor mu? Yetmiyor. Bu sefer ilk işe giren hâkim ile kıdemli hâkim arasında ciddi bir makas oluşuyor. Dolayısıyla, madem böyle bir düzenleme yapıyorsunuz... Bunu Hükûmete söylüyorum, AK PARTİ'ye söylüyorum, Sayın Yılmaz Tunç'a ve ekibine söylüyorum: Değerli kardeşim, sadece Yargıtay üyelerine vermekle bu işin içinden nasıl çıkabilirsiniz? Yani, diğer hâkimlere de kademeli bir şekilde... Onların arasında bir parite var, o pariteyi bozarak bu işi yapamazsınız. Dolayısıyla, burada mağduriyetler oluşacaktır, bu mağduriyetlerin düzeltilmesini istiyoruz. Maaş verilmesin demiyoruz, bu artış verilsin çünkü Anayasa Mahkemesi üyeleriyle o eşitliği sağlamak lazım ancak diğer yargı mensuplarına da kademeli bir şekilde, bu dengesizliği giderecek şekilde bir maaş ve ücret artışının yapılması lazım.

Bir de denetim elemanları konusu var. Yani başka konularım da vardı ama onlara giremeyeceğim şimdi. Burada da tabii, ciddi sıkıntılar var. Ben bu konuyu daha önceden de gündeme getirdim. Arkadaşlar, denetim elemanları konusu önemlidir. Bir ülkede denetim elemanları önemlidir. Denetim elemanlarının maaşlarının da her ülkede aslında belli bir standardı vardır. Bizde çok yakın zamana kadar, denetim elemanı dediğimizde, müfettiş, denetçi, iç denetçi, kontrolör, bunların maaşları genelde kamuda genel müdür yardımcısı seviyesindedir çünkü yani daha düşük memur seviyesinde tutamazsınız; onların hepsini denetliyor, bakan adına denetim yapıyor falan filan.

Şimdi, 666'yla zaten bunlar yerle bir edildi, burada kendi içerisinde acayip bir dengesizlik oluşturuldu. Size söyleyeyim, mesela şimdi, bir bakanlıktaki müfettiş ile bir Sayıştay denetçisi -Sayıştay denetçisi de bir denetim elemanıdır- veya Adalet Bakanlığındaki bir müfettiş, İçişleri Bakanlığındaki bir müfettiş arasında 20 bin lirayı aşan bir maaş farklılığı oluştu; bu adil bir şey değil, bu yanlış bir şey. Dolayısıyla yine orada, yoksulluk sınırının 31 bin lira olduğu bir ülkede zaten kimsenin maaşına fazla diyecek bir yanımız yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ERHAN USTA (Devamlı) – Teşekkür ederim.

HSK müfettişinin maaşının yüksek olduğunu söylemiyorum, diğer bakanlıklardaki müfettişlerin, denetim elemanlarının aralarında da bir adaletsizlik var bir defa ama onlar ile diğerleri arasındaki bu adaletsizliğin mutlak surette giderilmesi lazım. Yoksa burada şunu söyleyemeyiz değerli arkadaşlar: Hâkimlik kürsüde olur, kaymakamlık ilçede olur. Şimdi, bir yanlışlık da şu: Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı gibi kurumlar idarecilerini de müfettişlerini de kendi meslek mensuplarından alıyor. Dolayısıyla hâkim kürsüde diye bir maaş veriyorsunuz fakat o maaşını normal müfettişken de alıyor ama onun karşısındaki diğer müfettişe o maaşı vermiyorsunuz.

Bu tür adaletsizlikler var, bunların düzeltilmesi lazım. Devletin temeli adalettir. Tabii, bunları artık sizin düzeltme imkânınız yok, siz bunları bozdunuz ancak inşallah Millet İttifakı iktidarında -milletimiz bize bu yetkiyi verirse- bunların hepsi bütüncül bir yaklaşımla düzeltilecektir ve bundan sonra

memurlarımız, çalışanlarımız, kamu çalışanları böyle maaş, ücret konuşmak yerine devletin işini düzgün bir şekilde yapmaya odaklanacaklardır diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz talep eden Konya Milletvekili Sayın Mustafa Kalaycı.

Buyurun Sayın Kalaycı.

MHP GRUBU ADINA MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 441 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Sizleri ve aziz milletimizi hürmetle selamlıyorum.

Kanun teklifinde, başta emeklilerimiz ile dul ve yetimlerimize, elleri öpülesi muharip gazilerimize, kahraman güvenlik korucularımıza, yüksek yargı üst yönetimi ve üyelerine, kurum hekimlerine ve geçici işçilere yönelik olmak üzere birçok önemli düzenleme yapılmaktadır.

Teklifle, vatani hizmet tertibinden şeref aylığı ödenmesindeki farklılıklar giderilerek tüm gazilerimize asgari ücretin net tutarında şeref aylığı ödenmesi düzenlenmektedir. 1005 sayılı Kanun'da muharip gazilerimizden sosyal güvencesi olmayanlara net asgari ücret, sosyal güvencesi olanlara 6503 gösterge rakamı üzerinden şeref aylığı bağlanması düzenlenmiştir. Hâlen Kore ve Kıbrıs Barış Harekâtı muharip gazilerimizden başka aylık ve geliri olmayan ve çalışmayanlar 8.847 lira, diğerleri ise 2.961 lira şeref aylığı almaktadır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, muharip gazilerimizin, gelir ve iş durumuna bakılmaksızın, hepsine aynı tutarda şeref aylığı bağlanmasını ve bazı hak ve imkânlar sağlanmasını sürekli dile getirdik ve seçim beyannamelerimizde yer verdik. Kanun teklifiyle tüm muharip gazilerimize asgari ücretin net tutarında şeref aylığı ödenmesinin düzenlenmesi memnuniyet vericidir ve muharip gazilerimizi sevindirmiştir. Aynı şekilde, hiçbir karşılık ve menfaat gözetmeksizin, üstün başarı ve gayretle Türk vatanına hizmet etmiş Türk vatandaşlarına vatani hizmet tertibinden bağlanan aylıkların da sosyal güvenceleri olup olmadığına bakılmaksızın net asgari ücret üzerinden ödenmesi öngörülmektedir.

Kanun teklifiyle, emekliler ile dul ve yetimlere dosya bazında 5.500 lira olan emekli aylığı asgari ödeme tutarı 7.500 liraya yükseltilmektedir. Ayrıca, emekli güvenlik korucularımızın asgari emekli aylığı da 7.500 liraya çıkarılmaktadır. Hâlen 7.500 liranın altında emekli aylığı alan tüm emeklilerimize 7.500 lira emekli aylığı ödenecektir. Ayrıca, teklifle, emeklilerimize Kurban ve Ramazan Bayramı öncesinde ödenmekte olan bayram ikramiyesinin 1.100 liradan 2 bin liraya çıkarılması da önemli ve sevindiricidir. 7.500 lira asgari emekli aylığı ve 2 bin lira bayram ikramiyesi emeklilerimiz ile dul ve yetimlerimize hayırlı ve bereketli olsun.

Kanun teklifinde, kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde çalıştırılan geçici işçilerin çalışma sürelerinin on bir ay yirmi dokuz güne kadar uzatılabilmesine ve geçici işçilerin, hizmet süresi esasına dayalı olarak, boş olan sürekli işçi kadrolarına geçirilmelerine imkân sağlanmaktadır. Komisyonca verilen bilgilere göre, yaklaşık 31 bini Millî Eğitim Bakanlığında, 9 bine yakını ÇAYKUR tesislerinde, 1.520 civarında TÜRKŞEKER fabrikalarında, diğerleri de çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında olmak üzere 60 bin kişiye yakın geçici işçi bulunmaktadır. Geçici işçilerin hizmet süresi esas alınarak geçirileceği sürekli işçi kadroları için aranan niteliklerin ve boş kadro sayısının en az bir ay önceden iş yerinde ilan edilmesi öngörülmektedir. Geçici işçilerin sürekli işçi kadrolarına hızla geçişinin sağlanmasını temenni ediyor, düzenlemenin geçici işçi kardeşlerimize hayırlı olmasını diliyorum.

Kanun teklifinde, Yargıtay ve Danıştay üst yönetimi ve üyelerinin mali haklarının Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyeleriyle aynı olacak şekilde iyileştirilmesi amacıyla kıstas aylık oranlarında, ek göstergelerinde, ek tazminat ve yüksek hâkimlik tazminatı göstergelerinde artışlar yapılmaktadır. Sayıştay daire başkanlarına verilen yüksek hâkimlik tazminatı göstergeleri de artırılmaktadır.

Diğer taraftan, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’de yapılan değişiklikle, ek göstergesi 7800 ve daha yüksek kadrolarda bulunanların ücret göstergesi ve tazminat göstergesi ile Cumhurbaşkanlığı ve TBMM Genel Sekreterliğinde ek göstergesi 7800 ve daha yüksek kadrolarda bulunanların makam tazminatı göstergesi artırılmaktadır.

Teklifle, kamuda istihdam edilen uzman tabip ve tabip kadro ve pozisyonlarında bulunan personel arasında ücret dengesinin sağlanmasına yönelik düzenleme de yapılmaktadır.

Başka bir düzenlemeyle, 31/12/2012 tarihi ve öncesi döneme ilişkin işsizlik ödeneğine dair fazla ve yersiz ödemelerden tahsil edilememiş olanların terkin edilmesi öngörülmektedir.

Teklifle, deprem, yangın, sel gibi afetler ve tehlikeli salgın hastalıkların ortaya çıkmasının önlenmesi veya bunlarla mücadele edilmesi ile meydana gelen zararların giderilmesinde yaptığı çalışmalar ya da sunmuş olduğu katkılarla üstün feragat, fedakârlık, başarı ve yararlılık gösteren Türk vatandaşlarına Devlet Üstün Fedakârlık Madalyası verilmesi, yabancı kişilere de Cumhurbaşkanı kararı ve tevcihiyle Üstün Fedakârlık Nişanı verilmesi öngörülmektedir. Deprem, yangın, sel gibi afetler ve salgın hastalıklarla mücadelede üstün feragat, fedakârlık, başarı ve yararlılık gösteren Türk vatandaşlarına madalya, yabancı kişilere de nişan verilerek onurlandırılmalarını çok yerinde ve gerekli görüyoruz.

Kanun teklifinde, sınırları 1910 yılında belirlenen ve 1958 yılında genişletilen Zonguldak, Karabük, Bartın, Kastamonu taş kömürü havzası sınırları içindeki taşınmazlarla ilgili yaşanan hak sahipliği ve mülkiyet sorunlarına çözüm getirilmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, emekli aylığı alt sınırının 7.500 liraya, emeklilere ödenen bayram ikramiyesinin 2 bin liraya yükseltilmesi başta olmak üzere, yapılan düzenlemelerin seçim için yapıldığı iddia edilmektedir. Hâlbuki başta emekliler ve çalışanlar olmak üzere tüm toplum kesimlerine yönelik düzenlemelerin öteden beri yapılageldiği gün gibi ortadadır; ayrıca, birçoğuya da Cumhuriyet’in milletimize olan vaatleri yerine getirilmiştir. Bütçe disiplininin taviz verilmemektedir; nitekim, zorlu küresel koşullara, toplum kesimlerine verilen destek ve yardımlara, aylıklarda sağlanan artışlara ve yapılan vergi indirimlerine rağmen 2022 yılında son yirmi yılın en iyi bütçe performansı gerçekleştirilmiştir.

2022 yılında kamu çalışanları ve emeklilerin aylıklarında yapılan artış yüzde 85,5, SSK ve BAĞ-KUR emekli aylıklarındaki artış ise yüzde 78,6 olmuştur. Emekli aylığı alt sınırı 2022 yılında yüzde 133 oranında artırılmıştır. Tarihi bir reformla asgari ücret ve tüm çalışanların asgari ücret kadar gelirleri vergi dışı bırakılmış 90 milyar liralık vergiden vazgeçilmiştir. Temel gıda ürünlerindeki KDV yüzde 1’e indirilmiştir, vergisini düzenli ödeyen mükelleflere vergi indirimi imkânı getirilmiştir. Basit usulde vergilendirilen 835 bin küçük esnaf gelir vergisinden istisna tutulmuştur. Tarım destekleri artırılmış, tarımsal destekler gelir vergisinden istisna edilmiş ve beş yıllık kesintiler iade edilmiştir. Elektrik faturalarından TRT payı ve enerji fonu kesintileri kaldırılmış, konutta ve tarımsal sulamada kullanılan elektrikte KDV yüzde 18’den 8’e indirilmiştir. Konutta ve iş yerlerinde kullanılan elektrik ve doğal gazda kademeli tarifeye geçilmiş, ihtiyaç sahibi hanelere elektrik ve doğal gaz tüketim desteği ilk defa başlatılmıştır. Doğal gazda maliyetin yaklaşık dörtte üçünü devlet üstlenmiş, doğal gaz fiyat artışlarında konutlar ve küçük ticari işletmeler hariç tutulmuştur. Tüm bunlara rağmen 2022 yılı bütçe açığı bir önceki yıla göre yüzde 31 azalarak 139,1 milyar lira olmuş, 171,8 milyar liralık faiz dışı fazla oluşmuştur. Bu yılın ocak ve şubat aylarında gerçekleşen 202,8 milyar liralık bütçe açığının oluşumu analiz edilmeden, ayrıntıları incelenmeden ve yapılan düzenlemelerin bütçeye getireceği yük üzerinden felaket senaryoları dile getirmek doğru değildir, tümüyle kara propagandadır.

Soruyorum: Şubat geçici kurumlar vergisi geliri geçen yıldakine göre neden 78,1 milyar lira azalmıştır? Çünkü 2021 yılında Meclisimizin kabul ettiği 7338 sayılı Kanun’la, 2022 takvim yılından itibaren uygulanmak üzere dördüncü dönem geçici vergi uygulaması kaldırılmış, beyanname süresi de bir

ay öne alınmıştır. Dolayısıyla şubat ayında ödenen geçici vergi kalkmış olup kurumlar vergisi nisan ayında ödenecektir.

Yine soruyorum: Hazine portföyü ve iştirak gelirleri şubat ayında neden 47,8 milyar lira azalmıştır? Çünkü Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının 2022 yılı kârından verilen hazine payı geçen yıl şubat ayında ödenmişken bu yıl banka olağan genel kurulu 28 Mart günü toplanmış olup bugünlerde aktarılacaktır. Merkez Bankasının 2022 yılı dönem kârı bir önceki yıla göre yüzde 25 artışla 72 milyar, vergi karşılığı ise 21,4 milyar lira düzeyindedir.

Elbette yapılan her düzenlemenin bütçeye bir maliyeti vardır ve özellikle de Kahramanmaraş merkezli asrın felaketi depremler nedeniyle yapılan ve yapılacak harcamalar bütçeye önemli yük getirecektir. Ama hiç kimse merak etmesin, Türkiye ekonomisi bu yükü kaldırarak güce ve kapasiteye sahiptir. Depremzede vatandaşlarımızın temel insani ihtiyaçlarının karşılanması hususunda olağanüstü bir gayret ve sürat gösterilmektedir. Kalıcı konutların inşasına bir yıl içinde bitecek şekilde hızla devam edilmektedir. Depremlerin ağır hasarı bütünüyle kaldırılıp mağdur insanlarımıza güvenli hayat şartları sunulacak, her yer eskisinden de güzel ve yaşanabilir hâle getirilecektir. Yolu doğru olanın yükü de ağırdır. Bu yük fedakâr yürekler tarafından omuzlanmıştır. Türk milletinin huzur ve refahı için geceyi gündüzüne katan millî ve sağlam bir irade görevinin başındadır. Türkiye, büyük ve güçlü bir ülkedir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin istikrarlı ve güçlü yönetim yapısıyla Türkiye Cumhuriyeti devleti her zorluğun üstesinden gelecektir.

Değerli milletvekilleri, dünya ekonomisi son dönemde Covid-19 salgınının devam eden etkileri ve Rusya-Ukrayna savaşının tetiklediği enerji ve gıda krizi gibi bir dizi şokla karşı karşıya kalmış ve ekonomik faaliyetler yavaşlamıştır. Türkiye ekonomisi ise 2021 yılında yüzde 11,4, 2022 yılında yüzde 5,6 büyümeye kaydetmiştir. Kişi başına gayrisafı yurt içi hasılamız 10.655 dolara yükselmiştir. İstihdam 2021 yılında 1 milyon 981 bin kişi, 2022 yılında 1 milyon 618 bin kişi artmıştır. 2023 Ocak ayı itibarıyla işsizlik oranı tek haneye gerileyerek yüzde 9,7 olmuştur. Türkiye, insani gelişmişlik yönünden Birleşmiş Milletler İnsani Gelişim Endeksi'nde çok yüksek insani gelişme kategorisinde yer almaktadır. Türkiye, Dünya Bankası'na da üst orta gelirli ülkeler arasında gösterilmektedir. Türkiye ekonomi modeliyle, büyümede, üretimde, makine ve teçhizat yatırımlarında, istihdamda, ihracatta ve turizmde tarihî rekorlar kırmıştır.

Millî teknoloji odaklı sanayi hamlesiyle, başta savunma sanayisi, otomotiv, makine, enerji, kâğıt, petrokimya gibi birçok alanda yerli ve millî tesisler ve fabrikalar kurulmaktadır.

29 Ekim 2022 tarihinde seri üretimine başlanan yerli ve millî otomobilimiz, teknoloji harikası Togg 177 binin üzerinde ön sipariş almıştır.

Türk savunma sanayisi Türkiye'nin küresel güç vizyonu doğrultusunda inşa edilmektedir. Yeni nesil Millî Muharip Uçak, KIZILELMA, ANKA, Bayraktar, HÜRJET, ATAK, KARGU, ALPAGU, UÇBEY, AKSUNGUR, TURKUVAZ, CEZERİ, TOGAN, BORA, KAAAN, METE, GÖKDOĞAN, BOZDOĞAN, TUFAN, Yavuz, Kale, ATA, SERDAR, SUNGUR, ÇAKA, TAYFUN gibi insanlı ve insansız uçak, helikopter, gemi, denizaltı ve zırhlı araçlar ile füze ve silah sistemleri milletimizin gururudur. Hamdolsun, Türk mühendisleri ve firmaları savunma sanayisinde Türkiye'yi lider ülke hâline getirmiştir.

Geçtiğimiz günlerde açılışı yapılan Bandırma Bor Karbür Üretim Tesisi bu alanda ülkemizin ilk, dünyanın sayılı işletmelerinden biri olacaktır. Bu stratejik tesis savunma sanayimizin gücüne de güç katacaktır.

Türkiye millî enerji politikasıyla, kurulu enerji gücünde 103 bin megavattı aşmış, yenilenebilir enerji üretiminde Avrupa'da 5'inci, dünyada 12'nci sıraya çıkmıştır. Akkuyu'daki nükleer güç santralimize 27 Nisanda yakıt yüklenecek resmen nükleer tesis statüsü kazandırılacaktır. Fatih, Yavuz, Kanuni ve Abdülhamid Han sondaj gemileriyle Türkiye güçlü bir filoza sahip hâle gelmiştir.

Karadeniz’de keşfettiğimiz doğal gaz rezervimiz, 1 trilyon dolar değerinde, 710 milyar metreküpe ulaşmıştır. Arife günü Karadeniz gazının Filyos Doğal Gaz İşletme Tesisine getirilmesi töreni yapılacak, inşallah, kendi doğal gazımızı kullanmaya başlayacağız.

Türkiye dünya çapında mega projelere de imza atmış, birçok yatırımla ülkemiz dev bir şantiyeye dönüştürülmüştür. Türkiye diplomasinin merkezi olmuştur; söz dinleyen değil sözünü dinleten, yeri geldiğinde yumuşak gücünü, yeri geldiğinde de caydırıcı vasfını kullanan bir ülke mertebesine çıkmanın haklı gururunu vicdan sahibi her insanımız yaşar hâle gelmiştir. Hamdolsun, Ayasofya Camisi de bu dönemde ibadete açılmıştır. Türk Devletleri Teşkilatıyla Kızılelma ruhu şahlanmış, Türk birliği ülküsü canlanmış, küresel ve bölgesel konulara müdahil bir Türkiye kudreti hayalden gerçeğe dönüşmüştür. Bilinmelidir ki Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle gücümüze daha da güç katacağımız parlak bir gelecek önümüzdedir.

Cumhur İttifakı olarak bizim ana gayemiz, Mustafa Kemal Atatürk’ün gösterdiği muasır medeniyetler seviyesinin üzerine çıkmak, lider ülke Türkiye hedefine ulaşmak, Türk dünyasının, İslam âleminin ve bütün mazlum milletlerin yegâne umudu olan Türkiye’yi küresel bir güç hâline getirmek, tarihin tekerrürünü sağlamak. Türkiye kutlu hedeflerine Allah’ın izniyle ve inayetiyle mutlaka ulaşacaktır.

Görülmektedir ki neredeyse her gün açıklanan anketlerle algı operasyonu yapılmaktadır. 24 Haziran seçimlerinde de “Cumhurbaşkanı seçimi 2’nci tura kalacak.” dediler ama Cumhurbaşkanımız 1’inci turda seçildi. Milliyetçi Hareket Partisi açıklanan anket sonuçlarından 2-3 kat daha fazla oy aldı. Türk milleti algı oyunlarına gelmez, müfterilere inanmaz. Diyorum ki: Beyhude yere uğraşmayın, Cumhuriyet’i ve Milliyetçi Hareket Partisini engelleyemezsiniz, Türk milletini durduramazsınız. Bu aziz millet her seferinde büyük bir vakarla sandık başına giderek o engin ferasetini ve basiretini her seferinde sandıkta göstermiştir. Yalanlarla, dezenformasyonla, algı operasyonlarıyla Türk milletinin kutlu yürüyüşünü durdurmaya, toplumsal mühendislik hesaplarıyla Türkiye’yi kargaşa ve kaos iklimine sokmaya, ülkemizin rotasını değiştirmeye kimsenin gücü yetmeyecektir. Siparişle çalışan kamuoyu araştırma şirketlerinin abuk sabuk anketleri neyi söylerse söylesin 14 Mayıs, Cumhuriyet’in, Türk milletinin, Türkiye’nin zafer günü olacaktır.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak “kabul” oyu vereceğimiz bu kanun teklifinin ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesini diliyorum.

İdrak etmekte olduğumuz rahmet, mağfiret ve ebedî azaptan kurtuluş ayı olan ramazanınız mübarek olsun. Ramazan Bayramı’nızı da şimdiden tebrik ediyor, yüce heyetinize ve aziz Türk milletine saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına söz talep eden Diyarbakır Milletvekili Sayın Garo Paylan.

Buyurun Sayın Paylan.

HDP GRUBU ADINA GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bir yasama döneminin daha sonuna geldik, beş yıl daha tamamlandı. Değerli arkadaşlar, bu beş yıllı ilgili içinizde -600 milletvekilinin hepsine soruyorum- şunu diyebilecek, “Biz bu beş yılın sonunda Türkiye’yi daha refah içinde ve daha huzurlu bir ülke yaptık.” diyebilecek bir milletvekili var mı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Var, ben.

GARO PAYLAN (Devamla) – Ses gelmiyor, herhâlde yok.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Var dedim ben.

GARO PAYLAN (Devamla) – Çünkü Türkiye’de beş yılın sonunda, beş yıl önceye göre daha az özgürüz ve daha az refahımız var değerli arkadaşlar. Ama Sayın Erdoğan beş yıl önce yurttaşlarımıza ne demişti? “Yetkiyi bana verin, Türkiye’yi uçuracağım.” demişti, değil mi? Dedi mi arkadaşlar? Dedi. “Yetkiyi bana verin, Türkiye’yi uçuracağım.” dedi. İçinizde Türkiye’nin uçuşunu düşünen bir milletvekili var mı? Herhâlde yok.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Hepimiz.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Çok ilerledi Türkiye, çok büyük eserler verdik.

SALİH CORA (Trabzon) – Teröristlerin kellesini uçurduk.

GARO PAYLAN (Devamla) – Türkiye baş aşağı çakıldı. Evet, birileri uçtu, sizler uçtunuz, yandaşlarınız uçtu ama yurttaşlarımız, maalesef, ekonomik anlamda baş aşağı çakıldılar. Sizin yandaşlarınız zenginleşti, yüzde 1 zenginleşti ama işçi, memur, emekli, çiftçi perişan oldu arkadaşlar bu beş yıl içinde; gelin, bunu kabul edin.

Sayın Erdoğan “Türkiye’yi bir şirket gibi yönetmek istiyorum.” demişti, değil mi? Dedi mi? Dedi. “Türkiye’yi bir şirket gibi yönetmek istiyorum.” dedi. Biz de dedik ki şirketlerde kâr maksimizasyonu esastır ama devletlerde yurttaşın haklarını maksimize etmek esastır yani yurttaş faydasını maksimize etmek esastır. Ama o ne yaptı? Türkiye’yi şirket gibi yönetmeye kalktı. Sonucu ne oldu arkadaşlar? Banka kârları bir yılda yüzde 500 arttı, şirket kârları yüzde 1.000 arttı ama işçi, memur, emekli ekmeğe muhtaç, evinin rızkını çıkaramayacak duruma geldi.

Değerli arkadaşlar, bakın, yalnızca son dört yılda bu epistemolojik heterodoks nöroekonomi politikaları sonucunda gayrisafı hasıladan yani üretimden işçinin aldığı pay, milyonlarca emekçinin aldığı pay yüzde 38’deydi, zaten çok düşüktü, bu yüzde 25’e düştü yani işçi çok daha az pay almaya başladı. Peki, bu pay nereye gitti arkadaşlar? Patronlara gitti. Patronlar üretimden yüzde 42 alırken yüzde 55’e çıktı. Arkadaşlar, Erdoğan beş yıl önce ve yıllardır “Ben ekonomistim.” dedi mi? Dedi. Ama her ekonomist, iyi ekonomist olmuyor ki. Her doktor iyi doktor olmadığı gibi, her ekonomist de iyi ekonomist olmuyor. Sayın Erdoğan da maalesef kötü bir ekonomist. Gelin, bir karnesine bakalım.

Ya, beş yıl önce enflasyon yüzde 15’ti, bugün TÜİK’in rakamlarına göre bile yüzde 55, sokağın enflasyonu yüzde 100. Dolar beş yıl önce 4 lira 80 kuruştı, bugün 19 lira 20 kuruş; 4 kattan fazla artmış, paramız pul olmuş. Sayın Erdoğan “Faiz sebep, enflasyon sonuç. Ben faizleri düşüreceğim.” dedi mi? Dedi. Peki, beş yıl önce bir vatandaşımız bireysel kredi almak için bankaya gittiğinde yüzde 15’le kredi alırken bugün kaçla alıyor arkadaşlar? Bugün bir yurttaşımız bankaya gitsin, tüketici kredisi alsın, yüzde 35’le, yüzde 40’la kredi alıyor. Öyle değil mi arkadaşlar? Sonuç olarak faizler de yükselmiş, dolar patlamış, enflasyon patlamış, faizler patlamış, bütün makroekonomik göstergeler altüst olmuş, dış ticaret açığımız 100 milyar doları vurmuş, Merkez Bankası kasası tamtaktır; Sayın Erdoğan diyor ki: “Ben ekonomistim.” Maalesef, Sayın Erdoğan, kötü bir ekonomistsin, senin ekonomik karnen de sıfır.

Değerli arkadaşlar, bakın, ülkemizde bir enflasyon-faiz-döviz sarmalı var ve şimdi, bakıyoruz, eskiden asgari ücretliler vardı, evet, yoksul bir kesim vardı ama asgari ücretten daha fazla maaş alanlar da vardı; asgari ücretin 2 katı, 3 katı, 4 katı maaş alan işçiler, emekçiler vardı. Şimdi ne oldu, biliyor musunuz? Size ne olduğunu söyleyeyim: Siz sosyalistlere “Siz eşitlik istiyorsunuz ama yoksullukta, sefalette eşitlik istiyorsunuz.” derdiniz, değil mi? Sağcılar böyle derdi: “Siz eşitlik istiyorsunuz ama yoksullukta eşitlemek istiyorsunuz, sefalette eşitlemek istiyorsunuz.” Şimdi ne oldu biliyor musunuz arkadaşlar? Sizin uyguladığınız bu politikalar sonucunda herkes en düşük asgari ücretli oldu arkadaşlar, herkes asgari ücretli oldu.

Bakın, geçen gün bir özel okula gittim, yer temizliği yapan işçi kardeşimiz 9 bin lira maaş alıyordu; öğretmene sordum, öğretmen de 9 bin lira maaş alıyordu. Siz böyle bir dönem gördünüz mü arkadaşlar ya? Yani, asla, ayırt etmek için söylemiyorum yani yer temizliği yapan bir işçi de elbette çok daha fazla para almalı ama yer temizliği yapan bir emekçi ile bir öğretmenin aynı maaşı aldığı bir dönemi gördünüz mü? Bir mühendis ile bir kaynakçının aynı maaşı aldığı bir dönemi gördünüz mü arkadaşlar? Böyle bir şey var mıydı, hiç olmuş muydu? Olmamıştı ama şimdi tüm emekçileri sefalette eşitlediğiniz bir dönemi yaşadık. Hani, meşhur orta direk vardı ya orta direk, Türkiye Cumhuriyeti tarihi boyunca hep bir orta direk gerçekliği vardı, siz orta direği çöktirtiniz, yerle bir ettiniz.

Şimdi, geldik, bu torba yasada ne var biliyor musunuz arkadaşlar? En düşük emekli maaşını 7.500 liraya çıkarmak var. Var mı? Var, doğru, çıkarmamız lazım. Peki ben size sorarım, bu yasaya da “evet” dersiniz ne olacak biliyor musunuz? Her 3 emekliden 2’si, hatta her 4 emekliden 3’ü en düşük emekli maaşlı olacak. Siz burada bir adalet görüyor musunuz arkadaşlar? Bakın, ben size söyleyeyim, 3600 gün prim ödeyen bir kişi de bu yasa çıkarsa 7.500 lira maaş alacak, 10000 gün prim ödeyen yurttaşımız da 7.500 lira maaş alacak. Siz burada bir adalet görüyor musunuz? Mesela, siz bu yasalar çıktıkça yurttaşlarımıza şunu söyleyebilir misiniz, “Ya, siz daha çok çalışın, daha çok maaş alın, maaşlarınızı daha net gösterin ki daha çok emekli maaşı alın.” diyebilir misiniz? Diyemezsiniz arkadaşlar. Burada bir adalet yok. Elbette en düşük emekli maaşı çok daha yüksek olmalı, bizim önerimize göre 10 bin lira olmalı, bugünkü şartlarda en düşük emekli maaşı en azından 10 bin lira olmalı ama tüm emekli maaşları da o orana göre, ödediği prime göre çok daha yüksek maaşlarda olmalı. Ya, siz 5.500 lira maaş alan emeklinin maaşını 7.500 lira yapıyorsunuz, değil mi? Yapıyorsunuz. Peki, bugün 7.500 lira maaş alan bir kişiye ne yapıyorsunuz arkadaşlar? “Yine 7.500 lira maaş alacaksın.” diyorsunuz. Burada bir adalet var mı arkadaşlar? Burada bir adalet yok. Yapmamız gereken, tüm maaşlara eğer 2 bin lira zam yapıyorsak, gelin, giderayak -giderayak diyorum bakın, sizler giderayak- tüm emekli maaşlarına seyyanen 2 bin lira zam yapalım; emekçiye, emekliyi sevindirelim değerli arkadaşlar. Bakın, size söyleyeyim, bir kaç yıldır en düşük emekli maaş düzenlemesi yapılıyor, ilk olarak 1.500 lira yapmıştınız, bunu müjde olarak sunmuştunuz. Ne oldu? Eridi gitti, daha emeklinin cebine girmeden eridi gitti. Sonra 2 bin yaptınız, sonra 3 bin yaptınız, 4 bin yaptınız, 5.500 yaptınız -bak, daha iki ay önce 5.500 lira yaptınız, e iki ayda bu da eridi gitti- bugün 7.500 lira yapıyorsunuz. Vallahi bu zam yağmuru içinde -tüm emekli kardeşlerime söylüyorum- sizin ağzınıza bir parmak bal çalışıyorlar ama bu bal acı bir bal, acı bal; acı bal bu bal. Bu 7.500 liralık emekli maaşı da en fazla bir ay dayanır, bu zam sarmalında o da gider.

Bakın, size söyleyeyim: Et, kıyma et daha kırk beş gün önce 180 liraydı, bugün kaç para arkadaşlar? 300 lira; yüzde 60’tan fazla artmış. Kıyma ya, bir iki ay içinde, kırk beş gün içinde 180 liradan 300 liraya çıktı. Değerli arkadaşlar, kuru soğan ya, iki ay önce 10 liraydı bugün 20 lira değerli arkadaşlar, 20 lira. Yani bütün gıda ürünlerine inanılmaz zamlar gelmiş durumda. Bakın, size söyleyeyim, beş yıl önce bu gıda ürünleri kaç paraymış: Kuru soğan 2 liraymış ya. Tek adam rejimi “Türkiye’yi uçuracağım.” dediği zaman 2 liraymış, bugün kuru soğan 20 lira. Yiğit muhtaç oldu kuru soğana! Değerli arkadaşlar, gerçekten yemeğe soğan doğrayamıyor yurttaşlarımız şu anda. Patates beş yıl önce bugün 1 lira arkadaşlar, 1 lira; inanabiliyor musunuz, 1 lira, 1. Bugün kaç para? En ucuzu 10 lira, 10 kat artmış patates de. Süt beş yıl önce bugünlerde 3 lira; 3 lira inanabiliyor musunuz ya, 3 lira. Bugün kaç para? 30 lira değerli arkadaşlar. Peynir 19 lira, beş yıl önce bugünlerde 19 lira; marketlerde -ortak aldım- bugün 200 liranın altında peynir yok arkadaşlar. Bakın, bütün gıda ürünlerine 10 kat zam gelmiş. Peki, işçinin, emeklinin maaşına 10 kat zam geldi mi? Gelmedi. İşçinin, emeklinin alım gücünü çaldınız, götürdünüz. Bakın, size söyleyeyim değerli arkadaşlar, başka neye para harcıyor işçi, emekçi? Kira. Beş yıl önce bugün büyükşehirlerde orta hâlli bir dairenin kirası kaç para biliyor musunuz? Hatırlatalım, 1.000 lira. Beş yıl önce bugünlerde büyük şehirlerde orta hâlli bir dairenin kirası 1.000 lira. Bugün kaç para? Vallahi ben sordum, emlak sitelerine

baktım, 10 bin liranın altında daire yok büyükşehirlerde; 10 bin liranın altında daire yok, 10 kat artmış o da. E, ne olmuş? İşçinin, emeklinin alım gücünü çalmışsınız.

Ortada da bir ücret ve enflasyon sarmalı var ama bu sarmalda kaybeden işçi, emekli. Değerli arkadaşlar, niye? Enflasyon önden gidiyor, yurttaşın alım gücünü çalıyor; iktidar altı ay sonra, bir sene sonra “Ya, sen kaybetmiştin arkadaş, ben sana bunun bir bölümünü vereyim.” diyor. Neye göre veriyor? TÜİK’in rakamlarına göre veriyor. TÜİK de yüzde 155 olan enflasyonu yüzde 55 gösterdiği zaman ne oluyor? Yurttaşın alım gücünü yarı yarıya çalıyorsunuz. İşte, Erdoğan’ın ekonomi karnesi bu yüzden sıfır. İşte, o yüzden tencere kaynamıyor. İşte, bu yüzden de vatandaş 14 Mayıs’ta o sıfır verdiği karnenin gereğini yapmak için gün sayıyor değerli arkadaşlar.

Değerli arkadaşlar, şimdi en düşük emekli maaşı meselesini konuştuk, 7.500 lira, acı bal dedik, bir de emekli ikramiyesi meselesi var. Şimdi birkaç yıl önce dediniz ki: “Emekliye ikramiye veriyoruz.” Kaç para? 1.000 lira. 1.000 lira o zaman elbette az bir paraydı ama hiç olmazsa bir derde çare olabiliyordu yani emekli gidip kurbanlığını alabiliyordu. Kurban Bayramı’nda bir kurban alabiliyordu 1.000 liraya. Şimdi gitse bir emekli emin olun 4 emekli birleşse bir kurban şu anda alamıyor.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Budunu alabilir, budunu.

GARO PAYLAN (Devamla) – 4 emekli emekli ikramiyesini bir araya getirse bir kurban alamıyor. Bakın, size söyleyeyim, şimdi emekli ikramiyesini 2 bin lira yapıyorsunuz ya, siz 2 bin lirayı ikramiye mi sayıyorsunuz değerli arkadaşlar ya?

Bakın, bir emekli eşiyile birlikte bu 2 bin lirayla memleketine gitmeye kalksa memleketine belki gider ama orada rehin kalır, geri dönemez. Ya, uçak biletini belki giderken alır eşiyile birlikte ama oradan geri dönemez, rehin kalır. Otobüs bileti de aynı şekilde arkadaşlar, otobüs biletleri 750 lira, 1.000 lira olmuş, siz “2 bin lira emekli ikramiyesi vereceğim.” diyorsunuz. Bir emekli 2 bin lirayla çocuklarını ve torunlarını orta hâlli bir lokantaya götürüp “Gelin çocuklarım, gelin torunlarım ben size bir yemek yedireyim, devlet bana ikramiye verdi.” dese lokantada rehin kalır, emin olun rehin kalır. Orta hâlli bir lokantada rehin kalır, çocukları ve torunlarına rezil olur. Böyle mi ikramiye veriyorsunuz emeklilere değerli arkadaşlar? Bu ikramiye midir? Gelin, biz HDP olarak ne öneriyoruz? Emekli ikramiyesi gerçek anlamda ikramiye olsun, en azından 8.500 lira olsun diyoruz, en azından asgari ücret kadar emekli ikramiyesi verelim ki emekli bir nebze nefes alsın diyoruz değerli arkadaşlar.

Değerli arkadaşlar, tek adam rejiminin ekonomi karnesine devam edelim bir yandan. Tek adam rejimi ne dedi beş yıl önce? “Türkiye’yi en büyük 10 ekonomi arasına sokacağım.” dedi. Dedi mi? Dedi, bunu vadetti, değil mi? Peki, ben size sorarım: Biz beş yıl önce 18’inci büyük ekonomiydik, şu anda kaçınıcıyız biliyor musunuz? 21’inciyiz ve 22’nciliği zorluyoruz. Ya, G20’den düştük! Biliyor musunuz, tek adam rejimi bizi küme düşürdü. Dünyanın en gelişmiş en büyük 20 ekonomisi arasından düştük. Yani Dimyat’a pirince giderken ey vatandaşlarım, evdeki bulgurdan da olduk bu tek adam rejimiyle. Değerli arkadaşlar, tek adam başka ne dedi biliyor musunuz? Karneye devam ediyorum, dedi ki: “Bölgeler arası eşitsizliği gidereceğim.” Dedi mi? Dedi. Ben sorarım Gümüşhane Vekilimize, Gümüşhane beş yıl önceye göre bölgeler arası anlamda diğer bölgelerle daha mı eşit yoksa uçurum artmış durumda mı? Gümüşhane bugün daha yoksul.

SALİH CORA (Trabzon) – Çok daha gelişmiş.

GARO PAYLAN (Devamla) – Bayburt bugün beş yıl önceye göre daha mı zengin daha mı yoksul? Bayburt bugün daha yoksul. Siirt beş yıl önceye göre bugün daha mı zengin daha mı yoksul? Daha yoksul, Diyarbakır da daha yoksul, Ağrı da daha yoksul. İstanbul’daki, İzmir’deki bazı kişiler semirdiler, zenginleştiler, servet oraya doğru aktı ama Siirt, Diyarbakır, Bayburt, Gümüşhane daha yoksul değerli

arkadaşlar. Bölgeler arası eşitsizlik daha da arttı. Erdoğan'ın notu bu bölgeler arası eşitsizliği giderme konusunda, o konuda da sıfır arkadaşlar. Vallahi karnede sıfırlar çoğaldı.

BURHAN ÇAKIR (Erzincan) – Kandil’de mi? Kandil’de mi sıfırlar çoğaldı?

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) -Yok, yok, Pensilvanya. Hani hep gidiyordunuz ya, ondan söz ediyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Erdoğan “Ekonominin sorumlusu benim, ben.” dedi, değil mi arkadaşlar? Dedi. Dedi mi? Dedi. “Ekonominin sorumlusu benim.” dedi. Peki, ben sorarım Sayın Erdoğan’a, büyük ekonomist, ordinaryüs Sayın Erdoğan’a: Çiftçi neden tarlasına gübre atamıyor Sayın Erdoğan? Soruyorum, tarlada gübre atılamamış, ürün verim vermiyor. Niye çiftçi tarlasına gübre atamıyor Sayın Erdoğan? Niye esnaf kepengini kapatıyor, niye geçimini sağlayamıyor Sayın Erdoğan? Niye emekli torunlarına harçlık veremiyor, geçimini sağlayamıyor, kirasını ödeyemiyor? Niye işçi bugün geçimini sağlayamıyor Sayın Erdoğan?

Bakın, değerli arkadaşlar, beş yıl önce Sayın Erdoğan “Türkiye’yi uçuracağım.” dedi, Türkiye baş aşağı çakıldı. Türkiye beş yıl öncesine göre daha yoksul, daha işsiz ve daha borçlu. Bakın, bireylerin borçları 10 katına çıkmış durumda, icra dosyaları 10 kat artmış durumda beş yıl önceye göre, her bir yurttaşımız daha borçlu. Bakın, size söyleyeyim: Kredi kartını ödeyemeyenlerin sayısı hızla artıyor ve kredi kartıyla eskiden yurttaşlarımız bir lüks ihtiyacı olduğunda alışveriş yapardı, şu anda kredi kartıyla ne alışveriş yapıyor biliyor musunuz? Pide alıyor yurttaşımız, ekmek alıyor, süt alıyor, et almaya çalışıyor ayda bir sefer. Gıda harcamaları odaklı olmuş artık kredi kartı harcamaları çünkü borçluluk artmış durumda.

Ve size bir şey daha söyleyeyim değerli arkadaşlar: Maalesef büyük bir enkaz bırakarak gidiyorsunuz, emin olun, büyük bir enkaz bırakarak gidiyorsunuz. Şu ülkeyi kazanmak değil derdiniz, bu ülkeyi refah içine getirmek değil; tek derdiniz var, seçimi kazanmak. Seçimi kazanmak için de Merkez Bankası rezervlerini bitirmek, seçim ekonomisi uygulamak ve büyük bir krizi yeni iktidarın kucağına bırakmak gibi derdiniz var. Şu anda büyük bir krizin yapı taşlarını döşediniz çünkü rezervler tükendi, cari açık var, bütçe açığı var ve depremin de yarattığı yükü birlikte çok büyük bir cari açıkla ve bütçe açığıyla karşı karşıya kalacağız. Bunun için yeni dönemde çok güçlü bir iktidara ihtiyaç var ve çok güçlü bir Meclise ihtiyaç var; yurttaştan yana, halktan yana, yaşamdan yana bir Meclise ihtiyaç var. Bunun için değerli arkadaşlar, yeni dönemde tercihlerimizi değiştirmemiz gerekiyor. Hangi iktidar olursa olsun bu savaş politikalarına, aşırı güvenlikçi politikalara son vermeliyiz. Buraya akan kaynakları depremin yaralarını sarmak için harcamalıyız. Yandaşlara akan kaynaklara son vermeliyiz değerli arkadaşlar. Bu kaynaklarla emekliye, işçiye, çiftçiye, esnafa destek vermeliyiz. Ben hepinize bu çağrımı yapıyorum: Gelin, yeni döneme bu ülkeyi hazırlayalım. Büyük bir kriz tamamları çalınıyor ya, güven verelim, ülkemizi uçurumun kenarından çıkaralım ama tercihlerimizi değiştirelim, değiştirelim ki daha yaşamdan, daha emekten yana bir yaşam kurabilelim.

Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden Antalya Milletvekili Sayın Cavit Arı.

Buyurun Sayın Arı.

CHP GRUBU ADINA CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair (2/5017) esas numaralı Kanun Teklifi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurula ve bizleri izleyen vatandaşlarımıza saygılarımı sunuyorum, selamlıyorum.

Söz konusu kanun teklifiyle, İstiklal Madalyası verilmiş bulunan Türk vatandaşlarımız ile Kore Savaşı ile Kıbrıs Barış Harekâtı'na fiilen katılmış olanlara hayatta bulundukları sürece asgari ücret seviyesinde ve vefatları hâlinde sağ kalan eşe yüzde 75 oranında maaş bağlanması; Yargıtay ve Danıştay başkan, daire başkanı ve üyelerinin maaşlarının artırılması; emekliye bayram ikramiyesinin 1.100 TL'den 2 bin TL'ye çıkarılması; en düşük emekli maaşının 5.500 TL'den 7.500 TL'ye çıkarılması; tabip ve diş hekimlerine ek göstergelerle iyileştirmelerinin yapıldığı düzenlemeleri içeren bir teklif sunulmuş bulunmakta. Öncelikle, şunu söylemek isterim ki eksiklikleri olan, yeni mağduriyetler yaratan bir kanun teklifi olsa da şu an bu düzenlemeden yararlananlar yönünden biz de olumlu yaklaşıyoruz ve bu kısmıyla destekliyoruz ancak tekrar etmem gerekirse bu düzenleme yeni haksızlıklar, yeni mağduriyetler yaratmaktadır. Bu konuda uyarılarımızı Plan ve Bütçe Komisyonunda yaptık ancak iktidar dikkate almadı. İnşallah, şurada bir buçuk ay sonra “Hak, hukuk, adalet.” diyerek en doğru düzenlemeleri biz yapacağız.

İlk olarak şunu söylemek gerekirse biz bu düzenlemelerin gerçekleşmesi için çok uğraştık, çok mücadele verdik bugüne kadar. Örneğin, şehit aileleri ve gazilerimizin hak ettikleri maaşları alabilmesi için çok sayıda Cumhuriyet Halk Partili milletvekili arkadaşım kanun teklifi verdi. Emekli maaşının, bayram ikramiyesinin hak edilen şekilde olması için defalarca kanun teklifi verdik; Komisyonunda, Genel Kurulda defalarca gündeme taşıdık ancak iktidar bugüne kadar bu tekliflerimizi ve mücadelemizi duymazdan ve görmezden geldi. Şimdi seçim gelmiş, son dakikada iktidar bu düzenlemeleri yapmaya kalkışır oldu. Yani şehit yakınları, emekliler, EYT'liler, doktorlar, yüksek yargı organı hâkim ve savcılar, hatta sözleşmeden kadroya geçen personel gibi son dönemde birtakım iyileştirmeler yapılan kesimler bilsinler ki eğer seçim olmasaydı sizi hatırlayan bir AKP iktidarı olmazdı. Eğer ki sizler bugünlerde hatırlanıyorsanız bilin ki bu, seçimin yüzü suyu hürmetine, yoksa sizi hatırlayan bir AKP, bir iktidar yoktu; biliyorum ki siz de bunun farkındasınız. Yıllardır biz bu mücadeleyi verdik ancak AKP seçim gelince sizleri hatırladı. Ama bu konular iktidarın aklına şimdi yeni gelmiş olsa da ben şunu söyleyeyim: Biz bu işlerin sonuna kadar takipçisiyiz ve önümüzdeki süreçte, iktidara gelir gelmez bugüne kadar gerektiği şekilde hakkını alamamış hangi kesim varsa onların mağduriyetlerini de biz gidereceğiz.

Şimdi, seçim gelmiş, iktidar hepimizin vergileriyle toplanan bütçeyle bize karşı siyaset yapma girişiminde bulunmakta. Bütçeyi seçim arifesinde bize karşı siyasi amaçlarıyla kullanmaya çalışıyor. Ey AKP, ey iktidar; bilin ki bu halk siz ne yaparsanız yapın size kanmayacak, size inanmayacak ve size sandıkta gereken cevabı 14 Mayıs'ta verecek.

Teklifte 1'inci maddede “Şehit aileleri ve gazi maaşları asgari ücrete çıkarılsın.” şeklinde bir düzenleme var. Biraz önce de ifade ettim, yıllardır Cumhuriyet Halk Partisi olarak, Cumhuriyet Halk Partili milletvekilleri olarak sayısız kanun teklifi verdik. Bugüne kadar niye kabul etmediniz? Neden şehit ailelerini ve gazilerimizi bugüne kadar mağdur ettiniz? Şimdi bir lütuf gibi bunu sunmaya kalkmayın. 2023 öncesinde son yapılan düzenlemeyle şehit ailelerinin ve gazilerin maaşı 1.500 TL'den 2.600 TL'ye çıkarılmıştı, son olarak 2023 yılında 3.250 TL oldu; terör gazileri 4 bin ile 7 bin TL arası, Kore ve Kıbrıs gazileri de 1.227 TL gibi komik bir ücret almakta. Siz iktidar olarak bugüne kadar yarattığınız bu mağduriyetten sorumlusunuz, şehit ailelerine ve gazilere bunun hesabını vereceksiniz.

Ayrıca, bu düzenleme kapsamında 15 Temmuz gazileri yok. 15 Temmuz gazileri altı yıldan bu yana terörle mücadele kapsamına alınmayı beklerken maalesef bu kapsama dâhil değiller. 2.700 civarı 15 Temmuz gazimizden engellilik oranı yüzde 80 ve üzeri olan 370 civarı gazi çeşitli oranlarda maaş alırken, 2.300 gaziye 1 kuruş dahi maaş verilmemekte; yine, anne-babaya 1.900 ile 3.700 TL arası maaş verilmekte. Biz diyoruz ki 15 Temmuz şehit yakınlarına da anne ve babalarına da asgari ücret düzeyinde maaş verilmeli. Devlete düşen, Şeref, Övünç Madalyası verilen gazilerimiz arasında hiçbir ayırım yapılmadan tamamına asgari ücret düzeyinde ödeme yapılması gerekir.

Diğer bir düzenleme, Yargıtay ve Danıştay üyelerinin özlük haklarının iyileştirilmesi ve Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyeleriyle aynı özlük haklarına sahip olmaları yönünden bir teklif. Öncelikle şunu ifade edelim: Yüksek yargı arasında bir dengenin olması, özlük hakları yönünden bir farklılık olmaması makul bir yaklaşımdır, bu yönüyle itiraz etmiyoruz. Bu düzenlemeden yararlanacak olan yüksek yargı görevlilerine de hayırlı olsun. Ancak, Yargıtay ve Danıştay üyeliğine seçilme hakkı olan birinci sınıfa ayrılmış hâkim ve savcılar kapsamadığı için aradaki makas çok fazlasıyla açılmış olacaktır. Yargının yükü adliyedeki hâkim, savcının, istinaftaki hâkim, savcının da üzerinde, onlar da büyük gayret ve özveriyle çalışırken bu şekilde bir ayrımcılık meslektaşlar arasında bir huzursuzluk yaratacaktır. Yargıtay ve Danıştay üyeliğine seçilme yeterliliğine sahipken kadrosuzluk nedeniyle seçilemeyenler ile üyeler aynı statüde tutulurken şimdi yaratılan farklılık yargının barışına yakışmamaktadır. Neyse ki önümüzde seçim var, bu haksız durumu biz düzeltergeçiz.

Bir başka düzenleme, Devlet Üstün Fedakârlık Madalyası. Bu düzenlemede “Cumhurbaşkanı kararı ve tevcihi ile deprem, yangın, sel gibi afetler ve tehlikeli salgın hastalıklarla mücadelede veya bunların yol açtığı zararların giderilmesinde üstün feragat, fedakârlık, başarı ve yararlılık gösteren Türk vatandaşlarına Devlet Üstün Fedakârlık Madalyası verilir.” hükmü bulunmakta. Peki, ben buradan soruyorum: Buradaki değerlendirmeyi mevcut Cumhurbaşkanı sizce yapabilir mi? Mevcut Cumhurbaşkanından tarafsız olmasını bekleyebiliyor muyuz?

Bakın, coronavirüs pandemisi oldu, ülkede birçok vatandaşımız maddi-manevi zarar gördü. Cumhuriyet Halk Partili belediyeler gece gündüz çalıştı ancak iktidar yapılan yardımları engelledi, bankalarda toplanan yardımlara bloke koydu. Deprem oldu, başta 11 büyükşehir belediyesi olmak üzere bütün Cumhuriyet Halk Partili belediyelerimiz ve milletvekillerimizle ilk günden itibaren deprem bölgesindeydik. Belediyelerimiz ilk günlerde enkaz altında bulunan vatandaşlarımızı çıkarabilme gayreti içinde mücadele etti, şimdi de hâlâ yaraları sarmaya devam ediyor. Ancak AKP’li Cumhurbaşkanı çıkıp “Deprem bölgesinde Cumhuriyet Halk Partili belediyeleri görmedik.” diyebilmiştir. Hadi belediye başkanlarımız neyse diyelim, Cumhuriyet Halk Partisinden seçilmiş belediye başkanları; orada ilk günden itibaren, gece gündüz, enkaz altından vatandaşların çıkarılması dâhil, yaraların sarılma aşamasında orada emek çeken, mücadele eden, alın teri döken belediye çalışanlarımızın emeğine bari haksızlık yapmayın, görmezlikten gelmeyin. Çok ayıp!

Şimdi, bu kadar yanlış bir Cumhurbaşkanının bu ödülü tarafsız vermesini beklememiz mümkün değil. Neyse ki seçime az kaldı, adaletli, tarafsız bir Cumhurbaşkanı 14 Mayıs’tan sonra işbaşına gelecek. Geliyor gelmekte olan.

Yine, bu düzenleme içerisinde emeklilerimiz için iki dinî bayramda 1.100 TL olan bayram ikramiyesinin 2 bin TL’ye çıkarılması teklifi bulunmakta. Önce şunu bir kez daha ifade etmek ve hatırlatmak gerekirse: İki bayramda ödenmekte olan bayram ikramiyesi Cumhuriyet Halk Partisinin yıllar önce yani 2015 yılı sürecinde başlayan bir seçim vaadidir. Sayın Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu’nun o tarihteki vaadi her emekliye iki dinî bayramda birer maaş ikramiyeydi. 2018 yılında 1.000 TL verebildiniz. O tarihte asgari ücret 1.603 TL’ydi ve siz ancak 1.000 TL verebildiniz; daha sonra 1.100 TL yapıldı. Biz bu kürsüden bayram ikramiyesinin en az asgari ücret seviyesinde olmasını çok önerdik. Örneğin, 25 Kasım 2022 tarihinde bu konuyla ilgili görüşmeler yapılırken biz o tarihte dedik ki: “Bakın, bu en az 2 bin TL olmalı.” Siz kabul etmediniz. Bugün seçim geldi “2 bin TL’ye çıkarıyoruz.” diye siyaset malzemesi yapmaya çalışıyorsunuz. Geçtik asgari ücret üzerinden, hiç olmazsa ilk verildiği 1.000 TL oranına göre baktığımızda bugün 5.500 TL olması gerekir bu ikramiyenin. “Emekliyi düşünüyoruz.” falan diyemezsiniz.

Yine, en düşük emekli maaşının 5.500 TL’den 7.500 TL’ye çıkarılmasıyla ilgili bir teklif de yine bu düzenleme içerisinde mevcut. Biz diyoruz ki: En düşük emekli maaşı asgari ücret seviyesinde olmalı ve bu konu artık gündemden çıkarılmalı, asgari ücret arttıkça en düşük emekli aylığı da artmaya devam etmeli.

2003 yılında asgari ücret 226 TL iken en düşük emekli maaşı 332 TL idi ve bu parayla -o günkü rakamlarla bir çeyrek altının 30 TL olduğu biliniyor- 11 çeyrek altın alınmaktaydı. 5 Temmuz 2022 tarihinde 3.500 TL'ye çıkarıldı ama siz o gün dahi Plan ve Bütçe Komisyonuna bu teklif için geldiğinizde, ilk kanun teklifinizdeki rakam 3 bin TL'yd; bizim itirazlarımızla, mücadelelerimizle Komisyonunda 3.500 TL'ye çıkarmak zorunda kaldınız ancak bu rakam dahi, bakın söylüyorum, 3.500 TL olarak kabul edildiğinde dahi ancak 2 çeyrek altın eder vaziyetteydi. 5 Ocak 2023 tarihinde ise 3.500 TL'den 5.500 yüz TL'ye çıkarıldı. Biz, yine, en düşük emekli maaşının asgari ücret seviyesinde olması gerektiğini savunduk çünkü o günkü rakamla da benim emekli vatandaşım ancak 3 çeyrek altın alabiliyordu. Şimdi ise, 7.500 TL'ye çıkarılmakta, bu da ancak 4 çeyrek altın; konu daha iyi anlaşılсын diye buradan örnek veriyorum. Yani, kısa özet, 2003 tarihinde 11 çeyrek altından, 2023 tarihinde 4 çeyrek altına düşürdünüz. Emeklimiz bu farkı çok iyi görmekte, yaşamakta; bu fakirleşmenin sebebi AKP iktidarıdır. Ekonomiye getirdiğiniz tablo ortada, emekli can çekişir hâldedir. 5'li çetelere kamu-özel iş birliğiyle kamudan aktarılan kaynaklar keşke emeklimize, çiftçimize, memurumuza aktarılabilmiş olsaydı; maalesef AKP tercihini başka yollarda kullandı. Biz diyoruz ki devletimizin kaynakları doğru kullanılacak, üretime kullanılacak; 5'li çetelere, kamu-özel iş birliklerine aktarılmayacak, halkımız zenginleşecek. Az kaldı, geliyor gelmekte olan.

Kamuda taşeron işçi problemi bugüne kadar çözülemedi. CHP olarak söz veriyoruz, taşeronu biz bitireceğiz, kamuda taşeronu kadroya biz alacağız. Yine aynı şekilde, devletin kamu hizmetlerinde çalışan kamu mühendislerine hak ettiği değerde ücretlerini biz vereceğiz, onları gerekli itibara tekrar kavuşturacağız. Staj mağdurlarının sorunlarını, meslek kolu mağdurlarının sorunlarını biz çözeceğiz; “evim” mağdurlarının sorunlarını biz çözeceğiz. 5620 sayılı Kanun kapsamında “kadrolu veya sözleşmeli olmayan geçici işçiler her mali yılda beş ay yirmi dokuz gün çalışmaya devam eden” ibaresini kaldırıp yine 3/a ve (b) bentlerinin yanına (c) bendinin de eklenmesini biz sağlayacağız; özel idarelerde ve belediyelerde var olan geçici işçileri bu kapsama biz alacağız.

Buradan sesleniyorum: Az kaldı, hepsini iktidarımızda, Millet İttifakı'nın iktidarında biz çözeceğiz.

Düzenlemede, doktor ve diş hekimleriyle ilgili daha önce yapılan iyileştirmelerden yararlanamayanlar yönünden bir düzenleme, iyileştirme mevcut; bunu destekliyoruz ancak bununla birlikte, bu düzenlemeden yararlanamayan kamu eczacıları kapsam dışı tutulmuştur. Kamu eczacılarının da bu düzenlemeye dâhil edilmesi gerektiğini buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Son iki yılda elektrik ve doğal gaz gelen zam oranı yüzde 200 oranını geçmiş, insanlar elektrik ve doğal gaz faturası altında eziliyor; kira öder gibi faturalar gelmekte. Şimdi, seçim gelmiş, Sayın Cumhurbaşkanı elektrikte yüzde 15 indirim, sanayiciler için ise doğal gaz tarifesinde nisanda yüzde 20 indirim yapılacağını açıklıyor. Ben size bir şey söyleyeyim: Bunlar sizin son çırpınışlarınız, ne yaparsanız yapın gidicisiniz; faturalar gelmeden seçim gelecek yani yaptığınız işler nafile işler. Bu kadar pahalı elektrik, doğal gaz olmasına yol açıp şimdi de “İndirdik.” deyip oy mu alacağınızı zannediyorsunuz? Önümüzde, 14 Mayıs'ta bir seçim olacak, inşallah, Millet İttifakı'nın adayı Sayın Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu Cumhurbaşkanı olacak; çözilemeyen tüm sorunları hep birlikte Millet İttifakı olarak biz çözeceğiz diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

CAVİT ARI (Devamla) – Hepinize saygı ve sevgiler sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Gruplar adına söz taleplerini karşıladık.

Şimdi, şahıslar adına ilk söz Ankara Milletvekili Sayın Orhan Yegin'e aittir.

Buyurun Sayın Yegin.

ORHAN YEGIN (Ankara) – Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekilleri; aziz milletimizi ve onu temsil eden Gazi Meclisimizi saygı ve hürmetle selamlıyorum.

Kıymetli milletvekilleri, AK PARTİ olarak dün olduğu gibi bugün de ayırım gözetmeksizin toplumun her kesimindeki taleplerine kulak kabartıp, onları dikkate alıp “Ne yapılabilir?” diye kafa yorup bir takvim çerçevesinde kendi planlamamıza göre atılacak adımlar varsa ve imkânlar çerçevesinde, istişareler yaparak bunları hayata geçirme noktasında büyük bir gayret gösteriyoruz. Hükümetlerimiz döneminde ekonomiden adalet, eğitimden ulaştırmaya, enerjiden savunmaya, teknolojiye spora tüm alanlarda büyük reformlar ve politikaları hayata geçirdiğimiz gibi çalışanımızın, emeklimizin, emekçimizin haklarını koruyup çoğaltacak düzenlemeleri de Allah’a sonsuz şükürler olsun ki hayata geçirmiş olduk.

AK PARTİ, güven ve istikrarla artan refahtan dar gelirli, emekli, memur, engelli, asgari ücretli ve benzeri gelir sıralamasındaki tüm kesimlere daha fazla pay aktaracak düzenlemeleri hayata geçirmenin mücadelesini vermiştir. Bu iyileşmeleri hayatın her alanında hissettiğimiz dönemleri yaşadık hamdolsun.

Kıymetli milletvekilleri, kanun yapma pratiğimizin temelinde en başta istişare var. Vatandaşımızdan gelen talepler, bakanlıklardan, bürokrasiden ihtiyaç duyulduğuna dair aktarılan talepler, sivil toplum kuruluşlarımızın, meslek odalarımızın, mesleki birliklerin getirdiği talepler ve her birimizin sokakta, sahada dolaşırken, vatandaşla temas ederken veya vatandaşı Mecliste misafir ederken onun hayatına ilişkin bize aktardığı taleplerden süzerek, onları istişare ederek, kendi çatımız altında, Cumhur İttifakı çatısı altında bu istişareleri tamamlayarak, kanun tekliflerimizi oluşturuyor ve bu kanun tekliflerini komisyonlara, Meclisimize arz ediyoruz.

Bugün, yine, bir kanun teklifi Komisyonda görüşüldükten sonra Meclisimize geldi ve burada teklifimizle Millî Mücadele’ye katılan ve bu sebeple kendilerine İstiklal Madalyası verilen Türk vatandaşlarının yanı sıra, 1950’de Kore’de fiilen savaşa katılmış ve 1974 Barış Harekâtı’nda Kıbrıs’ta fiilen görev almış olan vatandaşlarımıza verilen, dul ve yetimlerine bağlanan şeref aylıklarını eşitliyor, sosyal güvencelerinin olup olmadığına bakılmaksızın onlara, tüm gazilerimize asgari ücretin net tutarında aylık ödenmesini sağlayan bir düzenleme getiriyoruz.

Kıymetli milletvekilleri, Cenab-ı Allah bir daha yaşatmasın, bu ülke çok büyük bir afet yaşadı ve büyük kayıplarımız oldu. Hakikaten devlet ve millet el ele bu büyük afetin olumsuzluklarını bertaraf etmek için büyük bir mücadele ortaya koyduk. Bütün sivil toplum örgütleriyle, yurt içi-yurt dışı, yerli-yabancı kuruluşlarla beraber depremde yaşanan mağduriyetlerin ortadan kaldırılması için çok büyük bir çaba ortaya konuldu. Fedakârlık ve üstün gayret gösteren herkesten Allah razı olsun, dertlenen herkesten Allah razı olsun; çaba sarf eden, dua eden, elinden hiçbir şey gelmiyorsa kalbinden dualarla oradaki acının ve oradaki işlerin bir an önce dinmesi için gönlünden geçiren herkesten Allah razı olsun diyoruz.

Fedakârlık ve üstün gayret gösteren kişilere ve bundan sonra deprem gibi, sel gibi, yangın gibi doğal afetlerde ve tehlikeli salgın hastalıklarda üstün bir gayret ve fedakârlık gösterecek kişilere bir nevi bir nişane olması açısından, orada yardıma gelenlere, yabancı kişilere bir fedakârlık nişanı verilmesine yönelik bir düzenlemeyi burada hayata geçiriyoruz.

Bir diğer maddeyle, işsizlik ödeneğine ilişkin fazla ve yersiz yapılan ödemeler olmuş, bu ödemelerin takibine harcanacak rakam artık alacaklardan elde edilecek miktardan daha fazla bir aşamaya gelmiş; üzerinden çok tarih geçmiş, tahsili mümkün olmamış, 31/12/2012’den önce olmak üzere bütün bu alacakların da terkinini düzenleyen bir düzenleme getiriyoruz.

Kıymetli milletvekilleri, yine bir başka çözüm bekleyen konu da geçici işçilere yönelik bir talep vardı biliyorsunuz, burada kurumların ihtiyaçları doğrultusunda geçici işçi çalıştırma süresinin... Daha önce

hatırlarsınız, bunu uzatmıştık iki üç ay gibi; şimdi bunun on bir ay yirmi dokuz gün uzatılabilmesine ve ayrıca, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan yaklaşık 60 bin geçici işçinin kıdem esasına göre, hizmet süresi en çok olandan başlamak üzere çalıştıkları kurum veya kuruluşların boş olan sürekli işçi kadrolarına alınmasına, geçirilmesine dönük bir imkân getirmiş oluyoruz.

Kıymetli milletvekilleri, diğer taraftan, Cumhurbaşkanımızın açıkladığı ve milyonlarca emeklimizin beklediği hususların da yasal dayanaklarının oluşturulduğu bir metni Meclisimizin takdirlerine arz ediyoruz.

Emeklilerimize Ramazan ve Kurban Bayramlarında ödenen emekli ikramiyesinin 2 bin liraya çıkarılması ile en düşük emekli aylığının 5.500 liradan 7.500 liraya çıkarılmasına yönelik bir düzenlemeyi hayata geçiriyoruz. Az önce bir hatip “Ya, bunu 650 liradan 1.000 lira yaptınız 2019’da. 1.000’den 2.500’e, oradan 3.500’e...” Evet, doğru, biz de bunu söylemiştik zaten. “Bu enflasyon, bu ekonomik sıkıntı Türkiye’nin kendi iç dinamik ve dengelerinden kaynaklanan bir şey değil; pandemi, Rusya’nın Ukrayna üzerine hareket etmesi vesaire gibi birçok gerekçesi var; yurt dışında, bütün dünyada yaşanan şeyler bunlar, bizim ülkemizde de yaşanacak elbette ama biz ücretlimizi, çalışanımızı, emeklimizi, dar gelirlimizi bu enflasyona ezdirmeyecek adımları da atacağız.” dedik mi? Dedik.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Bakan, sen inanıyor musun buna?

ORHAN YEGİN (Devamlı) – Dolayısıyla, işte, bu, onun bir göstergesi. Evet, bir enflasyon oldu bu ülkede dolayısıyla alım gücü düştü, hayat pahalılığıyla karşı karşıya kaldık ama biz insanımızı dün eline geçen gelirden o enflasyona ezdirmeyecek daha yüksek bir artışla ona yeni bir gelir sağlama niyetini daha önce ortaya koymuştuk; bugün, evet, onun bir adımını atıyoruz dolayısıyla 7.500 liraya çıkartıyoruz. Böylelikle, biz aslında ne yapıyoruz? Cari asgari ücretin yüzde 90’ından daha düşük olmayan bir emekli aylığı standardına getirmiş oluyoruz böylelikle. Yani, en düşük emekli maaşı ve ikramiyede yapılacak bu artışlarla beraber en düşük emekli aylığını asgari ücrete yaklaştırmış yani yüzde 90’ına getirmiş oluyoruz; tüm emeklilerimize de hayırlı olsun. Yeterli mi? Bunları yeterli bulmamız mümkün değil; vatandaşımız çok daha fazlasına layık, bunu hayata geçirmek için çabalıyoruz zaten. Hiçbir bahanenin arkasına sığınmadan, hiçbir şeyi bahane etmeden, “Ya, o oldu, yapacak bir şey yok; başımıza şu geldi, yapacak bir şey yok.” demeden, hem olan biten her şeyle mücadelemizi sürdürüp hem bu ülkeye yapılmak istenen bütün düşmanlıkların hepsine karşı büyük bir mücadele ortaya koyup hem içeride hem dışarıda terörle mücadelemizde de dış politikamızda da işte ücretlilerin gelirlerinin artırılmasında da savunma sanayisinin ileriye gitmesinde de uzay teknolojilerine dönük işlerin geliştirilmesinde de her meselede işimizi yapmaya, memleketimizin, milletimizin standardını yükseltmeye gayret gösteriyoruz. Hiçbir bahanenin arkasına sığınmadan gayret ediyoruz ve bu aziz milleti layık olduğu ve hak ettiği o yüksek standarda her alanda, her konuda, her aşamada, inşallah, ulaştıracğız. Bunların da adımları, inşallah, önümüzdeki dönemlerde hep beraber atmaya devam edeceğiz.

Çok kıymetli milletvekilleri, sorunlar var elbette, eksikler var, arzu edilen farklı şeyler var, evet ama tüm bunları aşacak, milleti hak ettiği güzelliklere ulaştırmak için her kesimle, her şeyle büyük bir mücadele edecek, vatandaşa mazeret üretmeden, hiçbir bahanenin arkasına sığınmadan vatandaşa iş üreten, eser üreten, samimiyetle, büyük bir çabayla ve büyük bir gayretle hizmet eden, çalışan, çabalayan bir Cumhuriyet var, bir AK PARTİ var ve bir Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan var.

Şimdi, burada, az önce hatipler gerçekten değişik konuşmalar yaptılar. “AK PARTİ iktidarlarında geçen yıllarda Türkiye daha iyi mi daha kötü mü bir noktaya geldi?” diye güya dönüp bize sorular sordular. Yani muhatap alınıp cevap verilecek sorular olmadığı için, bir sataşma da meydana gelmesin diye yaptığımız suskunluğu bizim bunu kabulümüz olarak da burada sunmaya çalıştılar. Bunlara katılabilmek mümkün değil. “Tayyip Erdoğan ülkeyi ayağa kaldıracğıım.” dedi, ülkeyi ayağa mı kaldırdı, tepetaklak

mı etti?” dedi. Türkiye’de hangi meseleye bakarsanız bakın, hangi başlığı ele alırsanız alın Tayyip Erdoğan’ın iktidara geldiği günün öncesindeki geçen tarihten çok daha fazlası bu yirmi yıllık süreçte yapılmıştır. Otoyoldan derslik sayısına, hastaneden tutun da ne bileyim alınan... Ya, bunları konuşmaya gerek dahi yok, millet bunları yaşadı, biliyor. Evet, bizim de eksiklerimiz var, başaramadığımız imkânlardan dolayı, koşullardan dolayı, savaştan dolayı, pandemiden dolayı belki şeyler var, elbette var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ORHAN YEGİN (Devamla) – Çabalıyoruz bunları geliştirmek için ama yani “Tayyip Erdoğan’dan sonra Türkiye yukarı ya doğru mu gitti, tepetaklak mı gitti?” diye soran birisi varsa burada, bizim ona vereceğimiz çok bir cevap yok. Kötü sözler edenler oldu, biz bunlara çok cevap vermeyelim. “Vatandaşa bu kanunlarla verilen şeyleri lütuf gibi veriyorsunuz.” diye bizi suçlayanlar oldu. Biz vatandaşa lütfediyormuş gibi davranmaktan hicap ederiz, Allah’a sığınırız. Biz, her zaman söylediğimiz gibi, bu vatandaşın hizmetkârıyız, biz bu milletin hizmetkârıyız ve o, bu hizmete devam etmemizi istediği müddetçe de en iyisini yaparak ona hizmet etmeye devam edeceğimizi buradan tekrar söylemek isterim. Bizim öyle lütufla, ihsanla, o üslupla hiçbir zaman işimiz olmaz.

Hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum. Kanunun getirdiği yenilikler vatandaşımıza, milletimize, devletimize hayırlara vesile olsun diyorum.

Teşekkür ediyorum.

Başkanım, sağ olun.

BAŞKAN – Birleşime 20.10’a kadar ara veriyorum, iyi iftarlar.

Kapanma Saati: 19.14

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.10****BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR****KÂTİP ÜYELER: Enez KAPLAN (Tekirdağ), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 82’nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

441 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Teklifin tümü üzerinde şahsı adına İzmir Milletvekili Sayın Kamil Okyay Sındır konuşacaktır.

Buyurun Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifi üzerine şahsım adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bir kez daha üzülerek ve aslında biraz da öfkeyle belirtmeliyim ki kaliteli yasa yapma kaygısından çok uzak, gayriciddi, özensiz, eksiklerle dolu, adaletsiz ve hakkaniyetsiz, önümüzdeki genel seçim öncesi oy toplama kaygısıyla ve seçim kaybetme korkusu, paniği ve telaşı içinde hazırlanmış ve bir kez daha “Bugüne kadar aklınız neredeydi?” sorusunu akla getiren bir başka teklifle karşı karşıyayız. Anayasa’ya uygunluk tespiti yine ortada yok, tali komisyonlardan gelen bir rapor ortada yok, etki analizi yine yok. Komisyon çalışmaları esnasında verilen sözde etki analizi aslında bir yıllık maliyet çizelgesinden öte bir anlam taşıyor; zira, teklifin maddeleri bazında faydalanıcı sayısı, dağılımı ve benzeri değişkenler bizlere bildirilmedi. Oysa düzenleyici etki analizinin, getirilen kanun teklifinin olası fayda ve maliyetleri ile etkilerinin sistematik olarak incelenmesini sağlayan bir dizi analitik adımdan oluşması ve karar alıcılara yönlendirici bilgileri sağlaması gerekir.

Diğer yandan, saraydaki tek adamın seçim öncesi korku ve panik içerisinde, telaşla ve alelacele talimatıyla, her zaman olduğu gibi hesapsız kitapsız bir anlayışla derme çatma hazırlanmış bu kanun teklifinin bütçeye yıllık maliyeti görüyoruz ki 149,3 milyar lira. Aslında işçimizin, memurumuzun, çiftçimizin, esnafımızın, tüm bordro mahkûmu emekçilerimizin, işsizler ordumuzun, açlık ve yokluk içinde ölüme terk ettiğiniz yurttaşlarımızın insanca yaşam haklarını karşılamaktan çok ama çok uzak olan bir düzenleme olduğunu peşinen söylemekte yarar görüyorum. 149 değil, 1.490 milyar lira da verseniz halkımızı içine sürüklediğiniz bu yoksulluk çukurundan çıkaramayacağınızı artık herkes gayet iyi biliyor. Bu teklifin öngörülen yıllık maliyeti, 2023 yılının zaten dengesi allak bullak olmuş olan bütçe ödeneğinin yani 4 trilyon 470 milyar liralık merkezî yönetim bütçe giderlerinin yaklaşık yüzde 3,34’ünü oluşturuyor. Diğer bir deyişle, genel bütçeli toplam 41 kurum varken bu 41 kurumun 35’inin bütçe ödeneğinin üzerinde bir maliyetten bahsediyoruz. Bakın, örneğin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bir yıllık bütçe ödeneği 149,9 milyar lira. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının bütçe ödenekleri bunun çok az üzerinde. Tarım ve Orman Bakanlığının bütçe ödeneği 133,7 milyar lira yani Tarım ve Orman Bakanlığının bütçe ödeneğinden 16 milyar lira daha fazla olan bir yıllık maliyetten bahsediyoruz. Peki, üstünden daha üç ay dahi geçmemiş olan, yüce Meclisimizde onaylanarak yürürlüğe giren 2023 yılı merkezî yönetim bütçesi düzenlenirken aklınız neredeydi? Dolayısıyla, bu teklifin 2023 yılı bütçesinde öngörülen kaynak harcama dengesini ve Sosyal Güvenlik Kurumunun aktüeryal dengesini ve 2023 yılı içerisinde merkezî yönetim bütçe dengesini, ödenek dengesini nasıl değiştireceğinin ve hangi

kaynaktan karşılanacağını da bütçe disiplini ve yüce Meclisimizin bütçe hakkını yerine getirebilmesi açısından belirtilmesi gerekirdi.

Aslında hepimiz gayet iyi biliyoruz ki aklınız fikriniz yandaşlarınızın obur iştahlarını karşılama telaşınızda. Aklınız fikriniz en büyük yandaşlarınız 5’li çetenizi hoşnut tutmakta. “Durmak yok, yola devam.” derken aslında aklınız fikriniz yetimin hakkı olan 418 milyar Amerikan dolarının hazineden çalınmasına göz yummakta. Aklınız fikriniz yüzde 70’in üzerinde enflasyona mahkûm ettiğiniz, 202 milyar lirayı aşan bütçe açığına ve 10 milyar doları aşan aylık cari açığa sürüklediğiniz ülke ekonomimizi getirdiğiniz buhranı perdelemeye çalışmakta. Aklınız fikriniz bordro mahkûmu emekçilerimizin millî gelir içindeki payını sürekli düşürmekte ve açlık ve yoksulluk içinde ölüme terk ettiğiniz yurttaşlarımızın insanca yaşam haklarını yok saymakta.

Düzenlemeyle, yirmi iki yıldır aklınıza nedense hiç gelmeyen, bu vatan için gözünü kırpmadan canını feda etmiş şehitlerimiz, şehadete yürümekten bir adım geri atmamış gazilerimiz ve onların eş ve ailelerine yapılacak her türlü iyileştirmenin az bile olacağını bilinciyle, tereddütsüz yanlarında olduğumuzun ve olacağımızın bilinmesini isterim. Ancak muharip şehit ve gazilerimiz, teröre kurban verdiğimiz şehit ve gazilerimiz, 15 Temmuz şehit ve gazilerimiz ve tüm bunların dul ve yetimlerine yapılan sosyal desteklerin ve haklar arasında yaratılan farklı uygulamaların bir an evvel düzeltilmesi gerektiğini bir kez daha ifade etmek isterim. Ayrıca, düzenlemelerde yer alan “Cumhurbaşkanlığı kararıyla aylık bağlanabilir.” ifadesinin keyfiyet yaratacağı endişesiyle sorunlu olduğunu da düşünüyorum.

Teklifte, Yargıtay ve Danıştayda, diğer deyişle yüksek yargıda hâkimlik ve savcılık görevlerini yürüten yargı mensuplarının kıstas aylık oranları, ek tazminat oranları, ek göstergeleri ve yüksek hâkimlik tazminat oranlarının Anayasa Mahkemesi üyeleriyle eşitlenmesi amacıyla ilgili kanunlarda değişiklik yapılması teklif edilmektedir. Ancak birinci sınıf ve birinci sınıfa ayrılmış hâkim ve savcılar ile daha alt sınıfta görev yapan hâkim ve savcıların özlük haklarının iyileştirilmesi yönünde herhangi bir değişiklik önerisi maalesef göremiyoruz. İlk derece mahkemeleri ile istinaf mahkemeleri, yüksek mahkemeler ile Adalet Bakanlığında görev alan tetkik hâkimleri, cumhuriyet savcıları ne yazık ki kapsama alınmamış. Dolayısıyla, yargı organlarında görev yapan tüm hâkim ve savcılar arasında özlük hakları yönünden ciddi farklar oluşacağı da ortada. Bunun da esasen Anayasa’nın 10’uncu maddesi çerçevesinde eşitlik ilkesine aykırı olacağı, iş barışını bozacağı ve ücret uçurumu yaratacağı ortada.

Teklifle getirilen, Anayasa Mahkemesi üyeleri ile Yargıtay ve Danıştay üyeleri arasındaki hiyerarşi algısına sebep olan statü farklılığının giderilmesi ve özlük hakları itibarıyla eşitlenmesi kabul edilebilir olsa da ilk derece ve istinaf mahkemelerinde görev yapan hâkim ve savcıların gözetilmemesinin, yüksek yargı için artırılan oranlara benzer bir artışın diğer hâkim ve savcılar yönünden düşünülmemesinin adil olmayacağı ortada. Tüm yargı mensuplarının yüksek yargıda görev yapmasına kadro sınırı itibarıyla imkân bulunmadığına göre, en azından Yargıtay veya Danıştay üyeliğine layık olduğu hâlde bu yüksek mahkemelerin kadro sınırı sebebiyle kürsüde olanların haklarının korunması amacıyla teklife en azından “Yargıtay ya da Danıştay üyesi olmaya hak kazananlar” ibaresiyle bu haksızlık pekâlâ ortadan kaldırılabilirdi. Hem birinci sınıf yargı mensuplarına ve hem de daha alt sınıfta olan tüm yargı mensuplarına, aynı şekilde Adalet personeline, zabıt kâtiplerine ve infaz koruma memurlarına da özlük haklarında iyileştirme yapılması gerekliliği ortadadır. Zira, tüm hâkimlerimiz, savcılarımız ve Adalet personelimiz yargı erkini hep birlikte büyük bir özveriyle temsil etmektedir.

Yine, teklifte, SGK tarafından gelir ve aylık ödemesi yapılanlara yani emeklilerimize bayramın içinde bulunduğu ayda gelir ve aylık almak şartıyla Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı’nda yapılan 1.100 TL tutarındaki bayram ikramiyesinin -lûtfetmişsiniz- 2.000 liraya çıkarılmasını öneriyorsunuz. Öncelikle, bu ikramiyenin en az asgari ücret düzeyinde olması gerektiğini ve Millet İttifakı’nda bunu mutlaka ve

öncelikli olarak uygulayacağımızı altını çizerek belirtmek isterim. Diğer yandan, bu ikramiye 11 Mayıs 2018’de 1.000 TL olarak düzenlenmiş -bakın, 2018’de- ve aradan geçen beş yıl sonra getirdiğiniz öneriyle, şimdi 2 bin TL. Yani TÜİK enflasyonuna göre artış yapsanız bu değerin en az 4.200 lira olması gerekir. Böyle bir öneri getiriyorsunuz.

Diğer yandan, yaşlılık, malullük, ölüm aylığı almakta olan emeklilerimize ve hak sahiplerine ödenen en düşük asgari ödeme tutarının da 5.500 liradan 7.500 liraya çıkarılmasını teklif ettiniz. Bu kapsamda en düşük emekli aylığının da en az asgari ücret düzeyinde olması gerektiğini ve iktidarımızda bunu mutlaka ve öncelikli olarak uygulayacağımızı altını çizerek belirtmek isterim. Ayrıca, bir iyileştirme yapılıyorsa bunun kök maaş üzerinden en az brüt asgari ücret düzeyine getirilmesi ve aynı oranda veya en azından seyyanen 2 bin TL farkın tüm emeklilerimize yansıtılması yönünde olması gerekliliğidir; adalet, hakkaniyet bunu gerektirir ve ücret eşitliği, ücret dengesi bunu gerektirir. Aksi takdirde, bu teklif kapsamında yapılan düzenleme, esasen tüm emekli maaşlarını açlık sınırının da altında bir değere indirmekten ve emeklilerimizin yüzde 80’ine yakın bir kısmını 7.500 lirayla açlık sınırının altında bir maaşa mahkûmetmekten öte bir anlam taşımayacaktır.

Teklifte, 5620 sayılı Kanun’da değişiklik yapılarak geçici statüdeki işçilerin sürekli statüye getirileceği belirtiliyor. Ancak ne yazık ki 5620 sayılı Kanun’un 1’inci maddesinin (c) bendindeki il özel idareleri, belediyeler ve bunların işletmeleri ile bağlı kuruluşlarında çalışan geçici işçiler kapsam dışında tutuluyor. Sormak istiyorum: Neden?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu konuda bir diğer husus da sadece maddenin yürürlük tarihinden sonra herhangi bir nedenle boşalan sürekli işçi kadrolarına geçişlere izin verileceği anlaşılıyor. Oysa, Sayıştay 2021 Yılı Raporu’na göre, 60 binin üzerinde geçici işçi var ve en az 10.237 boş sürekli işçi kadrosu var fakat bu boş kadrolar, sırf bu nedenle yani yürürlük tarihinden sonra boşalacak kadrolara izin verildiği için boş kalmaya devam edecek. Bunu da soruyorum: Neden?

Halkımızdan tarafımıza gelen taleplerden bazıları: Örneğin, değerli milletvekilleri, 4/C’li Emekli Sandığı emeklilerimizin de bir haykırışı ve adalet talepleri var. Sosyal devlet ve sosyal adalet anlayışı ile anayasal haklar gereğince SSK ve BAĞ-KUR kapsamındaki çalışanlarda olduğu gibi, 4/C’li Emekli Sandığı iştirakçilerinin yapmış olduğu askerlik hizmet borçlanmaları ile sivil okul borçlanmalarıyla sigorta başlangıç tarihlerinin geriye çekilmesi sağlanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMİL OKYAY SINDIR (Devamla) - Karayolları Genel Müdürlüğüne bağlı müşavir danışman olan çalışanların da taleplerini dile getirmiş olayım.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi birinci bölümün görüşmeleri başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 9’uncu maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz talep eden Erzurum Milletvekili Sayın Muhammet Naci Cinisli.

Buyurun Sayın Cinisli.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aziz milletimizi ve Genel Kurulumuzu saygıyla selamlarım.

Kamuoyuna “emeklilere verilen bayram ikramiyelerini ve en düşük emekli aylığını yükselten teklif” olarak duyurulan 19 maddelik yeni bir torba kanun teklifini görüşüyoruz. 8 ayı kanunda değişiklik öngören torba kanun teklifi diğer yandan yüksek yargıya mensup başkan ve üyelerin özlük haklarını iyileştiren düzenlemeleri de içeriyor.

Ayrıca, teklifte yer alan maddeler arasında geçici işçilerin çalışma sürelerinin uzatılması da bulunuyor. Kamuoyunda ifade edildiğinin aksine geçici işçilerin sürekli işçi kadrolarına atanmaları öngörülüyor; belli koşullar altında, gelecekte gerçekleşme imkânı getiriliyor yalnızca.

Birinci bölümde öne çıkan maddeler arasında Kore Savaşı’na ve Kıbrıs Barış Harekâtı’na katılan muharip gazilerin maaşlarının asgari ücret seviyesine yükseltilmesi de yer alıyor. Bu çerçevede, aziz şehitlerimizi hatırlamanın, muharip gazilerimize hak ettikleri saygıyı sunmanın, bu vatandaşlarımızın dul ve yetimlerine sahip çıkmanın hem vicdani hem de kanuni bir sorumluluk olduğunu hatırlatmak isterim.

Görüşüğümüz teklifin hazırlanma süreci, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ne denli çarpık bir yapı oluşturduğunu da ortaya koyuyor. Kanun teklifini Plan ve Bütçe Komisyonunda sunan Sayın AK PARTİ Grup Başkan Vekilinin söylediğı üzere, Sayın Cumhurbaşkanının bir televizyon programında en düşük emekli maaşını artırmaya yönelik açıklamasından ilham alınmasıyla kanun teklifinin hazırlanmış olması yüce Meclisimizi sarayın seçim vaatlerini tasdikleyen makam hâline getirir. Çok eleştirdiğimiz bu sistem bile bu kadar kötü olmamalı, bu kadar kötü de işletilmemeli aslında. İşte, tam da bu nedenle, İYİ Parti olarak biz güçlendirilmiş parlamenter sistemi savunuyoruz. Millet İttifakı olarak da seçimlerden sonra güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçeceğiz. Şüphesiz ki demokrasi bir rekabet ortamı oluşturuyor, seçmene karşı siyasetçiler de doğal olarak kendilerini beğendirmeye çalışıyor, gücünü kaybeden iktidarların seçim öncesi görüşüğümüz tekliflerine benzer popülist düzenlemeler yapması bu nedenle de doğal karşılanabilir ancak bu, vatandaşın içinde bulunduğu zorlu koşulların sadece seçim öncesi dikkate alınması samimiysizlik göstergesidir, millete de hakarettir. Biz İYİ Parti olarak her türlü zorluğa rağmen devletin yanında olan yüce Türk milletinin her zaman yanında olacağız. Kamuoyu araştırmalarında AK PARTİ’nin oyları baş aşağı gittikçe kesenin ağzı açılıyor, Meclisin gündemine panikle yeni teklifler geliyor; yaşıns demokrasi diyelim o zaman.

Değerli milletvekilleri, yüksek enflasyondan muzdarip milletimizin önemli bir kısmını oluşturan emeklilerimizin rahat bir nefes almasını sağlamalıyız. Ana amaç bu olmalıyken biz görüşüğümüz torba kanun teklifinde başka hedeflerin olduğunu görüyoruz. İYİ Parti olarak bundan önce de gerek ilgili komisyonlarda gerekse de Genel Kurulda kanun teklifleri görüşülürken yetersiz ve eksik bulduğumuz hususları milletimizin haklı talepleri doğrultusunda dile getirdik. Çalışanların, emeklilerin mağdur edilmesine razı olamayız. Asgari ücretin açıkl sınırının üstünde olmasını, en düşük emekli maaşının da asgari ücrete eşit olmasını ve diğer emekli maaşlarının kademeli bir şekilde yükseltilmesini sürekli dile getiriyoruz, tekliflerde bulunuyoruz. Tekliflerimizin Cumhurbaşkanlığı’na reddedildiğini üzülererek ifade etmeliyim. Lütfen, önergelerimizi hazırlarken milletimizin menfaatleriyle hareket ettiğimizi unutmayın. Vakit en kıymetli değerdir; AK PARTİ, memleketin kaynaklarını kötü kullandığı gibi yirmi yıllık zamanı da ön yargıları ve inadı uğruna verimsiz bir şekilde harcadı. Muhalefetten gelen önerilerin sürekli reddedilmesi ve bu usulün tercih edilmesi ne emeklilerimize ne de çalışanlarımıza menfaat sağladı. İstisare etmenin en iyi yol olduğu ve doğruya ulaşmadaki önemi biliniyor. Buna rağmen, AK PARTİ iktidarının kendi bildiğini okumaktan vazgeçmediğini kaydetmek zorundayım. Hem kendisi kaybetti hem ülke kaybetti.

Teklifin içeriğinde birçok farklı konuda değişiklik yapılıyor; en düşük emekli maaşının 7.500 liraya yükseltilmesi ve emeklilere verilen bayram ikramiyelerinin 2 bin liraya çıkarılması dikkat çekici

olanları. Bu düzenlemeleri, vatandaşlarımızın lehine bir sonuç doğurduğundan dolayı destekliyoruz ancak iktidarın ekonomideki asıl sorunu olan yüksek enflasyonu görmezden geldiğini belirtmeliyim. Enflasyona karşı gerçekçi çözüm politikaları geliştirmek yerine, algı yönetiminde bulunmak için halkımızın en alt diliminde olanlarının durumu günlük önlemlerle düzeltiliyor görüntüsü veriliyor. En düşük emekli maaşının 7.500 liraya yükseltilip diğer emekli maaşlarının kademeli yükseltilmemesi aslında toplumun büyük bir bölümünün vasatta birleştirilmesi anlamına geliyor. İktidar, alım gücünde meydana gelen erimeye karşı yapıcı bir çözüm sunmuyor. Çalışanların yüzde 60'dan fazlası asgari ücrete, emeklilerin yarısından fazlası 7.500 liraya mahkûm edildi. Diğer yandan, AK PARTİ'nin en düşük emekli maaşını bu yeni artışla asgari ücrete yaklaştırdığı tezi ve vatandaşlarımızın rahat bir nefes alabileceği yönünde oluşturmaya çalıştığı algı da son derece hatalı ve acımasızdır. Ülkemizde asgari ücretlilerin refah içinde yaşıyor olmuş sanılması AK PARTİ'nin halktan ne kadar koptuğunun bir göstergesi. Asgari ücretli vatandaşlarımızın açlık sınırı olan 9.500 liranın altında ücret aldıkları unutulmamalı, yoksulluk sınırı 31 bin lira oldu.

AK PARTİ ülkemizi maruz bıraktığı ve mahkûm ettiği hayat pahalılığı karşısında bile milletimize yaptığı kısıtlı artışları lütuf gibi görmeye devam ediyor. Kendilerini, sanki milletin patronu olarak konumlandırmakta sakınca görmüyorlar. AK PARTİ siyasetçilerinin bilinçaltılarının yansıması olan çok sakıncalı ve sağlıksız bulduğum bu durumun aksine, siyasi iktidarlara asla ve asla, kendilerini milletin patronu olarak göremezler. Milletvekilleri milletimizin hizmetkârı olarak seçilmişlerdir ve bu amaçla görev ifa etmektedirler. İktidar milletvekillerinin kendilerini patron olarak değerlendirmeleri aziz milletimizin verdiği emanetin kutsiyetini ve mahiyetini anlamamış olduklarını gösterir. Yapılması gereken refahın yükseltilmesi için çalışmaktır, iktidar ise herkesi vasatta birleştirmeyi başarı sayıyor.

Samimiyetten uzak, seçim kazanmak için yapılan bu düzenlemelerin bir de mali boyutu bulunuyor. 2023 yılı için bütçe teklif edilirken açık 661 milyar lira olarak öngörüldü, 566 milyar lira sadece faiz ödemelerine ayrıldı, ocak ayından beri bütçe disiplinini bozan kanunlarla birlikte bütçe açığı katlanarak arttı. Ekonomik istikrarı bulunmayan, güven oluşturmamayan iktidar gitgide daha yüksek faizler karşılığında para bulabiliyor. 2022 yılı sonu itibarıyla Türkiye'nin toplam iç borç stoku 6 trilyon 700 milyar liradır. İç borç stokunun önemli bir kısmı döviz ve enflasyona endekslenmiş durumda, hem enflasyon hem de dövizdeki yükselişler ciddi bir tehdit oluşturuyor. Kısa vadeli dış borç stokumuz 153 milyar dolar; ayrıca, 2022 yılı dış ticaret açığı 110 milyar dolar. Bu rakamlara bir de 6 Şubat Kahramanmaraş depreminin getirdiği 104 milyar dolarlık maliyet eklendiğinde üretim odaklı, planlı, disiplinden taviz vermeyen bir mali politikanın şart olduğu ortaya çıkıyor.

Değerli milletvekilleri, sözlerimin sonunda, deprem, yangın, sel gibi afetler karşısında veya tehlikeli salgın hastalıkların önlenmesi sırasında yapılan çalışmalarda üstün yararlılık gösteren Türk vatandaşlarına Üstün Fedakârlık Nişanı Devlet Üstün Fedakârlık Madalyası ve yabancılara verilmesiyle ilgili de ifade de bulunmak isterim. Yaşadığımız 6 Şubat Kahramanmaraş depremleri sırasında ve sonrasında görevini ve makamını suistimal eden ve hâlâ istifa etmeyen Kızılay Başkanına söz konusu madalyanın verilmesi akıllardan bile geçmemelidir eğer bu madalya bu şahsa verilirse gök kubbe başınıza yıkılır. Devlet Üstün Fedakârlık Madalyası'nın tevcihi bir kurul tarafından objektif kriterle belirlenmeli, devletimizin saygınlığına ve itibarına gölge düşürülmemelidir.

Teklifin geneli, vatandaşımızın lehine düzenlemeler içeriyor ancak ifade ettiğim üzere düzenlemeler yetersiz ve yeni adaletsizlere neden olacak şekilde seçim paniğiyle hazırlanmış durumda. Bu yönleriyle kanun teklifinin toplumun hakiki gereksinimlerine ve beklentilerine karşılık vermeyeceğini belirtir, Genel Kurulumuzu saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz talep eden İzmir Milletvekili Sayın Tamer Osmanağaoğlu.

Buyurun Sayın Osmanağaoğlu.

MHP GRUBU ADINA TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, 441 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine konuşmamı yapmak üzere söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce Türk milletini ve Gazi Meclisi saygılarımla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifi, Cumhuriyet İttifakı'nın tüm imkânlarıyla milletimizin yanında olduğunun, elindeki kaynakları en etkin şekilde kullanmak suretiyle milletimizin refah seviyesini artırma kararlılığının ve milletimize karşı verdiğimiz sözleri tutma iradesinin tezahürüdür. Düzenlemeyle birlikte emeklilerimizin refah seviyesinin yükseleceğine şüphe yoktur. Hâlihazırda 1.100 TL olan bayram ikramiyeleri 2 bin TL'ye yükseltilmektedir. Söz konusu zamlı ikramiye tutarının hep birlikte kavuşmayı dilediğimiz Ramazan Bayramı'nda emeklilerimize verilecek olması, EYT düzenlemesinden faydalanarak emekliliğe kavuşan vatandaşlarımızın da bu haktan mahrum bırakılmayacak olması son derece sevindiricidir.

Bunun yanında, en düşük emeklilik, yaşlılık, malullük ve ölüm aylıklarının 5.500 TL'den 7.500 TL'ye çıkarılması da memnuniyet vericidir.

Diğer yandan, liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin daha önce gündeme getirdiği bir beklentinin daha bu kanun teklifiyle giderildiğini görmek hepimizi ziyadesiyle mutlu etmiştir. Düzenlemeyle birlikte kahraman gazilerimizin maaşları arasındaki farklılık giderilmekte, tüm gazilerimize en az asgari ücretin net tutarı oranda aylık bağlanması sağlanmaktadır. Hiç şüphe yok ki gazilerimizin fedakârlıklarını tartışacak bir ölçü birimi yoktur. İnşallah, önümüzdeki süreçte gazilerimizin çocuklarına yönelik istihdam konusu ve ÖTV'siz araç hakkı gibi konularla ilgili de adımlar atılacaktır. Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin veciz ifadesiyle “Gazilik haklı ve şerefli bir mücadelenin paha biçilmez mükâfı, vatan ve millet sevgisinin emsalsiz müdafaasıdır.” Gazi, memleket uğruna verilen mücadelenin soylu kahramanıdır. Gazilerimizin her biri vazifeyi hakkıyla yerine getirmiş olmanın onuruyla başı dik yaşamaktadır. Bugün, burada gerçekleştirdiğimiz iş tarihin ve talihin bizlere emaneti olan gazilerimizin hayat şartlarını azami şekilde iyileştirmektedir. Büyük milletin büyük Meclisine yakışan, Gazi Paşa'nın Meclisine yakışan, yaraşan da budur.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin yasallaşmasıyla birlikte geçici işçi statüsünde çalışan vatandaşlarımızın çalışabilecekleri sürenin on bir ay yirmi dokuz güne kadar çıkartılabilmesinin önü de açılmaktadır. Geçici işçilerimizin çalıştıkları kurumun ihtiyacı doğrultusunda yıl boyunca çalışmalarına imkân sağlanması da önemseydiğimiz diğer bir husustur. Kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde çalıştırılan geçici işçilerin deneyim sahibi oldukları mevcut iş yerlerinde kıdem süresi esasına dayalı olarak sürekli işçi olarak istihdamlarına imkân sağlanması hem liyakat hem de hakkın teslimi açısından ehemmiyet taşımaktadır.

Ayrıca, 31/12/2012 tarih ve öncesi döneme ilişkin işsizlik ödeneğinden kaynaklanan fazla ve yersiz ödemelerden tahsil edilememiş olanların terkin edilmesi; deprem, yangın, sel gibi afetler ve tehlikeli salgın hastalıklarda üstün feragat, fedakârlık, başarı ve yararlılık gösteren Türk vatandaşlarına Devlet Üstün Fedakârlık Madalyası verilmesi, yabancı kişilere ise Cumhurbaşkanı kararı ve tevcihiyle Üstün Fedakârlık Nişanı verilmesi; kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen uzman tabiplerimize ilave ödeme yapılmasının sağlanması düzenlemeyle mümkün olacaktır.

Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşmeler esnasında güvenlik korucularımızın ve emekli korucularımızın haklarını iyileştiren önergemizin de kabul edilmesi korucularımız ve aileleri tarafından memnuniyetle karşılanmıştır. Düzenlemeyle birlikte hak sahipleri ile emekli korucularımızın maaşları 7.500 TL'ye yükseltilmektedir. Unutulmasın ki korucularımızın her birisi terörle mücadelenin belkemiği, bölücülere karşı direnişin uç beyidir. Onların verdiği, bölge halkının vatan aşkının en net nişanesidir.

Elbette koruyucularımıza hak ettikleri değeri göstermek yalnızca bir maaş bordrosundaki aritmetik değişim değildir; bu, bir tavidır. Katil şebekesine silah sevkiyatı yapan okyanus ötesi güçlere karşı bir tavidır. Biliyoruz ki kahramanlarımıza sahip çıkmak, şehit kanlarıyla sulanan topraklara arka çıkmaktır. Bugün burada yapılan da işte budur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimiz kurulduğu günden beri bu milletin kederine ve kaderine ortak olmuştur; Türk milletinin sevinciyle sevinmek, hüznüyle hüznülenmek büyük vicdan vazifemizdir. Şimdi de millet olarak zor günlerin üstesinden gelmeye gayret etmekteyiz. Bugünler acıklı, ibretli ve meşakkatli günlerdir fakat aynı zamanda Türk'ün cevheriaslisini de ortaya koyan günlerdir. Ne üzücüdür ki son dönemde milletin asaleti de millet düşmanlarının asalaklığı da ayan beyan ortaya dökülmektedir. Zelzeleye rağmen yıkılmayan Türkiye'nin ümitleri, enkazın altında kalan ise fitnecilerin hayalleri olmuştur. Evet, yeri geldi gözyaşlarımızı içimize akıttık, yeri geldi kelimelerle ifade edilemeyecek duygulara gark olduk, yeri geldi sessizliğin çılgınlığının kulaklarımızı çınlattığı zamanların esiri olduk ama biliyoruz ki yaraların sarılması için sergilenen mukavemet millidir, milli mukavemetin kaynağı ise sarsılmaz birlik ruhumuzdur. Biliyoruz ki yaralarımızı saracak olan kararlılığın membası, bu birlik ruhunun yanında yıldızlaşan dirlik ruhumuzdur. Bu sebeple açıkça ifade ediyoruz ki birlik ruhunu zedeleyecek, dirlik ruhunu hedef alacak her türlü girişimin en güçlü şekilde karşısında olmaya devam edeceğiz. Çarpık kulislerle siyasi ikbal arayanlarla işimiz olmadı, olmayacaktır. Çıkar lobilerinden siyasi medet umanlarla işimiz olmadı, olmayacaktır. Hasbi siyasetimize, insanlığa hizmet esaslı ülkülerimize çamur sıçratmadık, sıçratılmayacaktır. Varlığımızı bulduğumuz Türk milletinin varlığına ve vakarına sadakatimiz dün olduğu gibi bundan sonra da baki olacaktır. Aklı kepenk indirmiş, zekâsı iflas etmiş, faziletini kaybetmiş, ferasetini tatile yollamışlar oyun kuradursun biz, bize elini uzatanı kucaklamaya devam edecek, bize adım atana koşmayı sürdüreceğiz. Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin ifade ettikleri gibi, 2023'ün lider ülke Türkiye hedefine hizmet başlıca görevimizdir. Başka Türkiye yoktur, ne yapacaksak millî birlik ve kardeşlikte yapacağız. Bir olursak, diri olursak, ortak değerlerimizde kenetlenirsek ne zalime ne de zillete boyun eğeceğiz. Ben, sen yok, biz varız; hep birlikte Türk milletiyiz ve Türkiye'yiz diyerek bu duygu ve düşüncelerle, çıkan bu kanunun milletimize ve vatandaşlarımıza hayırlı olmasını diliyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Dirayet Dilan Taşdemir konuşacak.

Buyurun Sayın Taşdemir.

HDP GRUBU ADINA DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de herkesi saygıyla selamlıyorum, bizleri televizyonları başında izleyen halklarımızı da.

Aslında Plan ve Bütçe Komisyonunda da çokça ifade ettik, burada da bir kez daha ifade etmek istiyorum: AKP, kendi içerisinde bütünlüğü olmayan, eklektik bir torba yasayı yine Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirerek Genel Kurulun gündemine getirdi, şimdi biz bu yasa teklifi üzerine konuşuyoruz.

Şimdi, aslında AKP yasaları yaparken -başından beri böyle ama bu torba yasada da aynı durum yaşandı- ilgili sivil toplum örgütlerini, ilgili demokratik kitle örgütlerini, yine, bizlerin, muhalefetin önerilerini, eleştirilerini, hiçbirini dikkate almadan “Ben yaptım oldu. Benim dediğim mutlak doğrudur.” şeklinde yaklaşarak, bu torba yasayı da seriye bağlayarak Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirdi, şu an Genel Kurulda da aynı yöntemle aynı torba yasa üzerinde konuşuyoruz ve burada tartışmaya çalışıyoruz. Aslında “ben yaptım oldu” mantığı AKP'nin son yirmi yılının, yasa yapma sürecinin özetidir. Şimdi, aslında EYT'liler, öğrenciler, emekliler kendi sorunlarının görünmesi için, çözülmesi için yıllardır direniyorlar, çokça gündeme getirdiler. Bizler de bu sorunların çözümü için öneriler verdik, konuşmalar

yaptık, çağrılarda bulunduk ama AKP yirmi yıl boyunca bütün bu sorunlara kulağını kapattı. Dönem dönem bu sorunlar gündeme getirildiğinde de “Ben asla bu sorunu gündemime almam, yapmam.” şeklinde kesin ifadelerde de bulundu. Şimdi, yirmi bir yıldır “Asla çözemem, çözmeyeceğim.” dediği sorunları seçim gündeme gelince, bir baktık ki alelacele bütün bu sorunları gündemine alan, hızlı, seri bir şekilde yasalaştırmaya çalışan bir AKP gerçekliği çıktı karşımıza. Şimdi, bunu neden yaptığını elbette biz çok iyi biliyoruz çünkü alana inildi, anketler yapıldı, bakıldı ki seçim kaybedilmek üzere; biz bu düzenlemelerle belki birilerinin gözünü boyarız, belki birilerini kandırabiliriz duygusuyla bu yasalar gündeme getirildi. Ama şunu söyleyeyim: Vallahi, siz ne yaparsanız yapın, bu saatten sonra hiç kimsenin gözünü boyayamazsınız, hiç kimseyi de kandıramazsınız.

Şimdi, düzenlemede yaptığınız her şey bir başka mağduriyeti de beraberinde getirdi. Aslında, torba yasaların temel sorunu tam da bu. Şimdi bu yasa teklifine de bir sürü madde eklemiştiniz, bunlardan bir tanesi de emeklilere ilişkin düzenleme. Evet, ülkemizde 13 milyona yakın emekli var, gerçekten bu emeklilerin sorunlarına dair biz de burada defalarca konuşma yaptık, önergeler getirdik -yani siz bunların hepsini reddettiniz- yine, Plan ve Bütçe Komisyonunda biz bunları ifade ettik. Emekliler açlık sınırının altında yaşıyor bu ülkede ama siz, bu sorunlara yönelik ciddi bir adım atmadınız. Ta, üç ay önce en düşük emekli maaşının 5.500 TL olduğunu müjdelilerle, böyle büyük bir propagandayla kamuoyuna ifade ettiniz. Şimdi, o zaman da biz şunu söylemiştik: Yani bu şartlarda, bu ekonomik krizde, bu yoksullukta 5.500’ün emeklilerin sorununu çözmeyeceğini ifade etmiştik ama o zaman da siz dinlememiştiniz. Şimdi de ikinci bir düzenleme getirdiniz “7.500 TL yapacağız.” diye ifadelerde bulunuyorsunuz ama bu da gerçek değil, yine emeklilere aslında doğruyu söylemiyorsunuz, yalan söylüyorsunuz; böyle bir düzenleme de gerçek anlamda emeklilerin sorunlarını çözmeyecek.

En düşük emekli maaşının 7.500 TL olacağı söylemi de gerçek değil. Yapılan şey ise 5510 sayılı Yasa’nın ek 19’uncu maddesine göre fark hazine tarafından ödenecek yani kök maaşta bir değişiklik aslında yok. Kök aylıklar aynı kalacağı için normal zam dönemlerinde 7.500 TL üzerinden değil, kök aylıklar üzerinden emekliler maaşlarını alacak. Yani dolayısıyla, günlerdir böyle büyük bir propaganda hâline getirdiğiniz şeyin de aslında gerçek olmadığı, bir yalan olduğu bu şekildele açığa çıktı.

Ülkemizde açlık sınırı 9 bin, yoksulluk sınırı 30 bin; şimdi emeklilere “7.500 TL’yle geçinin ve bundan da mutlu olun.” hatta “Bunun karşısında, bizim bu söylemlerimiz karşısında da çokça bizi alkışlayın, destek sunun, asla da eleştirmeyin.” diyorsunuz. Sizin galiba çarşıdan, pazardan, kiralardan, faturalardan haberiniz yok çünkü siz, bu gerçeklikten bihaber yaşıyorsunuz, bir eliniz yağda bir eliniz balda çokça maaşlarınızla elbette ki 7.500 lirayla nasıl geçinileceğini de düşünmüyor olabilirsiniz. Onun için de emeklinin hâlinen anlayan bir AKP iktidarı yok.

Yine, bu düzenlemede bayram ikramiyelerinden söz ediliyor, işte 2 bin TL’ye çıkarılacağı öngörülüyor burada. Bakın, emekli bayram ikramiyeleri beş yılda sadece yüzde 10 artmış; 2018’de 1.000 TL’ymiş, 2021’de 100 TL bir zam yapılmış, 2022’de aynı ücret korunmuş, şimdi ise 2 bin TL yapılacağı büyük bir başarı gibi sunuluyor. Emekli ikramiyeleri beş yılda yüzde 10 artmış ama enflasyon yüzde 269, gıda enflasyonu ise yüzde 362 oranında bir artış göstermiş. Gerçekten bir ikramiye verilecekse 2 bin TL gibi komik bir rakam değil, asgari ücrete denk bir ikramiye verelim. Hani, önümüzde bayram var, insanlar gerçekten kendi ihtiyaçlarını karşılayabilsin yoksa verdiğiniz 2 bin TL’nin çarşıda, pazarda ya da bayram alışverişinde bir karşılığı olmadığını bilmeniz gerekiyor. Yani siz bu 2 bin TL’yle bir bayram şekeri almaya kalkarsanız 3 kilo şeker bile alamayacak bir ikramiye söz konusu.

Yine, bu yasa teklifinde, doğa olayları ve salgınlarda fedakârlık sergileyenlere Üstün Fedakârlık Madalyası verilmesi öngörülüyor. 6 Şubatta 11 ilimizi de etkileyen bir deprem felaketi gerçekleşti. Maalesef bu depremde 50 bine yakın insanımız canını kaybetti, günlerce molozlar altında kaldılar, kaderlerine

terk edildiler; hâlâ insanlar çok zor şartlarda -deprem bölgelerinde- hayata tutunmaya çalışıyorlar. Birçoğunun hâlâ çadırı yok, birçoğunun hâlâ konteyneri yok, birçoğunun hâlâ temel beslenme, temel gıdalara erişiminde çok ciddi sorunlar yaşanıyor ama biz -bütün bu sorunlar dururken- bu torba yasada neyi tartışıyoruz? Öncelik hâline getirdiğimiz, yardıma koşanlara, fedakârlık gösterenlere bir madalya vermek. Ya, insanların bu desteği sunması için sizin madalya vermenize ihtiyacı yok; zaten insanlar gereken fedakârlığı yaptı, bir tek yapmayan iktidarın kendisiydi. İnsanlar elinde avucunda ne var ise hiçbir karşılık beklemeden ciddi bir emek vererek geldiler, yaptılar. Evet, sadece Türkiye’den değil, Japonya’dan insanlar geldi, Süleymaniye’den geldi, Yunanistan’dan geldi, Tokyo’dan geldi yani sizden önce aslında o alanlara, deprem bölgelerine geldiler; dayanışma içinde bulundular, destek oldular, hiçbiri de “Ben madalya alayım.” diye yapmadı. Halklar dayanıştı, dayanışma örneğini gösterdi ve gerçekten bu hepimiz açısından da çok mutluluk verici bir durumdu. Sizin ötekileştirmelerinize, sizin düşmanlaştırmalarınıza, sizin engellemelerinize rağmen halklar deprem bölgelerine geldi, dayanışma içerisinde bulundu, destek sundu.

Yani bu torba yasaya aslında konulması gereken neydi, biliyor musunuz? Biz deprem bölgesinde gerçekten insanlardan çokça bunu duyduk: “Bu yardımları zamanında yapmayanlar, Kızılayın konserve satması, çadır satması, AFAD’ın kendi görevini yapmaması, bütün ülkenin kaynaklarını, olanaklarını müteahhitlere peşkeş çekenler, bu yapıları denetlemeyenler için bir utanç müzesi kurulsun. Bu utanç müzesinin içerisinde tam da bu politikalara izin veren herkesin fotoğrafları asılsın ve bu utanç müzesi ziyarete açılsın. İnsanlar bunu yapanları, bu katliamlara, bu ölümlere neden olanları, bu politik zemini sunanları görsün. Tarihe geçsin, utansın, bir daha aynı hataların altına imzalarını atmasınlar diye.”

Evet, gerçekten, gelin, bu yasa teklifinin içine bir madde daha ekleyelim, utanç müzesi kurulsun. Yani bence bu meselede alacağımız öncelikli ders, alınması gereken temel şey budur; bunun yapılması gerektiğini düşünüyoruz ama bunun yapılmayacağını elbette ki biz biliyoruz ama bizler kadınlar, gençler, halklar, birbiriyle dayanışanlar, birbirinin yanında duranlar bir kez daha 14 Mayıs’ta yapılması gerekeni sandıkta yapacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Devamla) – Teşekkürler.

Bu karanlığı bize hayatmış gibi sunanlara, bu karanlığı bize zorunluymuş gibi dayatanlara biz büyük bir cevap vereceğiz. Bu karanlığı biz tarihin sonuna göndereceğiz, halklarımızla birlikte acılarımızı saracağız.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden Muğla Milletvekili Sayın Süleyman Girgin.

Buyurun Sayın Girgin.

CHP GRUBU ADINA SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İki Türkiye var arkadaşlar: Bir tarafta seçim dönemi gelince halkın sofrasına lütfeden ama onun dışında, ucu bucağı olmayan bir savrulukla vatandaşın vergilerini savuran şahsım rejimi; diğer tarafta, kıymayı ancak 100 gram alabilen sokaktaki vatandaş var ve iktidar kaşığı ucuyla verince sandığı garantileyeceğini düşünen bir körlük içinde; bu teklif de bu körlüğün bir ürünü.

Üç aydan bu yana ne değişti? Daha yılbaşında en düşük emekli aylığını 5.500 TL yapmadınız mı? O zaman dediniz ki: “Hem geçmişin kayıplarını karşılıyoruz hem satın alma gücünü yükseltiyoruz, emeklilerin makûs tarihini güldürüyoruz.” Hani enflasyon kontrol altına alınmıştı, hani dar gelirli vatandaşların satın alma gücü yükselmişti? Son üç ayda çarşı pazardaki fiyat artışları ortada. Enflasyonu kontrol altına almadıkça vermiş gibi yaptığınız zamlar ertesi gün pul oluyor, pul! 2008 yılında getirdiğiniz ucube sistemle emeklileri yoksulluğa siz düşürdünüz. Aylık bağlama oranını düşürdünüz, güncelleme katsayısını düşürdünüz, büyümeden pay vermeyi bıraktınız. Ücretli, çalıştıkça daha az emekli maaşı alır oldu sizin yüzünüzden. SGK’nin nimet külfet dengesini bozdunuz, çalışanların yarısından fazlası asgari ücretin altında emekli maaşı alır oldu. İddia ettiğiniz gibi, en düşük emekli aylığı 7.500 TL olmuyor. 7.500 liranın altındaki maaşlar hazine tarafından 7.500 TL’ye tamamlanıyor. Denilebilir ki ha zam yapılmış ha hazine tamamlamış, ne fark eder? Maalesef, kazın ayağı öyle değil arkadaşlar. Burada da ince hesaplanmış bir ayak oyunuyla yüz yüzeyiz. Emeklinin kök ücreti değişmiyor. Temmuzdaki zam değişmeyen kök ücret üzerinde yapılacak, böylece emekli birkaç yıl 7.500 TL’ye mahkûm olacak. En iyi bildiğiniz işi yapıyorsunuz, yoklukta herkesi bir araya getiriyorsunuz. Tüm siyasi hayatınız aldatmaca üzerine. Şu tabloya bakalım: Mevcut aylığı 6 bin TL olan vatandaş 1.500 lira fark alacak, 7 bin TL olan vatandaş 500 TL fark alacak, 7.501 TL ve üzeri ne alacak? Sıfır çekecek arkadaşlar, sıfır. “Tüm emeklilere 2 bin lira artış sağlansın.” diye verdiğimiz önergeyi niye reddettiniz?

Öte yandan, emekli aylıklarının 7.500 TL’ye tamamlanması sadece emeklilerin kendileri için geçerli olacak, dul ve yetimler kendi hisseleri oranında fark alacak. Örneğin, ölüm aylığı alan emeklinin eşi 7.500 TL değil 5.625 TL ücret alacak. Biliyoruz, seçim olmasaydı emeklinin semtine bile uğramazdınız. “Seçim kaybetsem de EYT’lilere zırnık yok.” diyenler nasıl ki eksik de olsa EYT’yi çıkarmak zorunda kaldıysa aynı korkuyla şimdi emeklinin kapısını çalıyorlar.

Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu’nun gündeme getirdiği, 2018 yılında 1.000 lira olarak ödenmeye başlanan emekli bayram ikramiyesi de bugün geldiğimiz noktada kuşa döndü. 2 bin lira bayram ikramiyesi emeklilere “Çalışmıyorsanız yaşamayın.” demektir. Kuşanmışsınız adaletsizliğin kılıcını, kırmadığınız dal yok ama bizim de biz sözümüz var, bu ülkeye bahar gelecek. Kimse 15 Mayıs’ta doğan güneşte karanlıkta kalmayacak.

Değerli milletvekilleri, şu belge 11 Ağustos 2021 tarihinde imzalanan 2021 yılı Kamu Toplu İş Sözleşmeleri Çerçeve Protokolü. Altında TÜRK-İŞ’in ve HAK-İŞ’in yanında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Vedat Bilgin’in de imzası var. Protokol’ün 8’inci maddesinde diyor ki “Kamu kurum ve kuruluşlarında çalıştırılan geçici işçiler için kanuni düzenleme yapılarak daimî işçi kadrolarına geçirilme çalışmaları başlatılacaktır.” Üzerinden yirmi aya yakın süre geçti, bu teklif ise âdeti hani “ne yapsam da geçici işçilere kadro vermesem” şeklinde. Geçici işçilere kadro verilmiyor arkadaşlar, bunu net olarak ifade edelim; geçici işçilerin çalışma sürelerinin on bir ay yirmi dokuz güne uzatılması ve sürekli işçi kadrolarındaki boşlukların en çok çalışma süresi olan geçici işçilerle doldurulması düzenleniyor. Kamuda taşeron uygulamasını sonlandırmıştınız. Ne oldu? 100 bini aşan kamuda çalışan taşeron işçisi hâlâ daha istihdam edilmeyi bekliyor, kadro bekliyor.

Değerli arkadaşlar, bir kere, kamuda geçici işçi-taşeron işçi ayıbına son vermemiz gerekiyor. Oysa bu düzenleme kamunun geçici işçi çalıştırma ayıbını devam ettiriyor. Geçici işçiler geçici işçiliği kalıcılaştıran bu düzenlemeyi değil, iş güvenceli kıdem tazminatı hakkına sahip oldukları, bakanın ya da idarenin bir kelimesiyle işsiz kalmadıkları kadrolu bir çalışma düzeni istiyor. İşçi geçim derdini mi düşünsün, çocuklarının okul masrafını mı düşünsün yoksa yarın işten çıkarılacağını mı düşünsün? Ayrıca, il özel idareleri, belediyeler, bunların kurdukları veya üye oldukları mahallî idare birlikleri ile müessese ve işletmelerinde ve belediyelerin bağlı kuruluşlarında çalışan geçici işçiler de bu teklifin içinde yok. Bizi aradıkları gibi iktidar vekilleri olarak sizleri de arıyor bu işçi kardeşlerimiz. “Sözleşmeli değiliz, kamu

personeli değiliz, taşeron işçi değiliz, kadrolu değiliz; bu neyiz?” diyen işçi kardeşlerimiz niçin bu kanun teklifiyle kadroya alınmıyor? Verdiğimiz önergeyi niçin reddediyorsunuz? Ayrıca, bu kardeşlerimiz günü dolduğu anda zorunlu emekli ediliyor; özelleştirilen iş yerlerinden 4/C’ye, sonra da 4/B’ye geçen işçiler de zorunlu emekliliğe tabi tutuluyor. Sözümdür: Kamu taşeron ve geçici işçi çalıştırmayacak, zorunlu emeklilik olmayacak; çalışma hakkına saygı duyulacak.

Değerli milletvekilleri, 6 Şubat günü ve devamında meydana gelen deprem nedeniyle acımız büyüktür. El birliğiyle, dayanışma içinde yaramızı sarmaya çalışıyoruz; toparlanacağız, halkımızın ferasetiyle ayağa kalkacağız; insanlarımızı yeniden hayata bağlayacağız; şehirlerimizi, evlerimizi yeniden inşa edeceğiz; aklın, bilimin ışığında planlama yapacağız; bilimsel raporlarla, “Geliyorum.” diyen felaketlere karşı tedbir alacağız.

Asrın felaketi değil, asrın beceriksizliğiyle maalesef karşı karşıya kaldık, eksiklikler ortaya çıktı. Liyakatsiz kişilerin yönetiminde kurumların ne hâle geldiğini tüm dünya gördü ve hâlâ Türk Silahlı Kuvvetlerinin niçin anında müdahale etmediğini öğrenemedik. Sormak istiyorum: 1999 Gölcük depreminde anında deprem bölgesine intikal eden ve saatler içinde çadırları, sahra hastanesini ve sahra mutfağını kuran, ilk saatlerden itibaren deprem bölgesindeki yaralıları ambulans uçaklarla Ankara’ya taşıyan TSK, Kahramanmaraş merkezli bu depremde neden yardım faaliyetlerine geç müdahil oldu? Bu zafiyetin nedeni nedir? Aynı zamanda, Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde bulunan ve her yıl yapılan tatbikatlar ve verilen eğitimlerle sürekli hazır durumda bulunan İnsani Yardım Tugayı neden kullanılmamıştır? Bu birlik hâlâ faal midir yoksa lağvedilmiş midir? Hatay Havalimanı pistinin onarılması için İncirlik Hava Üssü’nde bulunan ve savaş durumunda bombalanan pistleri özel teçhizatlarıyla dört saat içinde tamir etme yeteneğine sahip olan Pist Çabuk Onarım Ekibi neden kullanılmamıştır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN GİRGİN (Devamla) – Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Devamla) – Neden insanlar çaresizlik içinde enkaz altında “Sesimi duyan var mı?” derken bu ülkenin en donanımlı kurumu anında devreye girmemiştir, neden?

Değerli milletvekilleri, düzenlemeyle, afet ve tehlikeli salgınlara karşı başarı gösterenlere madalya verilmesi öngörülüyor. Bence madalyayla ödüllendirilmesi gereken öncelikli kesim insanüstü gayret gösteren maden işçileridir; AFAD ve Kızılayın tüccar yöneticileri değil, emektarlarıdır; görevini layıkıyla yapan sivil toplum kuruluşlarıdır, sendikalarıdır, gönüllülerdir, tarafsız haber yapan medya çalışanlarıdır, sağlık görevlileridir, hayat kurtaran herkeştir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Birinci bölüm üzerinde grupların söz talepleri karşılanmıştır.

Şahıslar adına son söz Trabzon Milletvekili Sayın Salih Cora’ya aittir.

Salih Bey, buyurun.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 441 sıra sayısıyla görüşmekte olduğumuz Kanun Teklifi üzerine şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle siz değerli milletvekillerini saygıyla selamlıyorum.

Kıymetli milletvekilleri, tabii, 27’nci Dönemin Altıncı Yasama Yılında 2018 ile 2023 yılları arasında çok önemli yasal düzenlemeleri bu Mecliste gerçekleştirdik. Bunların en önemlileri kuşkusuz ki çalışma hayatına ilişkin düzenlemelerdir. Çalışma hayatına ilişkin hakikaten kronikleşmiş birçok soruna çözüm getiren önemli düzenlemeleri hayata geçirdik ve bu manada Cumhurbaşkanımızın önderliğinde toplumun

en önemli sorunlarının çözümüne çok büyük katkılar sunduk. Bugün görüşmekte olduğumuz kanun teklifini de bu kapsamda toplumun bizden beklentilerine çözüm üretecek olan çok önemli düzenlemeler olarak değerlendirmekteyiz.

Kıymetli milletvekilleri, teklifimizin 1'inci maddesi muharip gaziler arasındaki aylık farklarını gidermeye yönelik bir düzenlemedir. Özellikle Kıbrıs Barış Harekâtı ve Kore Savaşı'na katılan Türk vatandaşlarımızın sosyal güvencesi olup olmamasına bakmaksızın buradaki gazilerimize asgari ücretin net tutarında aylık ödemeyi planlamaktayız.

Yine, teklifin 2'nci, 3'üncü ve 4'üncü maddelerinde de yüksek yargı mensuplarına yönelik önemli bir düzenlemeyi hayata geçirmekteyiz. Burada da Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başkanı, Yargıtay üyeleri, Danıştay üyeleri ve Sayıştay Başkanının özlük haklarında önemli bir düzenleme gerçekleştiriyoruz. Bu kanun teklifinde geçen yüksek yargı mensuplarının kıstas aylık oranı, ek tazminat oranı ve ek göstergelerini Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyeleriyle eşitlemiş oluyoruz. Böylece yüksek yargı mensuplarının özlük haklarına ilişkin yeknesak bir durum oluşturmaktayız.

Diğer bir husus da, bu yasayla müsemma olmuş, özellikle bu yasayı öne çıkaran bir diğer husus da emekli maaşlarına ilişkin düzenlemedir. Kamuoyunda “emekli maaşında düzenleme” olarak geçen bu kanunun 10 ve 11'inci maddeleriyle önemli bir düzenleme getiriyoruz ve bu düzenlemeden yaklaşık 8 milyon 976 bin kişi yararlanmaktadır ve en düşük emekli maaşını 7.500 TL'ye çıkarıyoruz. Yine, AK PARTİ döneminde yürürlüğe giren bir kanunla emeklilerimize ödediğimiz bayram ikramiyesini de 2 bin TL'ye çıkarıyoruz. Böylece en düşük emekli maaşı neredeyse asgari ücretle eşit bir seviyeye çıkmış oluyor. Bizden önceki en düşük emekli maaşı asgari ücretin ¼'ü oranındayken bugün, şu anda asgari ücretle eşit bir düzeye çıkararak emeklinin yanında kimin durduğunu çok net bir şekilde ortaya koyuyoruz. İşte, bu düzenlemeyle esasında hem sosyal devlet ilkesinin gereğini yerine getirmekte hem de gelir adaletsizliğini önemli bir şekilde ortadan kaldırmaktayız. Önceleri depremedelerden toplanan paralarla emeklilerin maaşının ödenmeye çalışıldığı yıllardan, şimdi, asrın en büyük felaketinin yaşandığı bir dönemde EYT'yi çıkaran ve emekli maaşlarını artıran ve tıkr tıkr ödeyen bir Türkiye dönemini yaşıyoruz çok şükür.

Değerli arkadaşlar, teklifimizin bir diğer maddesi de... Takdir edersiniz ki son yılların en büyük felaketlerinden birini yaşadık. “Asrın felaketi” olarak nitelendirilen depremde hakikaten devlet ve millet dayanışmasını en üst düzeyde gördük, çok sayıda sivil toplum örgütünü, ulusal ve uluslararası yardım kuruluşunu yanımızda hissettik. Buna ilişkin olarak yaptığımız düzenlemede Türk vatandaşı ve yabancı kişilere depremde göstermiş oldukları yararları dikkate alınarak Üstün Fedakârlık Nişanı verilmesi öngörülmektedir.

Ayrıca, değerli arkadaşlar, teklifimizin 12 ve 13'üncü maddeleri de geçici işçilerin sürekli işçi statüsüne, sonra da kadroya geçirilmesine ilişkin bir düzenleme içermektedir. Bu da esasında çalışma hayatımızda -birçok konuşmacı da söyledi- gerçekten düzeltilmesi gereken bir alandı. Çok şükür, bu da yine bu döneme ve bizlere nasip oldu. Cumhur İttifakı olarak hakikaten sahada bu gibi sorunlu alanları tek tek çözüme kavuşturuyoruz. Kanun teklifimizde geçici işçilerin sürekli işçi statüsüne, sonra da kadroya geçirilmesiyle ilgili bir düzenleme yapılmaktadır. Şu an bundan 60 bin geçici işçi yararlanmaktadır. Değerli arkadaşlar, bu düzenlemeyle kurumların ihtiyaçları doğrultusunda Bakanlıkların izniyle geçici işçileri on bir ay yirmi dokuz gün çalıştırma imkânı getiriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİH CORA (Devamla) – Şöyle yarım dakikada toparlayabilirsem...

BAŞKAN – Toparlamak için bir dakika istiyorsunuz herhâlde.

Peki, buyurun.

SALİH CORA (Devamla) – Sayın Başkanımızın da hakikaten Meclis Başkan Vekili olarak burada gerçekten bizlere çok üstün hoşgörüsüyle bir yaklaşımı oldu. Son konuşmacı olarak da bugün bize aynı toleransı gösterdiği için kendisine teşekkür ediyoruz.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Haydar Başkanım, bir dakika daha ilave et.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Bir dakika daha ilave verelim.

BAŞKAN – Ediyoruz, ediyoruz; bitirene kadar devam Salih Bey. Ama en rahat konuşmasını yapıyor.

SALİH CORA (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bu ve benzeri düzenlemelerle beraber hakikaten geçici işçilerle alakalı sorunu da çözmüş oluyoruz.

Kanun teklifimizin ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum. Bu vesileyle, yaklaşmakta olan bayramınızı şimdiden tebrik ediyorum, Allah Ramazan Bayramı'nızı mübarek eylesin.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Salih Bey, sizi Komisyon sıralarına alalım çünkü 1 eksik var orada; sizinle tamamlanacak Komisyon.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Sensiz olmuyor, sen yoksan 1 eksigiz.

BAŞKAN – Evet, Salih Bey yoksa 1 eksigiz orada.

Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o maddeler üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 6'ncı madde kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, yeni madde ihdasına dair bir önerge vardır.

Malumları olduğu üzere, görüşülmekte olan teklife konu kanunun, komisyon metninde bulunmayan ancak teklifle çok yakın ilgisi bulunan bir maddesinin değiştirilmesini isteyen ve komisyonun salt çoğunlukla katıldığı önergeler üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açılacağı İç Tüzük'ün 87'nci maddesinin dördüncü fıkrası hükmüdür. Söz konusu önerge bu mahiyette olmamakla birlikte, önergenin işleme alınması hususunda siyasi parti gruplarından bir itirazın bulunmaması nedeniyle, emsal teşkil etmemek üzere önergeyi işleme alıyorum.

Şimdi söz konusu önergeyi okutup Komisyona soracağım, Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılırsa önerge üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açacağım, Komisyonun salt çoğunlukla katılmaması hâlinde ise önergeyi işlemden kaldıracam.

Şimdi önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 441 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 10- 16/5/2006 tarihli ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumuna İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- Kurumun, 1/4/2023-30/6/2023 tarihleri arasında mesai saatleri dışında fiilen fazla çalışma yapan 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi personeline ayda 100 saati ve 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda belirlenen fazla çalışma saat ücretinin on katını aşmamak kaydıyla fazla çalışma ücreti ödenir. Bu ödeme damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmaz. Diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde yaptıkları fazla çalışma karşılığında herhangi bir ad altında ödeme yapılan personele bu madde uyarınca ayrıca fazla çalışma ücreti ödenmez. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Kurum yetkilidir.””

Mustafa Elitaş

Erkan Akçay

Yılmaz Tunç

Kayseri

Manisa

Bartın

Fehmi Alpay Özalan

Ramazan Can

İzmir

Kırıkkale

BAŞKAN – Sayın Komisyon, önergeye salt çoğunlukla katılıyor musunuz?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) - Sayın Başkanım, salt çoğunluğumuz vardır. Yeni madde ihdasına ilişkin önergeye salt çoğunlukla katılıyoruz ve Genel Kurulun takdirine arz ediyoruz.

BAŞKAN - Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılmış olduğundan önerge üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açıyorum.

Söz isteyen? Yok.

Yeni maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yeni madde kabul edilmiş ve teklife yeni bir madde eklenmiştir. Herhangi bir karışıklığa mahal vermemek için teklifin görüşmelerine mevcut sıra sayısı metnindeki madde numaraları üzerinden devam edilecek, kanun yazımı esnasında madde numaraları teselsül ettirilecektir.

Birinci bölümde yer alan maddelerin oylama işlemleri tamamlanmıştır.

Evet, ikinci bölüme geçmeden, birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.15

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 21.22****BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR****KÂTİP ÜYELER: Enez KAPLAN (Tekirdağ), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 82’nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

441 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm, 10 ila 19’uncu maddeleri kapsamaktadır.

İkinci bölüm üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın Durmuş Yılmaz.

Buyurun Sayın Yılmaz.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Değerli milletvekilleri, (2/5017) esas numaralı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin ikinci bölümünü oluşturan 10 ila 19’uncu maddeleri hakkında İYİ Parti adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, yılbaşından bu tarafa yani son üç ayda önemli mali düzenlemeler içeren yasalar geçirdik. Görüşmekte olduğumuz bu yasa teklifinde de mali düzenleme içeren ve önümüzdeki yakın geleceğimizi ve orta vadedeki geleceğimizi etkileyen yine önemli düzenlemeleri olan bir yasayı görüşüyoruz. Aslında gönül isterdi ki bütün bu görüştüğümüz yasaların mali yükümlülükleri, ortaya çıkardığı yükler dikkatli bir şekilde 5018 sayılı Yasa çerçevesinde incelensin, araştırılsın, etki analizi yapılsın ve bu etki analizinin ortaya çıkardığı rakamsal, sayısal büyüklükler çerçevesinde de 2022 yılında görüştüğümüz 2023 yılı bütçesi üzerinde faiz, kur, bütçe açığı, kamu borç stoku, borç çevirme oranları, hatta bütçenin yapıldığı zaman ortada olmayan depremin maliyetleri de dikkate alınarak olası kaynak artırımları ve maliyetleri açık, net bir şekilde ortaya konsun ve bu da toplumun tümüyle paylaşılsın ama maalesef, yasa tekliflerinin görüşülmesi esnasında böyle bir çalışma hiçbirinde yapılmadı ve bize bu konuda bilgi verilmedi. Görüşmekte olduğumuz yasa teklifi, Komisyon aşamasında da görüşülürken aynı yöntemler uygulandı; görüşmelerin orta yerinde bir tek sayfalık A4 kâğıdında “etki analizi” adı altında bir tablo ortaya konuldu ve buradan da gördüğümüz gibi, bu gördüğümüz yasa teklifinin toplam maliyeti 149,3 milyar TL imiş. Bunu da dikkate alarak 2023 yılı başında Türkiye Cumhuriyeti hazinesinin 2023 yılı boyunca öngördüğü borçlanma, borçlanma oranları, borç çevirme oranları acaba nereden nereye geldi, bize söylenebilirdi ama bunların maalesef hiçbirisi söylenmedi.

Daha önce kur korumalı mevduatla ilgili olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna 2 tane yasa teklifi geldi. Bu kur korumalı mevduatla ilgili yasa teklifi maddeleri görüşülürken bunun maliyeti sorulduğunda bize özellikle Merkez Bankası bacağının gizli olduğu, rakamların, sayıların ifade edilemeyeceği, dolayısıyla yılbaşını beklememiz, yeni yılda Merkez Bankasının faaliyet raporu açıklandığında orada bunu görebileceğimiz söylendi.

Evet, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının 2022 yılı faaliyet raporu açıklandı ve salı günü Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının Genel Kurul toplantısı var idi. Genel Kurul toplantısında Başkanın yaptığı konuşmada maalesef, kur korumalı mevduatla ilgili olarak üstlenilen yükümlülüğün ne olduğu konusunda

tek bir satır yoktu, hiçbir sayı da verilmedi. Komisyon aşamasında Merkez Bankası yetkililerine ısrarla sorulmasına rağmen yine vazgeçildi ama Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, milletin temsilcisi yüce Meclisten bu bilginin gizlenemeyeceğini, saklanamayacağını, söylenmesi gerektiğinde ısrar etmeyerek Komisyon adına bankadan istemediği gibi Komisyon Başkanı arkadaşımız da maalesef ısrarcı olmadı ve biz bu rakamları biliyoruz.

Salı günü yapılan Merkez Bankası Genel Kurulu toplantısında ortaya konulan rapora göre raporlama döneminde yani 2022 yılında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası 93,4 milyar TL'lik bir kâr elde ediyor. Bunun dağıtımına baktığımızda, dağıtımında şunu görüyoruz: İçerisinden ayıklanması gerekenler ayıklandıktan sonra dağıtımına esas kâr 93,3 milyar TL'ye düşüyor, bunun 21,3 milyarı kurumlar vergisi olarak Türkiye Cumhuriyeti hazinesi maliyesine ödeniyor. Geriye kalanın bir miktarı Türk Ticaret Kanunu'nun 523'üncü maddesine göre 30 milyar olarak "hayır kurumlarına yardım" adı altında bir kenara ayrılıyor, ihtiyat akçesi olarak ayrılıyor ve oradan da bildiğiniz gibi AFAD'a aktarılacak, belki de aktarıldı.

Arkadaşlar, bildiğiniz gibi Merkez Bankası, özel kanunu olan, özel hukuka tabi bir anonim şirket. Anonim şirket olmasından dolayı da Genel Kurul yapmak zorunda. Genel Kurul yapılmadan önce faaliyet raporunun hissedarlara dağıtılması, o dağıtılırken de hissedarları temsil eden denetleme kurulunun raporuyla birlikte dış denetime tabi olduğu için dış denetim raporunun da gönderilmesi lazım. Maalesef çarşamba günü öğleden sonra saat ikiye kadar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının "web" sitesinden bu dış denetime ait rapor yayımlanmadı. Bu rapor yayımlandığında şunu gördük: Merkez Bankasının uluslararası muhasebe standartlarına göre dış denetime yaptırılmış raporu ancak Hissedarlar Genel Kurulu toplandıktan sonra kamuoyunun bilgisine sunuldu. Buna göre, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının uluslararası finansal raporlama standartlarına uygun hâle getirilmiş tablosundan öğrendiğimize göre, 2022 yılında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının öz sermayesi 190 milyar ekside. Bu sermaye, öz sermaye, uluslararası standarda göre, 2017 yılında artı 84,6; 2018'de 120,8; 2019'da 91,6; 2020'de 98,4; 2021'de 109,6 yani bir yılda artı 109,6'dan eksi 190 milyara düşüyor; dönem kârı ise eksi 55,4 milyar TL. Kur zararı veya kârına baktığımızda, yine aynı standarda göre, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının 2022 yılı kur zararı 575,2 milyar TL.

Arkadaşlar, bu dönemde ne oldu? Bu, gerçekten son derece önemli bir husus. Merkez Bankası -biraz önce söylediğim normal, standart muhasebeye göre- 93 milyar kâr etti, bu kârın bir kısmını da hem hazineye hem de AFAD'a devretti; bu tamam. Fakat ne oldu da bu uluslararası standarda göre, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, 190 milyar TL eksi sermayeye düştü? Bunun son derece ciddi olduğunu düşünüyorum ve bu konunun mutlaka açıklanması gerekir. Ayrıca, üzerinde durulması gereken bir husus da Genel Kurul toplanmadan önce bu raporların hissedarlara verilmesi gerekiyordu, Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili maddeleri bunu emrediyor. Dolayısıyla bu emir de yerine getirilmemiştir. Ben şunu iddia ediyorum: İnşallah, olacak seçimlerden sonra yeni iktidar, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının bu Genel Kurulunu Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili maddelerindeki düzenlemeler yerine getirilmediği için iptal ettirecek ve yeniden Genel Kurul yapılarak bunun hesabı mutlaka sorulacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Devamla) – Bir dakika verir misiniz?

BAŞKAN – Verdim efendim, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Devamla) – Kur korumalı mevduatla ilgili olarak rapordan gördüğümüz kadarıyla şu ortaya çıkıyor: İsmi verilmiyor fakat bir önceki yıl 8 milyar TL bakiyesi olan diğer bir hesap var, o hesabın karşılığı bu sene 88,9 milyar TL. Öyle anlaşıyor ki Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye

Bakanlığının ödediğinden ayrı olarak Merkez Bankası da 88,9 milyar TL'lik kur farkı ödemiş. Böylece herhâlde kur korumalı mevduata 180 küsur milyar TL'lik bir kaynak transferiyle Türkiye toplumu, Türk toplumu karşı karşıya kalmış. Bunu da bilginize sunarak hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına söz talep eden Mersin Milletvekili Sayın Rıdvan Turan.

Buyurun Sayın Turan.

HDP GRUBU ADINA RIDVAN TURAN (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Arkadaşlar, bu ikinci bölümde kurum hekimlerinin özlük haklarının ve maaşlarının iyileştirilmesine ilişkin bir madde var. Derdimizi Komisyonda izah edemedik. Elimde bir kurum hekiminin bordrosu var; 21 bin lira para alıyor kurum hekimi. Bir başka kurum hekiminin bordrosu var; bu da 20 bin liralık bir bordro. Bir tane daha var; 18 bin küsur liralık bir bordro. Şimdi, enflasyonun, hayat pahalılığının bu kadar arttığı bir yerde insanlara “Bu parayla geçin.” demek, ne demek biliyor musunuz? “Yoksulluk sınırının altında debelen.” demek. Altı yıl insanlar emek veriyor, tıp fakültesini bitiriyor, bunun üzerine ihtisas, bir yığın dert, neticesinde hekimlere reva gördüğünüz miktar bu. Yani 16.900 lira ile 22 bin küsur lira arasında kurum hekimleri para alıyorlar. Allah’tan biraz korkmak lazım herhâlde.

Yani bu devirde insanları, tıp doktorlarını böyle bir parayla yani geçinememe hâliyle baş başa bırakmak çok ciddi bir etik sorun değerli arkadaşlar. Yani hekimlerin kendi arasında da inanılmaz bir uçurum var ve hekimlerin en gariban kesimi, en yoksul kesimi kurum hekimleri; kurumlarda çalışan dış hekimleri ve kurumlarda çalışan pratisyen hekimler. Türkiye’de çalışan toplamda 700 civarında kurum hekimi var ve âdeta bunlar, siyasi iktidar tarafından yok sayılıyor, özlük haklarının iyileşmesi söz konusu olmadığı gibi, yaşanan, giderek daha yakıcı hâle gelen yaşam maliyeti krizinin etkisiyle de bu insanlar iyiden iyiye yoksullaşıyorlar.

Ben de bir hekim olduğum için, pazartesi gününden bu zamana kadar çok sayıda kurum hekimi döne döne dertlerini anlatmaya çalışıyorlar. Biz Komisyonda bunu konuştuk “Bir bakalım.” falan denildi ama günün sonunda bu konuda hiçbir iyileştirme yapılmadı. Bu konu mutlaka ele alınmalı, bu konuda bir iyileştirme yapılmalı. Aslında istenen şey de böyle, atla deve bir şey değil. İnsanlar diyorlar ki yani kurum hekimleri diyorlar ki: Ya, bize reva görülen artış yüzde 185 civarında bir artış, ek ödeme oranı. Oysa, uzmanlar ve pratisyenler olarak bir ayırım yapılmış; uzmanlar için yüzde 370 ek ödeme oranı uygun görülürken, pratisyenler ve dış hekimleri açısından da bu, yüzde 185 olarak değerlendirilmiş. Bu 2 kesim arasında yani uzmanlar ile uzman olmayanlar, pratisyenler ve dış hekimleri arasında zaten bir gelir farkı var. Bunun üzerine, bu katsayıları bir de böyle farklı ele aldığınızda, bunun tek bir anlamı var, kurum hekimlerine “Gidin kardeşim, başınızın çaresine bakın.” denilmiş oluyor.

Oysa hem uzmanlara -bu konuda önergemiz de var- hem dış hekimlerine hem de pratisyen hekimlere bu oran yüzde 370 olarak uygulanabilir. Böyle uygulandığında da bu defa pratisyen hekimler ve dış hekimleri yani kurum hekimi olan pratisyen hekimler ve dış hekimleri de 32-35 bin lira civarında bir maaş almaya başlarlar. Bu da derde derman olmaz ama en azından insanların biraz daha nefes almasına imkân sağlar. Devletin kaynaklarının bu kadar bonkörce sağa sola saçıldığı bir yerde herhâlde bu ülkede en uzun eğitim süresine sahip olan hekimlerin de böylesine bir refahtan az da olsa pay almak gibi bir hakları var, vatandaş olmaktan kaynaklı bir hakları var.

Öyle bir ülke yarattınız ki sabahlara kadar telefonlar susmuyor, sizin de maillerinize binlerce, on binlerce mail geliyordur. Bunlardan bir tanesi günlerdir uğraştığımız burslular meselesi. Arkadaşlar, Millî Eğitim Bakanlığı yurt dışına öğrenci gönderiyor, bununla ilgili 1416 sayılı bir yasa var. O öğrenciler

yurt dışına gidiyorlar, yurt dışında eğitim görüyorlar ama bu eğitimleri kendi ellerinde olan ya da olmayan sebeplerle uzarsa-bunlar yüksek lisans ve doktora öğrencileri- bunlara inanılmaz bir tazminat hükmediliyor. Bu tazminat öyle bir tazminat ki dövize endeksli bir tazminat yani sen ödedikçe borcun artıyor; sen ödüyorsun, borcun artıyor.

Bugün geldiler, görüştük, bu insanların bir kısmı intiharı düşünüyor. Abartmıyorum, gerçekten intihar edenler var çünkü insanlar bu borcu ailesine bırakmak istemiyor. Ciddi bir psikolojik sorun var, birisi diyor ki: “Ya, ben her sabah kalkıyorum, diyorum ki: ‘Allah’ım inşallah, bugün kur artmaz; inşallah kur artmaz.’” Çünkü biz günlerdir, aylardır ödeme yapıyoruz ve bir türlü anaparayı azaltamıyoruz kur artışına bağlı olarak.” Bunların istediği de atla deve bir şey değil, diyorlar ki: “Şu kuru sabitleyelim, gözünüzü seveyim, şu kuru sabitleyelim, biz bilelim kaç para ödeyeceğimizi ve ona göre...” Hiçbirisi “Ödemeyiz.” demiyor, ödemekten imtina eden yok ama “Mesela, ihracatçılara, ithalatçılara yönelik olarak kur sabitlemesi bir teminat olarak sunulurken niye bize bu yapılmıyor?” diyorlar. Bunlar bizim beyinlerimiz, yurt dışına gönderdiğimiz çocuklar, gerçekten pırıl pırıl beyinler; bunu mutlaka düzenlemek lazım arkadaşlar.

EYT’ye gelelim. EYT meselesi hâlâ büyük bir mesele arkadaşlar. Özellikle, EYT’de depreme takılanlar, 99 depremi dikkate alınarak bir düzenleme yapılmak zorunda. Şimdi, düşünün, 8/9/99’da bir insan işe girmişse 2024 yılında yani seneye emekli olacak ama bir gün sonra işe girmişse o 2041’de emekli olacak yani arada on yedi yıl var. Bir insanın yalnızca on yedi yılını çalmıyorsunuz, aynı zamanda, bu insanların 1 trilyon 100 milyar liraya yakın -eski parayla söylüyorum- bir kaynağını da ellerinden almış oluyorsunuz; bir günle, bir, bir günle. O sebeple, bu konuda mutlaka bir düzenleme yapılması lazım, bir gün için insanın on yedi yıl beklemesi Allah’tan reva mı yahu? Olacak iş mi bu? Mutlaka bir kademeli geçişin öngörülmesi lazım çünkü gidişat hayırlı değil. Bu insanlar da bütün vatandaşlarımız gibi bu memlekete emek verdiler ve doğal olarak da emekli olmak gibi bir hakka sahipler; bunu böyle sündürmenin, insana -deyim yerindeyse- Çin işkencesi yapmanın anlamı var mı arkadaşlar?

Bir diğer mesele, 3600 ek gösterge sorunu. Bu da özellikle birtakım çalışanlara sağlandı ve iktidar diyor ki: “Biz 3600 ek gösterge meselesini çözdük.” Çözmedikleriniz var, çok sayıda insan, özellikle kamu şefleri. Bunlar 3600 ek göstergenin kendilerine tanınmasını, bu haktan yararlanmak için bekliyorlar, sıraya girmiş durumdalar. Daha o kadar çok ki.

BAĞ-KUR’lular... Ya, BAĞ-KUR’lu diyor ki: “Normalde 5000 gün primle emekli olunabiliyorken ben kardeşim niye 9000 gün prim ödemek zorundayım?” Niye ödemek zorunda sahi? İktidar, hani BAĞ-KUR’luları destekliyordu, esnafın, sanatkârın yanındaydı? Bu da haksızlıktır, çok büyük bir haksızlıktır.

Yine, çıraklar ve stajyerler... Bu kürsüde defalarca dile getirdim, çözülene kadar da dile getireceğim. Bu çocuklar zamanında işe girmişler, artı değer üretmişler, emeklerini katmışlar; bunların çalışmaya başladığı, çırak ve stajyer olarak işe başladıkları dönem aynı zamanda sigortalarının başlangıç dönemi olarak addedilmeli. Ya, bunlar çok büyük şeyler değil, bir sermayedara verdiğiniz teşvikin, bir sermayedarın affettiğiniz vergilerinin, vergi harcamalarının yanında devde kulak bile değil ama insanlar bununla hayata tutunacaklar. O yüzden insanlar bunu önemsiyorlar. Sizin açınızdan çok küçük meblağlar olabilir ama insanların varlık yokluk meselesi hâline gelmiş bu mesele.

Bir başka mesele ücretli öğretmenler. Ya, ücretli öğretmenlik nedir? Bu, neoliberalizmin bu memlekete sizin vasitanızla getirip dayattığı şeyler. “Ücretli öğretmenlik” denilen şey bir insan hakkı ihlaldır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Turan.

RİDVAN TURAN (Devamla) – “Ücretli öğretmenlik” diye bir şeyi kabul etmek mümkün değildir. Öğretmenler yani çocuklarımızı emanet ettiğimiz insanlar kamunun güvencesi altında çalışmalıdırlar,

eşit işe eşit ücret almalıdırlar, özlük hakları bitamam tanınmalıdır. Öğretmenler böyle çalışmalıdır ama memleketi öyle bir hâle getirdiniz ki gerçekten düzgün bir şey yok. Sabahtan beri konuştuğumuz şeyler hep bu konuda.

Şimdi, bakın, mesela, 7.500 lira emekli aylığından bahsediliyor. Arkadaşlar, böyle bir şey yok ya, emekli aylığı 4.200 lira bu memlekette; önce 5.500 liraya hazine desteğiyle çıkarıldı, şimdi de 7.500 liraya çıkarılıyor ama kök 4.200 lira yani 4.200 lira üzerinden zamlar alınacak ocak ayında ve temmuz ayında. Kimse kimseyi kandırmasın.

Eğer iyi bir şey yapacaksanız 5510 sayılı Yasa'yı değiştirin, orada kök ücreti değiştirin ve insanlar bir miktar huzur görsünler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RİDVAN TURAN (Devamla) – Ama biliyoruz ki siz varken huzur biraz lüks bu memlekete.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden İstanbul Milletvekili Sayın Emine Gülizar Emecan.

Buyurun Sayın Emecan.

CHP GRUBU ADINA EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, öncelikle sizinle bu Genel Kurulda beş yıldır görev yapmış olmaktan dolayı çok mutlu ve gururluyum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum, çok nazıksınız.

Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 27'nci Yasama Döneminin artık sonuna gelmiş bulunuyoruz. Evet, dönemin de son kanun tekliflerini görüşüyoruz aslında ama kanun teklifine geçmeden önce, bugün sıkça tartışılan 6284 sayılı Yasa'ya dair birkaç şeyle başlamak istiyorum açıkçası.

Şimdi, evet, seçime gidiyoruz ve iktidar-burada oturan-6284 sayılı Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Yasa'nın kaldırılmasını isteyen Yeniden Refah Partisi ve HÜDA PAR'la kirli bir ittifak yapmış bulunuyor. Bunun Türkçesi, kadınların yaşama ve var olma hakkının gasbedilmesidir. İktidar bu konuda sınırları zorlamaya devam ediyor. Şimdi, HÜDA PAR'ın programında neler var diye baktığımızda, karma eğitimden vazgeçen, kadını eve hapseden, Medeni Kanunu, laikliği, bu cumhuriyetin temel değerlerini delik deşik etmeye çalışan maddeler var ve Sayın İbrahim Kalın yapmış olduğu konuşmada her ne kadar “6284 sayılı Yasa kırmızı çizgimizdir.” demiş olsa da yapılan açıklamalar pazarlığın hâlâ sürdüğünün ve yasanın içi oyulmuş bir kabağa döndürülmeye çalışıldığının da kadınların siyasete alet edildiğinin de bir itirafıdır. Ne laiklikten ne İstanbul Sözleşmesi'nden ne de kadınların yaşam hakkından vazgeçmiyoruz.

Şimdi, gelelim kanun teklifine. Yine, Plan ve Bütçe Komisyonuna, yasama ilkelerine ve kanun yapma teamüllerine aykırı bir biçimde, birbiriyle ilişkisiz 19 maddeden oluşan mini bir torba yasa teklifi getirildi. Acil olmayan ancak yaklaşan seçimlerden dolayı bazı meslek gruplarına ve seçmen kesimine seçim yatırımı olarak getirilen bu kanun teklifinin Komisyonda sunulan etki analiziyle anlaşıldı ki maliyeti yaklaşık -şu şekilde göstereyim sizlere de- 149,3 milyar TL'ye tekabül ediyor. Bu 149,3 milyar TL, bugün baktığımızda 2023 bütçesindeki bazı bakanlıkların bütçesinin de kat kat üzerinde.

Peki “Kaynak nerede?” diye soruyoruz. Enflasyon, TÜİK verilerine göre yüzde 70'i aştı. Bütçe açığı 202 milyar TL'yi geçti. Cari açıkta yıllık hedef 22 milyar dolardı ama daha bir ayda 9,8 milyar dolara ulaştı. Ülke sayenizde uzun süredir bir ekonomik buhranın içinde. Getirdiğiniz her iyileştirmeye, hesapsız

kitapsız popülist ekonomi yönetiminiz nedeniyle, kaynağı olmayan harcamalarla seçim yatırımı olarak bu kanun tekliflerini getirip milletimizi daha fazla borç yükü altına sokuyorsunuz.

Teklifin birkaç önemli maddesine de değinmek istiyorum değerli arkadaşlar. Teklifin 10 ve 11'inci maddeleriyle asgari emekli aylık miktarı 5.500 TL'den 7.500 TL'ye, emeklilere dinî bayramlarda verilen 2 ikramiye miktarı da 1.100 TL'den 2 bin TL'ye çıkarılıyor. Şimdi, biz bayram ikramiyesinin 2 bin TL olmasını yaklaşık iki yıldır söylüyoruz ama kulaklarınızı tıkadınız; şimdi, bugün 2 bin TL'yi getirdiniz ama 2 bin TL bugün pul oldu değerli arkadaşlar. Aynı şekilde son bir iki yıldır en düşük emekli aylığının asgari ücret seviyesine çıkarılmasını söylüyoruz; önergelerimizi verdik, 2023 bütçesinde de bunu teklif ettik ama şimdi gele gele 7.500 TL yaptınız. Hadi yaptınız ama bu düzenleme bir kısım emeklinin lehine olurken ağır enflasyon şartları altında ezilen tüm emeklilerin sorununu da çözmedi. Aslında yapılması gereken asgari ücrete eşitlenmesi ve bütün emekli aylıklarına aynı oranda zam yapılmasıdır. Ama ne yaptınız? Açlık sınırının altında kalan düzenlemeleri sürekli getirdiniz. Açlık sınırı siz kovaladıkça kaçtı ve siz açlık sınırını bir türlü yakalayamadınız. Asgari ücret açıkladınız, açlık sınırının üzerinde görünüyordu, üç ay sonra, hop, asgari ücret açlık sınırının altına düştü. Şimdi, açlık sınırı nedir bugün baktığımızda? 9.400 TL'yi geçti ve değerli arkadaşlar, açlık sınırının altında hiçbir ücret kabul edilemez, halkımız da bu yoksulluğa mahkûm edilemez.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İnsan haklarına aykırıdır.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (Devamla) – Şimdi, teklifin 12'nci maddesine, kamuda çalışan geçici işçilere gelelim. Kamuda geçici işçilerin sürekli işçi pozisyonuna geçirilmesi ve kurumların ihtiyaçları doğrultusunda geçici işçi çalıştırma süresinin uzatılması düzenleniyor. Ancak on bir ay yirmi dokuz güne çıkarılan bu süre kurum sahiplerinin de maalesef, inisiyatifine bırakılmış durumda, bunun da çeşitli sakıncaları var.

Teklifin 13'üncü maddesiyle, iş yerlerinde çeşitli nedenlerle boşalan sürekli işçi kadrolarına geçişin, geçici kadrolardan sürekli işçi kadrolarına geçişin yapılması sağlanıyor ancak bu geçiş, bu maddenin yürürlük tarihinde var olan boşalmış kadroları kanun teklifi Komisyona getirildiğinde kapsamıyordu. Bu durumun düzeltilmesi için biz önergemizi verdik ama reddedildi. Neyse ki iktidar daha sonra bu yanlış uygulamayı kendi getirdiği önergeyle düzeltti ama işçiler iş güvencesi olan tam kadrolar istiyorlar, geçici kadrolarda kalmak istemiyorlar değerli arkadaşlar.

Bu maddedeki diğer eksiklik de 5620 sayılı Kanun'un 1'inci maddesinin (c) bendinde yer alan il özel idareleri, belediyeler ile belediyelerin bağlı kuruluşlarında geçici işçi pozisyonunda çalışanların kapsam dışında tutulması. Bu yanlışın düzeltilmesi için verdiğimiz önerge de reddedildi. Asıl olan, kamuda geçici işçi ve taşeron işçi ayıbına son vermektir. Söz konusu düzenleme dışında bırakılan çok sayıda çalışan kesim vardır ama 14 Mayıs'tan sonra iktidara geldiğimizde bu ayıbı biz düzelterek.

Teklifin 16'ncı maddesine gelelim değerli arkadaşlar. Şimdi, bu madde, kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen uzman tabip ve uzman dış tabibi kadrolarında bulunan personel arasında ücret dengesinin sağlanmasına yönelik olarak ilave ödemelerin yapılmasını düzenliyor. Şimdi, teklifin bu maddesinin görüşülmesi sırasında, Emekli Sandığına bağlı olarak başlayan ve sonrasında BAĞ-KUR ve SSK'ye geçerek emekli olan hekimler için ilave iyileştirici düzenlemeler yapılmasıyla ilgili önergemiz de maalesef, reddedildi. Yani Emekli Sandığında başlayıp BAĞ-KUR ve SSK'ye geçip oradan emekli olan doktorların maaşları şu anda çok düşük kalmış durumda. Yine, söz konusu maddenin kamuda görev yapan eczacıları da kapsamı yönünde verdiğimiz önerge de Komisyonda maalesef, reddedildi değerli arkadaşlar. Evet, getirdiğiniz bu düzenlemeyle tabiplerin ve dış tabiplerinin, kamuda çalışan personelin ücret dengesini düzeltmeye çalıştınız ama her getirdiğiniz düzeltme yeni dengesizlikler yaratıyor. Yine doktorları memnun edemediğinizi de bilmenizi istiyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Komisyon'da bu düzenleme görüşülürken sağlık mesleği kadar, başta inşaat mühendisleri olmak üzere mühendis ve mimar kadrolarının kamuda istihdamının ve ücretlerinin düzelmesinin de önemli olduğunu ifade ettim. 10 ilimizde çok büyük bir deprem yaşadık; kentler yıkıldı, insanlarımız, onlarca canımız hayatını kaybetti, aileler yok oldu; aynı acıların tekrar yaşanmasını elbette ki hiçbirimiz istemiyoruz. İşte, bu acıların tekrar yaşanmaması için, birincisi politik yaklaşımın değişmesi, konunun ciddiye alınması, imar barışı gibi garabet düzenlemelerden de tamamen vazgeçilmesi gerekiyor. İkincisi, kamuda mühendis, mimar kadrolarının istihdamının kesinlikle artırılması zorunlu. Bakın, değerli arkadaşlar, bugün çalışan 5 inşaat mühendisinden sadece 1'i kamuda çalışıyor. Üçüncüsü de şu: Şu anda kamuda çalışan mühendisler ekonomik ve sosyal haklar açısından çok ciddi kayıp altındalar ve aldıkları ücretler de çok düşük kaldı. Ancak Komisyon'da bu teklifimiz de önergemiz maalesef, kabul edilmedi.

Aslında, Sayın Elitaş Komisyon'da verdiği rakamlarla ücretlerde iyileştirme yapılması gerektiğini, mühendis, mimar ücretlerinde iyileştirme yapılması gerektiğini de ortaya koyuyor. Sayın Elitaş "2016 yılında tabipler ve hâkimlerle bir kıyaslama yapmışlar. Örnek veriyorum, 2016'da mühendis 5 bin lira alırken hâkim 6 bin lira alıyor, tabipler de 5.900 lira alıyormuş. Şimdi 2023 yılına geldik, mühendisler 20 bin alıyor, tabipler 40 bin lira, uzman tabipler 46 bin lira alıyor, hâkimler de 49 bin lira alıyor." dedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (Devamla) – Teşekkür ederim Başkanım.

Değerli arkadaşlar, aradaki uçurum 2 katına çıkmış.

Doktorların kamuya geri döndürülmesi için yapılan bu teşvik düzenlemelerini elbette ki destekliyoruz ama hayati öneme sahip deprem gibi bir alanda çalışan mühendis kadrolarının da önemsenmesi gerekiyor. Aslında, getirdiğiniz uygulamalarla kamuda kadrolarda, ücretlerde bütün dengeleri altüst ettiniz.

Yine, AK PARTİ Grup Başkan Vekili Sayın Yılmaz Tunç da bugünkü konuşmasında "Öncelikli olarak deprem bölgesinde görevlendirilecek 45 bin öğretmen, Sağlık Bakanlığında 42.500 personel, Adalet Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, toplam 135.805 vatandaşımızın kamuda istihdamını sağlayacağız." dedi; seçim yatırımı, seçim yatırımı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım Sayın Emecan.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (Devamla) – Teşekkür ederim.

Ama sonuç olarak, birçok kesimin mağduriyetini gideremediniz, mühendislerin yine adı yok, yok. Siz sadece oylarınızı artırmayı önemsiyorsunuz, deprem gerçeği, depremin önlenmesi falan sizin hiç umurunuzda değil. Mühendis kadrolarının önemsenmesi için bir büyük felaket daha mı yaşamamız gerekiyor bilmiyorum ama yaşamayacağız çünkü son cümlelerim olarak şunu söylemek istiyorum: 14 Mayıs'tan sonra 13'üncü Cumhurbaşkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun liderliğinde ve Millet İttifakı'nın iktidarında bütün bu kurduğunuz sefalet düzenini değiştireceğiz, düzeltereciz ve bu ülkeyi feraha ve refaha ulaştıracamız.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum, teşekkür ediyorum.

Anlayışınız için de teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Grupların söz talepleri karşılanmıştır.

Şahıslar adına son söz Ankara Milletvekili Sayın Ayhan Altıntaş'a aittir.

Buyurun Sayın Altıntaş.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Muhtemelen 27’nci Dönem Milletvekilliğimin son konuşmasını yapıyorum. O nedenle, yirmi yıllık AK PARTİ iktidarının kısa bir muhasebesini yapmak istiyorum.

Hiçbir cumhuriyet hükûmetinin sahip olmadığı halk teveccühü ve ona bağlı olarak Meclis desteği olmasına rağmen, ülke, maalesef, iyi yönetilemedi, pek çok alanda ülkeye zarar da verildi. Bunların en önemlisi hukuk sistemimizdi, büyük yaralar aldı, halkın gözünde yargıya güven azaldı. 2022 Yılı Türkiye Eğilimleri Raporu’na bakacak olursak “Ülkemizde yargıya güveniyorum.” diyenlerin oranı yüzde 43,4. Bu rakam 2021 yılında 48,3 idi.

Hukukun Üstünlüğü Endeksi’ne bakınca da bu durumu anlıyoruz. 140 ülke arasında 116’ncı sıradayız. Doğu Avrupa ve Asya’dan bu endekse dâhil 14 ülke içinde sonuncuyuz. Meksika, Mali, Angola, Madagaskar bizden önce gelen ülkeler, bizden sonra gelen ülkeler arasında totaliter rejimler çoğunlukla yer alıyor.

Demokrasimiz bir başka zarara uğrayan alan. Demokrasi Endeksi’nde, 2022 yılında Türkiye 103’üncü sırada. Bizden sonra Benin, Nijerya, Fildişi Sahili, Pakistan ve Moritanya var. Bunda en büyük etkilerden biri de Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin yok ettiği kuvvetler ayrılığı kavramı.

İktidarın ekonomi karnesi de hiç parlak değil, maalesef. 1,4 milyarlık nüfusu olan Hindistan ile ülkemizin ekonomisini karşılaştırdığımız zaman, birçok parametrede bizden daha önde duruyor. Mesela, Hindistan’ın işsizlik oranları. 18 Mart 2023 tarihinde Hindistan’ın ekonomisini izleme merkezi tarafından açıklanan verilere göre, Hindistan’da genel işsizlik oranı yüzde 7,3; ülkemizde ise bu rakam yüzde 9,7. Yaşam pahalılığı kriterleri yani gıda fiyatları, kira gibi hususlar karşılaştırıldığı zaman, Türkiye Hindistan’a oranla yüzde 40 daha pahalı. Yabancı yatırımlar konusunda Hindistan Türkiye’den katbekat daha ileride; 2022 yılında Hindistan’a 81,7 milyar dolar yabancı kaynaklı yatırım yapılırken ülkemize sadece 850 milyon dolar yatırım yapılmış yani Hindistan’ın yüzde 1’i civarında yabancı yatırımı ancak çekebilmişiz.

Bunun yanında, Hindistan ekonomik olarak Türkiye’ye göre daha hızlı büyüyen bir ülke. Hindistan’ın son beş yıllık ekonomik büyümesi ortalama yüzde 7,6, Türkiye’nin ise yüzde 4,9. Bu büyüme rakamında pek tabii, Hindistan’ın teknoloji, bilim alanlarındaki atılımları, çalışmaları da vardır. Hindistan “STEM” alanında yani bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarında dünyada en fazla mezun veren 2’nci ülke. OECD ülkelerinde bu alanlardan mezun olanların yüzde 26,7’si Hindistan’dan. Bu göstergelerle Hindistan neden bizden daha başarılı, bunların sebeplerini araştırmalıyız. Dış güçler demeyelim, onların da mutlaka dış güçleri vardır.

Göstergelerin birindeki sorun diğer göstergelere yansıyor. Mesela, İŞKUR’un 2023 Şubat ayı verilerine göre 5.222 inşaat mühendisi, 4.971 makine mühendisi işsiz. Bunlar yalnızca İŞKUR’a başvuranlar, henüz ümidini kesmemiş olanlar. İşsizlik yalnızca sistemin suçu olmayabilir, münferit hatalar da vardır ancak eğitim sistemimizdeki sorunlar, hatalar gençlerimizin senelerce işsiz kalacakları alanlarda takılıp kalmalarına yol açıyor.

Üniversitelerin hâli ortada. Daha geçtiğimiz hafta, Türk Hava Kurumu Üniversitesinden verilen diplomaların şaibeli olduğunu konuştuk. Dünyada diplomamızın, akademik unvanlarımızın kıymeti düşmeye, ciddiyeti sarsılmaya başladı.

Kısacası, ekonomimiz zora girdi, eğitimimiz kalitesizleşti, yargımızı yozlaştı, kurumlarımız işlevsiz hâle geldi, doğamız ve ormanlarımız tahrip edildi. AK PARTİ yirmi yıllık iktidarının son yıllarını iyi değerlendiremedi, insanlarımıza mutlu bir yaşam sunamadı, gençlerimize iyi bir gelecek umudu veremedi, üzerlerine çok ciddi bir borç ve ödeme yükümlülükleri bıraktı. Bu hususlarda gençlere karşı çok mahcup durumdayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

AYHAN ALTINTAŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, 27’nci Dönem milletvekilliği görevimin sonuna gelmiş bulunuyorum. Bu kutsal çatı altında her partiden çok değerli arkadaşlarla tanışmaktan ve beraber çalışmaktan mutlu olduğumu belirtmek istiyorum. Komisyon çalışmalarındaki arkadaşlarımıza, Meclis Başkan ve Başkan Vekillerimiz başta olmak üzere tüm Divan üyelerimize ayrı ayrı teşekkür ediyor, hepinize saygılar sunuyor, başarılar diliyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN – İkinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

10’uncu madde üzerinde 1 önerge vardır, okutup işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 10’uncu maddesinde yer alan “2.000’er TL” ibaresinin “3.600’er TL” şeklinde değiştirilmesini ve “değiştirilmiştir” ibaresinin “değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir” şeklinde değiştirilmesini ve maddeye aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“Bayram ikramiyeleri bu kanunun 55 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirlenen usule göre yılda iki kez artırılır.”

İmam Hüseyin Filiz	Zeki Hakan Sıdali	Fahrettin Yokuş
Gaziantep	Mersin	Konya
Muhammet Naci Cinisli	İbrahim Halil Oral	Ahmet Kamil Erozan
Erzurum	Ankara	Bursa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talep eden Gaziantep Milletvekili Sayın İmam Hüseyin Filiz.

Buyurun Sayın Filiz.

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 441 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu maddeyle, emeklilere ödenen bayram ikramiyesi 1.100 TL’den 2 bin TL’ye yükseltilerek 900 TL’lik bir artış yapılmaktadır. Artış yapılmasını olumlu bulmakla birlikte, yapılan artış miktarını da çok yetersiz bulduğumuzu belirtmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, emeklilerimize 2018 yılında 1.000 TL olarak ödenmeye başlanan bayram ikramiyeleri, 30 Mart 2018 tarihli 3,95 olan dolar kuru karşılığına göre 253 dolara tekabül etmekteyken, bugün planlanan 2 bin TL ancak 104 olarak karşılık gelebilmektedir ki bu ücretler yüzde 150’ye yakın bir oranda erimştir; gıda fiyatlarıyla bu oran yüzde 300 ile yüzde 500 arasındadır. İktidar, 2018 yılından sonra ülkemizde yaşanan enflasyonu görmezden gelerek bayram ikramiyesi ödemelerinde 2021 yılında yalnızca

100 TL olacak şekilde, bir kez ve göstermelik oranda artış yapmıştır. Merkez Bankasının enflasyonu hesaplayıcı programına göre 2018 yılı Mayıs ayındaki 1.000 TL 2023 yılının Şubat ayında yaklaşık 3.600 TL'ye denk gelirken bu ikramiyeyi 2 bin TL'ye çıkarmak nasıl makul karşılanabilir? Bayram ikramiyelerinin yılda 2 defa 3.600 TL olarak ödenmesini talep eden önergemiz Komisyonda Cumhuriyet İttifakı milletvekilleriince maalesef reddedilmiştir. Çalışma hayatları boyunca ülkemizin gelişimine katkıları olan emeklilerimizin emeklilik haklarını en iyi şekilde kullanabilmelerinin sosyal devletin sorumluluğu altında olduğu düşüncesinden hareketle, 14 Mayıs'tan sonra inşallah, Millet İttifakı olarak biz emeklilerimiz için gerekli her adımı atacağız, içleri rahat olsun.

Değerli milletvekilleri, SGK'nin verilerine göre, Aralık 2022 tarihi itibarıyla 4/A, 4/B ve 4/C statülerinde emekli aylığı alan kişi sayısı yaklaşık 14 milyondur. Beklentimiz, gelişmiş ülke vatandaşları gibi bizim emeklilerimize deinsanca yaşayacakları maaşların, ikramiyelerin ve bayram ikramiyelerinin verilmesidir.

Değerli milletvekilleri, en düşük emekli maaşı 7.500 TL'ye çıkarılsa da artan enflasyon karşısında açlık sınırının altında kalmıştır. Yapılan düzenleme, aslında, emeklilerin büyük bölümünün en alt düzeyde birleştirilmesi demektir ki emeklilerin hayat standardı hayat pahalılığı karşısında en aşağılara inmiştir. Ayrıca, bu düzenleme adil olmamıştır; hiç olmazsa tüm emeklilere 2 bin TL ilave edilmeliydi. Maaşlar yüksek enflasyon altında her geçen gün erimektedir. Yapılması lazım gelen şey, Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in önerdiği gibi, en düşük emekli maaşının asgari ücretten daha az olmamasıdır ve emeklilere kademeli maaş artışı yapılmasıdır.

Emeklilerin durumunu özetlemek açısından Gaziantep emekli hemşehrim Hayri Bey'in söylediklerini sunmak istiyorum: "Ömrüm boyunca böyle bir pahalılığı görmedim, kiloyla aldığımız sebze ve meyveleri şimdi taneyle bile alamıyoruz. 1 kilogram bulgur 28, mercimek 30, nohut 48, soğan 20, domates 20 lira olmuş; geçinemiyoruz." diyor. Bu sese kulak vermemiz gerekmiyor mu?

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ iktidarına sesleniyorum: Kamu kaynaklarını israf etmeseydiniz ve betonlaşmaya verdiğiniz önemi tarımda can damarı olarak gördüğümüz bölgesel kalkınma projeleri olan Güneydoğu Anadolu, Konya Ovası, Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz Projelerine verseydiniz tarımda kendimize yeterli hâle gelir, bölgeler arasındaki gelir dengesizlikleri ortadan kalkar ve en azından gıda enflasyonu olmazdı.

Değerli milletvekilleri, emekli ikramiyeleri de oldukça düşüktür. Emekli olup ev almak ya da araba almak artık hayal oldu. Özellikle Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle gelir dengesi ücretliler aleyhine bozulduğundan, emekliler artık bir kulübe ya da at arabası bile alamaz duruma geldiler.

Değerli milletvekilleri, emeklilerimizin sağlık ihtiyacı giderek artmakta ve emekli aylıklarından "katkı payı" adı altında önemli tutarda kesintiler yapılmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Devamla) –Bitiriyorum.

Vakıf üniversitelerinin ve özel hastanelerin yüzde 200'e kadar ilave ücret uygulaması emeklilerimizin ödeme gücünü aşmakta, emeklilerimiz buralardan sağlık hizmeti alamamaktadır. Emekliler katkı paylarından muaf tutulmalı ve hiçbir ad altında katkı payı alınmamalıdır.

Değerli milletvekilleri, biz inanıyoruz ki Türkiye daha büyük ve güçlü devlet olma potansiyelindedir ancak iyi yönetilmemektedir. Bu potansiyelin kullanılabilmesi için denge ve denetleme sisteminin olmadığı Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin yerine liyakatli kadroların yer alacağı iyileştirilmiş ve güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçmek gerekmektedir.

Halkımızın takdiriyle bunu 14 Mayısta gerçekleştireceğiz, çok az kaldı diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

10’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 10’uncu madde kabul edilmiştir.

11’inci madde üzerinde 2 önerge vardır, okutup aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 11’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 11- 5510 sayılı Kanunun ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “5.500 Türk lirasından” ibaresi “cari yıl için belirlenen net asgari ücretten” şeklinde değiştirilmiştir.”

Muhammet Naci Cinisli

Zeki Hakan Sıdali

Ayhan Altıntaş

Erzurum

Mersin

Ankara

Fahrettin Yokuş

İbrahim Halil Oral

Konya

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talep eden Konya Milletvekili Sayın Fahrettin Yokuş.

Buyurun Sayın Yokuş.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubuada hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, biliyorsunuz, SGK çalışanlarıyla ilgili bir fazla çalışma düzenlemesi yaptınız. Onların ağızlarına sanki bir parmak bal çaldınız, meseleleri hallettiniz. 30 bin SGK çalışanının hakları maalesef, sizin iktidarınızda 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle ellerinden alındı. Onları vicdansızca ezdiniz, şimdi de ezmeye devam ediyorsunuz. “EYT çalışmasını yapın.” diyorsunuz ama bunlar bunları nasıl yapacaklar? Onlar sizden hiçbir şey istemiyor, adalet istiyor; “Aldığınız hakları geri verin.” diyor, “Sosyal güvenlik tazminatımızı verin.” diyor, “Biz uzmanız; uzmanlaştık, çalışıyoruz. Bize niye uzmanlığı çok görüyorsunuz?” diyor ama onlara buradan söylüyorum: Merak etmeyin, az kaldı, bir buçuk ay sonra her şey hallolacak.

Değerli milletvekilleri, hatırlayınız, 2023 yılı Ocak ayında burada emeklilerin en düşük maaşını 5.500 liraya çıkarırken dedik ki: Bu yetmez, bunu en az asgari ücret düzeyine çıkarın; bu büyük bir adaletsizliktir. Dinlemediniz, bildiğinizi okudunuz. Şimdi geldiniz, aradan iki ay, iki buçuk geçti, “7.500 liraya çıkarıyoruz.” dediniz. Ne oldu; seçim geldiği için mi, korktuğunuz için mi... Yani seçim için bunları yapıyorsanız emekli zaten sizi biliyor. Onun için biz söylüyoruz yine: 7.500 lira da yetmez, bunu en az asgari ücrete çıkarın; o da yetmez, seyyanen bütün emeklilere verin. Hiç mi vicdanınız sızlamıyor ya? 7.501 lira ve üstü alan emekliye 2 bin lira yok. Bu nasıl adalet? Hangi adaletten bahsedeceksiniz siz? Herkese seyyanen bari yapın da bütün emekliyi... Yani 7.501 lira alan enflasyondan zarar görmüyor mu,

pahalılıktan sıkıntı çekmiyor mu? Ama siz her işinizi böyle yarım yamalak ve adaletsiz yapmaya alıştınız. Size örnek vereyim mi? Bakın, hani “eski Türkiye” diyordunuz ya, o eski Türkiye’de 2002 yılında asgari ücret 184 lira, en düşük emekli maaşı 257 lira yani asgari ücretin yüzde 140 fazlası, en düşük memur maaşı 392 lira yani asgari ücretin yüzde 113 fazlası. Şimdi, geldiğimiz yirmi bir yıl sonraki Türkiye’nin hâline bakın, asgari ücret 46 kat artmış, 8.506 lira. Ne olmuş? 8.506 lira. En düşük emekli maaşı ne olmuş? 7.500 lira. Asgari ücret kadar artırılmış olsaydı en düşük emekli maaşı 11.850 lira olacaktı yani emekli her ay ortalama 4.300 lira sizden alacaklı. Eski Türkiye’deki gibi paraları, maaşları aynı kalsaydı bugün 18 bin lira olacaktı en düşük memur maaşı. Siz ne yaptınız? 11.850 lira yaptınız. Şimdi, değerli milletvekilleri, memurların da sizden alacağı 6.150 lira. Şimdi, efendim, en düşük memur maaşını artırmadınız, en düşük emekli maaşını hak ettiği oranda artırmadınız. Niye bunları yapmadınız? Hani siz sosyal devletten yanaydınız. Ha, şunu diyebilirsiniz: “Ya, bu asgari ücretin primlerini nasıl olsa işveren ödüyor, biz onlardan alıyoruz.” Sen sosyal devlet değil misin, sen işverenden daha mı güçsüzsün; sen emekliye niye vermiyorsun, memura niye adaletsizlik yapıyorsun? Zehir zakkım olsun yaptıklarınız! Allah’tan korkmuyorsunuz, bir de burada anlatıyorsunuz: “Biz memura şunu yaptık, emekliye bunu yaptık.” Hadi oradan, ne yaptınız? Hiçbir şey yapmadınız. Bu rakamlara itiraz edecek bir babayiğit çıksın, burada konuşalım, konuşalım; sosyal devlet, adalet, hukuk... “Biz, efendim, fakir fukara, yetim gureba için geldik.” Hadi oradan! Bunların hepsi yetim, hepsi garip. Siz memura bakmazsınız, asgari ücretliye hakkını vermezsiniz, emekliye vermezsiniz; zaten çiftçiye, küçük esnafa verdiğiniz yok. E? Allah aşkına, dar ve sabit gelirli sürüm sürüm süründürüyorsunuz ama diyorsunuz ki: “Biz şuyuz, buyuz.” Vallahi, hiçbir şey değilsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam ediyor musunuz?

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Bir dakikanız var mı efendim?

BAŞKAN – Arzu ederseniz vereceğim.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Bir dakika verirsiniz...

BAŞKAN – Peki, buyurun.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, şimdi, emekliler bir intibak yasası istedi, yahu niye yapmıyorsunuz? Yani diyor ki: “Eşit prim ödemişim, eşit süre çalışmışım. 2000 öncesi, 2000 sonrası...” Bu nasıl uygulama ya? Ya, niye adalet getirmiyorsunuz, niye emekliye bunu çok görüyorsunuz? Ama hayır, hayır... İşiniz gücünüz böyle, kamu düzenini bozduğunuz gibi, çalışma hayatını bozduğunuz gibi emeklilerin düzenini de bozdunuz, ücret adaletsizliğini her yere sirayet ettirdiniz. Yani vallahi billahi, siz bozmak üzere gelmişsiniz. “Eski Türkiye” diye diye eski Türkiye’yi bu millete aratır oldunuz ama az kaldı, hiç merak etmeyin, bir buçuk ay sonra işçi, memur, dar ve sabit gelirli, asgari ücretli, çiftçi, esnaf sizi toptan gönderecek, bir daha da gelmemek üzere.

Hadi hoşça kalın.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Tunç...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – “Kamu düzenini bozmak üzere geldiniz.” şeklinde bir ifade kullandı.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Evet.

BAŞKAN – Yerinizden bir dakika söz vereyim, bir dakikayı geçmemeye gayret edin.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

40.- Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un, Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un 441 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

YILMAZ TUNÇ (Bartın) - Sayın hatibi dinledik, tabii, heyecanlı bir konuşma sergiledi. Daha önceki seçim dönemlerinde de -uzun yıllardır bu Parlamentodayız- bu şekilde heyecanlı konuşmalar oldu.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Biz yeniyiz, yeniyiz.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) - Hep “Gidicisiniz.” dediler, “Abbas yolcu.” derler ama bir türlü gerçekleşmedi.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Biz geldik, göndereceğiz, merak etmeyin, bu sefer gideceksiniz.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) - Yaptıklarımız ortada, yirmi yıldır AK PARTİ iktidarının ve son beş yıldır Cumhuriyet İttifakı'nın başarısı, ülkemizin kalkınması, demokratikleşme yolundaki ilerlemesi, adımları ortada. Milletimiz her seçimde de bunu takdir etti, sandıkta tepkisini gösterdi.

Şimdi, tabii, halkımızın alım gücüyle ilgili rakamlar burada. Yirmi yıl önce en düşük SGK emeklimiz 257 lira alıyordu, 171 dolara tekabül ediyordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Tamamlıyorum.

BAŞKAN – Tamamlayın, buyurun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Şimdi, en düşük SGK emeklimizin maaşını 7.500 liraya çıkarıyoruz, 393 dolara tekabül ediyor. Asgari ücret olarak baktığımızda, asgari ücret 184 liraydı, 100 dolara tekabül ediyordu; 8.500 lira asgari ücret, 450 dolara tekabül ediyor. Diğer alım gücüyle ilgili olarak kalem kalem burada sayabilirim.

Halkımızın alım gücünü küresel enflasyona rağmen arttırmaya devam edeceğiz diyorum.

Teşekkür ediyorum.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Rakamlar burada, rakamlar burada. Dolarla kimse maaşını almıyor, Türk lirasıyla alıyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Rakamları söylüyor sana.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

2.- İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz ile Grup Başkanvekilleri Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/5017) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 441) (Devam)

BAŞKAN – İYİ Parti önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 441 sıra sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 11 – 5510 sayılı Kanunun ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “5.500 Türk lirasından” ibaresi “yürürlükteki net asgari ücretten” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanun ve 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu gereğince; tabip veya dış tabibi kadro ve pozisyonları esas alınarak emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığı bağlanmış olup, aylıklarıyla birlikte makam tazminatı ödenmesine hak kazanamamış olan tabip ve dış tabiplerinden ilgili mevzuatına göre uzman olanlara (26.000) gösterge rakamının, uzman olmayanlara (20.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda her ay emekli aylıklarıyla birlikte ilave ödeme yapılır.”

Ali Şeker

Cavit Arı

Süleyman Girgin

İstanbul

Antalya

Muğla

İlhami Özcan Aygun

Mahmut Tanal

Kani Beko

Tekirdağ

İstanbul

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılamıyoruz SayınBaşkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talep eden İstanbul Milletvekili Sayın Ali Şeker.

Buyurun Sayın Şeker.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Teklifle, öncelikle, en düşük emekli maaşının yürürlükteki asgari ücret seviyesine çekilmesi amaçlanıyor. Bizim asgari ücret önerimiz 10.128 liraydı ama maalesef siz 8.506 liraya çıkardınız. Getirdiğiniz teklifle en düşük emekli ücreti 7.500 lira oldu şu anda. Asgari ücretin dahi bu ülkede yapabileceği hiçbir şey yok bir emekli için. Burada bizim 10 bin lira olarak önerdiğimiz ücret bile artık yetersiz hâle geldi. Siz diyorsunuz ki: “Temmuz ayında bir zam daha yapacağız.” Biz yılbaşında 10.128 lirayı önermiştik ama sizin bu getirdiğiniz enflasyonda paranın değeri her gün daha da aşağıya doğru gidiyor.

EYT'lileri uzun zamandır beklettiniz. Normalde geçen sene yapmanız gereken işlemleri anca yeni yaptınız, onda da ne zaman maaş bağlayacağınız hâlâ belli değil.

Siz müteahhitlere 200 milyar lira para verdiniz geçen ay getirdiğiniz teklifle, oysaki emeklilere verdiğiniz para topu topu 120 lira; o kadar, milyonlarca emekliye verdiğiniz para.

Siz bu getirdiğiniz düzenlemede emeklilerin kendi kök aylıklarını değiştirmiyorsunuz yani 7.500 lira verirken emekli aylıklarına hazine yardımı yapıyorsunuz. Hazineden yapılan bu yardım ileriki maaş artışlarında yine bir artış sağlamayacak. “Temmuz ayında yapacağız.” dediğiniz artış -ki onu biz yapacağız artık- bu kök ücret üzerinden yapılacak. Yani yaptığınız her işte olduğu gibi, bu işi de maalesef yarım yamalak yapıyorsunuz.

Biz bu süreç içerisinde hep şunu dedik: Emekli sürünüyor, kirasını ödeyemiyor, elektrik parasını ödeyemiyor, doğal gaz parasını ödeyemiyor, torunlarına harçlık veremiyor, torunlarının yanına gidemiyor. Siz 1.100 liraya çıkardığınız o bayram ikramiyesini ancak 2 bin liraya çıkardınız. Hâlbuki o günkü kurlar üzerinden çıkarmış olsaydınız, o günkü kuru korumuş olsaydınız 4.500 lira bir bayram ikramiyesi vermeniz gerekiyordu; onu da vermediniz. Siz tüm çalışanları olduğu gibi, emeklileri de dipte birleştirdiniz. Emeklilerin üçte 2'si en düşük alınan ücretlerin yükseltilmesi sonucunda elde edilen ücreti almış olacak yani 4 emekliden 3'ü sizin bu dip emeklilik ücretini alacak maalesef. Biz, Türkiye'yi yüksekte, yüksek gelir düzeyinde birleştirmek için az kaldı, iktidara geliyoruz. Siz bütün çalışanları hep daha da düşük ücretlerde ezmeye devam ettiniz.

Yaşlılık aylığıyla ilgili, sizin verdiğiniz asgari ücret 5.500 liraydı. O asgari ücretin 5.500 lira olduğu dönemde evde 2 yaşlı varsa, hiç çalışmadıysa 65 yaş üzerinde yaşlı aylığı olarak 5.300 lira alacaktı; sizin o gün verdiğiniz para 200 lira fazla. Otuz sene boyunca çalışıp emek veren insanın emekli olmasının hiçbir değeri yok sizin gözünüzde.

Bizim başka bir sorununuz daha var. Emekli olan hekimler 6.000-6.500 lira alıyor yani yirmi sene, yirmi bir sene devlette memur olarak çalışıyor, son dört beş yılda SSK'lı ya da BAĞ-KUR'lu olduysa, son yedi yılın yarısından fazlası neredeyse oradan emekli olduğu için o hekimler, uzman hekimler 6.000-6.500 lira para alıyor ve o uzman hekimlerin bu en düşük dediğimiz emekli aylığının artmasıyla birlikte o 6.500 lirası 7.500 lira olacak. Yani siz diyorsunuz ki: "Hekimler giderse gitsin." İşte emekliliklerinde reva gördüğünüz para 6.000-6.500 lira.

Biz bu teklifte şunu getirmek istiyoruz: Daha önce 5434 sayılı Yasa'nın 84'üncü maddesinde şöyle bir şey vardı: Ek ödemeyle emekli hekim ücretleri -devlette çalışanlar- bir ek ödeme alıyorlardı; uzman hekimler 11 bin lira, pratisyen hekimler 8.000-8.500 lira. Bizim bu getirdiğimiz önergeyle de daha öncesinde, işte, devlet memuru olarak çalışmış olsun, sigortalı olarak çalışmış olsun bunlar son dönemdeki o BAĞ-KUR'a ya da sigortaya göre değil bu ek ödemenin emekli memurlarda olduğu gibi emekli olan SSK ve BAĞ-KUR'lu hekimlerde de uygulanması onların bu sefalet ücretlerini biraz olsun yukarı çeker. Ve biz hekim bulamıyoruz, hekimler emeklilikte sürüneceğini biliyor, artık emeklilikte sürünmesin diye biz onlara bu refah payını vermeyi düşünüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

ALİ ŞEKER (Devamla) – Bir başka sorununuz kurum hekimleri. Biz burada bir-bir buçuk yıl önce oy birliğiyle bir yasa çıkarmıştık ve o yasada kurum hekimlerinin de burada şartlarını düzeltercektik ama siz onu geri çektiniz Komisyona ve oradan da kadük hâle getirdiniz. Bir kurum hekimi olarak çalışan ya da dış hekimi olarak kurumda çalışan ya da eczacı olarak o kurumda çalışanlar... Sadece siz uzman hekimler için yüzde 370 bir artış öngörüyorsunuz, bu artış 14 bin lira gibi bir artışa sebebiyet veriyor. Kurum hekimleri bugün 15 ile 20 bin lira arasında bir ücret alıyor. Orada 700 kadar hekim var ki bunların büyük çoğunluğu pratisyen hekim, siz sadece uzman hekimlere bir 14 bin lira kadar bir artış veriyorsunuz, siz bu artış bütünü hekimlere verebiliriz ki hiç olmazsa onların ücreti 32 bin lira düzeylerine çıkabilin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ ŞEKER (Devamla) – Bu hekimlere bunları çok görmeyin ki sağlığınıza da olmayın, geleceğinize de olmayın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, biz teşekkür ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11'inci madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, şimdi okutacağım önerge, hem 12'nci maddede hem de teklifte bulunmayan başka bir maddede değişiklik öngörmektedir. Yeni madde ihdası olarak verilmesi gereken bu önergeyi, yasama döneminin sonuna gelmiş olmamız nedeniyle, çalışma takvimimizde oluşan yoğunluk nedeniyle ve siyasi parti gruplarından bir itiraz bulunmadığı için, emsal teşkil etmemek üzere, işleme alıyorum ve önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 441 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "değiştirilmiş ve geçici 1 inci maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yılmaz Tunç	Ramazan Can	Ahmet Sorgun
Bartın	Kırıkkale	Konya
Mehmet Uğur Gökgöz	Mustafa Demir	Bayram Özçelik
Isparta	İstanbul	Burdur

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) - Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, 4/4/2007 tarihli ve 5620 sayılı Kanun kapsamında sürekli işçi kadrolarına veya sözleşmeli personel statüsüne geçişi yapılamadığından, anılan kanunun geçici 1'inci maddesi uyarınca vize edilen geçici iş pozisyonlarında çalıştırılmaya devam edilen işçilerin, bağlı bulunduğu Sosyal Güvenlik Kurumundan yaşlılık veya emeklilik aylığı bağlanmasına hak kazanacakları tarihte iş sözleşmelerinin sona erdirilmesini zorunlu tutan düzenlemenin yürürlükten kaldırılması suretiyle iş sözleşmesinin sürdürülmesi ya da sona erdirilmesi kararının sözleşmenin taraflarına bırakılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 14'üncü madde kabul edilmiştir.

15'inci madde üzerinde 1 önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 441 sıra sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 15 – 23/1/1987 tarihli ve 270 sayılı Yüksek Hakimlik Tazminatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci maddesinde bulunan cetvelin birinci ve ikinci sırasında yer alan tazminat göstergeleri (17.000) olarak değiştirilmiş, ikinci sırasında bulunan “Yargıtay-Danıştay-Sayıştay Daire Başkanları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Yargıtay-Danıştay-Sayıştay Üyeleri,” ibaresi ilave edilmiş ve üçüncü sırasında yer alan “Yargıtay-Danıştay-Sayıştay Üyeleri,” ibaresi cetveldен çıkarılmıştır.

Özkan Yalım	İlhami Özcan Aygun	Mehmet Bekaroğlu
Uşak	Tekirdağ	İstanbul
Mahmut Tanal	Ali Şeker	Fikret Şahin
İstanbul	İstanbul	Balıkesir
Kani Beko	Nihat Yeşil	İlhan Kesici
İzmir	Ankara	İstanbul
Cavit Arı	Yüksel Özkan	Emine Gülizar Emecan
Antalya	Bursa	İstanbul
Süleyman Girgin	Burhanettin Bulut	
Muğla	Adana	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talep eden Adana Milletvekili Sayın Burhanettin Bulut.

Buyurun Sayın Bulut.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Sosyal Güvenlik Kurumunun 5502 sayılı Kanun’unda 28’inci madde ek ödeme göstergelerini belirliyor. Orada eczacı, diş hekimi ve hekimlerin ek göstergesini yüzde 700 olarak veriyor. Bu torba yasanın 15’inci maddesinde buna bir düzenleme getirildi, getirilen düzenlemeyle -içinde eczacı, doktor ve diş hekimi var iken- eczacıyı ayrı tutarak hekim ve diş hekimlerinin ek göstergesinde bir artış sağlandı. Bu elbette istediğimiz bir durum, yüzde 700’ü yüzde 855’e çıkardı, uzman diş hekiminde ve uzman hekimlerde de bunu yüzde 1.010’a çıkardı. Buraya kadar her şey iyi ama maalesef bu sadece diş hekimi ve hekimlere yönelik bir uygulama olduğu için iş barışına karşı bir sorun yaratıyor çünkü siz diğerlerini artırmadığınızda bu sefer her seferinde olduğu gibi sadece göz boyama, makyaj içeren bu artışlarla sorunu çözemezsiniz. Bu nedenle buraya tam 6 kez çıktım, her seferinde burada yaşananları dile getirdim çünkü sağlıkçılar arasında yaptığınız bu ayrım maalesef sağlık sistemini düzeltmek bir tarafa daha çok bozulmasına sebep oldu ve bu adaletsizlik her yere yayılmaya başladı. İşte, bu maddede olduğu gibi, burada yüzde 700’de bırakılmış olan eczacıları diğer branştaki hekim ve diş hekimleriyle mukayese ettiğinizde, örneğin, eğitimi konusunda mukayese ettiğinizde eğitimi eskiden dört yıldız, şimdi beş yıl ve yardımcı eczacılıkla bu altı yıla çıkıyor, uzman eczacılıkla ise beş yıla ilave üç yıl daha var. Yani ne demek bu? Diş hekiminden ve tabipten daha az eğitimi yok. Diğer meslek erbablarıyla birlikte bakıldığında stratejik personel olma hüviyeti; örneğin, bir hastanede çalışıyorsa o eczanedeki ilaçların ihalesini alan ve orada imza atan kişi, eğer reçete kontrol ediyorsa milyon TL’lik reçetelerde sorumluluk alan kişi, eğer tıbbi malzeme işine bakıyorsa yine milyon dolarlık ihalelerde imza atan kişi.

Pandemi döneminde eczacıları gördük, sizler 5 maskeyi vatandaşlara ulaştıramazken yine eczacılar çıktı. Kamudaki eczacıların haklarını koruyan Türk Eczacıları Birliği, deprem döneminde deprem illerine en az 2 tane seyyar eczane açtı, tır eczane açtı. Siz onunla övünüyorsunuz ancak Türk Eczacıları Birliğinin kamu eczacılarına ilişkin taleplerini de görmezden geliyorsunuz. Türk Eczacıları Birliği Sosyal Güvenlik Kurumuyla, Sağlık Bakanlığıyla, Çalışma Bakanlığıyla, Maliye Bakanlığıyla yaptığı

görüşmelerde bu durumu aktardı. Aslında, kendi Bakanlığınızın içinde bulunan çalışanların durumunun düzeltilmesi için talepte bulundu ama bunların hepsine gözünüzü kapattınız. Bu burada da kalmadı, son olarak, uzman eczacılara ilişkin öneride bulunduk. Uzman eczacı dediğimiz eczacı Türkiye’de 70 tane, yanlış duymadınız, sadece 70 tane. Hani övünüyoruz ya “Yerli ilaç yapacağız.” diye; hatta, pandemide öyle olmadığı hâlde “Yerli Covid hapını ürettik.” diye “tweet” atıyordu Sağlık Bakanı ancak bu ilaçları üretecek olan uzman eczacılara, kendi kadrosunda bulunan uzman eczacılara ek göstergeyi hak görmüyor. Bakın, size Fahrettin Koca’nın, “İlaç üretiyoruz.” diyen Fahrettin Koca’nın Bakanlığında taban ek ödeme katsayılarını söyleyeyim: Bu katsayılar, TİTCK’de çalışan eczacıda taban ek ödeme katsayısı 3,6; hastane eczacısında 1,2; diş tabibinde 2,26; uzman tabipte 4,6; peki, uzman eczacıda kaç? Hani tüm Türkiye’de 70 olan ve atamasını sadece 18 kişiyle sınırladığınız uzman eczacıda katsayı yok, sıfır yani. Bu adaletsizlik her gün biraz daha artarak devam ediyor, aradaki maaş farkı da artarak devam ediyor. Peki, çözüm olarak ne öneriyorsunuz? Çözümü; çıkın o zaman serbest piyasada eczane açın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

BURHANETTİN BULUT (Devamla) – Peki, eczacılıkta sınırlama varken yeni işsiz katmanın, yeni işçisiz ordusu oluşturmanın ne âlemi var?

Değerli milletvekilleri, belki de burada son kez söz alıyorum ama benim için anlamlı olan, kıymetli olan tarafı şu: Bugün son konuşmamın bir eczacı üzerine olması. Aynı zamanda da 14 Mayıs Eczacılık Bayramı; sizin sürekli gözlerinizi kapattığınız bu kamudaki eczacılar, kendi bayramlarında, sizin onlara layık görmediğiniz maaşlara karşılık sandıkta sizleri gönderecek ve 14 Mayısı çifte bayram olarak yaşayacaklar.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

15’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 15’inci madde kabul edilmiştir.

16’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 16’ncı madde kabul edilmiştir.

17’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 17’nci madde kabul edilmiştir.

18’inci maddede 1 önerge vardır, okutup işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 441 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 18’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 18- Bu Kanunun;

a) 1 inci, 7 nci, 10 uncu ve 15 inci maddeleri 1/4/2023 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

b) 2 nci, 3 üncü, 4 üncü, 16 ncı ve 18 inci maddeleri yayımını takip eden aybaşında,

c) 12 nci maddesi 2023 yılı Nisan ayı ödeme döneminden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

ç) 17 nci maddesi yayımını takip eden ayın birinde,

d) diğer maddeleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.”

Yılmaz Tunç	Ramazan Can	Mustafa Demir
Bartın	Kırıkkale	İstanbul
Fehmi Alpay Özalan	Zeynep Gül Yılmaz	Bahar Ayvazoğlu
İzmir	Mersin	Trabzon
	Bayram Özçelik	
	Burdur	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

SGK personelinin fazla çalışma ücretine ilişkin yeni madde ihdasının yürürlüğü belirlenmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 18’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 18’inci madde kabul edilmiştir.

19’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 19’uncu madde kabul edilmiştir.

İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Oylama için üç dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz ile Grup Başkanvekilleri Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç’un İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 288

Kabul : 283

Çekimser : 5 (*)

Kâtip Üye
Bayram Özçelik

Burdur

Kâtip Üye
Şeyhmus Dinçel
Mardin ”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.45

(*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 22.56

BAŞKAN: Başkan Vekili Haydar AKAR

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 82’nci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

V.- ÖNERİLER (Devam)

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun daha önce haftalık çalışma günlerinin dışında çalışılmasına karar verilen 31/3/2023 Cuma ve 1/4/2023 Cumartesi günleri toplanmamasına ilişkin önerisi

30/3/2023

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 30/3/2023 Perşembe günü (bugün) yaptığı toplantıda Genel Kurulun daha önce haftalık çalışma günlerinin dışında çalışılmasına karar verilen 31/3/2023 Cuma ve 1/4/2023 Cumartesi günleri toplanmaması önerisinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Mustafa Şentop

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Yılmaz Tunç	Engin Altay	Hakkı Saruhan Oluç
Adalet ve Kalkınma Partisi	Cumhuriyet Halk Partisi	Halkların Demokratik Partisi
Grubu Başkan Vekili	Grubu Başkan Vekili	Grubu Başkan Vekili
Erkan Akçay	Erhan Usta	
Milliyetçi Hareket Partisi	İYİ Parti	
Grubu Başkan Vekili	Grubu Başkan Vekili	

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, 3’üncü sırada yer alan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Kuzey Atlantik Antlaşmasına Finlandiya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

3.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Kuzey Atlantik Antlaşmasına Finlandiya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/5005) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı 438) (*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

(*) 438 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Komisyon Raporu 438 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**KUZEY ATLANTİK ANTLAŞMASINA FİNLANDİYA CUMHURİYETİNİN KATILIMINA
İLİŞKİN PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 5 Temmuz 2022 tarihinde Brüksel’de imzalanan “Kuzey Atlantik Antlaşmasına Finlandiya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına söz talep eden Bursa Milletvekili Sayın Ahmet Kamil Erozan.

Buyurun Sayın Erozan.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugünkü oturumumuz mutlaka bizden çok Finlandiya tarafından ilgiyle izlenmektedir çünkü neticede bugün onların NATO üyeliği konusunda bir karar almak aşamasındayız ama gönüllerini rahat tutsunlar. Ben tabii ancak İYİ Parti adına konuşabilirim; bu bir mutlu sona erecektir.

Ben bugünkü Finlandiya’nın ve bir ölçüde de İsveç’in durumunun analizini yapabilmek açısından sizi 1952 senesine götüreceğim. 1952 senesinde Türkiye NATO üyesi değil daha ama Sovyetler Birliği’nin tehdidini hissediyor, yani bunu hem toprak talepleri olarak hissediyor hem boğazlar üzerindeki talepler olarak hissediyor ve biraz da pahalı bir süreçten sonra -pahalı derken NATO’daki üyeliğimize giden yolda Kore’de kaybettiklerimiz açısından söylüyorum- pahalı bir yoldan giderek bu üyeliğe kavuştu 1952 senesinde Yunanistan’la birlikte. Ve emin olun ki bugün de alternatifi olmayan NATO 1952 yılından bu tarafa Türkiye’nin güvenliği açısından vazgeçilemez bir güvenlik mekanizması olarak kaldı; alternatifi de yok. Biz genelde NATO dediğimiz zaman hep savaş hâlindeki durumu dikkate alırız, bunun için de genelde 4’üncü, 5’inci maddelere atıfta bulunuruz. 4’üncü, 5’inci maddeler de “Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için.” dediğimiz maddelerdir ama çok şükür ki bu maddeler bizim üye olduğumuz 1952 yılından bu tarafa veya NATO kurulduğundan bu yana bir defa uygulamaya girmiştir, ona da değişik bir ortamda girmiştir. Doğrudan doğruya NATO ülkelerinin topraklarına farklı bir saldırı üzerine yani New York’taki İkiz Kuleler’in uğradığı saldırı üzerine bu maddeler işlemiştir ama şunu da belirtmem lazım ki NATO’nun barış zamanında da bir işlevi vardır. Bu işlev 4’üncü, 5’inci maddelerde veya maddeler manzumesi içinde değil, antlaşmanın dibacesinde, giriş bölümünde yazar. Antlaşmada “Taraflar demokrasi, bireysel özgürlük ve hukukun üstünlüğü ilkeleri temelinde bütün halkların özgürlüklerini, ortak miraslarını ve uygarlıklarını korumakta kararlıdırlar.” yazar. Bu, savaş zamanındaki değil, barış zamanındaki NATO’nun bir görevidir.

Şimdi, biz kendimiz NATO üyesiyiz ama “Demokratik miyiz?” sorusunu gündeme getirmek durumundayım. Niye? Biliyorsunuz, uluslararası sıralamalar var, Türkiye demokratiklik açısından 167 ülke arasında 103’üncü sırada. “Nasıl bir demokrasiyiz?” diye baktığımızda, daha da garip bir tabloyla karşılaşıyoruz: Tam demokrasi değiliz, kusurlu demokrasi değiliz, “Melez rejim miyiz, otoriter rejim miyiz?” dersiniz Türkiye’yi maalesef bir melez rejim kategorisinde buluyoruz. Özgürlükler cetveline baktığımızda Türkiye’nin aldığı puan 100 üzerinden 32’den ibaret. Kısmen özgür ülke bile değiliz, “özgür olmayan ülkeler” kategorisindeyiz. Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde 116’ncı sıradayız. Buna mukabil, bugün üyeliği üzerinde müzakere yaptığımız Finlandiya, İsveç’le birlikte ilk 10 arasında yer alıyor. Bunu niye söylüyorum? Türkiye, bugün 21’inci yılını 2023 yılında NATO’ya üye olmasaydı ve bugün bir müracaatta bulunmuş olsaydı bütün bu kriterlere uymadığımız için bizim üyeliğimizin tartışılması gündeme gelirdi. Biz, bugün farklı şekilde Finlandiya ve İsveç’in üyeliğini tartışıyoruz.

Bugün geldiğimiz noktaya baktığımda, bu değerler manzumesi sadece NATO açısından değil, Avrupa Birliği değerleri açısından da maalesef bizim eksikimizi teşkil ediyor yani bir anlamda sınıfta kalan bir profile sahip ülkemiz. Her ne kadar Sayın Erdoğan “Geleceğimiz Avrupa’da.” demekteyse de şunun altını çizmek durumundayım ki Sayın Erdoğan’ın döneminde Türkiye’nin Avrupa Birliği üyeliği de rayından çıkmıştır. Türkiye kendisini diskalifiye etmiştir ve daha da öteye gideceğim, Avrupa Birliği üyeliği Sayın Erdoğan’ın kurduğu düzen açısından bir risktir çünkü demokratik olmayan bir ülkenin Avrupa Birliğinde de yeri yoktur.

Şimdi, Finlandiya ve İsveç’in durumuna gelirsek -tabii, İsveç’i yine önümüzdeki dönemde tartışacağız ama- içinde bulunduğumuz koşullarda biliyorsunuz, İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra her 2 ülke birbirinden biraz farklı olsa da bir tarafsızlık politikası izlemişlerdir. Ama 24 Şubat 2022 tarihinde Rusya’nın Ukrayna’yı işgal etmesiyle birlikte bu 2 ülke geçmiş geleneksel çizgilerini terk etmek konusunda bir mecburiyetle karşı karşıya kalmış ve güvenli bir liman arayışına girmişlerdir. Bu kolay bir şey olmamıştır çünkü NATO’ya girebilmenin farklı prosedürleri var, ilk önce kendi kamuoyunuzu ikna edeceksiniz, kendi halkınızı ikna edeceksiniz, bunu başardılar; arkasından Parlamentolarını ikna ettiler, onu da başardılar ama biz sonunda, geldiğimiz noktada sona kaldık; Macaristan bile geçen hafta onayladı, biz bu akşam bu saatte Finlandiya’nın durumunu ele almak mecburiyetindeyiz.

Bizi bu süreçte -bu serüven diyeceğim, bir macera filmi gibi cereyan etti bu- rahatsız eden unsurlara rastladık. Bir defa, Sayın Cumhurbaşkanı -Finlandiya diyeyim, İsveç’i saymayayım- Finlandiya’nın üyeliği konusundaki süreçte ilk tepkisini, maalesef, bir cuma namazı çıkışında söyledi. Biz Sayın Cumhurbaşkanının tavırları ve davranışları konusunda bir analiz yapma yeteneğine sahibiz; benim analizim de Sayın Cumhurbaşkanı cuma namazı çıkışında bir beyanda bulunuyorsa bunun muhatabı iç politikadır, dış politika değildir. Dolayısıyla, ondan bu tarafa da yani 13 Mayıs’tan bu tarafa da Sayın Cumhurbaşkanımızın beyanları hep iç politika odaklı olmuştur. Çelişkili zamanlar da dakikalar da yaşamışızdır çünkü hatırlarsanız, Finlandiya Cumhurbaşkanı bir telefon konuşmasında kendisine üyeliğin hiçbir sorun yaratmadan gerçekleşeceği konusunda beyanlarda bulunulduğunu ifade etmişken Sayın Cumhurbaşkanı bunun aksi yönünde beyanlarda bulunmuştur bilahare.

Beceriksizce de yönetilmiştir bu süreç çünkü başlangıçta 30 kadar -iade edilmesi istenen insanlar açısından söylüyorum bunu- PKK-PYD/YPG ve başka teröristlerin barındığı bir coğrafya olması hasebiyle bu insanların iadesi gündeme geldiğinde, maalesef, verdiğimiz dosyaların kifayetsizliği konusunda bir kanaat oluşmuştur. Niye bunu söylüyorum? Bu dosyalardaki pek çok delilin eksikliği ortaya çıkmıştır. Bunun ötesine gidiyorum; onların hukuk düzeninin farklı olmasından kaynaklanan sebeplerle, açmazlarla karşılaşmıştır. Biz FETÖ’ye, PYD/YPG’ye terörist derken, onlar terörist dememişlerdir. Talep ettiğimiz insanlardan bazılarının o ülkelerde değil, Türkiye’de oldukları anlaşılmıştır. Daha da öteye gideyim “Bize geri verin.” dediğimiz adamların, insanların vefat edip Türkiye’de defnedilmiş oldukları ortaya çıkmıştır. Bütün bu beceriksizliklerle birlikte, geldiğimiz noktada Finlandiya açısından, bu akşam bizim onayımızla birlikte 30 ülkenin onayı tamamlanmış olacaktır. Ha, şimdi, biz tabii ayırıştırarak gittik Finlandiya ve İsveç konusunda ama benim kanaatim odur ki bu 2 ülke yola birlikte çıktıkları için yolun sonunda da bu işi birlikte bitireceklerdir. Ne demek istiyorum yolun sonunda birlikte bitirileceklerdir derken? Biliyorsunuz, bu onay süreci bittiğinde bunun bir depozitör ülkeye götürülüp teslim edilmesi lazımdır ve o depozitör ülke de Amerika Birleşik Devletleri’dir. Dolayısıyla, biz her ne kadar bu akşam Finlandiya’yı halletsek dahi zamanı geldiğinde -büyük ihtimalle seçimden sonra- İsveç’in durumu buraya geldiğinde bu 2 ülke kendi depozitör belgelerini birlikte Amerika Birleşik Devletleri’ne teslim edeceklerdir. Dolayısıyla, ben Finlandiya’ya, en azından bu akşam açısından “NATO ailesine hoş geldiniz.” demek isterim.

Büyük ihtimalle 27'nci Dönemde bu kürsüden yaptığım son konuşma olması muhtemel olduğundan izin vererseniz Sayın Çavuşoğlu'na da sataşmadan gitmeyeyim. Sataşmadan derken şunu ifade etmek isterim: Dışişleri Komisyonu diye bir kurum var, biliyorsunuz, Sayın Çavuşoğlu son dört senede bir gün değil, bir saat değil, bir dakika dahi uğramadı o Komisyona. Bu, sadece o Komisyona değil, bu kuruma saygısızlıktır. Veda için de gelmedi ama ben kendisini devir teslim için bekliyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına söz talep eden Diyarbakır Milletvekili Sayın Hişyar Özsoy.

Buyurun Sayın Özsoy.

HDP GRUBU ADINA HIŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Finlandiya'nın NATO üyeliğine dair tartışma ve oylama için bugün huzurlarınızda bulunuyoruz. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Halkların Demokratik Partisinin görüşlerini açıklamaya çalışacağım.

Malum, Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinden sonra NATO'nun genişleme tartışmaları başladı. Tarihsel olarak askerî ittifaklara tarafsız kalan İsveç ve Finlandiya artan güvenlik kaygıları yüzünden NATO'ya üye olmaya çalışıyor. Bugün Finlandiya'nın NATO üyeliğinin oylanması için buradayız ama ironik bir şekilde NATO'nun genişlemesine karşı olan Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesi NATO'yu güçlendirmiş, NATO hiçbir dönemde olmadığı kadar genişlik, derinlik ve nüfuz kazanmıştır. Bunun dünyaya huzur ve barış mı getireceğini, yoksa daha fazla savaş, yıkım ve ölüm mü getireceğini biz zaman içerisinde göreceğiz; o açıdan ihtiyatlı bir tavrımız söz konusu.

Birkaç noktayı dikkatinize sunmak istiyorum: Birincisi, öncelikle, Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısını hiçbir şekilde biz doğru bulmuyoruz tabii ki; Rusya bir an önce bu işgali durdurmalı, meselenin siyaseten çözümü için irade ortaya koymalıdır. Öte yandan, NATO liderleri de savaşın bitmesi ve meselenin müzakereyle çözülmesi için inisiyatif almalı. Bu savaşın net bir kazananı olmayacağını herkes biliyor. Emperyal güçlerin hırslarının gölgesinde, yıkılan kentlere, on binlerce ölüme, kıvıyama durumlara şahitlik ediyoruz. Görünen o ki kimse Ukrayna savaşının bitmesini istemiyor, aksine, bu savaş üzerinden küresel ve bölgesel jeopolitikte nüfuzlarını artırmaya, güçlerini pekiştirmeye çalışan aktörler söz konusu.

İki, Ukrayna'da yaşanan savaşın vahşeti özellikle Doğu Avrupa ve Nordik ülkelerinde güvenlik kaygılarına pık yaptırmış durumda. Bu coğrafyada yaşayan halkların korkularını, kendilerini koruma çabalarını tabii ki görüyoruz, anlıyoruz.

Finlandiya Parlamentosu NATO'ya üye olma konusunda 184'e karşı 7 oyla bir irade ortaya koymuş. Finlandiya'nın Rusya'yla 1.340 kilometrelik bir sınırı var. 1939'da Rus işgaline maruz kalmış Fin halkının korkuları yersiz değil, tarihseldir; biz bunun da farkındayız. Ancak NATO'nun genişlemesinin, bu bölgelere askerî üsler ve savaş sistemlerinin yerleştirilmesinin, bölgenin iyice militarize edilmesinin hem Finlandiya hem de bölgede yaşayan diğer halkların hem hak ettiği hem arzu ettiği güvenliği getireceği konusunda emin ve iyimser değiliz.

Üç, küresel çapta köklü bir değişim yaşanıyor. NATO ve genel anlamda güvenlik sermayesi ile güvenlik bürokrasisi dünya çapında güçlenirken demokrasi, hukuk ve insan haklarını korumak için kurulan Avrupa Konseyi ile çatışma ve gerilimlerin siyasi diyalogla çözülmesi için çalışan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı gibi kurumlar her geçen gün zayıflamakta yani demokrasi, hukuk, siyaset ve müzakere etme etki ve ağırlığı azalırken kaba kuvvet, silah ve savaşın ağırlığının arttığını görüyoruz; bu çok tehlikeli bir gidişattır. AĞİT ve Avrupa Konseyi gibi çok taraflı demokrasi, hukukla müzakere kurumları güçlenmeli, güvenlikçi politikalarakesinlikle teslim olunmamalıdır. Küresel silahlanma, nükleer

silah yarışlarını daha önce bu dünya deneyimlemiştir; bu politikalar dünyanın arzu ettiği barışı ve huzuru getirmemiştir. Meselelerin medeni bir şekilde çözümü için saldırgan, güvenlikçi mimariler yerine güçlü müzakere mimarileri oluşturmak durumundayız.

Dört, her NATO ülkesi, bütçesinin en az yüzde 2'sini biliyorsunuz, savunma gideri altında, yoğunlukla silahlanmaya ayırmakla mükelleftir. NATO'nun silah pazarına girecek olan Finlandiya ve İsveç her yıl silahlanmaya on milyarlarca dolar harcayacak. Finlandiya NATO üyesi olmamakla birlikte, zaten uzun zamandır bütçesinin yüzde 2'sinden fazlasını savunma giderlerine aktarıyordu. Avrupa'da genel olarak silahlanma için ayrılan bütçeler astronomik rakamlara ulaşmıştır. Bir örnek vermek gerekirse geçen sene uzun dönemdir yüzde 2'lik o harcamaya direnen Almanya bile 100 milyar euro gibi bir parayı yıllık savunma bütçesine ayırmıştır. Bunun nasıl büyük bir bütçe olduğunu şöyle söyleyelim: Türkiye çok kötü bir deprem yaşadı biliyorsunuz, 100 milyar dolar civarında paraya ihtiyacımız var bütün bu coğrafyanın yeniden imarı için. Düşünebiliyor musunuz, bizim depremin tahribatını gidermek için ihtiyaç duyduğumuz bütün parayı sadece bir yıl savunma gideri olarak silaha yatıracak Almanya; bu kadar büyük bütçelerden bahsediyoruz. Güneydoğu Avrupa gibi Kuzeydoğu Avrupa'nın da NATO üsleri ve silahlarıyla doldurulması Rusya'yı daha da tehditkâr bir pozisyona itebilir, silahlanma karşılıklı olarak artabilir. Rusya'nın ABD'yle yapmış olduğu Nükleer Silahların Sınırlandırılması Anlaşması'ndan çekilmesi dünya için büyük bir tehlikedir. İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğine, Rusya, Polonya ve Litvanya arasında bulunan Kaliningrad bölgesine nükleer silah yerleştirerek cevap verebilir. Bunlar hep olabilecek riskler.

Biz HDP olarak silah ve savaş politikalarına değil, büyük ekonomik krizlerin beklendiği günümüzde eğitim, sağlık, çevre, iklim, istihdam gibi alanlara kaynakların ayrılması gerektiğini düşünüyoruz. Bir savunma paktından çok daha hırslı ve saldırgan misyon ve hedefler tanımlayan NATO... Örneğin, bundan kastım, Afganistan, Libya'nın paramparça edilmesi ve şu an ekonomik olarak rekabet edemedikleri Çin'in hedef tahtasına oturtulması -muhtemelen önümüzdeki beş on yılda gerilimler oraya kayacak- bu ve benzeri bağlamlarda birçok maddi kaynak heba edilecek ve yeni askerî çatışma ve gerilimlerin zemini oluşacaktır.

Önemli bir konu da şudur: Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmeti Finlandiya ve İsveç'in NATO üyeliğini veto etme hakkını bir şantaj ve tehdit aracına maalesef dönüştürdü. Biz bunu tasvip etmiyoruz, defalarca söyledik. Bu ülkelerdeki -İsveç ve Finlandiya'daki- Kürt ve muhalif yazar, siyasetçi, gazetecilerin “terörist” adı altında Türkiye'ye iade edilmeleri karşılığında NATO üyeliklerine “evet” deme pazarlığını çirkin, yanlış ve hukuksuz buluyoruz. Türkiye'de zaten “hukuk” diye bir kurum kalmamıştır, bunu biliyoruz ama AK PARTİ Hükûmeti özellikle İsveç'i hem kendi ulusal hukukunu hem de uluslararası hukuku çiğnemeye zorlamaktadır. Yani “İltica hakkı almış insanları iade edin.” diyor. AKP Hükûmetinin talepleri karşısında kıvranan İsveç Hükûmetinin içine girdiği pozisyon ibretlik ve tam anlamıyla acınası bir durumdur.

Suriye'de bir ölüm kalım savaşı, bir onur savaşı veren ve IŞİD'e karşı insani değerleri savunurken on binlerce gencini toprağa vermiş Kürtlerin kazanımları ile siyasal statü taleplerini çeşitli pazarlıklar ile boğmaya çalışan AKP Hükûmeti tarihe iyi harflerle yazılmayacaktır. İsveç, AKP Hükûmetinin Suriye'de Kürtlerin kazanımlarına karşı yürüttüğü savaş politikalarına ortak olmamalıdır. Suriye Kürtleri çok onurlu bir mücadelenin sahipleridir, dünyanın Suriye'de mücadele eden Kürtlere ödenmemiş kocaman bir borcu varken Kürtlere karşı kurulan pazarlık masaları en hafif tabiriyle çirkin ve kabul edilmezdir. Bu vesileyle AKP Hükûmetini Rojava'ya yönelik hasmane tutumunu değiştirmeye, dünyayı da bu düşmanca politikaların parçası olmamaya davet ediyoruz.

Siyasi baskılar yüzünden İsveç ve Finlandiya'da sığınma hakkı elde etmiş ya da ilticaya başvurmuş Kürtlerin hayatı ve güvenliği üzerinden pazarlıkların yürütülmesi de ayrıca utanılması gereken bir durumdur. İsveç ve Finlandiya halklarının güvenlik kaygılarını anlıyoruz ancak zaten baskı ve işkencelerin

her türlüşüne maruz kaldıkları için Türkiye’yi terk etmek zorunda kalıp sizin ülkenize sığınan Kürtleri çirkin pazarlıkların malzemesi yapmayın diyoruz. Bu noktada rahmetli dayım Sıraç Bilgin’i de anmak isterim, bir tıp doktoruyken Kenan Evren’in faşist darbesinden kaçtı, İsveç’e sığındı, sonra orada öldü, bu ülkeye gelemedi, cenazesi orada kaldı. On yıl önce ölen dayımın iadesini istemiş Hükümet, bunun da kayıtlara geçmesini istiyorum yani dirisine rahat vermedi bu ülke, cenazesine, ölüşüne bile rahat vermek istemiyor; tıp doktoruydu, kimseyi falan da öldürmemişti, evet, Kürt siyasetinin içerisindeydi ama o kadardı.

Son olarak, HDP yayılmacı bütün askerî anlaşmalara karşı ilkesel bir duruşa sahiptir. Şimdiye kadar ve istisnasız bir şekilde, bu Mecliste onaylanan hiçbir askerî anlaşmayı desteklememiş olmakla biz gurur duyuyoruz; bu bizim için ilkesel bir tutumdur. Dünyada yeterince savaş ve silah vardır; yeterince kan akmıştır, hâlen de akmaktadır. Onun için, tüm kaynak ve çabalarımızı barış, demokrasi, özgürlük ve eşitliğe ayıralım diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Zamanımı tam olarak kullandım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Sayın Başkan, bir dakika verirseniz başka bir konuyla da bağlamak istiyorum.

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Kıymetli arkadaşlar, Ahmet Topkaya Adana Kürkçüler F Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevinden bana yazmış. Biz HDP milletvekilleri olarak birçok cezaevinden mektuplar alıyoruz orada yaşanan baskılara dair fakat söz verdim yani bu mektubun içeriğini söyleyeceğim, fazla zamanım yok. Ahmet Topkaya cezaevinde yaşadığı sıkıntıları anlatmıyor, işkence falan anlatmıyor. Ben Mecliste Amedspor-Bursaspor’la ilgili bir konuşma yapmıştım, Amedspor’la ilgili; o konuşmamı izlemiş, o konuşmamın üzerine mektup yazmış. Benim burada size gösterdiğim o formanın aynısından -Amedspor forması- cezaevinde kendisinin de varmış; cezaevi idaresi bu formaya el koymuş, kendisine vermiyor. Defalarca başvuru yapmış “Amedspor formasını istiyorum.” diye...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Başkanım, hemen bitiriyorum. Muhtemelen son konuşmamı da yapıyorum.

BAŞKAN – Buyurun, bitirin lütfen.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Dolayısıyla şunu söylüyor, diyor ki: “Forma, Amed Kadın Futbol Takımı’nda bir önceki sezon top oynayan Hevidar adlı kadın oyuncunun formasıdır. Yine beyaz renkli, benzer; bunlar Futbol Federasyonunun onayladığı yani resmî formadır, Amedsporun formasıdır.” Yani Kürkçüler Cezaevinin idaresine buradan sesleniyorum: Yahu, Amedsporun formasının nasıl bir tehlikesi olabilir cezaevinde? Bakın, buraya kadar böyle bir mektup yazmış. Ben buradan hem cezaevi yönetimine hem de Adalet Bakanlığının ilgili yetkililerine sesleniyorum; zaten Amedspora yapılan çirkinliklerin haddi hesabı yok, en azından, cezaevinde olan bir insanın Amedspor formasını teslim edin diyoruz. Bunun, gerçekten, burada konuşulması bile utanç vericidir. Umarım ilgili yetkililer bir an önce bu konuda da gerekeni yaparlar.

Genel Kurulu saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz talep eden Kayseri Milletvekili Sayın İsmail Özdemir.

Buyurun Sayın Özdemir.

MHP GRUBU ADINA İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Kuzey Atlantik Antlaşmasına Finlandiya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Tabii, önemli gördüğümüz bir protokol. Özellikle de daha evvel, NATO’nun kuruluşundan bu yana yani 1949’dan bugüne kadar geçen süre içerisinde toplamda 8 defa genişleme evresine sahip olmuşken bugün artık Ukrayna’da başlayan 24 Şubat 2022 tarihindeki savaş neticesinde, bir bakıma 9’uncu genişleme evresiyle karşı karşıya olduğumuz bir dönem.

Rusya’nın kendi gerekçeleriyle başlatmış olduğu ve ne bizim ne de küresel barış ve istikrarı önceleyen çevrelerin kabul etmediği, edemeyeceği tarzda girişilen bu askerî harekât neticesinde hem Avrupa’da hem de küresel düzeyde artık güvenlik mimarisinin çöktüğüyle alakalı görüşler yaygınlık kazanmıştır ve yine bununla alakalı süreç içerisinde her ülkenin kendi millî güvenlik algısını revize etme ihtiyacının gelişmesiyle beraber NATO gibi daha evvel geniş katımlı ve geniş kapsamlı bir savunma ittifakının da yeni döneme dair, yeni koşullarla alakalı sürece ilişkin kendisini adapte etme arzusunun olduğu karşımızda bulunan bir gerçekliktir. Bu kapsamda da yeni dönemde iki ülkenin NATO’ya üyeliğiyle alakalı başvurusu hem NATO üyelerinin hem de NATO üyesi bir ülke olarak ülkemizin, Türkiye Cumhuriyeti’nin malumu olmuştur. Aynı çerçevede de 28 Nisan 2022 tarihinde İspanya’da gerçekleştirilen zirvede iki ülkenin ittifaka üyeliğine ilişkin koşullarla alakalı ülkemize verilen bazı taahhütler olmuştur. Türkiye de bu taahhütlerin yerinde ve son derece müspet bir gelişme olarak taahhüt altına alınmasıyla alakalı hem İsveç’le hem de Finlandiya’yla ortak bir memorandum imzalamıştır. Bu memorandum pek çok açıdan değerlidir, pek çok açıdan önemlidir ama atf yapmamız gereken ana konu, 1949’da kurulmuş olan ve bizim de 1952’de dâhil olduğumuz ittifakın Türkiye’nin 21’inci yüzyıl koşullarında da millî güvenliğine saygılı davranıp millî güvenliğini tesis etmesine yönelik katkıda bulunmasını gerektiren pek çok yeni başlık karşımıza çıkmıştır. 1952 yılında Türkiye’nin karşı karşıya kaldığı terör tehdidi şimdiki başlıklarda ve bölgesel gelişmelerde vuku bulmamıştı. Yine 1952 yılında hem Kafkasya hem Orta Doğu bölgesiyle alakalı gelişmelerde Türkiye’nin karşı karşıya kaldığı tehditler iki dönemi mukayese ettiğinizde farklılık içeriyordu. Bugün geldiğimiz noktada ise Suriye’de başlayan Arap Baharı sonrasındaki iç savaşla beraber gelişen süreçte ülkemize yönelen PKK terör örgütü tehdidinin yeni bir boyut kazandığı gerçeği karşımızdadır ve bazı NATO üyesi ülkelerin de sözde müttefikimiz olduğunu ifade eden ülkelerin de yine bu terör örgütünün Suriye kolu olan PYD/YPG’ye verdikleri destek de malumdur.

Buna ilave olarak, millî güvenliğimizi ilgilendiren bir başka konu başlığı içerisinde kuşku yok ki 15 Temmuz 2016’da gerçekleşen hain darbe girişimi yer almıştı ki bunda yüce Meclisimizi de bombalamaya varıncaya kadar hain emellerin olduğunu hep beraber müşahade etmiştik.

İşte, güvenlik paradigmamızda ve aynı zamanda millî savunmamızda da küresel ve bölgesel düzeyde mücadele anlamında önemli bir başlığı teşkil eden, bu iki terör örgütüyle mücadele anlamında NATO’nun da sürece eklenmesi ve dâhil edilmesiyle alakalı durumlar sürekli muhataplarımızı iletilmişken şimdi İsveç ve Finlandiya’nın NATO’ya üye olması bahsinde bu konunun artık NATO belgelerine girdiği ve NATO’nun da bu kapsamda Türkiye’nin haklı taleplerini yerine getirmeye alakalı taahhütlerde bulunduğu gerçeği karşımızda bulunuyor. Bu anlamda, İsveç ve Finlandiya’yla müştereken imzaladığımız üçlü memorandumun ilgili maddelerinde de yine bu iki ülkenin NATO’ya üye olması karşılığında PKK-PYD terör örgütüyle beraber FETÖ terör örgütüne de destek vermeyeceği ve aynı zamanda ülkemizin hassasiyetlerinin karşılanmasıyla alakalı taahhütlerin yerine getirileceği imza altına alınmıştır. Dolayısıyla olayın müspet olarak değerlendirilmesi gereken birinci yönü budur. Nitekim bu memorandumun imzalandığı günden bu yana da iki ülkenin hem birbirinden bağımsız olarak hem de

müşterek olarak Türkiye'nin taleplerinin karşılanmasıyla alakalı attığı bazı pozitif adımlar mevcuttur. Bu anlamda Finlandiya'nın daha fazla öne çıktığını ifade etmemiz lazım yani geline aşamada biz de Milliyetçi Hareket Partisi olarak Finlandiya'nın Türkiye'ye söz verdiği gibi, üçlü memorandumda taahhüt ettiği üzere, Türkiye'nin millî güvenlik hassasiyetleriyle alakalı resmî politikasını değiştirdiği ve buna uyacağıyla alakalı süreci işletmeye koyduğu açık ve net bir şekilde gerçekliktir.

İkinci husus: Yine, müttefiklerimiz olan bazı ülkelerin Türkiye'ye karşı gerçekleştirdiği örtülü yahut açıktan silah ambargolarıyla alakalı bazı konu başlıklarının da yine hem bu ülkelerin kendi kamuoyunda hem de bizim kendi kamuoyumuzda tartışıldığı bir gerçektir; Finlandiya bu anlamdaki taahhüdünü yerine getirmiştir. Burada dikkat edilmesi gereken husus hiç kuşku yok ki İsveç'in gelinen aşamadaki tutumu ki yeni gelen hükümet her ne kadar İsveç'te Türkiye'ye vermiş olduğu taahhütlerini yerine getirmeyle alakalı olumlu bazı adımları atmaya çalışmışsa da şimdiye kadar beklentilerimizin tam manasıyla karşılandığını söyleyebilmek mümkün olmayacaktır. Bunların içerisinde elbette birinci sırada PKK-PYD terör örgütünün İsveç'teki faaliyetleri geliyor. Yeni çıkardıkları yasada bununla alakalı devlet nezdinde bazı tedbirlerin alınmasını öngörüyorlar ancak hâlâ bu örgütün İsveç'teki faaliyetlerini devam ettirdiği, hatta kamu kaynaklarını kullanmak suretiyle de Türkiye'ye yönelen tehditlerle alakalı sürece istemeyerek de olsa katkı yaptığı bizim nazарımızda bilinen bir gerçektir.

İkinci husus ise İsveç'in henüz atmadığı adımlar arasında PKK-PYD terör örgütünün yanı sıra FETÖ'nün bu ülkede göstermiş olduğu faaliyetler geliyor. Adli mercilerimizin İsveç'te bulunan bazı FETÖ terör örgütü mensuplarının Türkiye'ye iadesiyle alakalı resmî süreci başlattıklarını biliyoruz ancak ne yazık ki İsveç yetkili makamlarının da bu sürece karşılık şimdilik olumlu bir yanıt verdiğini söyleyebilmek mümkün olmayacaktır.

Muhterem milletvekilleri, böylesi bir süreç içerisinde Finlandiya'nın NATO'ya üyeliği bizim açımızdan olumlu bir gelişmedir. Dolayısıyla, ülkemizin onay vermesiyle birlikte, bugün Gazi Meclisimizin de bu sürece onay vermesiyle birlikte NATO'ya bir yeni üyenin daha eklenmesi hem NATO'nun hem de uluslararası kamuoyunun gündemine gelecektir. Ancak bununla beraber, İsveç'in şartları karşılayamamış olmasını hâlâ Türkiye'yle olan ikili ilişkileriyle alakalı bazı özel durumlarda kendi gündemleriyle ilgili kullanmak isteyen NATO üyesi müttefiklerimizin olduğunu görmek de işin açıkçası saygın bir devlet yaklaşımı anlayışıyla bağdaşmayacaktır, bağdaşmayacaktır. Burada, Amerika Birleşik Devletleri'nin zaman zaman bu ülkeden satın almayı istediğimiz ve parasını da peşin olarak verdiğimiz F-35 savaş uçaklarından sonra gündeme gelen ve bugünlerde de hem savunma anlamındaki yetkililerimizin, iki ülkenin bürokratlarının hem de Parlamento anlamında da yürütme anlamında da iki ülkenin yetkililerinin yaptığı görüşmelerde ısrarla F-35'ten sonra gündemimize gelen F-16 satışının da İsveç'in NATO'ya üyeliğine bağlantılı olarak değerlendirilmesiyle ilgili sürecin de karşısında olduğumuzu ifade etmek isterim. Burada yerine getirilmemiş olan taahhütlerin neler olduğuyla alakalı husus İsveç, Finlandiya ve Türkiye'nin arasında imzalanan memorandumla beraber sabittir. Dolayısıyla, buna yeni gündemler eklemenin olumlu ve doğru bir yaklaşım olmayacağını ifade etmek istiyorum. NATO kapsamında sergilenen temel dayanışma paradigması "Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için." algısıysa bu anlamda Türkiye'nin millî güvenliğinin tesis edilmesine yönelik göstermiş olduğu hassasiyetin diğer ülkelerce karşılanması ve bunun herhangi bir şarta bağlı olmaksızın NATO bünyesinde karara bağlanan gündemler çerçevesinde şekillendirilmesinin önemli olduğunu ifade etmek istiyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu konuya müspet baktığımızı belirtiyor, Gazi Meclisimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talep eden İstanbul Milletvekili Sayın Ahmet Ünal Çeviköz.

Buyurun Sayın Çeviköz.

CHP GRUBU ADINA AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Finlandiya’nın NATO üyeliğiyle ilgili olarak önümüze gelen kanun teklifi üzerinde Cumhuriyet Halk Partisinin görüşlerini dile getirmek amacıyla söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Fevkalade önemli bir anlaşmayı konuşuyoruz bugün. Gecenin bu ilerleyen saatinde çok da kalabalık değiliz Genel Kurulda ancak şundan emin olmanızı isterim: Şu anda Finlandiya’da Finlandiya nüfusunun tamamı buraya odaklanmış, kilitlemiş vaziyette ve kendi ülkeleri açısından fevkalade önemli bir güvenlik meselesi olan NATO üyeliğiyle ilgili, NATO’nun 29 üyesinin kabul ettiği ve son üye olarak da Türkiye’nin onaylamasını bekledikleri bu kararı ilgiyle izliyorlar. Neden onlar için önemli? Çünkü bizim de olduğu gibi, İsveç’in de olduğu gibi, Finlandiya da geçmişinde Rusya’yla savaşmış bir ülke. Bugün, geçen sene 24 Şubattan itibaren Rusya’nın Ukrayna’ya karşı başlatmış olduğu askeri saldırganlığı belki de Avrupa güvenlik mimarisinde şimdiye kadar yaşanabilen en önemli değişiklik olarak algılayan Finlandiya, 1.500 kilometrelik sınıra sahip olduğu Rusya’dan kendisine bir tehdit algılaması içine girdiği için NATO güvencesi istiyor. Dolayısıyla, onlar için fevkalade önemli bir gece.

Elbette, Türkiye-Finlandiya ilişkilerine de kısaca değinmekte yarar var çünkü Finlandiya ile bizim ikili herhangi bir önemli sorunumuz yok. Aslında, 1918 yılından itibaren Finlandiya’yla ilişkilerimiz gelişmiş ve biz Finlandiya’nın bağımsızlığını tanımışız. 1924’te de Finlandiya ile Türkiye arasında bir dostluk anlaşması imzalanmış, bugüne kadar da Türkiye- Finlandiya arasında aslında çok da önemli bir sorun olmamış. Dolayısıyla, Türk ve Fin halkı birbirlerini seven, birbirlerine karşı saygı duyan iki halk. Bugün onların bu beklentilerini Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin alacağı kararla gerçekleştirmekle, onlara da çok önemli bir işaret vermiş olacağız ve bu dostluğu daha da pekiştireceğiz. İleride NATO içinde iki müttefik olarak da bir arada bulunmaya devam edeceğiz.

Kısaca, neden Finlandiya’yla birlikte İsveç’in de başvurduğunu yine tarihe dayanarak hatırlatmak isterim. Tarih önemlidir değerli milletvekilleri, tarihi bileceğiz ki tarihin bize vermiş olduğu derslerden ne gibi sonuçlar günümüze yansımış ve çıkmış onu iyi tahlil edelim. Neden bunu söylüyorum? Bir kere, her şeyden evvel, Finlandiya’nın vaktiyle İsveç’in toprakları içinde olan ve 19’uncu yüzyılın sonunda oradan ayrılarak bağımsızlığını kazanmış olan bir ülke olduğunu bilmemiz gerekir. Dolayısıyla İsveç ve Finlandiya birbirleriyle bir bütünlük oluşturmakta ve NATO’ya da beraber başvurumaktadırlar. Biz çeşitli vesilelerle bu iki ülkeyle yaptığımız müzakerelerde Finlandiya’nın Madrid Mutabakatı’nda öne çıkan bazı konularda daha olumlu adımlar attığını ve bugün NATO üyeliğine daha yakın olduğu kararını verdik ve bu nedenle de İsveç ile Finlandiya arasında bir ayrım yaptık ancak bu ayrımı yaparken umarım İsveç halkını kendimizden uzaklaştırmamışızdır.

İsveç halkı ile Türkler arasında tarihten gelen fevkalade önemli bir bağ vardır. 18’inci yüzyılda İsveç ile Rus Çarlığı arasında 1700’lü yılların başında yapılan bir savaştan sonra o zamanki İsveç Kralı, bizim “Demirbaş Şarlı” olarak tanıdığımız XII. Karl, Rusya’da savaşı kaybedince Osmanlı topraklarına sığınmıştır ve Osmanlı topraklarında, bugün Moldova’da bulunan Özi ve Bender kentlerindeki kalelerde yedi yıl boyunca Osmanlı’nın himayesinde yaşamıştır. Şunu da hatırlamak gerekir: III. Ahmet 1710 yılında Rusya’ya savaş ilan eder ve sonunda, biliyorsunuz, 1711’de Prut Antlaşması imzalanır. Prut Antlaşması’nın önemli şartlarından bir tanesi de Demirbaş Şarlı’nın emniyetle ülkesine dönmesinin Rusya tarafından güvence edilmesi şartıdır. Demek ki İsveç halkı ile biz Türkler arasında ta 18’inci yüzyıla kadar giden böyle bir dayanışma ve böylesine bir beraberlik vardır.

Bugün İsveç’i Finlandiya’yla birlikte görüşmüyor olmamızın İsveç halkında bir kırınglık yaratmadığını ummak isterim. Ancak şunu da söylemek isterim: NATO bir ortak savunma örgütüdür. NATO’nun kuzey kanadında şimdiye kadar NATO üyesi olarak sadece Norveç bulunuyordu. Avrupa güvenliğinin değişen

yapısında ve Avrupa güvenlik mimarisinin bozulmasında NATO'nun kuzey kanadının daha da güçlenmesi için Finlandiya'nın üyeliğiyle birlikte İsveç'in de üyeliği elbette bütün NATO üyesi ülkeler tarafından arzu edilmekte. İsveç belli adımlar attı, biz bunları henüz yeterli bulmadık ancak İsveç Anayasası'nda yapılan bazı değişiklikler ve 1 Hazirandan itibaren de İsveç'te yürürlüğe girmesi beklenen, Meclislerinde kabul edilerek yürürlüğe girmesi beklenen terörle mücadele kanununun bizim beklentilerimize cevap vermesi umuluyor İsveç tarafından. Bütün bu gelişmeler sonucunda dileriz ki ileride Türkiye ile İsveç arasındaki dostluğu da zedelemeyecek şekilde bir gelişme olur, olumlu bir gelişme olur ve İsveç de NATO'nun üyesi olur çünkü İsveç, geçmiş on yıl içinde Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği için en fazla mücadele gösteren ve Türkiye'yi en fazla savunan Avrupa Birliği üyelerinden bir tanesi olmuştur. Bunu da hiçbir şekilde unutmamamız gerekir.

Bugün, geçen hafta Dışişleri Komisyonunda oy birliğiyle kabul etmiş olduğumuz Finlandiya'nın NATO üyeliği konusunu görüşüyoruz. Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz Finlandiya'nın üyeliğine olumlu bakıyoruz. Finlandiya'nın üyeliğiyle birlikte NATO'nun daha da güçlü bir örgüt hâline geleceğini düşünüyoruz. Daha evvel konuşan hatipler dile getirdiler; NATO, bilhassa Sovyetler Birliği yıkıldıktan sonra Avrupa'da değişen güvenlik koşullarına kendini en iyi adapte eden, hatta bu konuda başka örneği olmayan yegâne örgüttür. En önemli gücü de konsensüsle karar alması ve bütün üyelerin hepsinin oy birliğiyle karar alması şartıdır. Herhangi bir üyenin “hayır” demesi hâlinde NATO karar alamaz. İşte bugün, şimdiye kadar İsveç ve Finlandiya'nın üyeliğine engel olan Türkiye, Finlandiya'nın üyeliğine onay verdiği için ve bu 30 üyenin onayı da bir şekilde birleşerek kabul edildiği için Finlandiya NATO üyeliğini elde edecek. İşte NATO böylesine güçlüdür ve Türkiye de NATO'nun içinde en önemli üyelerinden biri olarak böyle bir güce sahip bir ülkedir dolayısıyla kendi gücümüzü asla küçümsemeyelim.

Bütün bunları anlatırken kendi açımızdan da şunun altını özellikle çizmek isterim: Biz, Madrid memorandumuyla birlikte, Türkiye'nin en önemli duyarlılığını gösterdiği terörle mücadele konusunda aynı duyarlılığı Finlandiya ve İsveç'ten de beklediğimiz için böyle bir gecikmeye razı olduk. Sonunda da Finlandiya ve İsveç'in attığı adımlarla bu beklentilerimizin önemli ölçüde karşılandığını gördük. Terörle mücadele konusu NATO'da bütün üyeleri üzerinde mutabık kaldıkları bir konu değildir. Yarın öbür gün İsveç ve Finlandiya'nın kabul edilmesinden sonra, terörizmin tanımı konusunda hâlâ bizimle aynı fikirde olmayan şu anda mevcut NATO üyeleri de vardır. Biz bu mücadeleye elbette devam edeceğiz. Madrid Mutabakatı yarın öbür gün Finlandiya'dan sonra İsveç üye olarak kabul edilse bile geçerliliğini kaybetmeyecek ve onun kurmuş olduğu mekanizmalar elbette işlemeye devam edecek.

Son olarak şunu da hatırlatmak isterim: Madrid Mutabakatı'nın en önemli unsurlarından bir tanesi bizim için nasıl terörle mücadeleyse, aynı şekilde İsveç ve Finlandiya'nın Avrupa Birliği içinde Türkiye'nin Avrupa Birliğinin güvenlik yapılına katılması için faaliyet göstermeleri şartıdır. Bugüne kadar bu konuda hiçbir gelişme olmamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (Devamla) – Onun için, yarın öbür gün üye olduktan sonra İsveç ve Finlandiya'nın bu taahhütlerini de yerine getirecek şekilde, Türkiye'yle NATO üyesi olarak, Türkiye'nin ileride Avrupa Birliğinin güvenlik mimarisinde güçlü bir şekilde yer almasını sağlamaya dönük adım atmalarını ve Madrid Mutabakatı'nın bu boyutuyla olan yükümlülüklerini de yerine getirmelerini dileriz, bekleriz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talep eden İstanbul Milletvekili Sayın Akif Çağatay Kılıç.

Buyurun Sayın Kılıç.

AK PARTİ GRUBU ADINA AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli üyeler, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum. Bugün Finlandiya’nın NATO’ya katılımına dair konuşma yapmak üzere partim adıma söz almış bulunuyorum.

Konuşmamın hemen başında, Kahramanmaraş merkezli depremlerde kaybettiğimiz vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet ve bütün milletimize tekrar başsağlığı diliyorum. Rabb’im ülkemizi her türlü tehlikeden ve afetten muhafaza etsin ve bizlere bir daha böyle acılar yaşatmasın.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; malumları olduğu üzere İsveç ve Finlandiya 18 Mayıs 2022 tarihinde NATO’ya üyelik başvurusunda bulunmuş ve bu süreçte 28 Haziran 2022 tarihinde Madrid’de NATO Zirvesi öncesinde anılan ülkelerle üçlü mutabakat zaptı imzalanmıştır. Bu çerçevede, adı geçen ülkelerden mutabakat zaptında yer alan taleplerin yerine getirilmesi ve ülkemizin meşru güvenlik hassasiyetlerine saygı duyulması gerektiğini beklediğimizi deklare ettik. Tabii, biraz evvel burada söz alan değerli konuşmacılar, bu süreç içerisinde NATO mutabakatının genişlemesini, NATO süreçlerinin içerisindeki yaşananları, bugün şu anda Ukrayna’da yaşadığımız savaşı ve burada Rusya’nın tutumundan dolayı insanların şu anda sıkıntı çektiğini ve hayatlarını kaybettiğini dile getirdiler. Tabii, tarihsel anlamda baktığımızda, Finlandiya ve İsveç, NATO üyeliği konusunda tarafsızlık noktasında duran, üye olmak istemeyen bir duruş ortaya koymuşlardı ancak son gelişmeler neticesinde üye olmak istediklerini ve buradaki güvenlik şemsiyesi altında yer almak istediklerini dile getirdiler.

Biraz evvel dile getirdiğim gibi, Türkiye, daha önce NATO üyesi olarak gerçekten üstüne düşen sorumlulukları üst seviyede yerine getirmesiyle -NATO pakti içerisinde, NATO üyeliği çerçevesinde önemli katkılar sağladı- belki de en önemli katkıları sağlayan ülkelerden biridir. Bu durumda, tabii ki ülkemizin ve milletimizin güvenlik kaygılarını giderecek ve milletimizin her bir üyesinin can güvenliğini sağlayacak olan ve sağlaması gereken adımların atılması konusunda, doğal olarak bizim de bir NATO üyesi olarak bu üyelikten birtakım beklentilerimiz ve isteklerimiz olmuştur. İşte, Sayın Cumhurbaşkanımızın ortaya koymuş olduğu sağlam duruş sayesinde, mutabakat altına alınan bu taleplerimizle ilgili olarak Finlandiya ve İsveç Hükûmetleri tarafından birtakım adımlar atılmıştır. Bu noktada Finlandiya’nın ortaya koymuş olduğu somut adımlar ve uygulaması -ki burada özellikle uygulama noktasının altını çizmek istiyorum- bizler için bugün burada alacağımız karar noktasında destekçi olmuştur, şevklendirici olmuştur.

Tabii, biliyorum, Finlandiya’dan bizleri izleyen ve takip eden, gerçekten yüksek sayıda insan var, temsilciler var, basın var. Burada söz alan partilerin sözcülerinden görüyoruz ki kahir ekseriyetle Türkiye Büyük Millet Meclisinden “kabul” oyuyla geçecek dolayısıyla onlara da bizim de onayımızla beraber “NATO’ya hoş geldiniz.” diyebiliriz aslında bir şekilde.

Terör örgütlerine katılım, teşvik, teröre yardım ve tahrik unsurlarının suç olarak düzenlenmesi ve bu düzenlemelerin hayata geçirilmiş olması, Finlandiya’nın İsveç’ten ayrıştırıcı, olumlu anlamda ayrıştırıcı bir duruma gelmesine sebebiyet vermiştir. Tabii, bununla beraber Finlandiya makamlarının kısırtıcı eylemlere müdahale ederek terör örgütünün, PKK terör örgütünün ve onun uzantısı olan PYD ve YPG’nin flamalarının veyahut da paçavralarının ortada kullanılmasına izin vermemeleri, bu anlamda bizlere olumlu bir takım şevklendirmeler getirmiştir.

Türkiye olarak bizim mücadelemiz teröre karşıdır. Bütün dünyada terör örgütlerinin ayırım gözetmeksizin insan hayatını hedef aldığını ve insanları öldürdüğünü; terörün kimlik ayırmadan, etnik

köken tanımadan, dinî tercih veya mezhep seçimi gözetmeksizin yalnızca ve yalnızca insan canına kastettiğini hepimiz biliyoruz. Bizim Türkiye olarak, maalesef, uzun yıllardır terörle verdiğimiz mücadele çok nettir ve açıktır. Gönül isterdi ki böyle bir mücadelemiz olmasın ama ülkemizin, milletimizin birliğine karşı kastedeceklerle, kastedenlerle sonuna kadar mücadele etmek ve bizimle beraber bir müttefiklik içerisinde bulunanlardan da aynı desteği beklemek hakkımızdır, milletimiz adına hakkımızdır diye düşünüyorum.

Çok değerli milletvekilleri, tabii ki bu süreç içerisinde çeşitli istişareler, çeşitli görüşmeler yaptık; İsveç makamlarıyla da görüştük, Komisyonumuza İsveç Dışişleri Bakanı da geldi, kendisiyle de uzun görüşmeler yaptık. Ortaya koyduğumuz duruş nettir; terörle mücadele konusundaki kanuni değişiklikler ve mutabakat metnine girmiş olan terör örgütleriyle -ki PKK-PYD/YPG ve aynı zamanda Türkiye’de FETÖ olarak değerlendirilen ve adlandırılan terör örgütüyle- mücadele konusundaki beklentilerimiz net ve açıktır.

Bu noktada, bu atılımları, bu açılımları ve bu adımları atmış olan Finlandiya karşısında sözümüzün gereği olarak attığımız bu adımı bu akşam hep beraber ortaya koyuyoruz. Tabii, Sayın Cumhurbaşkanımızın bu noktadaki birtakım açıklamalarını, yaptığı açıklamaların mekânlarını eleştiren arkadaşlarımız da oldu ama Sayın Cumhurbaşkanımızın devletimiz ve milletimiz adına yapmış olduğu açıklamaların tarihteki yeri bellidir.

Bu anlamda, baktığımızda, tabii, şunu da söylemeden edemeyeceğim: Maalesef ve maalesef, İsveç makamları harekete geçmek konusunda ve bu harekete geçmeyi de bir şekilde uygulamaya koymak konusunda yavaş kalmışlardır. Bu bizi üzmüştür çünkü biz, NATO’nun açık kapı politikasını ve genişleme politikasını desteklediğimizi her zaman dile getirdik; biz bunları AK PARTİ hükümetleri olarak da dile getirdik, Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak da her zaman dile getirdik. Bunu tekrar Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu yüce kürsüsünden bir kere daha kayıtlara geçirmek üzere söylüyorum. Bizim, hiç kimse için “NATO’ya üye olsun, olmasın” gibi bir duruşumuz yok ancak Türkiye Cumhuriyeti devletinin ve onun vatandaşlarının, bu aziz milletin haklarını, güvenliğini savunmak ve onların hayatlarının garanti altında olmasını sağlamak bizim her birimizin görevidir.

Burada Finlandiya’yla ve NATO süreciyle ilgili sözlerimi tamamlayarak 27’nci Dönemin Altıncı Yasama Yılı’nın artık sonuna gelmiş olduğumuz dönemde de bazı düşüncelerimi ve duygularımı sizlerle paylaşmak istiyorum.

Öncelikle, bugün Meclisimizin Başkan Vekili olarak görev yapan Sayın Haydar Akar Beyefendi’ye teşekkür ediyorum hem yönetimi dönemi içerisindeki hem de Meclis Başkan Vekili olarak görev yaptığı dönem içerisindeki katkılarından dolayı. Kendisiyle 24’üncü Dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğine başladık, kendisinin de benim de artık yavaş yavaş görevlerimizin son noktalarına doğru geldiğimizi tahmin ediyorum. Ben kendisiyle yaptığım özel görüşmede kendisinin durumunu duymuştum; tabii, bizim de AK PARTİ olarak -biliyorsunuz- bir 3 dönem kuralımız var, bu noktada da partimizin ve Sayın Cumhurbaşkanımızın takdirleri doğrultusunda bu şekilde görevlerimizi ifa ettik.

Aziz milletimize, bize vermiş olduğu sorumluluk ve bize vermiş olduğu bu yüce temsil görevi dolayısıyla huzurlarınızda bu yüce kürsüden tekrar teşekkür ediyorum.

Aynı zamanda, şunu dile getirmek isterim, ailevi anlamda da sizlerle paylaşmak istediğim çok kısa bir anekdot var: 1970 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi 50’nci yılını kutlarken benim rahmetli büyükbabam İlyas Kılıç yine bu aziz çatının altında milletvekiliydi; 2020 yılında pandemi şartları altında, maalesef, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 100’üncü yılını idrak etmek durumunda kaldığımızda ben buradaydım dolayısıyla bu anlamda da bir duygumu dile getirmiş olmak istedim sizlere.

Buradan da bugüne kadar Türkiye Büyük Millet Meclisinde görev yapmış, Türkiye Büyük Millet Meclisinde hizmet vermiş, aziz Türk milletine elinden geldiği ölçüde emek vermiş tüm milletvekillerine, Rahmetirahman’a kavuşanlara rahmet diliyorum, hayatta olanlara uzun ömürler diliyorum. Tabii ki...

SALİH CORA (Trabzon) – Haydar Bey’e teşekkür etmiyor musun Sayın Bakanım?

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Devamla) – Haydar Bey’e çoktan teşekkür ettim Salih Bey yani sen de kendi kendimize söz, laf atıyorsun.

BAŞKAN – Salih Bey, kaçırdın sen o kısmını, ben tekrarlarım sonra.

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Devamla) – Bu anlamda, necip Türk milleti adına emek verdiğimiz bu çalışmalarımızda hepinize ve hepimize güç, kuvvet diliyorum. Sizlerle beraber görev yapmış olmaktan dolayı büyük mutluluk duyuyorum ve ümit ediyorum ki buraya gelen her milletvekilimiz aziz milletimiz için bu çalışmalara bu hassasiyetle devam edecektir.

Tekrardan, bugün akşam görüştüğümüz ve oy kullanacağımız Finlandiya’nın NATO üyeliği konusundaki atacağımız adım hayırlara vesile olsun diliyorum ve hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Hayırlı akşamlar diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, ben de Sayın Kılıç’a bu nazik ifadeleri nedeniyle teşekkür ediyorum.

1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1’inci madde kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutup işleme alacağım.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – 2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2’nci madde kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – 3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3’üncü madde kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Oylama için üç dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Kuzey Atlantik Antlaşmasına Finlandiya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 276

Kabul : 276 (*)

Kâtip Üye

Bayram Özçelik

Burdur

Kâtip Üye

Şeyhmus Dinçel

Mardin”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

(*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

Biz de Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Divan olarak Finlandiya devletine ve halkına hayırlı olsun diyoruz.

4'üncü sırada yer alan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye-Birleşik Arap Emirlikleri Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ile Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Arasında Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması'nın Tadil Edilmesine İlişkin Olarak Teati Edilen 15 Mart 2023 ve 16 Mart 2023 Tarihli Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyon Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

4- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye-Birleşik Arap Emirlikleri Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4999) ile Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Arasında Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması'nın Tadil Edilmesine İlişkin Olarak Teati Edilen 15 Mart 2023 ve 16 Mart 2023 Tarihli Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/5012) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 439) ()*

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 439 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen? Yoktur.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ ARASINDA KAPSAMLI EKONOMİK ORTAKLIK ANLAŞMASI VE ANLAŞMADA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR NOTALARIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 3 Mart 2023 tarihinde Abu Dabi'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Arasında Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması" ve Anlaşmada değişiklik yapılmasına dair "Notalar"ın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – 2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – 3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Oylama için iki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

(*) 439 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 439 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 272

Kabul : 272 (*)

Kâtip Üye
Bayram Özçelik
Burdur

Kâtip Üye
Şeyhmus Dinçel
Mardin”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

5’inci sırada yer alan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Milletlerarası Finansman Kurumu Ana Anlaşmasının Tadil Edilmesine İlişkin 16/4/2020 Tarihli ve 273 Sayılı “Guvernörler Kurulu Kararı”nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3746) ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

5.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Milletlerarası Finansman Kurumu Ana Anlaşmasının Tadil Edilmesine İlişkin 16/4/2020 Tarihli ve 273 Sayılı “Guvernörler Kurulu Kararı”nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3746) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı:375) (**)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 375 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

MİLLETLERARASI FİNANSMAN KURUMU ANA ANLAŞMASININ TADİL EDİLMESİNE İLİŞKİN 16/4/2020 TARİHLİ VE 273 SAYILI “GUVERNÖRLER KURULU KARARI”NIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA VE MİLLETLERARASI FİNANSMAN KURUMUNA KATILMAK İÇİN HÜKÜMETE SALÂHİYET VERİLMESİNE DAİR KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) Milletlerarası Finansman Kurumu Ana Anlaşmasının tadil edilmesine ilişkin 16/4/2020 tarihli ve 273 sayılı “Guvernörler Kurulu Kararı”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – 1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1’inci madde kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 1/9/1956 tarihli ve 6850 sayılı Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

(*) 375 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

“Milletlerarası Finansman Kurumuna olan sermaye iştiraki taahhüdü ve bu taahhüt çerçevesinde yapılacak ödemeler 187.498.000 ABD doları karşılığını geçemez.”

BAŞKAN – 2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2’nci madde kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – 3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3’üncü madde kabul edilmiştir.

4’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – 4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4’üncü madde kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Oylama için iki dakika süre vereceğim.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – 375 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 273

Kabul : 272

Ret : 1(*)

Kâtip Üye

Bayram Özçelik

Burdur

Kâtip Üye

Şeyhmus Dinçel

Mardin”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Sayın milletvekilleri, gündemimizdeki konular tamamlanmıştır.

Alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 3 Nisan 2023 Pazartesi günü saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum, iyi geceler.

Kapanma Saati: 00.05

(*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

VIII.- OYLAMALAR

- 1.- (S.Sayısı: 407) Çevre Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu
- 2.- (S.Sayısı: 441) İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine verilen oyların sonucu
- 3.- (S.Sayısı: 438) Kuzey Atlantik Antlaşmasına Finlandiya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu
- 4.- (S.Sayısı: 439) Türkiye Cumhuriyeti İle Birleşik Arap Emirlikleri Arasında Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması'nın Tadiil Edilmesine İlişkin Olarak Teati Edilen 15 Mart 2023 Ve 16 Mart 2023 Tarihli Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu
- 5.- (S.Sayısı: 375) Milletlerarası Finansman Kurumu Ana Anlaşmasının Tadiil Edilmesine İlişkin 16/4/2020 Tarihli Ve 273 Sayılı 'Güvernörler Kurulu Kararı'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Ve Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu

Sıra Sayısı : 407	Sıra Sayısı : 441	Sıra Sayısı : 438	Sıra Sayısı : 439	Sıra Sayısı : 375
Oylama Saati : 17:16	Oylama Saati : 22:39	Oylama Saati : 23:51	Oylama Saati : 23:57	Oylama Saati : 00:02
Üye Sayısı : 600	Üye Sayısı : 600	Üye Sayısı : 600	Üye Sayısı : 600	Üye Sayısı : 600
Kabul Edenler : 232	Kabul Edenler : 283	Kabul Edenler : 275	Kabul Edenler : 269	Kabul Edenler : 271
Reddedenler : 63	Reddedenler : 0	Reddedenler : 0	Reddedenler : 0	Reddedenler : 1
Çekimsizler : 0	Çekimsizler : 5	Çekimsizler : 0	Çekimsizler : 0	Çekimsizler : 0
Geçersiz Oylar : 0	Geçersiz Oylar : 0	Geçersiz Oylar : 0	Geçersiz Oylar : 0	Geçersiz Oylar : 0
Mükerrer Oylar : 1	Mükerrer Oylar : 3	Mükerrer Oylar : 2	Mükerrer Oylar : 3	Mükerrer Oylar : 2
Toplam : 296	Toplam : 291	Toplam : 277	Toplam : 272	Toplam : 274
Açık Üyelikler : 23	Açık Üyelikler : 23	Açık Üyelikler : 23	Açık Üyelikler : 23	Açık Üyelikler : 23
Kanunlaşmıştır	Kanunlaşmıştır	Kanunlaşmıştır	Kanunlaşmıştır	Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 407	S.S. 441	S.S. 438	S.S. 439	S.S. 375
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Bulut	Burbanettin	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Çulhaçoğlu	Mehmet Meşanet	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Dağlı	Taner	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Erdinç	Mehmet Şükrü	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Essoy	Ayşe Sibel	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Hatımcıoğlu Onuç	Tulay	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Koncuk	İsmail	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Peköz	Kemal	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Saneroglu	Jülke	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Süner	Orhan	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Varlı	Muhammed	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Zenbici	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Aydın	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adıyaman	Fırat	İbrahim Hâfî	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adıyaman	Toprak	Muhammed Fatih	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adıyaman	Tuğdere	Abdurrahman	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Eroğlu	Veysel	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Köksal	Burcu	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Özaya	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Tayrak	Mehmet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Uysal	Gültekin	DP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Yurduseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ağrı	Çelebi	Ekrem	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ağrı	Koç	Abdullah	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Öztürk	Berdan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Taydemir	Diyanet Dilan	HDP	Ret	Çekirser	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Amasya	Karahocagil	Mustafa Levent	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Amasya	Tuncer	Mustafa	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Akdoğan	Yakup	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 407	S.S. 441	S.S. 438	S.S. 439	S.S. 375
Ankara	Alintaş	Ayhan	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Arslan	Ali İhsan	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Aydın	Barış	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Aydın	Koray	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bostancı	Mehmet Naci	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Katılmadı	Kabul
Ankara	Ceylan	Nevzat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Çam	Lutfiye Selva	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Destici	Mustafa	BBP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Durmaz	Sadık	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Enür	Murat	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Erdogan	Asuman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Gök	Levent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Haberal	Erkan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Hakverdi	Ali Haydar	CHP	Ret	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	İşler	Emrullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Kaya	Yıldırım	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Kerestecioglu Demir	Filiz	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Koç	Ahmet Hahik	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Kuşoğlu	Bilent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Oral	İbrahim Halil	İYİ PARTİ	Ret/Mük.	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Polat Düzgün	Arife	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Şahin	Fatih	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Taşcier	Ganze	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Taşlıcaay	Nevin	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Turan	Hacı	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Türkş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Ünsal	Servet	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Yeşil	Nihat	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 407	S.S. 441	S.S. 438	S.S. 439	S.S. 375
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Yılmaz	Durmuş	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	An	Cavit	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Aydın	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Başı	Feridun	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Başlı	Abdurrahman	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Budak	Çetin Osman	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Bülbül	Kemal	HDP	Ret	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Çelik	Sena Nur	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Özer	Aydın	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Subaşı	Hasan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Uslu	Atay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Zeybek	Rafet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Artvin	Balta	Erunç Erhan	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Artvin	Boynakutan	Uğur	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Erim	Bekir Kuşvet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Posacı	Rıza	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Serçin	Aydın Adnan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Yavuz	Mein	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Akan	Ahmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Aydemir	Pakize Mutlu	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Aytemin	Ensar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Çelik	Adil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Ok	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Subaşı	Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 407	S.S. 441	S.S. 438	S.S. 439	S.S. 375
Balkesir	Şahin	Fikret	CHP	Ret	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balkesir	Uygun	Belgin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bilecik	Tüzün		CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bilecik	Yağcı	Selim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bingöl	Aydemir	Erdal	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bingöl	Berdibek	Feyzi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bingöl	Yılmaz	Cevdet	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Gaydali	Mahmut Celadet	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Kiler	Vahit	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Taşar	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bolu	Aydın	Arzu	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bolu	Küpcü	Fehmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Burdur	Gökler	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Burdur	Özcelik	Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Burdur	Uğur	Yasin	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Ala	Elkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Altıncı Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Aydın	Erkan	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Büyükanan	İsmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Çavuşoğlu	Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Erozan	Ahmet Kamal	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Eşgin	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Isık	Zafer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Karabıyık	Lale	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Ödünç	Atilla	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Özkan	Yüksel	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Sarbal	Orhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Tatlıoğlu	İsmail	İYİ PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Vahapoğlu	Mustafa Hidayet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 407	S.S. 441	S.S. 438	S.S. 439	S.S. 375
Bursa	Yavuz Gözgeç	Erime	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Yılmaz Günel	Vikdan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çanakkale	Ertek	Muhamrem	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çanakkale	İskenderoğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Çanakkale	Turan	Bilent	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Çankırı	Aksoy	Muhammet Emin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çankırı	Çivircioğlu	Salim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Ceylan	Ahmet Sami	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çorum	Kavuncu	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Köse	Tufan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Biçer Karaca	Gülizar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Sancar	Hasım Teoman	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul	Kabul/Mük	Kabul	Kabul	Kabul
Denizli	Yıldız	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Aydeniz	Salihie	DBP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Bal	Ebubekir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Katılmadı
Diyarbakır	Dağ	Dersim	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Eker	Mehmet Mehdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Eronat	Oya	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Özsoy	Hişyar	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Ret
Diyarbakır	Paylan	Caro	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Taşçer	İmam	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Tosun	Remziye	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Edirne	Çakırlar	Ohan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Edirne	Çaylıoğlu	Okan	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Ağar	Zülfü Tolga	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Balık	Semir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 407	S.S. 441	S.S. 438	S.S. 439	S.S. 375
Elağ	Bulut	Metin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Elağ	Denirbağ	Zülfü	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Elağ	Erol	Ötisel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzincan	Çakar	Burhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Erzincan	Karanau	Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Akdağ	Recep	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Aydenir	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Aydın	Karıl	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Çmşeli	Muhammet Naci	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Taşkesenlioğlu Ban	Zehra	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Avcı	Nebi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Çakırözler	Utku	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Günay	Emine Nur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Kabukcuoğlu	Arslan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Karacan	Harun	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Sazak	Metin Nurullah	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Süllü	Jale Nur	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Atay	Sermet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Erdogan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Filiz	İmam Hüseyin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Kaplan	İrfan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Kıraoğlu	Mehmet Sait	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Koçer	Abdullah Nejat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Taşdoğan	Ali Muhtirir	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Toğrul	Mahmut	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Uzer	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Yılmazaya	Bayram	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Yüksel	Müslüm	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gresun	Aydın	Kadir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gresun	Öztürk	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 407	S.S. 441	S.S. 438	S.S. 439	S.S. 375
Giresun	Öztürk	Sabri	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Giresun	Tiğli	Necati	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gümüşhane	Akgül	Hacı Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gümüşhane	Pektaş	Çhan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hakkâri	Dede	Sait	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hakkâri	Diñç	Hüsnur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Güzelmansur	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Kaşıkçı	Lütfi	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Mengülioğlu	Bağcı Ayay	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Özgürsoy	Sabahat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Şahin	Suzan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Şimşek	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Tokdemir	İsmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Topal	Serkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Türkoglu	Hacı Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İsparta	Bilgiç	Şükrüye Sadi	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İsparta	Cesur	Aylin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İsparta	Gökçöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İsparta	Özel	Recep	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Antmen	Alpay	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Başarır	Ali Mahir	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Çelik	Behiç	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Gökçel	Cengiz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Gül Yılmaz	Zeynep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Kılavuz	Okay	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Kurtulan	Fatma	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Özkan	Hacı	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Sıdık	Zeki Hakan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Şimşek	Baki	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Taşkın	Ali Günhur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Turan	Rıdvan	HDP	Ret	Çokinsor	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İl	Soyadı	Ad	Parti	S.S. 407	S.S. 441	S.S. 438	S.S. 439	S.S. 375
İstanbul	Açkel	Fethi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Adigüzel	Onursal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ağralıoğlu	Yavuz	BACİMSİZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Akkuş İlgezdi	Günze	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Andıcan	Abdul Ahat	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Arıncı	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Arıaz	Hayati	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Ataş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aydın	Erime Sare	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aydoğan	Turan	CHP	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Aydın	Şarıl	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Babuşcu	Aziz	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Bekezoğlu	Mehmet	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Berberoglu	Kadri Enis	CHP	Ret	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Beyaz	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Boyras	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Bozkar	Volkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
İstanbul	Buldan	Pervin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Canbaz Kaya	Dişat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Canlı	Nurettin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çamcı	Ahmet Hamdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Çelikk	Ahmet	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çetin	Cemal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çeviköz	Ahmet Ünal	CHP	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Çonkar	Ahmet Berat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Daikılıç	Halis	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Dedeğil	Alev	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Ad	Parti	S.S. 407	S.S. 441	S.S. 438	S.S. 439	S.S. 375
İstanbul	Deniröz	Vedat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Denizolgun	Fatih Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Durgut	Müserref Pervin Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Emecan	Erme Gülizar	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Enre	Yunus	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Enre	Zeynel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Erdem	Azra	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Erdogdu	Aykut	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ersoy	Oya	HDP	Ret	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Gülüm	Züleyha	HDP	Ret	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Hamzaçebi	Mehmet Akif	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	İslam	Nazir Changir	CHP	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaboğlu	İbrahim Özden	CHP	Ret	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kadıoğlu Sütü	Salih Sera	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kalsın	Canan	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Karataş	Memet Bülent	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Katıroğlu	Erol	HDP	Ret	Çekirser	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kavakcı Kan	Ravza	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Hüda	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kaynarca	Tülay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kenanoğlu	Ali	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Ret	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kılıç	Akif Çağatay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kubat	Mehmet Doğan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kurtulus	Numan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Nuhoglu	Hayrettin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Oluc	Hakkı Saruhan	HDP	Katılmadı	Çekirser	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 407	S.S. 441	S.S. 438	S.S. 439	S.S. 375
İstanbul	Özdağ	Ünür	ZAFER P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özdenir	Sibel	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Özen	Zeynel	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ösoy	Eyüp	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Piroğlu	Musa	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Polat	İffet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Salıcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Satır	Müminah Belma	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Sayan Kaya	Fatma Betül	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Sırakaya	Zafer	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
İstanbul	Şaroğlu	Nevzat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Şeker	Ali	CHP	Ret	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
İstanbul	Şeker	Fatih Mehmet	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Şentürk	Fulusi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Şık	Ahmet	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tanal	Mahmut	CHP	Ret	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tanrıkulu	Mustafa Sezgin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tekin	Günel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Toprak	Erdogan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Ünal	Şirin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yalçın	Edip Semah	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
İstanbul	Yaşar	Serap	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	DEVA	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yönter	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Zeybek	Gökhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Arslan	Ednan	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bayır	Tacettin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bekde	Cenâl	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Beke	Kani	CHP	Ret	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Böllnmez Çankır	Ceyda	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 407	S.S. 441	S.S. 438	S.S. 439	S.S. 375
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Çepni	Murat	HDP	Ret	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Çıray	Aygun	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Dağ	Hamza	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Derişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kalyoncu	Hasan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kerembay Pelgözoglu	Serpil	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kılıçdaroğlu	Kemal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Nasır	Necip	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Osmanagaoglu	Taner	MHP	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Özalan	Fehmi Alpaz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Purcu	Özcan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sayek Böke	Selin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sertel	Atilla	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Serter	Bedri	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Sındır	Kamil Okyay	CHP	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Yıldırım	Binali	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kars	Arsilan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kars	Kılıç	Yunus	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kastamonu	Baltacı	Hasan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kastamonu	Çelik	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Katılmadı	Kabul
Kastamonu	Köylü	İlaka	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Anık	Çetin	CHP	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Ataş	Dursun	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Elişay	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Essoy	Mustafa Balı	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Karayel	İsmail Emrah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Nergis	Hülya	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İl	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 407	S.S. 441	S.S. 438	S.S. 439	S.S. 375
Kayseri	Önderir	İsmail	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Özaseki	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Tamer	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul/Mülk	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Yıldız	Taner	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Kırklareli	Çiğdem	Veddi	CHP	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kırklareli	Kayan	Türabi	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kırklareli	Minsolmaz	Selahattin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırşehir	Kendirci	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Akar	Haydar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Çakır	Sarı	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Gergentioğlu	Ömer Faruk	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	İşık	Fikri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Kaunoğlu	Radıye Sezer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Şeker	İlyas	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Tarhan	Tahsin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Türkkan	Lütfi	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Genel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Zeybek	Ermete	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Altunyalız	Ziya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Eyenez	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Kara	Esin	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Kanduman	Abdulkadir	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Özboyacı	Selhan	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Özdenir	Hacı Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Samancı	Gülşay	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Sorgun	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 407	S.S. 441	S.S. 438	S.S. 439	S.S. 375
Konya	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Şener	Abdillatif	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Yokuş	Fahrettin	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Çetin Erenler	Ceyda	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Gazel	İshak	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Kasap	Ali Fazl	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kütahya	Tan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Çakır	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Çalık	Önur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Kahralı	Hakan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Alçay	Erkan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Altal	Tamer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Aydemir	Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Bakıroğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Başevirgen	Bekir	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Bilen	İsmail	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Kaplan Kıvrak	Senra	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Özkan	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Aycan	Sefer	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Güvenç	Celalettin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Öyal	Habibe	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Özdemir	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Özüncü	Ali	CHP	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Sezal	Mehmet Çihat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Ünal	Mahir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Çelik	Tuna	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Demirkaya	Cengiz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 407	S.S. 441	S.S. 438	S.S. 439	S.S. 375
Mardin	Diñçel	Şeyhruis	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Mardin	Dundar	Pero	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Çınay	Ebrî	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Sancar	Mihâh	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Alban	Mürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Demir	Mehmet Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Muş	Erbay	Burak	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Muş	Egun	Metin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Erol Gökcan	Yelda	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Gürgen	Süleyman	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Muş	Özcan	Suat	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Muş	Çoşkun	Şevin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	İşık	Mensur	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Kılıç Kocayigit	Güllistan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Neveşehir	Açıkgöz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Neveşehir	Menekşe	Yücel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Neveşehir	Saraslan	Faruk	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Niğde	Egun	Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Niğde	Gültekin	Selim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Enginyurt	Cemal	DP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Gündoğdu	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Taşcı	Ergün	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Yediyıldız	Şenel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Rize	Bak	Osman Aşkın	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Rize	Yazıcı	Hayati	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Bülbul	Muhammed Levent	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Dikbayır	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Erdogan Alabek	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 407	S.S. 441	S.S. 438	S.S. 439	S.S. 375
Sakarya	Özdoğan	Engin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Sofoğlu	Kenan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Unuoglu	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Yavuz	Ali İhsan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Demircan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Hancıoğlu	Neslihan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Kırcalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Köktaş	Fuat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Usta	Ertan	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Yaşar	Bedri	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Zeybek	Kemal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Siirt	Danış Beştaş	Meral	HDP	Ret	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Siirt	Ören	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Siirt	Taş	Sadık	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Ekinci	Seniha	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Soluk	Mehmet Habbı	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Yılmaz	İsmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Aygun	İlhami Özcan	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Kaplan	Erez	İYİ PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Şentop	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Yel	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Yüceer	Candan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul/Mülk	Kabul
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 407	S.S. 441	S.S. 438	S.S. 439	S.S. 375
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Zengin	Özdem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Trabzon	Ayvazoglu	Bahar	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Balta	Muhammet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Cora	Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Günar	Adnan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Kaya	Ahmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Trabzon	Örs	Hüseyin	İYİ PARTİ	Ret	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Tunceli	Önli	Alican	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tunceli	Şaroğlu	Polat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Açanal	Zemzem Güleender	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Akay	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Aydınlık	Aziz	CHP	Ret	Kabul	Katılmadı	Kabul	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Kabul	Katılmadı
Şanlıurfa	Erdogmus	Nimetullah	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Gülpinar	Mehmet Kasım	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Maçın	Nusretin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Öcan	Halil	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Öğşavlı	Halil	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Özayvuz	İbrahim	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Surteli	Ayşe	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Yıldız	İbrahim Halil	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Uşak	Altay	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Uşak	Yalın	Özkan	CHP	Ret	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Arvas	Abdulahat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Gülçapar	Osman Nuri	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Kartal	İrfan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Orhan Işık	Muazzez	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Sarsaç	Murat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Temel	Tayyip	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Temelli	Sezai	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Ad	Parti	S.S. 407	S.S. 441	S.S. 438	S.S. 439	S.S. 375
Yozgat	Bağır	Yusuif	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul/Mük.	Kabul/Mük.	Kabul/Mük.
Yozgat	Keven	Ali	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Yozgat	Sedef	İbrahim Ehem	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Çolakoglu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Denirtaş	Ünal	CHP	Ret	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Zonguldak	Türkmen	Polat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Uçar	Hamdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Yavuzylmaz	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aksaray	Erel	Ayhan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aksaray	İnceöz	İlkur	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Aksaray	Kaşı	Ramazan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bayburt	Battal	Fetani	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Şeker	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karaman	Unver	İsmail Atakan	CHP	Ret	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Can	Ramazan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Önal	Ahmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırıkkale	Öztürk	Halil	MHP	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Acar Başaran	Ayşe	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	İpekçiyüz	Necdet	HDP	Ret	Çökmeser	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Özenir	Ziver	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bartın	Tiryaki	Mehmet Rüştü	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Uca	Feleknas	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Birlik	Rügin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Şırnak	İmir	Nuran	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Kaçmaz	Hüseyin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Özgüneş	Hasan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Tunc	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Artvin	Atalay	Orhan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Artvin	Yılmaz	Öztürk	YENİ ÜÇ P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İğdir	Elsik	Habip	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 407	S.S. 441	S.S. 438	S.S. 439	S.S. 375
İğdir	Kamadağ	Yaşar	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Yalova	Akyol	Melha	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Yalova	Büyükgünüş	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yalova	Özel	Özcan	MEMLEKET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karabük	Aksoy	Hüseyin Avni	MEMLEKET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karabük	Güneş	Niyazi	AK PARTİ	Kabul	Kabul/Mülk	Kabul/Mülk	Kabul/Mülk	Kabul/Mülk
Karabük	Ünal	Ömrür	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kilis	Dülger	Mustafa Hilmi	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Osmaniye	Durmuşoğlu	Mücahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Kaya	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Ünlü	Bahia	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Düzce	Çakar	Fahri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Düzce	Yılmaz	Ümit	MHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul